

στ' δημοτικού

γεωγραφία

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΤΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Εκδόθηκε υπό το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής **ΑΘΗΝΑΙ 1972**

Παπαδώνης

19516

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α

Κ. Παπαδώνης

Κ. Παπαδώνης

Κ. Παπαδώνης

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Μ. ΚΑΤΣΙΚΑ

14

~~18~~

129

~~Υπερμαρτυρία
Παρασκευάσεων~~

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

$$\begin{array}{r} 14 \\ \times 8,9 \\ \hline 126 \\ 112 \\ \hline 1246 \\ 11 \\ \times 7 \\ \hline 77 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ \times 7,8 \\ \hline 112 \\ 98 \\ \hline 1092 \end{array}$$

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΣ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

$$\begin{array}{r} 13 \\ \times 8,2 \\ \hline 104 \\ 104 \\ \hline 111 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ \times 7,5 \\ \hline 75 \\ 77 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ \times 7,5 \\ \hline 75 \\ 55 \end{array}$$

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

$$\begin{array}{r} 11 \\ \times 7,7 \\ \hline 825 \\ 77 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ \times 7,6 \\ \hline 104 \\ 114 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ \times 7,6 \\ \hline 104 \\ 98 \\ \hline 106,4 \end{array}$$

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1972

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ

Ἐὰν κατὰ μίαν ἀνέφελον καὶ ἀσέληνον νύκτα εὐρεθῶμεν εἰς ὑψηλὸν μέρος καὶ ρίψωμεν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὰ ἄνω, θὰ ἴδωμεν ν' ἀπλώνεται εἰς τεραστίαν ἀπόστασιν ἀχανὲς σφαιρικὸς χῶρος καὶ ἀπέραντον καὶ ἀσύλληπτον χάος. Πᾶν ὅ,τι γίνεται ἀντιληπτὸν τότε, εἴτε διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, εἴτε μὲ ὄργανα παρατηρήσεως εἰς τὸν χῶρον τοῦτον καὶ πέραν αὐτοῦ, ἀποτελεῖ τὸ σὺ μ π α ν.

Εἰς τὸ σύμπαν εὐρίσκονται κατεσπαρμένα δισεκατομμύρια οὐράνια σώματα, μεταξύ τῶν ὁποίων ἡ Γῆ, ὁ ἥλιος, οἱ Πλανῆται, οἱ Δορυφόροι τῶν πλανητῶν, οἱ Ἀπλανεῖς ἀστέρες, οἱ Κομήται, οἱ Γαλαξίαι καὶ γενικῶς ἡ κοσμικὴ ὕλη.

Α΄ Οὐρανός

Εἰς τὸν σφαιρικὸν χῶρον, ὁ ὁποῖος μᾶς περιβάλλει, φαίνονται προσκεκολλημένοι οἱ ἀστέρες ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποστάσεως ἐνὸς ἐκάστου ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐκαστον ἐκ τῶν οὐρανίων σωμάτων δὲν εἶναι αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητον, ἀλλὰ ἀποτελεῖ μέρος ἐνὸς τεραστίου συνόλου, τὸ ὁποῖον ρυθμίζεται ἀπὸ φυσικοὺς νόμους καὶ ὑπόκειται εἰς ἐξελίξεις. Τὸ ἡλιακὸν μας σύστημα π.χ. λειτουργεῖ βάσει γνωστῶν φυσικῶν νόμων. Ἀγνοοῦμεν ὅμως τοὺς φυσικοὺς νόμους, ποὺ διέπουν τὰ οὐράνια ἐκεῖνα σώματα, τὰ ὁποῖα λόγῳ τῶν τεραστίων ἀποστάσεων δὲν κατορθώνομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅπως π.χ. τοὺς μεμα-

‘Ο οὐρανός

κρυσμένους Γαλαξίας κ.λ.π. Ἀτενίζοντες τὸν οὐρανὸν καταλαμβάνομεθα ἀπὸ θαυμασμόν, μένομεν κατάπληκτοι καὶ αἰσθανόμεθα τὸ μεγαλεῖον τῆς θείας δημιουργίας.

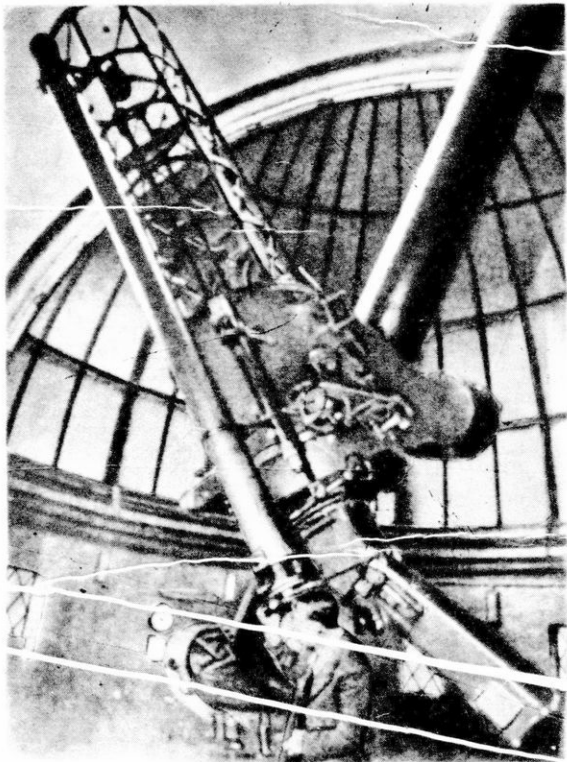
Ὅρισμός : Ὁ περὶ ἡμᾶς σφαιρικός χώρος, μὴ ὑπάρχων εἰς τὴν πραγματικότητα, μὲ κέντρον τὸ κέντρον τῆς γῆς ἢ τὸν παρατηρητὴν καλεῖται Ὁ οὐρανὸς ἢ Ὁ οὐράνιος σφαῖρα. Εἰς τὸν Οὐρανὸν τὰ πάντα κινοῦνται ἀενάως μὲ τάξιν καὶ ἁρμονίαν θεόπνευστον. Εἰς τὸ πρόβλημα τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος καὶ τοῦ Ἡλιακοῦ μας Συστήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάγεται καὶ ἡ Γῆ, ἡ ἐπιστήμη καταφεύγει εἰς τὸ βιβλίον Γενέσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν. Ἡ δὲ Γῆ ἦν ἄορατος καὶ ἀκατασκεύαστος καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου».

Σύγχρονα μέσα μελέτης τοῦ οὐρανοῦ

α) Τηλεσκοπία. Εἰς τὴν προσπάθειάν των οἱ ἐπιστήμονες νὰ λύσουν τὸ μυστήριον τῆς Δημιουργίας, ἐρευνοῦν τὴν οὐράνιον σφαῖραν ὄχι μὲ γυμνὸν ὄφθαλμόν, ἀλλὰ διὰ διαφόρων ὀργάνων

καὶ μέσων. Δι' αὐτῶν κατώρθωσαν νὰ εἰσχωρήσουν βαθύτατα εἰς τὸ Σύμπαν, ν' ἀνακαλύψουν οὐράνια σώματα, τὰ ὁποῖα ἦτο ἀδύνατον νὰ φαντασθοῦν, ὅτι ὑπῆρχον. Τοιοῦτον ὄργανον παρατηρήσεως εἶναι τὸ **Τηλεσκόπιον**. Τοῦτο ἐφευρέθη κατὰ τὸ 1600 μ.Χ. περίπου καὶ δι' αὐτοῦ ὁ μέγας Ἰταλὸς μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος Γαλιλαῖος, κατώρθωσεν ἀργότερον ν' ἀνακαλύψῃ τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος, τὰ ὅρη τῆς Σελήνης, τὰς φάσεις τῆς Ἀφροδίτης, τὰς ἡλιακὰς κηλίδας, τοὺς δορυφόρους τοῦ Διὸς κ.λ.π. Τὰ τηλεσκόπια ἔχουν σήμερον τελειοποιηθῇ καὶ δυνάμεθα δι' αὐτῶν νὰ διακρίνωμεν ἑκατομμύρια ἀστέρων, ἐνῶ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ διακρίνομεν μόνον περὶ τὰς 5.000. Τὸ μεγαλύτερον τηλεσκόπιον τοῦ κόσμου εἶναι τὸ τοῦ Παλομάρ τῆς Ἀμερικῆς. Δι' αὐτοῦ διακρίνονται δισεκατομμύρια ἀστέρων. Ἐπομένως διὰ τῶν τηλεσκοπίων διακρίνομεν οὐράνια σώματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ὁρατὰ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ.

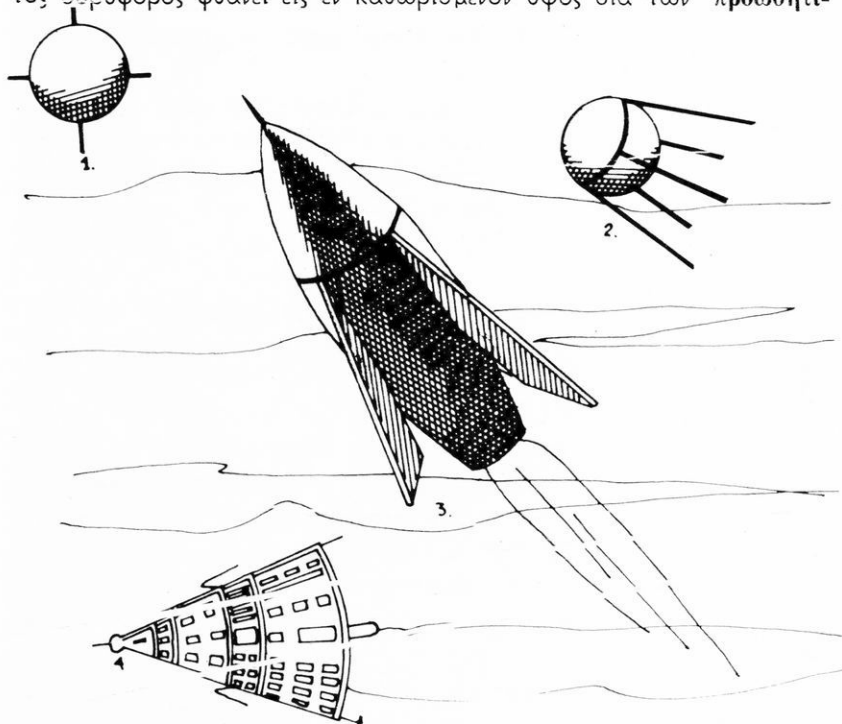
β) Φασματοσκόπια. Ἄλλο μέσον μελέτης τοῦ Διαστήματος εἶναι τὸ **Φασματοσκόπιον**. Εἶναι εἰδικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν εὔρεσιν τῆς συστάσεως τῶν ἀερίων μαζῶν τῶν οὐρανίων σωμά-

Τηλεσκόπιον

των. Διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἀναλύεται τὸ φῶς τούτων εἰς χρώματα, ὅπως τὸ φῶς τοῦ Ἑλίου μας εἰς τὰ ἑπτὰ χρώματα τῆς Ἱριδος. Τὰ χρώματα τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ λευκοῦ φωτὸς τῶν οὐρανίων σωμάτων δύνανται σήμερον, νὰ φωτογραφηθοῦν, ἐὰν καταλλήλως τεθῇ εὐπαθὴς εἰς τὰ χρώματα φωτογραφικὴ πλᾶξ ἐπὶ τοῦ φασματοσκοπίου, ὁπότε ἔχομεν τὸν **Φ α σ μ α τ ο γ ρ ᾶ φ ο ν**.

γ) Τεχνητοὶ δορυφόροι - Πύραυλοι. Οἱ τεχνητοὶ δορυφόροι εἶναι σφαιρικοὶ θάλαμοι ἐφωδιασμένοι διὰ καταλλήλων ὀργάνων καὶ ἐκτοξεύονται ἐκ τῆς γῆς διὰ φορέων πυραύλων εἰς ὕψη κυμαινόμενα ἀπὸ 180.000 μ. ἕως 1.200.000 μ. Ἐκεῖ κινοῦνται περί τῆς Γῆς καὶ διὰ τῶν καταλλήλων ὀργάνων, μὲ τὰ ὁποῖα τοὺς ἔχουν ἐφοδιάσει οἱ ἐπιστήμονες, ἀνακαλύπτουν νέους ἀστέρας, τοὺς φωτογραφίζουν καὶ προσδιορίζουν τὴν σύστασιν αὐτῶν. Ὁ τεχνητὸς δορυφόρος φθάνει εἰς ἓν καθωρισμένον ὕψος διὰ τῶν **προωθητι-**

1-2. Τεχνητοὶ δορυφόροι 3. Πύραυλος 4. Διαστημόπλοιο

κὼν πυραύλων. Τί εἶναι ὅμως πύραυλος καὶ πῶς λειτουργεῖ ; Ὅταν ἐτερματίσθῃ ὁ Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος, γερμανικαὶ ἱπτάμεναι βόμβαι ἔπεσαν εἰς χεῖρας τῶν Ἀμερικανῶν καὶ Ρώσων. Ἀπὸ αὐτὰς οἱ ἐπιστήμονες κατῴρθωσαν ν' ἀνακαλύψουν τὸ πολύτιμον μυστικὸν καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἐποχῆς μας, ἥτις εἶναι ἐποχὴ τῶν πυραυλοκινήτων βλημάτων καὶ τῆς Ἀστροναυτικῆς. Τὰ φανταστικά διαπλανητικὰ ταξίδια τοῦ Ἰουλίου Βέρν ἔγιναν πραγματικότης καὶ ὁ ἄνθρωπος ἤνοιξε τὰς πύλας τοῦ Διαστήματος. Ὁ πύραυλος τίθεται εἰς κίνησιν μὲ κινητήρα, εἶναι δὲ ἐφωδιασμένος μὲ εἰδικὰ καύσιμα καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὀξυγόνον διὰ τὴν καύσιν. Κατὰ τὴν πυροδότησιν τὰ ἐκ τῆς καύσεως παραγόμενα ἀέρια ὑπερπιέζονται ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν ποὺ ἀναπτύσσεται, καὶ ἐκτονώνονται πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ τρομακτικὴν ταχύτητα. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πύραυλος ὠθεῖται πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὅσον μεγαλυτέρα εἶναι ἡ ταχύτης τῆς ἐκτονώσεως τῶν ἀερίων τοῦ πυραύλου, τόσον ταχύτερον κινεῖται οὗτος πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν.

Τὸν πρῶτον τεχνητὸν δορυφόρον, ὅστις εἶχεν μᾶζαν 86,5 κιλῶν, ἐξαπέλυσαν τὴν 4ην Ὀκτωβρίου 1957 οἱ Ρῶσοι ἐπιστήμονες. Εἰς τοῦτον ἐδόθη τὸ ὄνομα «**Σπουτνικ**». Ἐπηκολούθησεν ἐκτόξευσις δορυφόρου καὶ ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν καὶ σήμερον ἔχομεν πολυαρίθμους τεχνητοὺς δορυφόρους περιφερομένους εἰς τὸν διαστημικὸν χῶρον εἰς διάφορα ὕψη.

Σήμερον οἱ προωθητικοὶ πύραυλοι ἀποτελοῦνται ἀπὸ πολλοὺς ὀρόφους (τρεῖς, πέντε κ.ο.κ.). Εἰς τὸν τελευταῖον ὀροφον εἶναι τοποθετημένος ὁ δορυφόρος. Μὲ τὴν πυροδότησιν τοῦ πυραύλου τὸ γιγαντιαῖον σύμπλεγμα ὑψώνεται εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν ὠθησιν τοῦ κινητήρος τοῦ 1ου ὀρόφου. Μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν καυσίμων τοῦ πρώτου ὀρόφου, μὲ εἰδικὸν τρόπον πυροδοτεῖται ὁ δεύτερος ὀροφος, ἐνῶ ὁ πρῶτος ἀποσπᾶται αὐτομάτως καὶ πίπτει. Ὅταν ἐξάντληθῶν τὰ καύσιμα τοῦ δευτέρου ὀρόφου, πυροδοτεῖται ὁ τρίτος κ.ο.κ., ὁπότε μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν καυσίμων ὅλων τῶν ὀρόφων, ὁ πύραυλος (τελευταῖος ὀροφος) καὶ ὁ δορυφόρος ἔχουν φθάσει εἰς τὸ καθωρισμένον ὕψος.

Τότε μὲ ἓν ἀπλοῦν μηχανημα, μὲ ἐλατήριον ἢ μὲ μικρὰν ἔκρηξιν, ἀποσπᾶται ὁ δορυφόρος ἀπὸ τὸν πύραυλον καὶ τίθεται εἰς κυκλικὴν ἢ ἑλλειπτικὴν τροχίαν γύρω ἀπὸ τὴν Γῆν.

Πύραυλοι, οίτινες ἔφερον κατάλληλον διαστημικὸν ὄχημα χωρὶς ἄνθρωπον, ἔφθασαν εἰς τὴν Σελήνην καὶ τὸ ὄχημα προσεδάφισθη ἐπ' αὐτῆς.

Τὴν 16 'Ιουλίου 1969 οἱ 'Αμερικανοὶ ἐξετόξευσαν δι' ἰσχυροῦ πυραύλου τὸ διαστημόπλοιο «'Απόλλων 11» καὶ κατέκτησαν τὴν Σελήνην. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπέβαινον οἱ τολμηροὶ ἀστροναῦται Ἄρμστρογκ, Ὡλντριν καὶ Κόλλινς, οἱ δύο ἐκ τῶν ὁποίων, τὴν 21 'Ιουλίου, προσεδάφισθησαν διὰ τῆς σελινακάτου τοῦ διαστημοπλοίου ἐπὶ τῆς Σελήνης. Περιεπάτησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς, ἔλαβον φωτογραφίας, συνέλεξαν δείγματα τοῦ σεληνιακοῦ ἐδάφους (κόνιν, λίθους κλπ.) καὶ μετὰ παραμονὴν 21.30' ὥρῳ ἐπανεκάμψαν διὰ τῆς σελινακάτου εἰς τὸ διαστημόπλοιο, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπανεφέρειν εἰς τὴν Γῆν!!

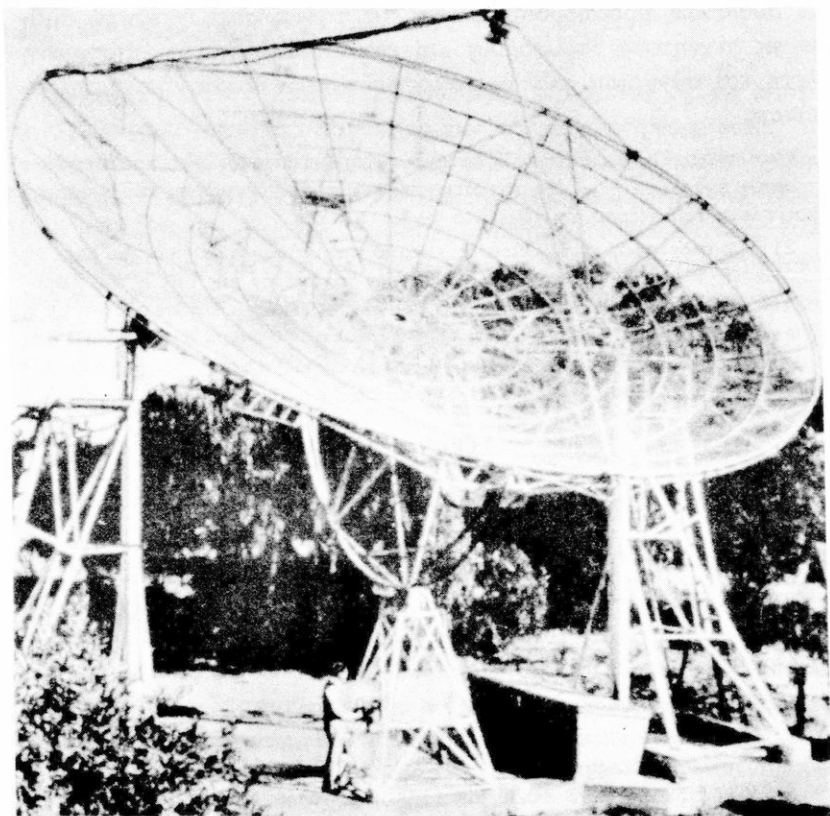
Ἡ προσεδάφισις ἐπὶ τῆς Σελήνης εἶναι τὸ καταπληκτικώτερον κατόρθωμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του εἰς τὴν Γῆν.

Διαστημόπλοια χωρὶς ἄνθρωπον ἐξετοξεύθησαν καὶ πρὸς τὸν πλανήτην Ἀφροδίτην, τὸν Ἄρη, τὸν Ἑρμῆν καὶ εἰς τροχίαν περὶ τὸν Ἥλιον.

δ) Ραντάρ - Ραδιοτηλεσκόπια. Τὸ Ραντάρ εἶναι μία συσκευή, ἣτις ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα πομπὸν καὶ ἓνα δέκτην ἡλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων. Τὰ ἡλεκτρομαγνητικὰ κύματα τοῦ πομποῦ, ὅταν συναντήσουν ἓν ἐμπόδιον, π.χ. τὴν Σελήνην, ἢ ἄλλο οὐράνιον σῶμα, ἀνακλῶνται καὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὸν δέκτην. Διὰ τοῦ ὀργάνου τούτου διαπιστοῦται ἡ φυσικὴ σύστασις τοῦ ἐδάφους τοῦ οὐρανοῦ σώματος.

Τὸ Ραδιοτηλεσκόπιον. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ μεταλλικὸν πλέγμα εἰς σχῆμα κατόπτρου (παραβολικοῦ), εἰς τὴν κυρίαν ἐστίαν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κεραία λήψεως. Ἡ κεραία ἔχει ἐνωθῇ μὲ ἓνα δέκτην, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ καταγραφὴ τῶν ραδιοκυμάτων. Διὰ τῶν Ραντάρ καὶ τῶν Ραδιοτηλεσκοπίων παρακολουθοῦν τοὺς δορυφόρους, τὰ διαστημόπλοια καὶ πᾶσαν κίνησιν εἰς τὸ Ἥλιακόν μας Σύστημα. Ραδιοτηλεσκόπια μεγάλης ἀκτίνος δράσεως εἶναι ἐγκατεστημένα εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, τὰ σπουδαιότερα ὅμως εἶναι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, πλησίον τοῦ Μάντζεστερ, τὸ Τζόντρελ Μπάνκ, καὶ εἰς τὸ Μπόχουμ τῆς Γερμανίας.

ε) Φωτομετρία - Φωτογραφίαι. Διὰ τῆς Φωτομετρίας, ἣτις εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀποκαλεῖται οὐράνιος Φωτο-

Τὸ ραδιοτηλεσκόπιον

μετρία, πραγματοποιεῖται ἡ μέτρησις τῆς λαμπρότητος (ἡ καλύτερον τῆς φωτεινότητος) τῶν ἀστέρων. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ συνδυασμοῦ εἰδικῶν ὀπτικῶν ἢ φωτοηλεκτρικῶν φωτομέτρων μὲ τὸ τηλεσκόπιον. Ἡ λαμπρότης μετρεῖται μὲ μονάδα, ἥτις καλεῖται στίλβη. Αὕτη προσδιορίζει τὸν βαθμὸν τῆς λαμπρότητος τοῦ ἀστέρος καὶ οὕτω διακρίνομεν περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον στίλβοντας ἀστέρας, δηλ. περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον λαμπροῦς.

Ἄριστα ἀποτελέσματα διὰ τὴν μέτρησιν τῆς λαμπρότητος (φωτεινότητος) τῶν ἀστέρων ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς φωτογραφίας. Λαμβάνονται φωτογραφίαι τῶν ἀστέρων δι' εἰδικῶν φωτογραφι-

κῶν συσκευῶν προσηρμοσμένων εἰς τὰ τηλεσκόπια ἢ τοποθετημένων εἰς τεχνητοὺς δορυφόρους καὶ ἀκολουθῶς γίνεται ἐπισταμένη μελέτη καὶ σύγκρισις τῶν φωτογραφιῶν πρὸς ἑξαγωγήν συμπερασμάτων.

Περίληψις. 1) Ὅ,τιδήποτε δύναται νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν διὰ παρατηρήσεων μὲ γυμνὸν ὄφθαλμόν ἢ μὲ ὄργανα παρατηρήσεως εἰς τὸν χώρον τοῦ Οὐρανοῦ ἢ καὶ πέραν τοῦ χώρου τούτου εἶναι τὸ Σύμπαν.

2) Οὐράνιος σφαῖρα ἢ Οὐρανὸς εἶναι ὁ περὶ ἡμᾶς σφαιρικὸς χώρος, μὴ ὑπάρχων εἰς τὴν πραγματικότητα, μὲ κέντρον τὸ κέντρον τῆς Γῆς ἢ τὸν παρατηρητήν. 3) Σύγχρονα μέσα μελέτης τοῦ Σύμπαντος εἶναι τὸ Τηλεσκόπιον, οἱ Τεχνητοὶ Δορυφόροι, οἱ Πύραυλοι, τὸ Φασματοσκόπιον, τὸ Ραντάρ, τὸ Ραδιοτηλεσκόπιον τὰ ὄργανα τῆς Φωτομετρίας καὶ ἡ Φωτογραφία.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Τί εἶναι τὸ Σύμπαν καὶ τί δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν εἰς αὐτό ;
- 2) Τί εἶναι Οὐρανός ; Ποία διαφορὰ μεταξὺ Σύμπαντος καὶ Οὐρανοῦ ;
- 3) Τί παρατηροῦμεν εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ Οὐράνια Σώματα ;
- 4) Τί εἶναι Τεχνητοὶ δορυφόροι ;
- 5) Τί εἶναι οἱ πύραυλοι καὶ πῶς ἐκτοξεύονται οἱ δορυφόροι ;
- 6) Τί εἶναι τὸ Φασματοσκόπιον καὶ τί χρησιμεύει ;
- 7) Τί εἶναι τὰ Ραδιοτηλεσκόπια καὶ ποῦ εἶναι ἐγκατεστημένα τὰ σπουδαιότερα ; Παρακολουθεῖτε εἰς τὰς ἐκπομπὰς τοῦς Ραδ. Σταθμοῦ Ἐνόπλων Δυνάμεων ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ὥραν 10.30 ἕως 11.00 μ.μ. τὰς ἐκπομπὰς διὰ τὰ μυστικά τοῦ Σύμπαντος ;
- 8) Ὅσοι κατοικεῖτε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ, ἐπισκεφθῆτε τὸ Πλανητάριον εἰς τὸ Εὐγενίδειον Ἰδρυμα καὶ παρακολουθήσατε τὰς εἰδικὰς προβολὰς διὰ τὸ Διάστημα.
- 9) Περιγράψατε τὸ καταπληκτικὸν γεγονός τῆς προσεδάφσεως ἀνθρώπων εἰς τὴν Σελήνην.

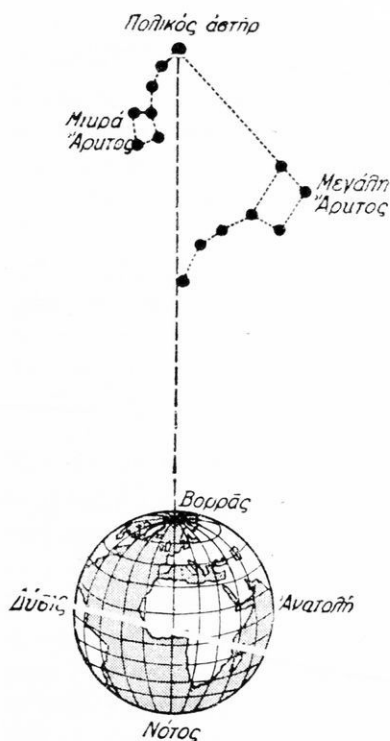
Β' Οί άστέρες

Άπό τήν Γῆν, ἡ ὁποία φαινομενικῶς εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς Οὐρανίου σφαίρας, παρατηροῦμεν τὸ μεγαλοπρεπές θέαμα τοῦ Οὐρανοῦ. Κατὰ τήν ἀνέφελον καὶ ἀσεληνον νύκτα παρατηροῦμεν ἀναρίθμητα φωτεινά στίγματα νά εἶναι κατεσπαρμένα εἰς τὸν Οὐράνιον θόλον, ἄλλα λαμπρά, ἄλλα λαμπρότερα, ἄλλα ἀμυδρά, ἄλλα μικρά, ἄλλα μεγάλα κ.λ.π. Εἶναι οἱ ἀστέρες, εἶναι ὁ ἑναστρος οὐρανός, ἐμπρὸς εἰς τήν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ μυστήριον τοῦ ὁποίου, μένομεν ἐκθαμβοὶ καὶ ἄφωνοι. Οἱ ἀστέρες ὅμως, ποὺ βλέπομεν, δὲν εἶναι ὁμοιοὶ μεταξύ των. Εἶναι διάφοροι καὶ διακρίνονται εἰς ἀπλανεῖς, πλανήτας, δορυφόρους, κομήτας, νεφελώματα κ.λ.π.

1) **Ἀπλανεῖς.** Ὅλοι οἱ ἀστέρες, ποὺ βλέπομεν εἰς τὸν Οὐρανόν, δὲν ἔχουν ἰδικόν των φῶς. Ἡ Σελήνη π.χ. καὶ ἡ Γῆ δὲν ἔχουν ἰδικόν των φῶς, ἀλλὰ φωτίζονται ἀπὸ τὸν ἥλιον. Οἱ ἀπλανεῖς ὅμως ἀστέρες λάμπουν μὲ ἰδικόν των φῶς. Ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τὸ ἐκπεμπόμενον φῶς των, διότι τοῦτο τρεμοσβύνει. Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἡ μαρμαρυγὴ τῶν ἀστέρων, ὅπως λέγεται, ὀφείλεται εἰς τὴν μεγάλην των ἀπόστασιν καὶ εἰς τὴν γῆϊν ἀτμόσφαιραν. Οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες διατηροῦν πάντοτε εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ φαίνονται ὡς ἐσφηνωμένοι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, δὲν πλανῶνται δηλαδὴ καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν ἀπλανεῖς (εἰς τὴν πραγματικότητα κινοῦνται).

Ἀστερισμοί. Τὴν ἡμέραν δὲν διακρίνομεν τοὺς ἀστέρας, διότι τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου εἶναι ἰσχυρότερον καὶ ἐξουδετερώνει τὸ φῶς των. Διὰ τοῦτο αἱ παρατηρήσεις γίνονται κατὰ τὰς ἀσεληνούς καὶ ἀνέφελους νύκτας. Παρατηροῦμεν λοιπόν, ὅτι μερικαὶ περιοχαὶ τοῦ οὐρανοῦ εἶναι πλούσιαι εἰς λαμπροὺς ἀστέρας, ἄλλαι ὅμως ἔχουν ὀλίγους. Ἐπίσης ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν μας, ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ ἀστέρες (ἀπλανεῖς) παρουσιάζουν καθ' ὁμάδας διάφορα γεωμετρικὰ ἢ φανταστικὰ σχήματα. Αἱ ὁμάδες αὗται ὀνομάζονται **ἀστερισμοί**.

Οἱ Ἀστρονόμοι ἀναλόγως μὲ τὰ σχήματα, ἔδωσαν εἰς τοὺς ἀστερισμοὺς, ὀνόματα ζώων, ἡρώων τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας κ.λ.π. Γνωστότεροι ἀστερισμοὶ εἶναι ἡ Μεγάλῃ Ἀρκτος, ἡ Μικρὰ Ἀρκτος, ὁ Κύκνος, ὁ Περσεύς, ἡ Ἀνδρομέδα, αἱ Πλειάδες κ.ἄ. Ὁ τε-

Ἀστερισμοί

ἀνήκουν εἰς τὸν Γαλαξίαν μας. Εἰς τὸ ἀχανὲς Σύμπαν καὶ εἰς ἀποστάσεις ἀσυλλήπτους ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι Γαλαξίαι. Ὅταν φαντασθῶμεν, ὅτι ἕκαστος ἀπὸ τοὺς ἀναριθμήτους αὐτοὺς γαλαξίας ἀποτελεῖται ἀπὸ δισεκατομύρια Ἡλίους (ἀπλανεῖς ἀστέρας), ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου σταματᾷ καὶ ἡ φαντασία ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ τὰ μυστικὰ τῆς θείας δημιουργίας. (Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ τῶν χειρῶν Του ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα).

Ἡλῖος-Πλανῆται-Δορυφόροι.

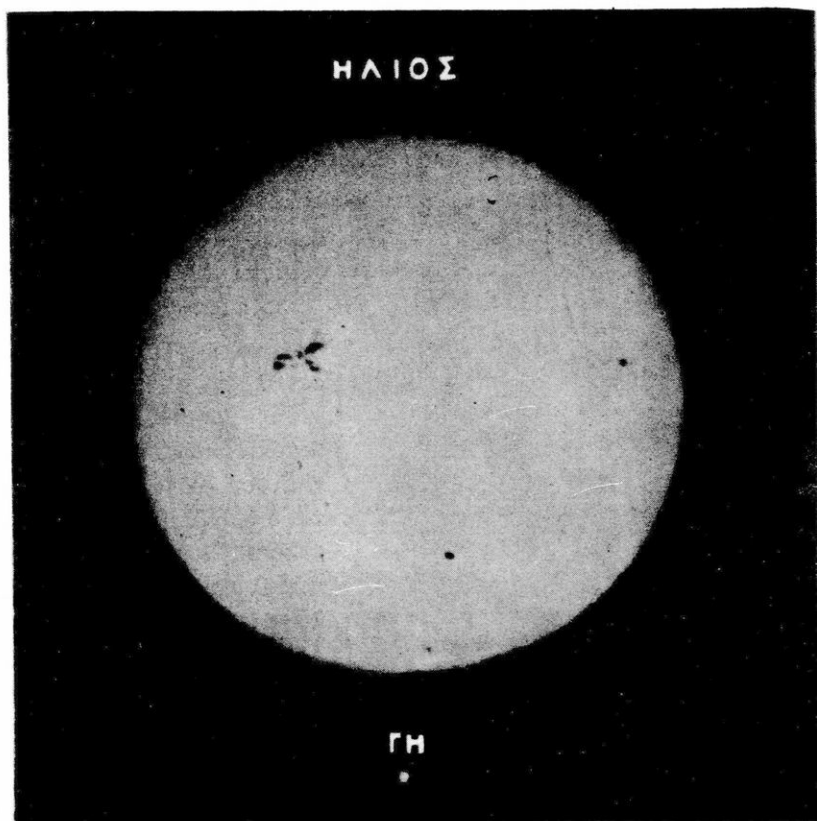
Ἡλιακὸν πλανητικὸν σύστημα

Ἡλῖος. Ὁ πλησιέστερος πρὸς ἡμᾶς ἀπλανὴς ἀστήρ καὶ ὁ φω-

λευταῖος ἀστήρ τῆς Μικρᾶς Ἀρκτου εἶναι ὁ Πολικός Ἀστήρ, ὅστις δεικνύει τὸ βορειότερον σημεῖον τοῦ Οὐρανοῦ.

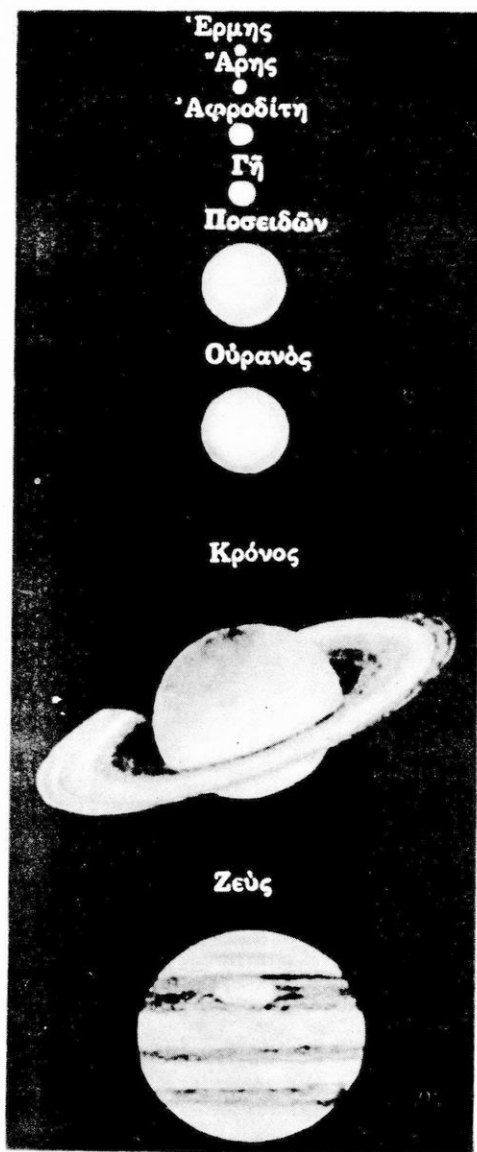
Γαλαξίαι. Ἐὰν κατὰ μίαν διαυγῇ καὶ ἀσέληνον νύκτα στρέψωμεν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὸν οὐρανὸν θὰ παρατηρήσωμεν μίαν ζώνην λευκάζουσαν, ἥτις ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τοῦ ὁρατοῦ τμήματος τοῦ Οὐρανοῦ. Τὴν ζώνην αὐτὴν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὠνόμασαν Γαλαξίαν, διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐσχηματίσθη ἐκ χυθέντος γάλακτος, κατὰ τὸν θηλασμόν τοῦ Ἡρακλέους ὑπὸ τῆς Ἡρας.

Ὁ Γαλαξίας διὰ τῶν ἐρευνῶν, αἵτινες ἐγένοντο διὰ τηλεσκοπίων ἀπεδείχθη, ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄπειρον πλήθος ἀπλανῶν ἑστέρων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἶναι ἀόρατοι. Ὅλοι οἱ ἀστέρες, τοὺς ὁποίους βλέπομεν εἰς τὸν Οὐρανόν,

‘Ο ‘Ηλιος και ἡ γῆ

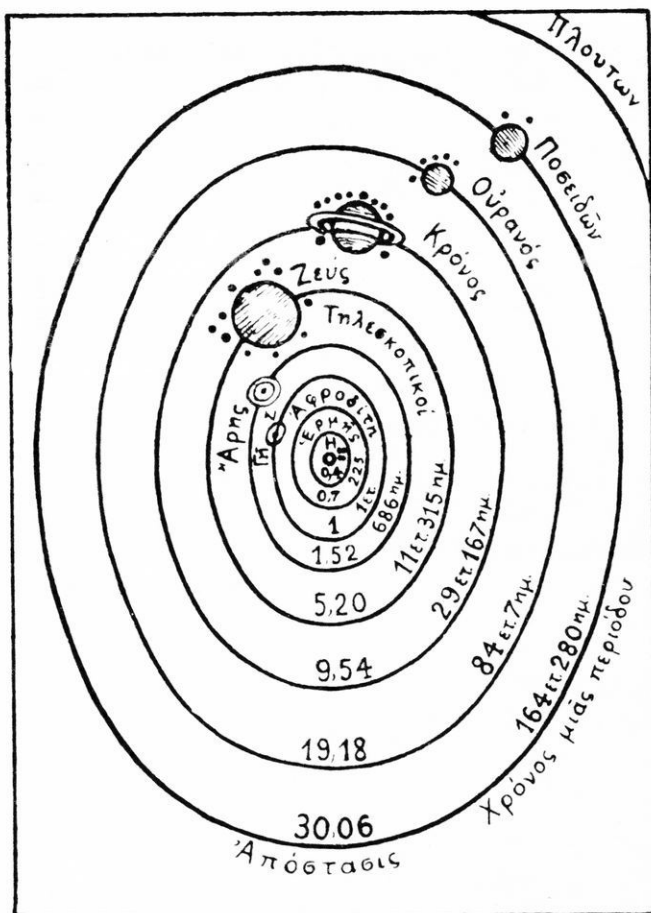
τεινότερος εἶναι ὁ ‘Ηλιος. Σκορπίζει φῶς καὶ θερμότητα πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ἡ Γῆ καὶ τὰ ἄλλα ὅμοια πρὸς αὐτὴν ἄστρα, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλοῦμεν κατωτέρω, δέχονται μέρος μόνον τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ‘Ηλίου. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς σκορπίζεται εἰς τὸν χῶρον τοῦ Οὐρανοῦ. Χωρὶς τὴν θερμότητα καὶ τὸ φῶς τοῦ ‘Ηλίου δὲν θὰ ὑπῆρχε ζωὴ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἡ Ἐπιστήμη παραδέχεται, ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι σφαῖρα διάπυρος, μὲ ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τόσῃν, ὥστε ἡ ὕλη, ποὺ τὸν ἀποτελεῖ, εὐρίσκεται εἰς διάπυρον ρευστὴν κατάστασιν. ‘Ο ‘Ηλιος

Συγκριτικός πίναξ
τοῦ μεγέθους τῶν πλανητῶν

ἐμφανίζεται εἰς τὸν Οὐρανὸν ὥς φωτεινὸς δίσκος. Ἔχει ὅγκον 1.300.000 φορὰς μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν ὅγκον τῆς Γῆς καὶ ἀπέχει ἀπὸ αὐτὴν 150.000.000 χιλιάμετρα. Τὸ φῶς τοῦ φθάνει εἰς τὴν Γῆν εἰς 8' καὶ 20'' (ταχύτης φωτὸς 300.000 χιλιάμετρα τὸ δευτερόλεπτον). Ἡ ἐνατένισις τοῦ μὲ γυμνὸν ὀφθαλμὸν ἢ τηλεσκόπιον, χωρὶς χρησιμοποίησιν μελανῶν ὑάλων, εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος, διότι προσβάλλεται ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτῶν τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐκ τῆς συνεχοῦς παρατηρήσεώς τοῦ ἐτυφλώθη ὁ Γαλιλαῖος.

Π λ α ν ῆ τ α ι. Πέριε τοῦ Ἡλίου περιφέρονται εἰς διαφόρους ἀποστάσεις ἀπὸ αὐτὸν καὶ εἰς σταθερὰς τροχιάς (ἐλλειπτικές), οἱ π λ α ν ῆ τ α ι. Οὗτοι εἶναι ἑτερόφωτα σώματα καὶ τὸ φῶς των ὀφείλεται εἰς τὸν ἥλιον. Οἱ πλανῆται εἶναι 9 (ἐννέα) καὶ φέρουν τὰ ἑξῆς ὀνόματα κατὰ σειρὰν ἀποστάσεώς των ἀπὸ τὸν Ἡλίον : Ἑ ρ μ ῆ ς, Ἀ φ ρ ο δ ί τ η, Γ ῆ, Ἀ ρ η ς, Ζ ε ῦ ς, Κ ρ ό ν ο ς, Ο ὔ ρ α ν ό ς Ποσειδῶν, Πλούτων.

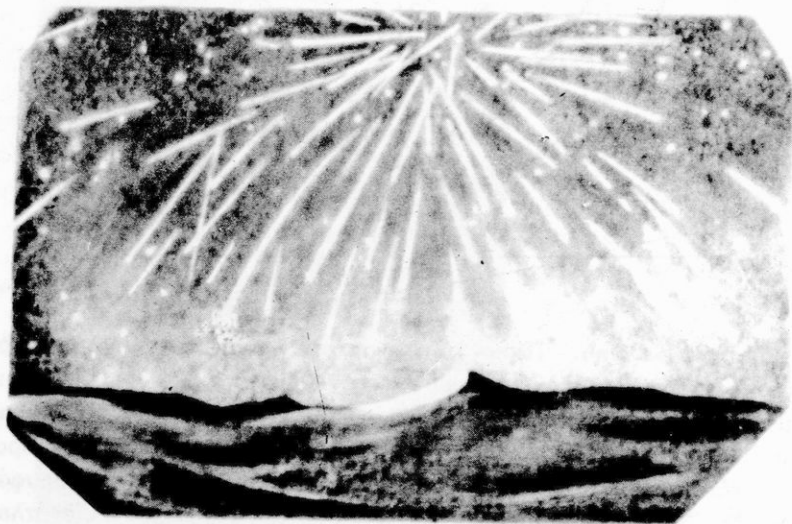
Οἱ πλανῆται περιφέρονται περὶ τὸν ἥλιον

Δορυφόροι. Πέριξ τῶν πλανητῶν περιφέρονται μικρότερα οὐράνια σώματα οἱ δορυφόροι. Οὗτοι κινοῦνται εἰς καθωρισμένην τροχίαν γύρω ἀπὸ τὸν πλανήτην, εἰς τὸν ὅποιον ἀνήκουν. Κινοῦνται καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τους περιστροφικῶς καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιον, παρασυρόμενοι ἀπὸ τοὺς πλανήτας των. Δορυφόρος τῆς Γῆς εἶναι ἡ Σελήνη. Δορυφόρους ἐπίσης ἔχουν καὶ ἄλλοι πλανῆται, ὅπως π.χ. ὁ Ἄρης ἔχει δύο, τὸν Φόβον καὶ τὸν Δεῖμον κ.λ.π.

Μεταξύ τῶν πλανητῶν Ἄρεως καὶ Διὸς ὑπάρχει μέγα πλῆθος πολὺ μικρῶν πλανητῶν, οἱ ὁποῖοι λέγονται Ἀστεροειδεῖς. Ὁ Ἥλιος, οἱ πλανῆται, οἱ δορυφόροι καὶ οἱ ἀστεροειδεῖς ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκογένειαν, συνίστανται ἐκ τῶν αὐτῶν συστατικῶν καὶ ἀποτελοῦν ἴδιον σύστημα τὸ λεγόμενον Ἡλιακὸν Πλανητικὸν Σύστημα.

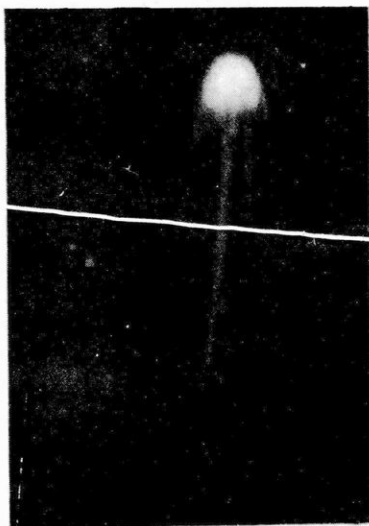
Διάττοντες - Κομήται

α) **Διάττοντες.** Πολλάκις παρατηροῦμεν κατὰ τοὺς θερινοὺς ἰδίως μῆνας, νὰ διασχίζουν τὸν οὐράνιον θόλον φωτεινὰ γραμμὰ, ὡς εἶδος τόξου καὶ νὰ ἑξαφανίζονται ἐντὸς ὀλίγου. Εἶναι ὑπολείμματα προερχόμενα ἀπὸ συγκρούσεις ἀστέρων εἰς τὸν κοσμικὸν χῶρον, τὰ ὁποῖα, ὅταν εἰσέλθουν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Γῆς, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητός των καὶ τῆς τριβῆς μὲ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, πυρακτοῦνται καὶ βαθμιαίως ἑξαεροῦνται. Ἐὰν εἶναι μεγάλου μεγέθους, δὲν ἑξαεροῦνται ὁλοσχερῶς, ἀλλὰ τὰ ὑπολείμματά των πίπτουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς (ἀερόλιθοι). Ἐὰν εἶναι μικροῦ με

Βροχή διαττόντων ἀστέρων

γέθους, εξαερούνται όλοσχερώς, χωρίς νά πίπτη υπόλειμμα ἐπὶ τῆς Γῆς. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν λέγονται Μετεωρίται. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν λέγονται Μετέωρα ἢ Διάττοντες ἀστέρες. Πολλοὶ διάττοντες ἀστέρες ἐμφανίζονται κατὰ μῆνα Αὐγούστου. Εἶναι ἡ λεγομένη ἐποχὴ βροχῆς διαττόντων ἀστέρων.

Κομήτης

β) Κομήται. Κατὰ ἀραιὰ χρονικά διαστήματα ἐμφανίζονται περιοδικῶς εἰς τὸν οὐρανὸν οὐράνια σώματα μὲ περίεργον μορφήν. Φαίνονται ὡς ἀστέρες περιβαλλόμενοι ἀπὸ φωτεινὴν νεφέλην. Ἡ νεφέλη αὕτη ἐπεκτείνεται πολλάκις ὀπίσω εἰς μεγάλην ἐκτασιν, ἐν εἵδει οὐρᾶς καὶ τὸ ἄστρον φαίνεται μὲ φωτεινὴν κεφαλὴν, νεφελῶδες περίβλημα (κόμην) καὶ προέκτασιν τῆς κόμης (οὐράν). Τὰ οὐράνια αὐτὰ σώματα, λόγῳ τῆς κόμης ποὺ τὰ περιβάλλει, ὀνομάζονται Κομήται. Οἱ κομήται κινούνται περὶ τὸν Ἥλιον μᾶλλον ταχέως καὶ ἡ περιφορὰ των διαρκεῖ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, διάφορον δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Ὁ μεγαλύτερος κομήτης, ὁ ὁποῖος ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, ἦτο ὁ Κομήτης τοῦ Χάλεϋ. Ἐνεφανίσθη τὸ 1910, τὴν 19ην Ἀπριλίου καὶ ἦτο λαμπρὸς καὶ ἐντυπωσιακός. Λόγῳ τῆς μεγάλης τροχιάς του ἐμφανίζεται ἀνὰ 74 ἕως 79 ἔτη.

Περίληψις 1) Ἀστέρες. Εἶναι οὐράνια σώματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν νύκτα λάμπουν εἰς τὸν οὐράνιον θόλον.

2) Ἀπλανεῖς ἀστέρες, λέγονται οἱ ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰδικόν τω' φῶς καὶ διατηροῦν πάντοτε τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς τὸν οὐράνιον θόλον.

3) Ἀστερισμοί. Λέγονται ὁμάδες ἀστέρων, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸν οὐρανὸν σχηματίζουν γεωμετρικὸν ἢ φανταστικὸν σχῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον δίδεται ἰδιαίτερον ὄνομα ζῶου ἢ ἥρωος τῆς Ἑλλ. Μυθολογίας.

4) Γαλαξίαι. Εἶναι τεράστια συστήματα ἀστέρων ἐμφανιζόμενα εἰς τὸν οὐρανὸν ὡς μεγάλῃς ἐκτάσεως νέφος γαλακτοχρουν.

5) Πλανήται. Είναι άστέρες περιφερόμενοι εἰς καθωρισμένην τροχίαν ἑκαστος περὶ ἓνα ἥλιον.

6) Δορυφόροι. Είναι σώματα μικρότερα τῶν πλανητῶν, περίε τῶν ὁποίων περιφέρονται εἰς σταθεράς τροχιάς.

7) Διάττοντες άστέρες. Είναι στερεά σώματα τοῦ κοσμικοῦ χώρου, τὰ ὁποῖα εἰσέρχονται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς πτώσεως, τῆς τριβῆς εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τοῦ μικροῦ μεγέθους των, πυρακτοῦνται καὶ ἑξαεροῦνται ὀλοσχερῶς.

8) Μετεωρίται. Είναι ὅμοια σώματα μὲ τοὺς διάττοντας μὲ μέγα μέγεθος καὶ λόγῳ τοῦ μεγέθους των δὲν ἑξαεροῦνται ὀλοσχερῶς, ἀλλὰ μέρος των πίπτει ἐπὶ τῆς γῆιν ἐπιφανείας.

9) Κομήται. Είναι οὐράνια σώματα, ἅτινα ἐμφανίζονται κατὰ περιόδους εἰς τὸν οὐρανὸν ὑπὸ μορφήν άστέρος περιβαλλομένου ὑπὸ φωτεινῆς νεφέλης, ἥτις ἐκτείνεται πολλάκις ἐν εἴδει οὐρᾶς.

Άσκήσεις

1) Τί διαφέρουν οἱ ἀπλανεῖς άστέρες ἀπὸ τοὺς πλανήτας ;

2) Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ άστερισμῶν καὶ Γαλαξιδῶν ;

3) Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ μετεωριτῶν καὶ διαττόντων άστέρων ;

4) Ποῦ εὐρίσκεται ὁ Πολικὸς άστήρ ;

5) Τί συγγένειαν ἔχει ὁ ἥλιος μὲ τοὺς πλανήτας του ;

6) Ποῦ εὐρίσκονται οἱ άστεροειδεῖς ;

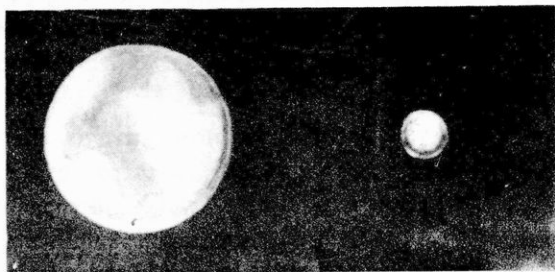
Παρατηρήσατε κατὰ τὴν νύκτα τὸν οὐρανόν. Ἐρωτήσατε νὰ μάθετε μερικὸς άστερισμοὺς, εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ Οὐρανοῦ εὐρίσκονται.

Η ΓΗ

1) **Ἡ γήινη σφαῖρα.** Ἡ γῆ, ὡς ἀναφέρομεν ἀνωτέρω, εἶναι εἷς ἐκ τῶν πλανητῶν, ὅστις περιφέρεται, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται, περὶ τὸν ἥλιον. Τὸ σχῆμα της εἶναι σχεδὸν σφαιρικόν (ἐλλειψοειδές), αἱ δὲ διαστάσεις της εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἡ ἐπιφάνειά της ἔχει ἐμβαδὸν 510.000.000 τετρ. χιλιόμετρα καὶ ἐξ αὐτῆς τὰ 29% εἶναι ξηρὰ καὶ τὸ 71% εἶναι θάλασσα. Ὁ ὄγκος της εἶναι 1.080.000.000.000 κυβικὰ μέτρα, ἡ ἀκτίς της 6.370 χιλιόμετρα καὶ ἡ περίμετρος αὐτῆς 40.000 χιλιόμετρα.

2) **Διάπυρος κατάστασις καὶ βαθμιαία ψύξις.** Ἡ Γῆ κατ' ἀρχὰς ἦτο διάπυρος, αὐτόφωτος, εἰς ἀεριώδη κατάστασιν καὶ εἶχεν ὄγκον πολὺ μεγαλύτερον, ἀπὸ ὅσον ἔχει σήμερον. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, λόγῳ τῆς διαρκοῦς ἀκτινοβολίας, ἡ θερμοκρασία της ἤρχισε νὰ κατέρχεται καὶ ἡ μᾶζα νὰ συστέλλεται καὶ ἀπὸ ἀεριώδους νὰ μεταβάλλεται εἰς ὑγρὰν σφαῖραν, ἀποτελουμένην ἀπὸ ὕλην εἰς κατάστασιν τήξεως, δηλ. ρευστήν. Ἡ ὑγρὰ αὕτη σφαῖρα περιεβόλλετο ἀπὸ παχυτάτην ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖτο ἀπὸ ἀέρια καὶ ἀτμοὺς διαφόρων στοιχείων, τὰ ὁποῖα λόγῳ τῆς ψύξεως ὑγροποιοῦντο καὶ κατέπιπτον ὑπὸ μορφήν βροχῆς. Ἐλάμβανον χώραν βροχαὶ μολύβδου, κασσιτέρου, ἀντιμονίου, κ.λ.π. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἐσχηματίσθη λεπτὸς ἐπιφανειακὸς φλοιὸς καὶ τὰ διάφορα στοιχεῖα ἐσχημάτιζον χημικὰς ἐνώσεις. Οὕτω τὰ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ἀέρια ὀξυγόνον καὶ ὕδρογόνον ἠνώθησαν καὶ ἐσχημάτισαν ὕδρατμούς εἰς τεράστια νέφη, τὰ ὁποῖα ἤρ-

Ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη

χισαν νὰ ὑγροποιοῦνται καὶ νὰ προκαλοῦν τρομακτικὰς βροχὰς θερμοῦ ὕδατος. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ φλοιὸς ἦτο πολὺ θερμὸς, τὰ ὕδατα ἀμέσως ἐξητμίζοντο, διὰ νὰ καταπέσουν πάλιν καὶ πάλιν νὰ ἐξατμισθοῦν κ.ο.κ. Αἱ ἀτελείωτοι βροχαὶ συνέτειναν εἰς τὴν ταχυτέραν ψύξιν τοῦ φλοιοῦ καὶ τὴν πάχυνσιν αὐτοῦ, βαθμιαίως δὲ μὲ τὴν ψύξιν ἤρχισαν νὰ μὴ ἐξατμίζωνται ἀμέσως τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν βροχῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπικάθηνται ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Ἐκτοτε ἐξακολουθεῖ μέχρι καὶ σήμερον νὰ ψύχεται βραδέως τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς ρευστὴν καὶ διάπυρον κατάστασιν, τὸ μάγμα, ὅπως λέγεται, καὶ ὁ γήϊνος φλοιὸς ν' αὐξάνῃ εἰς πᾶχος.

3) **Στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς. Πυρόσφαιρα Λιθόσφαιρα.** Τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τῆς Γῆς, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται ἐκ στερεῶν ὑλικῶν ὀνομάζεται **Στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς ἢ Λιθόσφαιρα** καὶ ἔχει πᾶχος 120 χιλιομέτρα περίπου. Κάτωθεν τῆς Λιθοσφαίρας ἀκολουθοῦν ὑλικά εἰς κατάστασιν διάπυρον ρευστὴν, καὶ ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπὸ ἐλαφρὰς ἐνώσεις **πυριτίου καὶ ἀργιλίου καὶ πυριτίου καὶ μαγνησίου.** Τὸ πᾶχος τοῦ στρώματος αὐτοῦ τῆς γήϊνης σφαίρας εἶναι 1.050 περίπου χιλ. καὶ καλεῖται **ἐξωτερικὸς μανδύας.**

Μετὰ τὸν ἐξωτερικὸν μανδύαν ἀκολουθεῖ ἄλλος διάπυρος ρευστὸς φλοιὸς πᾶχους 1.700 χιλ. Ἐκεῖ ἡ ὕλη εἶναι πυκνόρευστος λόγῳ τῆς πίεσεως καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ μέταλλα **σίδηρον, χρώμιον, νικέλιον** κ.λ.π. Τὸ μέρος τοῦτο ὀνομάζεται **ἐσωτερικὸς μανδύας.** Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τοῦ κέντρου τῆς Γῆς (3.500 χιλ.) ἐπικρατεῖ εἰς διάπυρον κατάστασιν τὸ κράμα **σιδήρου καὶ νικελίου** ποὺ εἶναι καὶ βαρύτερον, ἐκ τῆς τεραστίας δὲ πίεσεως ἐκ τῶν ἄνω, τὸ κράμα τοῦτο θεωρεῖται ὡς στερεὸν καὶ ὀνομάζεται **Βαρύσφαιρα ἢ Πυρῆν.** Ὁ ἐξωτερικὸς μανδύας, ὁ ἐσωτερικὸς καὶ ἡ βαρύσφαιρα ἀποτελοῦν τὴν **Πυρόσφαιραν.**

Τὰ νερὰ τῶν βροχῶν, τὰ ὁποῖα ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ, συνεκεντρώθησαν εἰς τὰ κοῖλα τμήματα αὐτοῦ καὶ ἐσχημάτισαν τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς. Τὰ 3/4 σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς καλύπτονται ὑπὸ ὑδάτων. καὶ σχηματίζουν τὴν **Ὑδρόσφαιραν.** Τὰ μέρη, ποὺ ἔμειναν ἄνω τῶν ὑδάτων, εἶναι αἱ ἡπειροὶ καὶ αἱ νῆσοι.

Τὸν στερεὸν φλοιὸν τῆς Γῆς μετὰ τῆς ὑδροσφαίρας περιβάλλει καὶ καλύπτει ἕξ ὁλοκλήρου ἀεριῶδες περίβλημα, ἡ **Ἀτμόσφαιρα**.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς ζῇ καὶ ἀναπτύσσεται ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ὁ ὀργανικὸς κόσμος, τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ὁ ὀργανικὸς αὐτὸς κόσμος σχηματίζει τὸν **Βιόσφαιραν**.

Περίληψις. Τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τῆς Γῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ στερεὰ ὑλικά, ἔχει πᾶχος 120 χιλ. καὶ ὀνομάζεται στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς ἢ **Λιθόσφαιρα**. Κάτωθεν τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑπάρχει μᾶζα, ρευστὴ διάπυρος, πᾶχους 1050 χιλ. καὶ ὀνομάζεται ἐξωτερικὸς μανδύας τῆς Γῆς. (πυρίτιον καὶ ἀργίλιον - πυρίτιον καὶ μαγνήσιον). — Ἀκολουθεῖ ἄλλο στρώμα πᾶχους 1700 χιλ. καὶ ὀνομάζεται ἐσωτερικὸς μανδύας (σίδηρος, χρώμιον, νικέλιον).

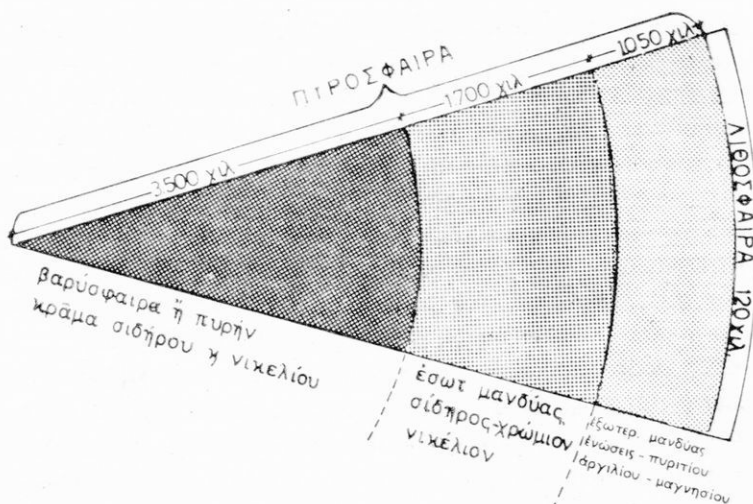
Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἕως τὸ Κέντρον τῆς Γῆς (3500 χιλ.) ἐπικρατεῖ τὸ κράμα σιδήρου καὶ νικελίου (Βαρύσφαιρα ἢ πυρήν).

Ὁ ἐξωτερικὸς μανδύας, ὁ ἐσωτερικὸς καὶ ἡ Βαρύσφαιρα, ἢ πυρήν, πᾶχους ἐν συνόλῳ 6250 χιλ. ἀποτελοῦν τὴν **Πυρόσφαιραν**.

Τὰ ὕδατα, τὰ ὅποια ἐπικάθηνται ἐπὶ τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, ἀποτελοῦν τὴν **Ὑδρόσφαιραν**.

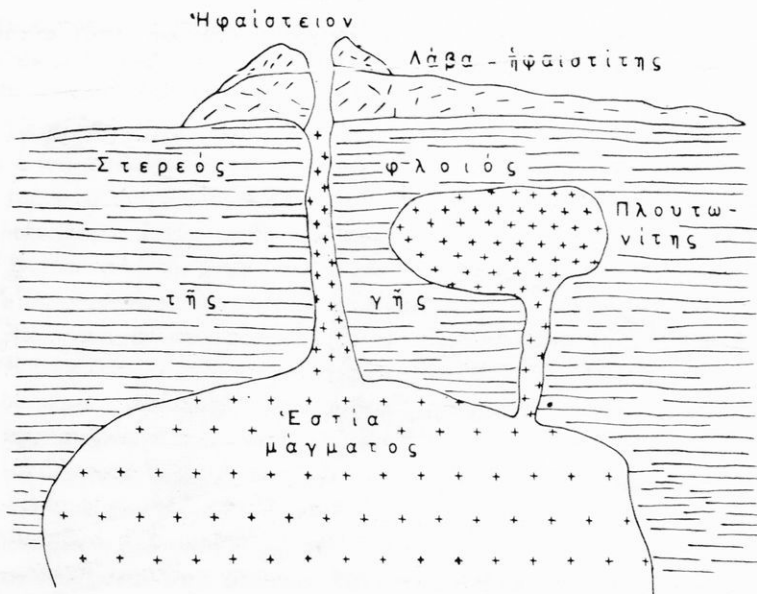
Τὸ ἀεριῶδες στρώμα, τὸ ὅποιον περιβάλλει τὴν Γῆν, ἀποτελεῖ τὴν **Ἀτμόσφαιραν**.

Ὁ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς ὀργανικὸς κόσμος (ζῶα καὶ φυτά), ἀποτελοῦν τὴν **Βιόσφαιραν**.

Σχηματικὴ παράστασις τομῆς τῆς Γῆς (Λιθόσφαιρα - Πυρόσφαιρα)

4) **Ἡφαίστεια.** Ἡφαίστειον ὀνομάζομεν ἓν ρῆγμα εἰς τὸν φλοιὸν τῆς Γῆς, ἐκ τοῦ ὁποίου κατὰ καιροὺς ἐξέρχονται, καπνὸς φλόγες, ἀέρια, διάπυρος ὕλη κ.λ.π. Ἐχει συνήθως μορφήν λόφου ἢ ὄρους μὲ σχῆμα κώνου καὶ εἰς τὴν κορυφὴν του ὑπάρχει τὸ στόμιον τοῦ ἡφαιστείου. Ἡ γένεσις τῶν ἡφαιστείων ὀφείλεται εἰς τὴν ἡφαιστεϊότητα τῆς Γῆς, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν φαινομένων, ποὺ συνδέονται ἀμέσως μὲ τὴν ἀνοδὸν τοῦ μάγματος (πυρίνης ρευστῆς ὕλης) ἐκ τῶν βαθυτέρων στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς. Ὄταν τὸ μάγμα ἀνέρχεται, ἀκολουθεῖ συνήθως τὰς διόδους τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν μικρὰν ἀντίστασιν, ὅπως π.χ. τὰ ρήγματα, τὰ σημεῖα ὅπου χωρίζονται τὰ πετρώματα κ.λ.π. Πολλὰς φορὰς τὸ μάγμα δὲν φθάνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ παραμένει ἐντὸς κοιλωμάτων τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ. Ἐκεῖ στερεοποιεῖται καὶ σχηματίζει πετρώματα τὰ καλούμενα **πλουτώνεια**. Ὄταν ὁμως συναντήσῃ διόδον πρὸς τὰ ἄνω, ἀνέρχεται καὶ ὅσον ἀνέρχεται,

Ἡφαίστειον

τόσον ἐλαττωῦται ἢ πίεσις ἐκ τῶν ἄνω. Τότε τὰ ἀέρια, πού περιέχει τὸ μάγμα, ἐλευθεροῦνται, ἀνυψώνεται ἡ θερμοκρασία, προκαλοῦνται θερμοχημικά φαινόμενα καὶ ἐκλύεται τεραστία ἐνέργεια, πού προκαλεῖ ἐκρήξεις καὶ ἀνατινάσσονται τὰ πλησίον τῆς ἐπιφανείας πετρώματα. Οὕτω διανοίγεται δρόμος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ μάγμα ἐξέρχεται. Τὸ ἐκχυνόμενον μάγμα ὀνομάζεται **λάβα**. Εἰς τὴν θέσιν, πού ἀνοίγεται ὁ δρόμος καὶ ἐκχύνεται ἡ λάβα δημιουργεῖται τὸ **ἡφαίστειον**. Ὁ ὁπῆ, ἐκ τῆς ὁποίας ἐκχύνεται ἡ λάβα, ὀνομάζεται **κρατῆρ**. Ἡ δίοδος ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Γῆς ἕως τὸν κρατῆρα ὀνομάζεται **σῆραγξ**.

Τὰ ἡφαίστεια διακρίνονται εἰς **ἐνεργὰ** καὶ εἰς **ἐσβεσμένα**. Ἐνεργὰ λέγονται, ὅσα εὐρίσκονται ἐν ἐνεργείᾳ ἢ ἐνήργησαν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους. Ἀπὸ αὐτὰ ἐξέρχονται καὶ σήμερον καπνὸς καὶ τέφρα. Ἐσβεσμένα λέγονται ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔπαψαν νὰ ἐνεργοῦν ἀπὸ ἀμνημονευτῶν ἐτῶν. Ὅταν εἰς ἓν ἐνεργὸν ἡφαίστειον ἐπικεῖται ἔκρηξις, ἀπὸ τὸν κρατῆρα του ἀρχίζουν νὰ ἀναδίδωνται μεγάλαι ποσότητες ἀερίων καὶ ὑδρατμῶν καὶ νὰ ἐκσφενδονίζωνται τεμάχια διάπυρα ἀπὸ λίθους, βολίδας, τέφραν κ.λ.π. Ταῦτοχρόνως ἡ περιοχὴ σείεται ἐκ θεμελίων καὶ ἀκούεται ἰσχυρὰ βοή, πού τὴν συνοδεύουν τρομακτικοὶ ὑποχθόνιοι κρότοι. Τὰ ἐκπεμπόμενα εὐφλεκτα ἀέρια, ὑδρογόνον, μεθάνιον, ὑδρόθειον κ.λ.π. ἀναφλέγονται καὶ τεράστιαι φλόγες ἀναδίδονται ἀπὸ τὸν κρατῆρα. Πυκνὰ νέφη ἀπὸ ὑδρατμοῦς καὶ μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακος καλύπτουν τὸν οὐρανὸν καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα γίνεται ἀποπνικτικὴ καὶ δηλητηριώδης. Ἀκολούθως ἐκχύνεται ἡ λάβα, ὡς πύρινος ποταμὸς καὶ κατακαίει καὶ καταστρέφει τὰ πάντα. Κατὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ ἡφαιστείου Πελεῖ τῆς Μαρτινίκας, τὸ 1903, φλεγόμενον νέφος ἐκάλυψε ὁλόκληρον τὴν πόλιν Ἅγιος Πέτρος καὶ εὗρον τρομακτικὸν θάνατον 28.000 κάτοικοι τῆς πόλεως. Κατὰ τὸ ἔτος 79 μ.Χ. ὁ Βεζούβιος κατέστρεψεν τελείως μὲ ὅλους τοὺς κατοίκους τὰς πόλεις Πομπηίαν, Σταβίαν καὶ Ἡράκλειαν. Ἐκ τῶν ἐκρήξεων σχηματίζεται πολλάκις ὑπόγειον κοίλωμα καὶ ἡ στέγη τοῦ κοιλώματος δὲν ἀντέχει, νὰ βαστάζῃ τὸ ἄνω ἡφαίστειον ὄρος. Ὁλόκληρον τότε, ἡ μέρος αὐτοῦ, κατακρημνίζεται εἰς τὰ βάθη. Εἰς τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ ὄρος σχηματίζεται κοίλωμα ἢ βύθισμα, πού ὀνομάζεται **Καλντέρ**. Τοιοῦτον βύθισμα εἶναι ἡ λεβητοειδὴς λεκάνη τοῦ ἡφαιστείου τῆς Σαντορίνης, πού ἐγέμισεν ἀπὸ θαλάσσιον ὕδωρ. Ἄλλοτε σχηματίζονται σκόπελοι ἢ ὑποθαλάσ-

σιοι ὕφαλοι ἀπὸ ἀνεκχύσεις λάβας θαλασσίων ἡφαιστείων.

Εἰς τὴν Γῆν τὰ ἡφαίστεια ἔχουν κατανεμηθῇ ἀκανονίστως. Αἱ περιοχαὶ τοῦ Δ. Εἰρηνικοῦ ἔχουν περὶ τὰ 150. Τοῦ Α. Εἰρηνικοῦ περὶ τὰ 100. Ἡ Μεσόγειος ἔχει τὰ ἐνεργὰ ἡφαίστεια Βεζούβιος, Αἴτνα, Στρώμπολι, Θήρας. Αἱ Σκανδιναυικαὶ Χῶραι, ἡ Ρωσία, ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ Βραζιλία στεροῦνται ἡφαιστείων.

Περίληψις. 1) Ἡφαιστεϊότης εἶναι τὸ σύνολον τῶν φαινομένων, τὰ ὅποια συνδέονται ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνοδὸν τοῦ μάγματος ἀπὸ τὰ βαθύτερα στρώματα τῆς γῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

2) Πλουτώνεια ἢ Πλουτωνίται εἶναι στερεοποιημένον μάγμα εἰς τὰ βαθύτερα σημεῖα τῆς Γῆς.

3) Λάβα λέγεται τὸ ἐκχυνόμενον μάγμα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Γῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

5) Σεισμοί. Σεισμὸς καλεῖται οἰαδήποτε δόνησις τοῦ ἐδάφους ὀφειλομένη εἰς φυσικὴν αἰτίαν ἀνεξάρτητον τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Τὸ σημεῖον τοῦ ἐσωτερικοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, ὅπου ὑπάρχει ἡ αἰτία, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὸν σεισμόν, καλεῖται **κέντρον** ἢ **ἐστία** τοῦ σεισμοῦ. Τὸ σημεῖον τῆς ἐπιφανείας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἄνωθεν καὶ κατακορύφως τοῦ κέντρου τοῦ σεισμοῦ καλεῖται **ἐπίκεντρον**. Ἀναλόγως τῶν αἰτίων ποὺ τοὺς προκαλοῦν, τοὺς κατατάσσομεν εἰς τρεῖς κατηγορίας.

α) Σεισμοὶ ἐγκατακρημνίσεως. Προκαλοῦνται, ὅταν ὀροφαὶ ὑπογείων φυσικῶν κοιλωμάτων ἐγκατακρημνισθῶν αἰφνιδίως, διότι δὲν ἀντέχουν νὰ βαστάσουν τὸ βάρος τῶν ὑπερκειμένων στρωμάτων. Οἱ σεισμοὶ οὗτοι δὲν κραδαίνουν τὸ ἔδαφος εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ δὲν εἶναι πολὺ ἰσχυροὶ καὶ καταστρεπτικοί.

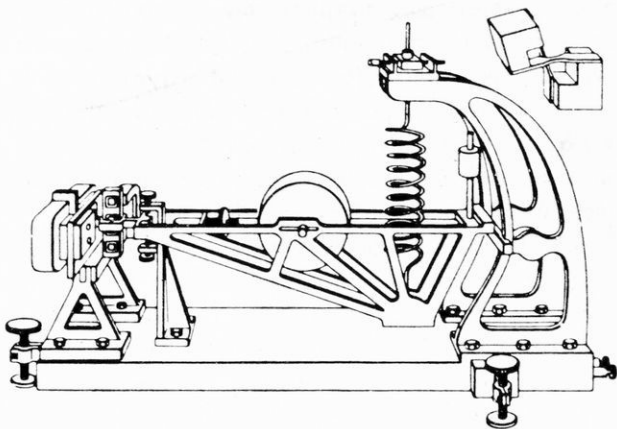
β) Σεισμοὶ ἡφαιστειογενεῖς. Συμβαίνουν εἰς τὰς περιοχάς, ὅπου ὑπάρχουν ἡφαίστεια. Ὅταν τὸ μάγμα ἀνέρχεται εἰς τὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου, ἀπελευθερώνονται τὰ ἀέρια, ποὺ περιέχει. Τὰ ἀέρια ἔχου τάσιν νὰ ἐξέλθουν καὶ νὰ διαφύγουν, εὐρίσκουν ὅμως ἀντίστασιν καὶ κραδαίνουν τὸ ἔδαφος. Εἶναι ἰσχυροί, ἀλλὰ δὲν σείουν τὸ ἔδαφος εἰς μεγάλας ἀποστάσεις.

γ) Σεισμοὶ τεκτονικοί. Ὀνομάζονται τεκτονικοί, διότι ἔχουν σχέσιν μετὰ τὴν τεκτονικὴν κατασκευὴν τῆς περιοχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρ-

χει ή έστία πού τούς προκαλεϊ. Τεκτονική κατασκευή σημαίνει τó σχήμα καί ó τρόπος, μέ τά όποία τά στρώματα τών πετρωμάτων εϊναι συνηρμολογημένα, διατεταγμένα καί συνδεδεμένα μεταξύ των. Οί σεισμοί ούτοι προκαλούνται άπό τās κινήσεις του φλοιού, αϊ όποϊαι δημιουργοῦν τās πτυχώσεις του έδάφους, τās διαρρήξεις πετρωμάτων κ.λ.π. μέ άποτέλεσμα νά σχηματίζονται όρη καί χαράδραι έπί τής έπιφανείας τής Γης. Οί τεκτονικοί σεισμοί προσβάλλουν μεγάλας άποστάσεις καί εϊναι καταστρεπτικοί. Τοιοῦτοι σεισμοί έλαβον χώραν άπό 9 - 12 Αύγούστου 1953 εις τās 'Ιονίους νήσους καί επέφεραν φοβεράς καταστροφάς.

Ύποθαλάσσιοι σεισμοί. Οῦτοι συμβαίνουν, όταν ή έστία του σεισμοῦ εύρίσκεται υπό τόν πυθμένα τής θαλάσσης. Η δόνησις μεταδίδεται εις όλόκληρον τó πάχος του ὕδατος. Γίνεται αίσθητή άπό τά πλοία καί συνοδεύεται άπό υπόκωφον θόρυβον, ὑποθαλασσίαν βοήν καί μετακινήσεις ὕδατος. Τετάρσια κύματα επιπίπτουν έπί τής ξηρᾶς μέ τεραστίαν όρμήν καί καταστρεπτικά άποτελέσματα. Τοιοῦτος σεισμός έλαβε χώραν τó 1755 εις τās άκτάς τής Πορτογαλίας. Τά κύματα, ὕψους 25 μέτρων, έπέπεσαν έπί τής ξηρᾶς καί κατέστρεψαν τελείως τήν Λισαβώνα καί έξηφάνισαν 60.000 ανθρώπους.

Οί τόποι, εις τούς όποίους συμβαίνουν τακτικά σεισμοί, λέγονται **σεισμοπαθείς**. Εις τά 'Αστεροσκοπεϊα ὑπάρχει ένα όργανον, ό σεισμογράφος, ό όποϊος καταγράφει αὐτομάτως τήν άπόστασιν του μέρους, όπου γίνεται ό σεισμός καί εϊναι τó έπίκεντρον αὐτοῦ.

Σεισμογράφος

Περίληψις. Σεισμός είναι δόνησις τοῦ ἐδάφους **ὀφειλομένη εἰς φυσικὴν αἰτίαν.** **Κέντρον ἢ ἐστία** τοῦ σεισμοῦ λέγεται τὸ σημεῖον ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, ὅπου ὑπάρχει ἡ σεισμογόνος αἰτία.

Ἐπίκεντρον εἶναι τὸ σημεῖον, ποῦ εὑρίσκεται ἄνωθεν καὶ κατακορύφως τοῦ σεισμικοῦ κέντρου.

6. Θερμαὶ πηγαί. Θερμαὶ πηγαὶ λέγονται αἱ πηγαί, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ ἔχει θερμοκρασίαν ἀνωτέραν ἀπὸ τὴν μέσην θερμοκρασίαν τοῦ τόπου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβλύζει. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς μέση θερμοκρασία θεωρεῖται ἡ θερμοκρασία τῶν 25° K. Ἐπομένως θεωροῦνται θερμαὶ πηγαὶ ἐκεῖναι, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ ἔχει θερμοκρασίαν ἄνω τῶν 25° K. Αἱ θερμαὶ πηγαὶ συνήθως ἀναβλύζουσιν εἰς μέρη, ὅπου πλησίον ὑπάρχουν ἐνεργὰ ἢ ἐσβεσμένα ἠφαιστεια, ὅπως π.χ. εἰς Ἰσλανδίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Ἰαπωνίαν κ.λ.π. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ θερμαὶ πηγαὶ εἰς μέρη, ποῦ δὲν ὑπάρχουν ἠφαιστεια, (Αἰδηψός, Λουτράκι κ.λ.π.). Τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν πηγῶν προέρχονται ἀπὸ μέγα βάθος καὶ εἶναι θερμά, λόγῳ τῆς γηγενοῦς θερμότητος. Αἱ θερμαὶ πηγαὶ σχηματίζονται ὡς ἑξῆς : Τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν ἀπορροφῶνται μερικῶς εἰς μέγα βάθος. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἐδάφους, ὅσον κατερχόμεθα, ἡ θερμοκρασία αὐξάνει καὶ εἰς βάθος 3.330 μέτρων φθάνει τοὺς 100° K. Εἰς τὸ βάθος αὐτό, μὲ τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη ὕδωρ εἰς ὑγρὰν κατάστασιν, διατηρεῖται ὅμως, λόγῳ τῆς τεραστίας πιέσεως, καὶ κυκλοφορεῖ μεταξὺ τῶν διαφόρων πετρωμάτων. Ὅπου συναντήσῃ ρήγμα, εὑρίσκει διέξοδον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐπειδὴ τὸ θερμὸν ὕδωρ ἔχει μεγάλην διαλυτικὴν ιδιότητα, αἱ θερμαὶ πηγαὶ ἔχουν ἐν διαλύσει πολλὰ ἅλατα (κυρίως ἀνθρακικὰ) καὶ μέταλλα. Διὰ τοῦτο ὀνομάζονται **μεταλλικαὶ** καὶ ἀναλόγως τῶν οὐσιῶν ποῦ περιέχουν, διακρίνονται εἰς **ἀλατούχους, θειούχους, σιδηρούχους, ὀξυανθρακούχους**, (περιέχουν διοξειδίον τοῦ ἀνθρακος) κ.λ.π.

Τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν πηγῶν, λόγῳ τῶν οὐσιῶν ποῦ περιέχουν, ἔχουν ἰαματικὰς ιδιότητας. Θεραπεύουν τοὺς ρευματισμούς, ἀρθριτισμόν, ἐκζέματα κ.λ.π. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν πολλὰς ἰαματικὰς πηγὰς. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι τῆς Αἰδηψοῦ 45° K., Λουτρακίου 32° K., Κύθνου 53° K., Μεθάνων, Ὑπάτης, Καμ. Βούρλων κ.λ.π.

Περίληψις. Τὸ ὕδωρ τῶν θερμῶν πηγῶν ἔχει θερμοκρασίαν ἀνωτέραν τῆς μέσης θερμοκρασίας τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναβλύζουν. Αἱ θερμαὶ πηγαὶ ἔχουν ἰαματικὰς ιδιότητας.

Ἀσκήσεις. 1) Ποία ἡφαιστεία λέγονται ἐνεργά; 2) Ποία λέγονται ἐσβεσμένα; 3) Τί εἶναι τὸ ἡφαιστεῖον; 4) Τί εἶναι ὁ πλουτωνίτης; 5) Τί καλεῖται καλντέρα; 7) Περιγράψατε τὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα παρατηροῦνται κατὰ τὴν ἐκρηξιν ἐνὸς ἡφαιστείου. 8) Τί εἶναι: σεισμός; 9) Πόσας κατηγορίας σεισμῶν ἔχομεν; 10) Τί εἶναι θερμαὶ πηγαὶ καὶ πῶς σχηματίζονται;

7. Πετρώματα. Πετρώματα λέγονται τὰ ὑλικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι κατασκευασμένος ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς. Ἄλλα εἶναι ἀσύνδετα, ὅπως ἡ ἄμμος καὶ ἡ ἄργιλλος, ἄλλα εἶναι μαλακὰ καὶ κόπτονται μὲ σκαπάνην καὶ ἄλλα εἶναι σκληρὰ καὶ μόνον μὲ ἐκρηκτικὰς ὕλας ἀποχωρίζονται. Τὰ πρῶτα στρώματα πετρωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐσχηματίσθησαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς, ἀπετέθησαν ἐκεῖ ἀπὸ τὰ θερμὰ ὕδατα, ὅταν ἤρχισε νὰ ψύχεται ἡ Γῆ. Ἀπετελοῦντο ἀπὸ ἅλατα, τὰ ὁποῖα ἐναπετίθεντο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τοῦ ψυχομένου ὕδατος ὑπὸ μορφήν **ἰζήματος**. Ἐπομένως τὰ πρῶτα στρώματα πετρωμάτων ἦσαν **ὕδατογενῆ**, χωρὶς ὑπαρξιν ὀργανικοῦ κόσμου. Τὰ πρῶτα αὐτὰ πετρώματα τῶν ὕδατογενῶν στρωμάτων, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ψύξιν τῶν ὑδάτων ἀπεβάλλοντο κρύσταλλοι τῶν ἀλάτων, εἶναι ὅλα **κρυσταλλικά**. Ἀνολόγως τοῦ τρόπου τοῦ σχηματισμοῦ των, τὰ πετρώματα τὰ διακρίνομεν εἰς τὰς ἑξῆς μορφάς.

α) *Πυριγενῇ ἢ ἐκρηξιγενῇ.* Εἶναι τὰ πετρώματα, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσε ἡ διάπυρος ρευστὴ μᾶζα, ἡ ὁποία ἐστεροποιήθη κατὰ τὴν πρώτην διαμόρφωσιν τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Διακρίνονται εἰς **ἡφαιστειογενῆ** καὶ **πλουτώνεια**.

Ἡφαιστειογενῆ εἶναι τὰ πετρώματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ μάγμα, δηλαδὴ τὴν λάβαν, ἡ ὁποία ἔχει ἐκχυθῇ περίε τοῦ χώρου τῶν ἡφαιστείων. Ἐάν ὅμως τὸ μάγμα δὲν ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐναποτεθῇ εἰς κοιλότητος εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, τότε ψύχεται ἐκεῖ, στερεοποιεῖται καὶ σχηματίζει πετρώματα, τὰ **πλουτώνεια** (περιοχὴ Λαυρίου).

β) *Ἰζματογενῆ πετρώματα.* Σχηματίζονται εἰς τὸν πυθμένα τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν λιμνῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποτίθενται συνεχῶς διάφορα στερεὰ ὑλικά, τὰ ὁποῖα βαρύτερα τοῦ ὕδατος. Ἐκεῖ σχηματίζουν παρόμοια στρώματα καὶ μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου συγκολλῶνται μετ' αὐτῶν. Τοιαῦτα πετρώματα εἶναι οἱ **ψαμμῖται** καὶ οἱ **ἀσβεστόλιθοι**, εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὁποίων συνετέλεσαν καὶ

τὰ κελύφη ὀργανισμῶν, ποὺ ἔζησαν καὶ ἀπέθανον ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἰζηματογενῆ πετρώματα εἶναι καὶ οἱ σχιστόλιθοι τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς.

γ) *Μεταμορφωσιγενῆ πετρώματα*. Προέρχονται ἀπὸ τὰ πυριγενῆ ἢ ἰζηματογενῆ πετρώματα, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν ἀλλοιώσιν. Ἦσαν ἀρχικῶς ἰζηματογενῆ ἢ πυριγενῆ, ἀλλ' εὐρέθησαν κατόπιν εἰς βαθύτερα στρώματα τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ἕνεκα τῶν διαταράξεων αὐτοῦ. Ἐκεῖ, λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ὑπέστησαν μερικὴν τῆξιν καὶ κατόπιν ἐπηκολούθησεν ψῦξις καὶ ἀνεκρυσταλλώθησαν. Τοιαῦτα πετρώματα εἶναι τὰ μάρμαρα τῆς Πεντέλης.

8) **Ὁρυκτά**. Ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς ἀποτελεῖται, ὅπως εἵπομεν, ἀπὸ πετρώματα. Τὰ συστατικά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰ πετρώματα, λέγονται **Ὁρυκτά**. Πολλάκις εἰς ἓνα τόπον εὐρίσκομεν συσσωρευμένην μεγάλην ποσότητα ἐνὸς ὀρυκτοῦ. Ἡ συσσώρευσις αὕτη καλεῖται **κοίτασμα**, ὅπως π.χ. κοιτάσματα λιγνίτου, πετρελαίου κ.λ.π. Τὰ ὀρυκτά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν τὰ μέταλλα καλοῦνται **μεταλλεύματα**.

Περίληψις. Πετρώματα λέγονται τὰ ὑλικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι κατασκευασμένος ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς Γῆς.

Τὰ πετρώματα διακρίνονται εἰς πυριγενῆ ἢ ἐκρηξιγενῆ, (ἡφαιστειογενῆ καὶ πλουτώνεια), ἰζηματογενῆ καὶ μεταμορφωσιγενῆ.

Ὁρυκτά εἶναι τὰ φυσικὰ συστατικά τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὀρισμένην χημικὴν σύστασιν.

Ἀσκήσεις. 1) Τί εἶναι πετρώματα ;

2) Πόσα εἶδη πετρωμάτων διακρίνομεν ;

3) Τί εἶναι τὰ ὀρυκτά ;

4) Τί καλεῖται κοίτασμα καὶ τί μέταλλευμα ;

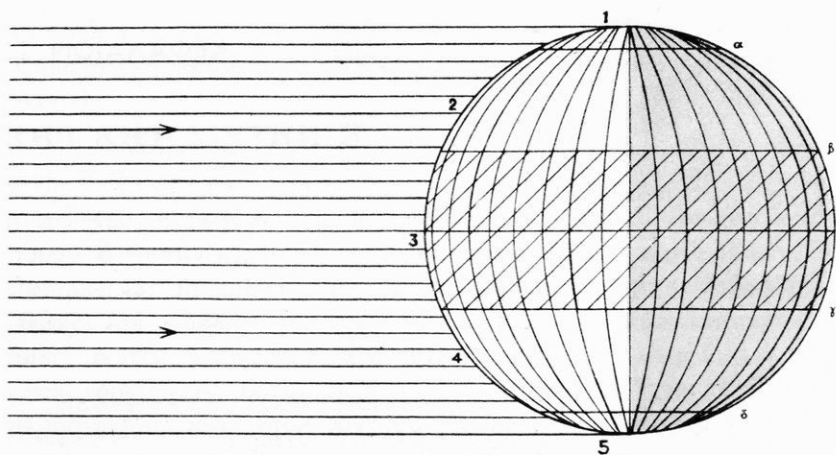
ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ἀκίνητος εἰς τὸ διάστημα καὶ γύρω τῆς κινεῖται ὁ ἥλιος. Ἐξελάβανον τὴν φαινομενικὴν κίνησιν τοῦ ἥλιου εἰς τὸν οὐρανὸν ὡς πραγματικὴν. Ὅμως σοφοὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἰδιαίτε-
 ρως ὁ ἐκ Σάμου Ἀρίσταρχος διετύπωσαν τὴν ἂποψιν, ὅτι ὁ ἥλιος
 εἶναι ἀκίνητος, ἡ δὲ Γῆ περιφέρεται πέριξ αὐτοῦ. Ἀργότερον, κατὰ
 τὸν 17ον μ.Χ. αἰῶνα ὁ Πολωνὸς μοναχὸς Κοπέρνικος ἐπανέφερεν εἰς
 τὴν ἐπιφάνειαν τὴν ἂποψιν τῶν Ἑλλήνων σοφῶν περὶ τῆς κινήσεως
 τῆς Γῆς περὶ τὸν ἥλιον. Κατόπιν ὁ Ἰταλὸς Φυσικὸς καὶ μελετητὴς
 τοῦ οὐρανοῦ Γαλιλαῖος ὑπεστήριξε θερμῶς τὴν ἀντίληψιν ταύτην.
 Αἱ σπουδαιότεραι κινήσεις τῆς Γῆς εἶναι δύο :

- α) Ἡ περὶ τὸν ἄξονά της καὶ
- β) Ἡ περὶ τὸν ἥλιον.

1) Περιτροφικὴ κίνησις. Ἡ Γῆ περιστρέφεται ἐκ δυσμῶν πρὸς
 ἀνατολὰς περὶ σταθερὸν νοτήτὸν ἄξονα διερχόμενον ἐκ τοῦ κέντρου
 αὐτῆς. Ἡ περιστροφή αὕτη ἐκτελεῖται εἰς χρονικὸν διάστημα 24
 ὥρων.

α) *Ἡμέρα καὶ νύξ.* Κατὰ τὴν περιστροφὴν τῆς ἑκάστου σημείου
 τῆς ἐπιφανείας τῆς φέρεται διαδοχικῶς ἀπέναντι τοῦ ἥλιου, ὁπότε
 ὅλοι οἱ τόποι, οἱ ὅποιοι φωτίζονται, ἔχουν ἡμέραν, ὅσοι δὲ δὲν φω-
 τίζονται, ἔχουν νύκτα. Κατὰ τὴν περιστροφὴν τῆς Γῆς, λόγῳ τοῦ
 σφαιρικοῦ τῆς σχήματος, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται
 ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως παραλλήλως φωτίζουν μόνον τὸ ἥμισυ τῆς
 ἐπιφανείας τῆς, ἐνῶ τὸ ἄλλο ἥμισυ εὐρίσκεται εἰς τὸ σκότος. Τὸ φω-
 τιζόμενον ἡμισφαίριον χωρίζεται τότε ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν δι' ἐνὸς νοη-
 τοῦ κύκλου, ὁ ὁποῖος λέγεται κύκλος φωτισμοῦ. Ὁ χρό-
 νος, ποῦ ἀπαιτεῖται διὰ μίαν περιστροφικὴν κίνησιν δηλ. δι' ἐν ἡμε-
 ρονύκτιον, ὀνομάζεται Ἡ λ ι α κ ῆ ἡ μέ ρ α καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς
 24 ὥρας.

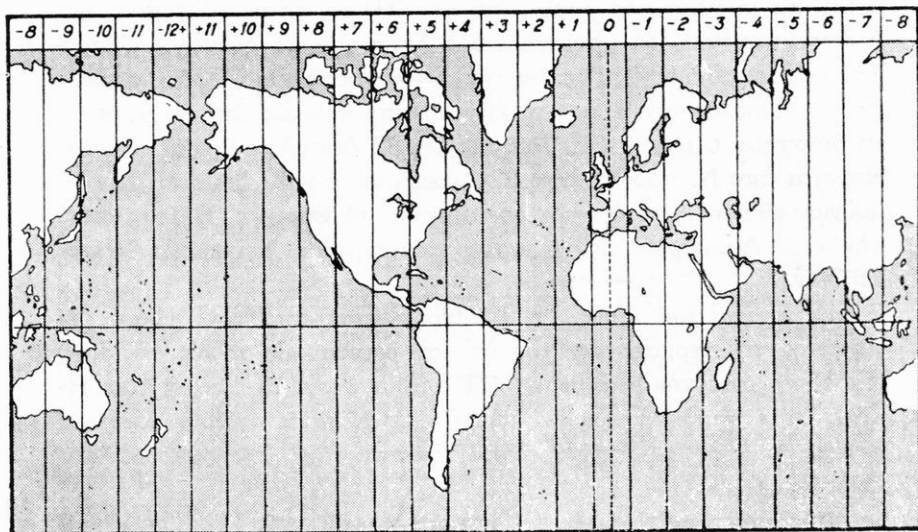
‘Ημέρα και νύξ

β) *“Ωρα Τοπική καὶ Κρατική.* ‘Η διαδοχή τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ ἕκαστον τόπον τῆς Γῆς διέρχεται καὶ εἰς μεσημβρινός. (Μέγιστος κύκλος διερχόμενος τὸν Β. καὶ τὸν Ν. πόλον τῆς Γῆς). Ὅταν ὁ ἥλιος εὐρίσκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν ἑνὸς μεσημβρινοῦ, ὅλοι οἱ τόποι, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τούτου, ἔχουν μεσημβρίαν (12ην μεσημβρινήν) εἰς τὸ φωτιζόμενον ἡμισφαίριον καὶ μεσονύκτιον εἰς τὸ ἡμισφαίριον, τὸ ὁποῖον ἔχει νύκτα (12ην νυκτερινήν). Ἐκαστος τόπος εἰς 24 ὥρας διαγράφει, λόγῳ τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς, ἓνα πλήρη κύκλον δηλ. 360° . Τὸ $1/24$ τῶν 360° εἶναι τόσον κύκλου 15° . Ὅταν λοιπὸν οἱ δύο τόποι ἔχουν διαφορὰν 15° , οἱ τόποι οὗτοι θὰ ἔχουν καὶ διαφορὰν εἰς τὸ ὥρολόγιον κατὰ μίαν ὥραν. Ὡς βᾶσιν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὥρας λαμβάνουν τὴν ὥραν τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ Γκρήνουϊτς τῆς Ἀγγλίας καὶ διὰ τοῦτο ὁ μεσημβρινός, ὅστις διέρχεται δι’ αὐτοῦ λέγεται πρῶτος μεσημβρινός. π.χ. ἡ Κέρκυρα εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Γκρήνουϊτς 20° . Ἡ Λυὼν εἰς τὴν Γαλλίαν εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Γκρήνουϊτς 5° . (διαφορὰ 15°). Ὅταν ἡ Κέρκυρα θὰ ἔχῃ μεσημβρίαν, 12ην ὥραν, ἡ Λυὼν θὰ ἔχῃ 11ην πρωϊνήν. Ἐκαστος λοιπὸν τόπος ἔχει ἰδίαν ὥραν καὶ ἡ ὥρα ἐκάστου τόπου ὀνομάζεται **Τοπικὴ ὥρα**. Πρὸς εὐκολίαν

τῶν κατοίκων ὁμως, εἰς ὅλα τὰ κράτη ἔχει καθιερωθῇ, ὅπως ἡ τοπικὴ ὥρα τῆς Πρωτευούσης θεωρεῖται ὥρα καὶ ὅλων τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων τοῦ Κράτους, εἰς οἷονδήποτε μῆκος καὶ ἂν εὕρισκονται. Ἡ ἐνιαία αὐτὴ ὥρα ὀνομάζεται **Κρατικὴ ὥρα**.

γ) *Διεθνὴς ὥρα*. Ὅπως εἵπομεν ἀνωτέρω, ὅλοι οἱ τόποι, οἱ ὅποιοι εὕρισκονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ, ἔχουν τὴν ἴδιαν ὥραν μεσημβρίαν (12ην). Τόπος εὕρισκόμενος ἀνατολικῶς 15°, ἀπὸ τὸν τόπον πού ἔχει μεσημβρίαν, ἔχει 13ην ὥραν (1 μ.μ.), ἐνῶ τόπος εὕρισκόμενος 15° δυτικῶς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος μεσημβρίαν, ἔχει 11ην πρωΐνην. Διὰ τόξον 15° ἀντιστοιχεῖ μία ὥρα.

Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι διήρεσαν διὰ μεσημβρινῶν τὴν γῆνιν σφαῖραν εἰς 24 τμήματα, τὰ ὅποια ὠνομάσθησαν **ἄ τ ρ α κ τ ο ι**. Οἱ μεσημβρινοὶ μεταξύ των, λέγονται **ὠριαῖαι ἄτράκτοι**. Ὡς μεσημβρίαν λαμβάνομεν τὸν μεσημβρινὸν τοῦ Γκρήνουϊτς (πρῶτον μεσημβρινόν), ὅστις διέρχεται διὰ μέσου τῆς λεγομένης πρώτης ὠριαίας ἀτράκτου, ἡ ὁποία περιλαμβάνει χώρους εὕρισκομένους ἀνὰ 7° 30' ἐκατέρωθεν τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

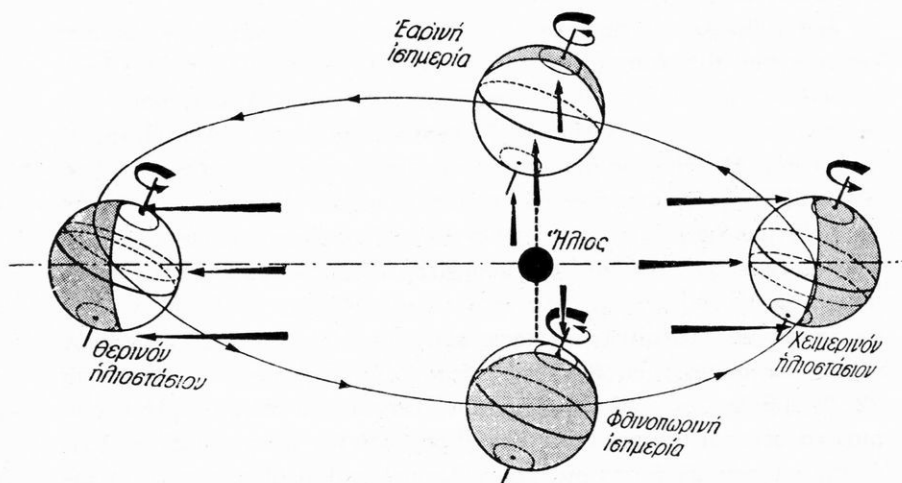
Ὡριαῖαι ἄτράκτοι

Ἐὰν γνωρίζωμεν εἰς ποίαν ὥριαίαν ἄτρακτον εὐρίσκεται εἰς τόπος, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ὥραν τοῦ τόπου τούτου, καὶ τὴν διαφορὰν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἀπὸ τὴν τοπικὴν ὥραν Ἑλλάδος. π.χ. Ἐὰν εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ ὥρα εἶναι 12η μεσημβρινή, εἰς τὸ Λονδίνον (Γκρήνουϊτς) θὰ εἶναι 10η πρωϊνή, διότι εὐρισκόμεθα 2 ὥριαίς ἀτράκτους ἀνατολικώτερον. Εἰς τὴν Νέα Ὑόρκην τὴν ἰδίαν ὥραν θὰ εἶναι 5 π.μ. διότι εὐρίσκεται δυτικῶς τῶν Ἀθηνῶν 7 ὥρ. ἀτράκτους καὶ 5 ὥρ. ἀτράκτους δυτικῶς τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

2) Κίνησις τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον. Ἡ Γῆ, ἐκτὸς τῆς κινήσεως τῆς περὶ τὸν νοητὸν ἄξονά της, κινεῖται ταυτοχρόνως καὶ γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιον ἐκ Δ. πρὸς Α. Κατὰ τὴν περιφορὰν τῆς διαγράφει μίαν τροχίαν, ἡ ὁποία ἔχει σχῆμα ἐλλείψεως, δηλ. δὲν εἶναι τέλειος κύκλος. Ἡ περιφέρεια τῆς τροχιάς της ἔχει μῆκος 938 ἑκατομμύρια χιλιόμετρα καὶ ἡ μέση ταχύτης, μὲ τὴν ὁποίαν κινεῖται ἡ Γῆ, εἶναι 30 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτον. Ἡ τροχία τῆς Γῆς ὀνομάζεται ἐκλειπτική, διότι αἱ ἐκλείψεις τοῦ Ἠλίου καὶ τῆς Σελήνης γίνονται ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου της. Ὁ χρόνος, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται, νὰ διαγράψῃ ἡ Γῆ τὴν τροχίαν της γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιον, εἶναι 365 ἡμέραι καὶ 6 ὥραι περίπου. Τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα τὸ ὀνομάζομεν **ἔτος**. Τὴν κίνησιν αὐτὴν τῆς Γῆς δὲν τὴν ἀντιλαμβανόμεθα, ἀλλὰ βλέπομεν εἰς τὸν Οὐρανὸν τὸν Ἥλιον νὰ κινῆται φαινομενικῶς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἰς διάστημα 6 μηνῶν (22 Ἰουνίου ἕως 22 Δεκεμβρίου), καὶ νὰ ἐπανερχεταὶ ἀπὸ Ν. πρὸς Β. ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου ἕως 22 Ἰουνίου. Τὴν 22 Ἰουνίου φθάνει εἰς τὸ βορειότερον σημεῖον, τὸ **Θερινὸν Ἠλιοστάσιον**, τὴν δὲ 22 Δεκεμβρίου εἰς τὸ νοτιώτερον σημεῖον, **Χειμερινὸν Ἠλιοστάσιον**.

α) Ἐποχὰι τοῦ ἔτους. Ἡ Γῆ θερμαίνεται ἀπὸ τὸν Ἥλιον. Ἡ ποσότης τῆς θερμότητος, τὴν ὁποίαν δέχεται εἰς τόπος τῆς Γῆς, ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ ἀκτῖνες τοῦ Ἠλίου, ὅταν προσπίπτουν ἐπ' αὐτοῦ. Ὅταν προσπίπτουν καθέτως, δέχεται πολλὴν θερμότητα, ὅταν προσπίπτουν πλαγίως, δέχεται μικρότεραν.

Αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς Γῆς, ἀναλόγως τῆς θέσεως ποὺ λαμβάνει αὕτη κατὰ τὴν κίνησιν της περὶ τὸν Ἥλιον, ἄλλοτε πίπτουν καθέτως καὶ ἄλλοτε πίπτουν πλαγίως. Τοῦτο συμ-

Περιφορὰ τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἡλίον

βαίνει, διότι ὁ ἄξων τῆς Γῆς δὲν εἶναι κάθετος ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλειπτικῆς, ἀλλ' ἔχει μίαν κλίσιν $23^{\circ} 27'$. Ἡ ἀπόκλισις αὕτη τοῦ ἄξωνος, εἶναι αἰτία νὰ δημιουργοῦνται αἱ τέσσαρες ἐποχαὶ τοῦ ἔτους καὶ ἡ ἀνισότης τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν.

Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν, πῶς αἱ 4 ἐποχαὶ τοῦ ἔτους διαδέχονται κατὰ σειράν ἢ μία τὴν ἄλλην, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν τὸν χάρτην τῆς περιφορᾶς τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἡλίον καὶ τὰς διαφόρους θέσεις αὐτῆς κατὰ τὴν περιφορὰν τῆς. Βλέπομεν λοιπὸν ἐκεῖ, ὅτι τὴν 22 Ἰουνίου, ἡ Γῆ εὐρίσκεται εἰς ἓν σημεῖον τῆς ἐκλειπτικῆς, ὅπου ὅλοι οἱ τόποι τοῦ Βορείου ἡμισφαίριου, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, δέχονται τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καθέτως καὶ οἱ λοιποὶ τόποι πλαγίως. Τὸ σημεῖον αὐτὸ εἶναι τὸ **Θερινὸν Ἡλιοστάσιον**. Τὴν ἡμερομηνίαν αὐτὴν ὁ Ἡλιος εὐρίσκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου. Οἱ τόποι τότε τοῦ Β. Ἡμισφαίριου ἔχουν τὴν μεγαλυτέραν ἡμέραν καὶ τὴν μικροτέραν νύκτα καὶ δέχονται μεγάλην θερμότητα. Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει εἰς τὸ Ν. Ἡμισφαίριον διὰ τὴν αὐτὴν περίοδον.

Μετὰ τὴν 22 Ἰουνίου ἡ θερμότης εἰς τὸ Β. Ἡμισφαίριον ἀρχίζει βαθμιαίως νὰ ἐλαττωῖται καὶ νὰ αὐξάνῃ ἡ θερμότης τοῦ Ν. Ἡμι-

σφαιρίου, μέχρι την 23 Σεπτεμβρίου. Εἰς τὴν χρονικὴν στιγμήν τῆς 23 Σεπτεμβρίου, οἱ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν τόποι δέχονται τὰς ἀκτῖνας καθέτως καὶ αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες εἰς ὅλους τοὺς τόπους εἶναι ἴσαι. Ὁ ἥλιος τὴν 23 Σεπτεμβρίου εὐρίσκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ τῆς Γῆς. Ἀπὸ τῆς 23ης Σεπτεμβρίου ἕως 22 Δεκεμβρίου οἱ τόποι τοῦ Β. Ἡμισφαιρίου δέχονται τὰς ἀκτῖνας ἀρκετὰ πλαγίως. Διὰ τοῦτο ἡ θερμοκρασία ἐλαττοῦται πολὺ. Ἀντιθέτως οἱ τόποι τοῦ Νοτίου ἡμισφαιρίου δέχονται μεγαλύτερον ποσὸν θερμότητος. Τὴν 22 Δεκεμβρίου ἔχομεν τὴν μικροτέραν ἡμέραν τοῦ ἔτους εἰς τὸ Β. Ἡμισφαίριον καὶ τὴν μεγαλυτέραν εἰς τὸ Νότιον. Ἡ Γῆ τότε εὐρίσκεται εἰς τὸ **Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον**. Ὁ ἥλιος τὴν 22 Δεκεμβρίου εὐρίσκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω. Ἀπὸ τῆς 22 Δεκεμβρίου ἕως τῆς 21 Μαρτίου, ἀρχίζει τὸ Βόρειον Ἡμισφαίριον νὰ δέχεται αὐξησιν τοῦ ποσοῦ θερμότητος καὶ τὸ Νότιον ἐλάττωσιν καὶ τὴν 21 Μαρτίου ἔχομεν Ἰσημερίαν καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν τόποι δέχονται πάλιν τὰς ἀκτῖνας καθέτως καὶ αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες εἰς ὅλους τοὺς τόπους εἶναι ἴσαι. Ὁ ἥλιος τὴν 21 Μαρτίου εὐρίσκεται πάλιν ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου, ἕως τῆς 22 Ἰουνίου, τὸ Β. Ἡμισφαίριον δέχεται συνεχῶς αὐξησιν τοῦ ποσοῦ θερμότητος καὶ τὸ Νότιον ἐλάττωσιν, ὥστε τὴν 22 Ἰουνίου νὰ ἔχωμεν τὴν μεγίστην θερμότητα καὶ τὸ μέγιστον τῆς ἡμέρας, ἐνῶ εἰς τὸ Ν. Ἡμισφαίριον συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ ἔτος τὸ διήρεσαν εἰς 4 ἐποχάς, ἐκάστη τῶν ὁποίων διαρκεῖ 3 μῆνας.

Εἰς τὸ Β. Ἡμισφαίριον

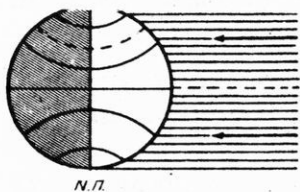
α) Ἔαρ	(21 Μαρτίου-22 Ἰουνίου)	Φθινόπωρον
β) Θέρω	(22 Ἰουνίου-23 Σ/βρίου)	Χειμῶν
γ) Φθινόπωρον	(23 Σ/βρίου-22 Δ/βρίου)	Ἔαρ
δ) Χειμῶν	(22 Δ/βρίου-21 Μαρτίου)	Θέρω

Εἰς τὸ Ν. Ἡμισφαίριον

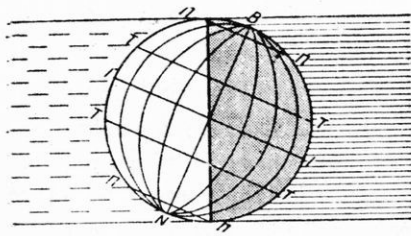
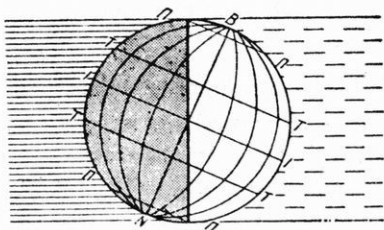
β) Ἀνισότης ἡμερῶν. Εἴπομεν ἄνωτέρω, ὅτι ἐὰν ὁ ἄξων τῆς Γῆς ᾗτο κάθετος ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλειπτικῆς, ὅλοι οἱ τόποι τῆς Γῆς καθ' ὅλον τὸ ἔτος θὰ εἶχον 12 ὥρας ἡμέραν καὶ 12 νύκτα, καὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν. Τοῦτο ὁμῶς δὲν συμβαίνει καὶ αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες ἔχουν ἀνισότητα.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὰς διαφόρους θέσεις, πού λαμβάνει ἡ Γῆ κατὰ

τὴν περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰν τῆς, θὰ ἴδωμεν, ὅτι : Δύο φορές τὸ ἔτος, ἤτοι τὴν 21 Μαρτίου καὶ τὴν 23 Σεπτεμβρίου, ἡ Γῆ εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην θέσιν μὲ τὸν ἥλιον, ὥστε ὁ κύκλος φωτισμοῦ διέρχεται διὰ τῶν πόλων τῆς Γῆς. Τότε αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες προσπίπτουν καθεύως ἐπὶ τῶν τόπων τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ὅλοι οἱ τόποι τῆς Γῆς ἔχουν 12 ὥρας ἡμέραν καὶ 12 ὥρας νύκτα. Διὰ τοῦτο αἱ θέσεις αὗται τῆς Γῆς λέγονται **Ἰσημερία**. (Ἑαρινή, Φθινοπωρινή). Καθ' ὅλον τὸ ἄλλο διάστημα τοῦ ἔτους, ἄλλοι τόποι ἔχουν μεγαλυτέραν ἡμέραν καὶ μικροτέραν νύκτα καὶ ἄλλοι τόποι τὸ ἀντίστροφον. Ἡ ἀνισότης μεταξὺ τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν φθάνει εἰς τὸ μέγιστον δύο φορές τὸ ἔτος, τὴν 22 Ἰουνίου καὶ 22 Δεκεμβρίου. Κατὰ τὰς ἡμερομηνίας αὐτὰς ὁ κύκλος φωτισμοῦ σχηματίζει μὲ τὸν ἄξονα τῆς Γῆς γωνίαν $23^{\circ} 27'$. Αἱ δύο αὗται θέσεις τῆς Γῆς λέγονται Ἑλιστάσια (Θερινὸν - Χειμερινόν). Ὄταν ἡ Γῆ εὐρίσκεται εἰς τὸ Θερινόν Ἑλιστάσιον, οἱ τόποι οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται μεταξὺ Β. Πόλου καὶ Β. Πολικοῦ κύκλου ἔχουν 24 ὥρας ἡμέραν καὶ οἱ ἀντίστοιχοι τοῦ Ν. Ἡμισφαιρίου 24 ὥρας νύκτα. Ὅλοι οἱ τόποι τοῦ Β. Ἡμισφαιρίου, ἀπὸ τὸ Β. Πολικοῦ ἕως τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, ἔχουν τὴν μεγαλυτέραν ἡμέραν καὶ τὴν μικροτέραν νύκτα. Εἰς τοὺς ἀντιστοίχους τόπους τοῦ Ν. Ἡμισφαιρίου συμβαίνει τὸ ἀντίστροφον. Ὄταν εὐρίσκεται ἡ Γῆ εἰς τὸ Χειμερινόν Ἑλιστάσιον, οἱ ὅροι ἀντιστρέφονται.

Ἡμερολόγιον. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ ἄνθρωποι ἡσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ μετροῦν τὸν χρόνον. Οἱ πολιτισμένοι λαοὶ τῆς ἑπο-

Ἀνισότης ἡμερῶν καὶ νυκτῶν

χῆς ἐκείνης εἶχον τὰ ἡμερολόγια των, ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν ἀτελῆ καὶ ἀνακριβῆ. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 700 π.Χ. μέχρι τοῦ 44 π.Χ. ἐχρησιμοποιοῦν τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Βασιλέως τῆς Ῥώμης Νουμᾶ, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανε τὸ ἔτος μὲ 354 ἡμέρας.

Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον. Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Νουμᾶ ἦτο λαμβασμένον καὶ ἐπειδὴ τὸ πραγματικὸν ἔτος ἔχει 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας περίπου, μὲ τὴν πάροδον τῶν αἰώνων αἱ ἡμέραι εἶχον προχωρήσει τόσον, ὥστε αἱ ἑορταὶ τοῦ θέρους ἐφθασαν κάποτε, νὰ ἑορτάζωνται τὸν χειμῶνα. Κατὰ τὸ ἔτος 45 π.Χ. ὁ τότε Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης Ἰούλιος Καῖσαρ ἐκάλεσεν ἐξ Ἀλεξανδρείας τὸν Ἑλληνα σοφὸν Ἀστρονόμον Σωσιγένη, νὰ συντάξῃ ἀκριβὲς ἡμερολόγιον. Ὁ Σωσιγένης ὑπελόγισε τὰς ἡμέρας, ἥλλαξε τὰς ἡμερομηνίας καὶ ἐκάνονισε νέον ἡμερολόγιον μὲ βάσιν τὴν περιφορὰν τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον. Ὄρισεν, ὅπως τὸ πολιτικὸν ἔτος ἔχῃ 365 ἡμέρας. Διὰ τὰς 6 ὥρας, αἱ ὁποῖαι ἐπερίσσευον, ὥρισεν, ὅπως ἀνὰ τέσσαρα ἔτη, ὁπότε αἱ 6 ὥραι γίνονται μία ἡμέρα, προστίθεται εἰς τὸν μῆνα Φεβρουάριον, ποῦ ἔχει 28 ἡμέρας, ἀνὰ μία ἡμέρα. Ὁ Σωσιγένης ἐχώρισε τὸ ἔτος εἰς 12 μῆνας. Ἐκαστος μὴν ἔχει 30 ἢ 31 ἡμέρας καὶ ὁ Φεβρουάριος 28 καὶ ἀνὰ 4 ἔτη 29 ἡμέρας. Τὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα ἔχουν 366 ἡμέρας ὀνομάζονται δίσεκτα. Δίσεκτα ἔτη εἶναι ὅσα διαιροῦνται διὰ τοῦ 4. π.χ. 1960, 1964, 1968 κ.λ.π. Ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Καίσαρος Ἰουλίου τὸ Ἡμερολόγιον ὠνομάσθη Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον.

Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον. Τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον ὑπολογίζει τὸ ἔτος εἰς 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας. Μὲ τὴν πρόοδον ὅμως τῆς Ἀστρονομίας ὑπελογίσθη, ὅτι ἡ περιφορὰ τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον γίνεται εἰς 365 ἡμέρας 5 ὥρ. 48' καὶ 46". Συνεπῶς τὸ Ἰουλιανὸν ἔτος ἦτο μεγαλύτερον τοῦ Ἀστρονομικοῦ κατὰ 11' καὶ 14". Τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται μικρόν, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἀνὰ 128 ἔτη, ἐσχημάτιζε μίαν ἡμέραν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1582 τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον εἶχε χάσει 10 ἡμέρας, καὶ τὸ Πάσχα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἑορτασθῇ μετὰ τὴν ἑαρινὴν Ἰσημερίαν, 21 Μαρτίου, ὡς ὥριζεν ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τὸ 325 μ.Χ., ἐωρτάσθη τὴν 11 Μαρτίου, διότι ἡ ἑαρινὴ Ἰσημερία κατὰ τὸ 1582 συνέβη 10 ἡμέρας ἐνωρίτερον. Διὰ νὰ διορθωθῇ τὸ σφάλμα, ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ' βοηθούμενος ἀπὸ τὸν Ἀστρονόμον

Λίλιο, έτροποποίησε τὸ 'Ιουλιανὸν 'Ημερολόγιον καὶ διέταξεν, ὅπως ἡ έπομένη ἡμέρα τῆς 4 'Οκτωβρίου τοῦ 1582, ὀνομασθῇ 15 'Οκτωβρίου καὶ ὄχι 5 'Οκτωβρίου 1582. Διὰ νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ τὸ σφάλμα, ὥρισεν, ὅπως εἰς διάστημα 400 ἐτῶν, μὴ λαμβάνωνται ἑκατὸν δισεκτα ἔτη, ἀλλὰ 97 (ἀνὰ 400 ἔτη νὰ ἀφαιροῦνται 3 ἡμέραι). Μεταξὺ 'Ιουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ 'Ημερολογίου μέχρι τοῦ 1923 ὑπῆρχε διαφορά 13 ἡμερῶν, διότι εἶχον παρέλθει ἀπὸ τοῦ 1582, 400 ἔτη καὶ τὸ 'Ιουλιανὸν εἶχεν ὑπολειφθῇ κατὰ 13 ἡμέρας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ἔτος 1923, ὅτε ἐγένετο εἰς τὴν 'Ελλάδα ἡ ἀποδοχή τοῦ Γρηγοριανοῦ 'Ημερολογίου, ἡ 16 Φεβρουαρίου 1923, ἐκλήθη 1η Μαρτίου 1923. Τὸ 'Ιουλιανὸν ἡμερολόγιον παρέμεινεν εἰς τὴν 'Εκκλησίαν ὡς παλαιὸν ἡμερολόγιον μέχρι τῆς 23 Μαρτίου 1924, ὁπότε ἐγινεν ἀποδεκτὸν καὶ ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας μας.

Περίληψις. Κύκλος Φωτισμοῦ εἶναι ὁ ἐπὶ τῆς Γῆς νοητὸς κύκλος, ὁ ὁποῖος χωρίζει τὸ φωτεινὸν ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν 'Ημισφαίριον.

'Ηλιοστάσια, εἶναι αἱ θέσεις, ποὺ λαμβάνει ἡ Γῆ τὴν 22 'Ιουνίου καὶ 22 Δεκεμβρίου.

'Ισημερία, εἶναι ἡ θέσις τῆς Γῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κύκλος φωτισμοῦ διέρχεται διὰ τῶν πόλων τῆς Γῆς. Τὴν θέσιν ταύτην λαμβάνει ἡ Γῆ τὴν 21ην Μαρτίου καὶ 23 Σεπτεμβρίου.

Τοπικὴ ὥρα εἶναι ἡ ὥρα, ἐκάστου τόπου.

Διεθνὴς ὥρα, εἶναι ἡ 12η μεσημβρινὴ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ 'Αστεροσκοπείου τοῦ Γκρήνουιτς.

'Ωριαῖαι ἀτρακτοὶ, εἶναι τὰ τμήματα τῆς Γῆς, τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχοῦν εἰς 24 ὥριας ἀτράκτους.

'Εποχαὶ τοῦ ἔτους. Εἶναι τὰ χρονικὰ διαστήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν ἕκαστον 3 μῆνας περίπου. Εἶναι τέσσαρες. 'Εαρ, Θέρος, Φθινόπωρον, Χειμῶν.

'Ασκήσεις. 1) Τί καλοῦνται 'Ισημερία καὶ τί 'Ηλιοστάσιον; 2) Τί καλεῖται τοπικὴ ὥρα, τί καλεῖται κρατικὴ ὥρα καὶ τί καλεῖται διεθνὴς ὥρα; 3) Σχηματίσατε τὰς ὥριας ἀτράκτους εἰς ἓνα πορτοκάλι. 4) Ποίους μῆνας εἶναι χειμῶν εἰς τὸ Ν. 'Ημισφαίριον; 5) Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ 'Ιουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ 'Ημερολογίου;

Η ΣΕΛΗΝΗ

Ἡ Σελήνη εἶναι ὁ φυσικὸς δορυφόρος τῆς Γῆς. Φωτίζεται ἀπὸ τὸν ἥλιον, ἀλλὰ δὲν ἔχει γύρω της ἀτμόσφαιραν καὶ ὑδρόσφαιραν, ὅπως ἡ Γῆ. Συνεπῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ ζωὴ ἐπ' αὐτῆς. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Γῆν 384.403 χιλιόμετρα.

Ἡ Σελήνη κινεῖται : α) Περιφέρεται γύρω ἀπὸ τὴν Γῆν εἰς ἓνα Σεληνιακὸν μῆνα, δηλαδὴ εἰς 29 ἡμέρας καὶ 13 ὥρας περίπου. β) Στρέφεται περὶ τὸν ἑαυτῆς εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται, διὰ νὰ περιστραφῇ γύρω ἀπὸ τὴν Γῆν. Διὰ τοῦτο ἔχει πάντοτε ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν τὸ ἴδιον ἡμισφαίριόν της. γ) Ἀκολουθεῖ τὴν Γῆν εἰς τὴν περιφορὰν της περὶ τὸν ἥλιον.

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Σελήνης προσεδαφίσθησαν Ἀμερικανοὶ ἀστροναῦται τὴν 21ην Ἰουλίου 1969 καθὼς καὶ τὴν 24ην Νοεμβρίου 1969, ὡς ἀναφέρομεν εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ πυραύλων.

α) Σχῆμα καὶ μέγεθος. Τὸ σχῆμα τῆς Σελήνης εἶναι περίπου σφαιρικόν. Ἡ ἐπιφάνειά της ἔχει ἑκτασιν 37.740.000 τετρ. χιλιομ. (ὀλίγον μικρότερα τῆς Ἀσίας). Ὁ ὄγκος της εἶναι 50 φορὰς περίπου μικρότερος τοῦ ὅγκου τῆς Γῆς καὶ ἡ ἄκτις της 1.733 χιλ. δηλαδὴ πολὺ μικρότερα τῆς ἄκτινος τῆς Γῆς.

β) Φάσεις τῆς Σελήνης. Τὰ διάφορα σχήματα, τὰ ὁποῖα

Ἡ Σελήνη

βλέπομεν νὰ λαμβάνη ἡ Σελήνη κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Σεληνιακοῦ μηνός, τὰ ὀνομάζομεν Φάσεις τῆς Σελήνης.

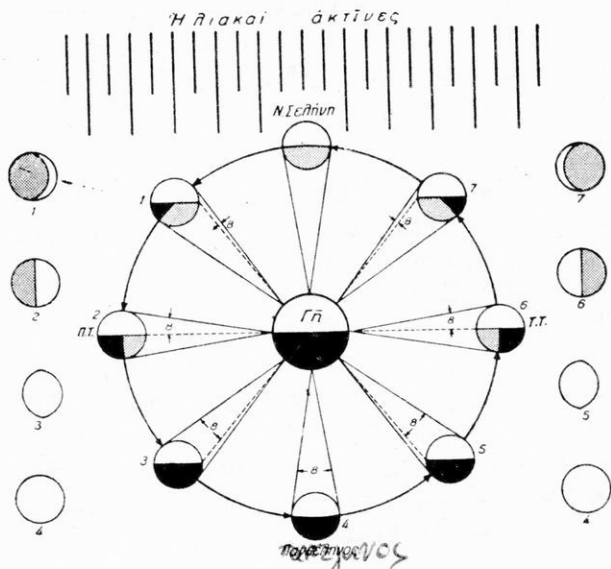
Ἡ Σελήνη εἶναι σῶμα ἐτερόφωτον, τὸ ὁποῖον φωτίζεται ἀπὸ τὸν Ἥλιον. Εἶναι ὁρατὴ μόνον, ὅταν στρέφῃ πρὸς τὴν Γῆν τὸ μέρος τῆς

ἐπιφανείας της, τὸ ὁποῖον φωτίζεται. Καθὼς ὁμως περιφέρεται περὶ τὴν Γῆν, δὲν μᾶς παρουσιάζει πάντοτε τὴν φωτισμένην ἐπιφάνειάν της. Ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα δὲν φαίνεται εἰς τὸν Οὐρανόν. Τότε εὐρίσκεται μεταξὺ Ἥλιου καὶ Γῆς, καὶ ἔχει ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν τὸ σκοτεινὸν ἡμισφαίριόν της, εὐρίσκεται εἰς σὺν ὁδόν, ὅπως λέγομεν. Ἐχομεν τότε νέαν Σελήνην (νουμηνίαν, νέον μῆνα). Ὅταν περάσῃ ἡ ἐβδομάς, τὴν βλέπομεν αἰφνιδίως πρὸς δυσμὰς, ὡς ἓνα μηνίσκον, ἄνωθεν τοῦ ὀρίζοντος μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἥλιου.

Μετὰ 7 ἡμέρας καὶ 9 ὥρας ἀπὸ τῆς νέας Σελήνης, βλέπομεν αὐτὴν ὡς φωτεινὸν ἡμικύκλιον, νὰ μεσουρανῇ, τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἥλιος δύει. (Πρῶτον τέταρτον).

Μετὰ 7 ἡμέρας καὶ 9 ὥρας, ἀπὸ τοῦ πρώτου τετάρτου, βλέπομεν ὁλόκληρον τὸ ἡμισφαίριον, τὸ ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν, ὡς πλήρη φωτεινὸν δίσκον νὰ ἀνατέλλῃ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δύει ὁ Ἥλιος. (Πανσέληνος).

Μετὰ 7 ἡμέρας καὶ 9 ὥρας, τὴν βλέπομεν πάλιν ὡς φωτεινὸν ἡμικύκλιον, εἰς ἀντίστροφον θέσιν τοῦ πρώτου τετάρτου, νὰ

Φάσεις τῆς Σελήνης (ἐξήγησις)

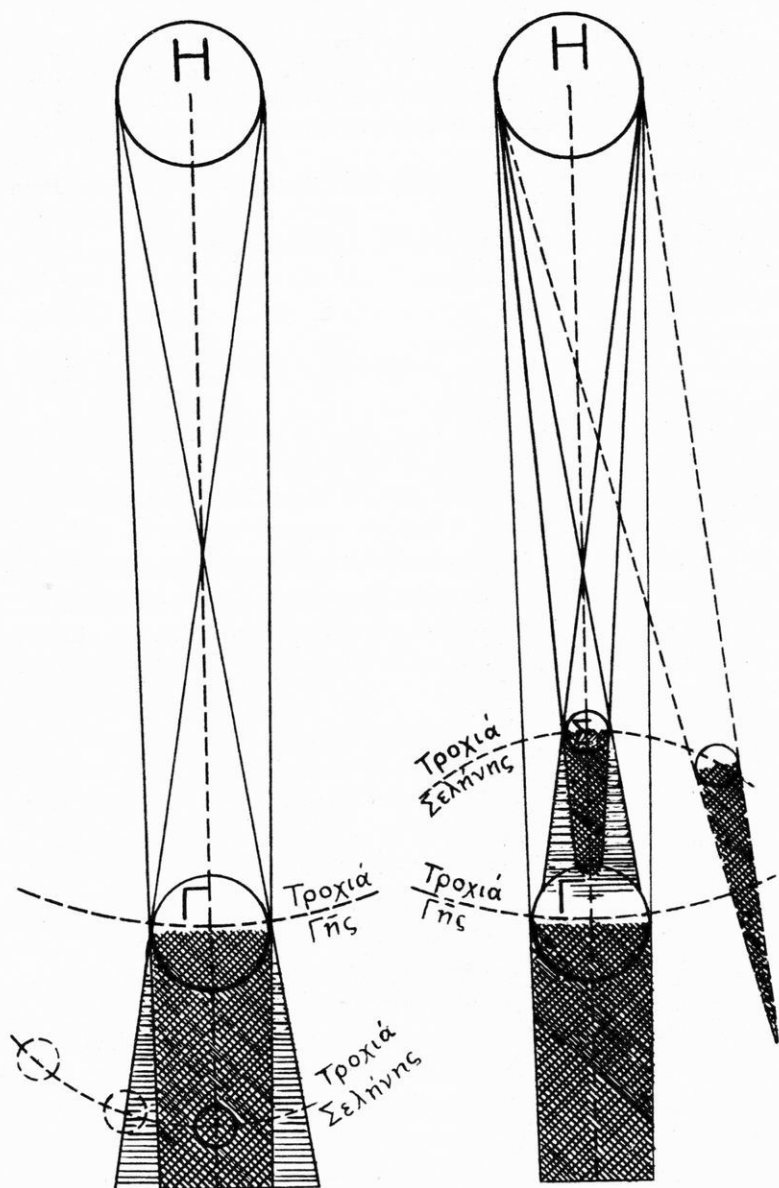
ἀνατέλλει τὸ μεσονύκτιον. (Τελευταῖον τέταρτον).

Ἀπὸ τῆς φάσεως αὐτῆς τὸ ὁρατὸν μέρος τῆς Σελήνης γίνεται μηνίσκος, μέχρις ὅτου εἰς διάστημα 7 ἡμερῶν καὶ 9 ὥρων ἐκμηδενισθῇ. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς μηνίσκος ἀνατέλλει τὴν πρωΐαν πρὸ τῆς Ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου.

γ) Ἐκλειψὶς Σελήνης. Πολλάκις κατὰ τὴν περιφορὰν τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον, μετὰ τοῦ φυσικοῦ δορυφόρου της συμβαίνει, νὰ εὐρεθῇ ἡ Γῆ μετὰ τὸν Ἥλιον καὶ Σελήνης, καὶ τὰ 3 οὐράνια σώματα, Ἥλιος - Γῆ - Σελήνη, νὰ εὐρεθοῦν εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν γραμμὴν. Ἡ σκιά τῆς Γῆς τότε πίπτει ἐπὶ τῆς Σελήνης καὶ ἐπισκιάζει τὸν δίσκον της, ὁ ὁποῖος μόλις διακρίνεται ἀμυδρῶς χαλκόχρους. Τὸ φαινόμενον τοῦτο λέγεται **ἐκλειψὶς Σελήνης** καὶ διαρκεῖ, ὅσον χρονικὸν διάστημα τὰ τρία σώματα εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν. Ἐὰν ἡ Σελήνη καλυφθῇ ὁλόκληρος ἀπὸ τὴν σκιάν τῆς Γῆς, ἔχομεν **ὀλικὴν ἐκλειψιν Σελήνης**. Ἐὰν καλυφθῇ μόνον ἓνα μέρος της, ἔχομεν **μερικὴν ἐκλειψιν Σελήνης**.

δ) Ἐκλειψὶς Ἡλίου. Πολλάκις ὁμως συμβαίνει, νὰ παρεμβληθῇ ἡ Σελήνη μετὰ τὴν Γῆ καὶ Ἡλίου καὶ νὰ εὐρεθοῦν, Ἥλιος - Σελήνη - Γῆ, εἰς τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν γραμμὴν. Ἡ κωνικὴ σκιά τῆς Σελήνης τότε, πίπτει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς καὶ ὁ δίσκος τοῦ Ἡλίου φαίνεται σκοτεινός. Οἱ τόποι, οἱ ὁποῖοι καλύπτονται ἀπὸ τὴν σκιάν τῆς σελήνης, ἔχουν **ὀλικὴν ἐκλειψιν Ἡλίου**. Ὅσοι τόποι δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὴν σκιάν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ὑποσκίασμα αὐτῆς, βλέπουν μέρος τοῦ Ἡλίου, καὶ λέγομεν, ὅτι ἔχουν **μερικὴν ἐκλειψιν Ἡλίου**. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Σελήνη λαμβάνει θέσιν μετὰ τὸν Ἥλιον καὶ Γῆς μόνον κατὰ τὴν φάσιν τῆς νέας Σελήνης, (νουμηνία), ὁπότε ἔχει ἐστραμμένον πρὸς τὴν Γῆν τὸ μὴ φωτιζόμενον μέρος της. Συνεπῶς μόνον κατὰ τὴν φάσιν τῆς νέας Σελήνης ἔχομεν ἐκλείψεις Ἡλίου.

Ἡ ἐκλειψὶς τοῦ Ἡλίου προκαλεῖ φόβον καὶ εἶναι ἐντυπωσιακὴ. Τὴν Γῆν ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ σκεπάζει σκότος, ἄστρα ἐμφανίζονται εἰς τὸν Οὐρανόν, ψυχρὰ πνοὴ ἀνέμου (ἀνεμος τῆς ἐκλείψεως) γίνεται αἰσθητή, τὰ ζῶα τρέμουν καὶ ἐκβάλλουν λυπητερὰς κραυγὰς, ἡ σκιά τῆς Σελήνης διακρίνεται νὰ διατρέχῃ μὲ ταχύτητα τὸ ἀχανὲς καὶ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν σμικρότητά του ἀπέναντι τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ.

Έκλειψεις Ήλιου και Σελήνης

- Άσκησης** 1) Τί διαστάσεις έχει και πόσον απέχει η Σελήνη από τήν Γῆν ;
2) Ποίας κινήσεις κάμνει ἡ Σελήνη ; 3) Εἰς ποίαν διάταξιν εὐρίσκονται μεταξύ των ὁ Ἥλιος, ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη κατὰ τὰς ἐκλείψεις Ἑλίου καὶ Σελήνης ;
4) Κατὰ ποίαν φάσιν τῆς Σελήνης συμβαίνουν αἱ ἐκλείψεις τοῦ Ἑλίου καὶ διατί ;
5) Παρακολουθήσατε ἐπὶ ἓνα μῆνα τὰς φάσεις τῆς Σελήνης εἰς τὸν Οὐρανόν.

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

1. ΕΥΡΩΠΗ

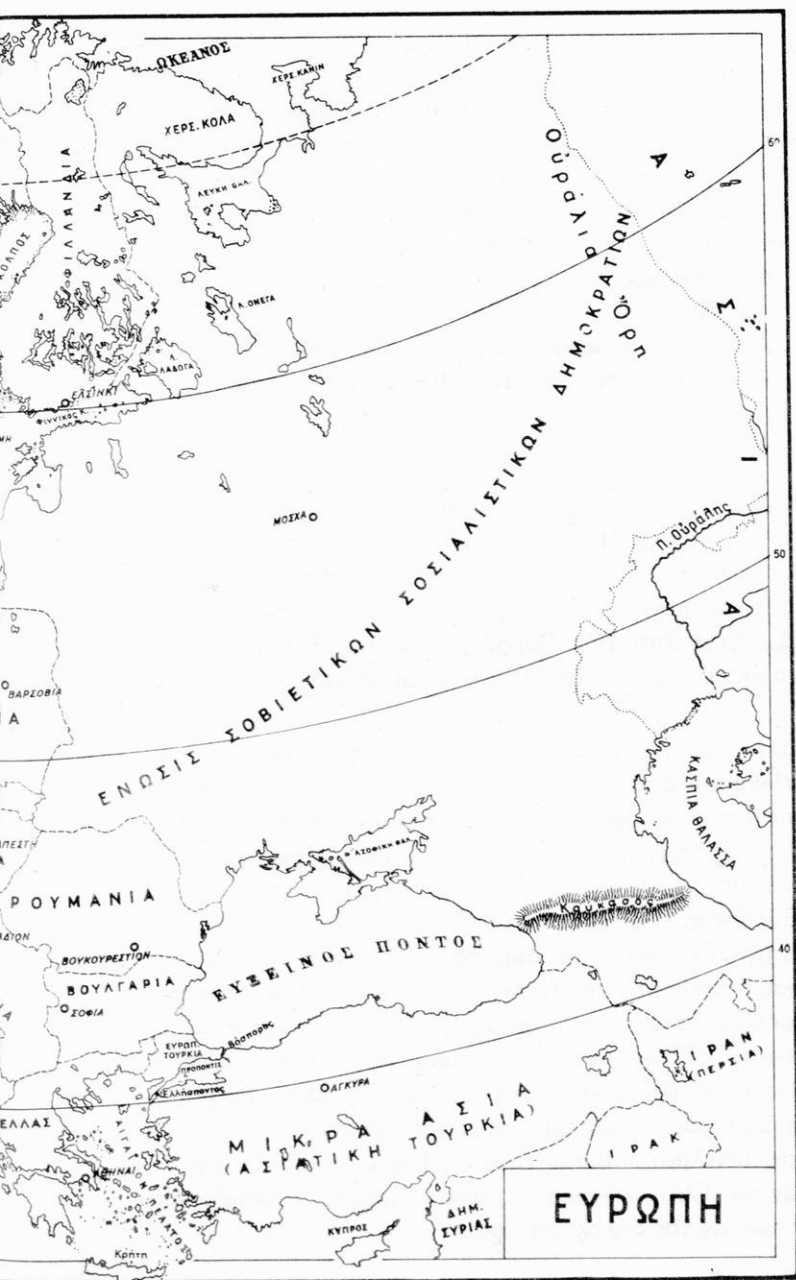
Α' ΘΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΔΡΟΓΕΙΟΝ

Ἡ Εὐρώπη εἶναι μία ἀπὸ τὰς πέντε Ἠπείρους τῆς Γῆς. Δὲν εἶναι, ὅπως ἡ Ἀμερική, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Αὐστραλία ἀνεξάρτητος Ἠπειρος. Εἶναι συνέχεια πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀσίας, μετὰ τῆς ὁποίας σχηματίζει τεραστίαν ἑκτασιν ξηρᾶς, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Διὰ τοῦτο παλαιότερον ἡ Ἀσία καὶ ἡ Εὐρώπη ἔθεωροῦντο ὡς μία Ἠπειρος ὀνομαζομένη Εὐρασία. Δὲν εἶναι μεγάλη, ὅπως αἱ ἄλλαι Ἠπειροί. Κατέχει τὴν τετάρτην σειρὰν ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν μετὰ τῶν Ἠπείρων.

Θέσις τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ὑδρόγειον

Εύρίσκεται εἰς τὸ Β. Ἡμισφαίριον καὶ εἰς τὸ ΒΔ μέρος τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἡμισφαιρίου. Ἀκριβέστερον καταλαμβάνει τὸ μέρος τῆς Ὑδρογείου, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται εἰς Βόρειον Γεωγραφικὸν Πλάτος ἀπὸ 35°. 30' ἕως 71°. 12' καὶ εἰς Γεωγραφικὸν Μῆκος (Γκρήνουϊτς) ἀπὸ 9°. 30' Δυτικὸν ἕως 65° Ἀνατολικόν.

Πρὸς Α. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται φυσικῶς ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη, τὸν Οὐράλην ποταμόν, τὴν Κασπίαν Θάλασσαν, τὸ ὄρος Κάυκασον, τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸν Πορθμόν τοῦ Βοσπόρου, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Πρὸς Δ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης.

Β' ΓΕΝΙΚΑ

Ἡ Εὐρώπη ἔχει ἑκτασιν μετὰ τῶν νήσων τῆς 10.236.500 τετρ. χιλ. Τὸ μέγιστον μῆκος τῆς Ἠπείρου ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Βόρειον τῆς Νορβηγίας, ἕως τοῦ Ἰσπανικοῦ Ἀκρωτηρίου Ταρίφα, εἶναι περίπου 3.850 χιλιομ. Τὸ μέγιστον πλάτος ἀπὸ Α. πρὸς Δ., ἦτοι ἀπὸ τῶν Οὐραλίων Ὀρέων, ἕως τοῦ ἀκροτάτου Πορτογαλικοῦ ἀκρωτηρίου Ρόκα, εἶναι περίπου 5.600 χιλιομέτρα.

Τὸ εὐκρατον κλίμα τῆς Εὐρώπης καὶ τὸ κατάλληλον τοῦ ἐδάφους τῆς προσεῖλκυσαν ἀπὸ τῶν προῖστορικῶν χρόνων τὸν ἄνθρωπον νὰ κατοικήσῃ τὴν χώραν. Διὰ τοῦτο ἡ Εὐρώπη θεωρεῖται ἡ παλαιότερα Ἠπειρος τῆς Γῆς. Εἰς τὴν Εὐρώπην εὐρίσκεται καὶ ἡ ἰδιαιτέρα μας πατρίς, ἡ Ἑλλάς. Ὄταν κατὰ τοὺς π.Χ. χρόνους ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης, εὐρίσκοντο εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ γράμματα, αἱ τέχναι, ἡ ὀργάνωσις τῆς κοινωνίας καὶ ἡ διοικήσις τῆς Πολιτείας, οἱ νόμοι, ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ οἰκονομία εἶχον ἀναπτυχθῇ εἰς ὑψηλὸν βαθμόν. Τὸν πολιτισμόν των τοῦτον οἱ Ἕλληνες διὰ τῶν ἀποικιῶν των εἰς τὴν ἀρχαιότητα, διὰ τοῦ ἐξελληνισμοῦ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους βραδύτερον καὶ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Εὐρωπαίων ὑπὸ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας μετέπειτα, μετελαμπάδευσαν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐσυνέχισαν τὸ Ἑλληνικὸν ἐκπολιτιστικὸν ἔργον καὶ μετέδωσαν τὸν πολιτισμόν των εἰς τὰς ἄλλας Ἠπείρους.

Ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἐξεκίνησαν τολμηροὶ θαλασσοπόροι κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα καὶ ἀνεκάλυψαν τὸν Νέον Κόσμον. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἦσαν οἱ πρῶτοι ἄποικοι καὶ ἐξερευνηταὶ τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας. Ἐκεῖ εἰς τὰς χώρας τῶν ἀγρίων ἡμέρωσαν τὰ ἥθη τῶν κατοίκων, τοὺς ἐβοήθησαν νὰ ἐκπολιτισθοῦν τοὺς ἐδίδασαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἐξεπαίδευσαν βαθμιαίως εἰς σημεῖον νὰ φθάσουν σήμερον νὰ ζοῦν ὑπὸ συνθήκας πολιτισμένων ἀνθρώπων. Εὐρωπαῖοι ἦσαν οἱ σοφοὶ ἐφευρέται τῆς τυπογραφίας, τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, τῶν τηλεπικοινωνιῶν, τῶν παντοειδῶν μηχανῶν καὶ γενικῶς τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, αἱ ὁποῖαι ἀπλουστεύουν σήμερον τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ πρώτη ὅμως τιμὴ διὰ τὰ ἐπιτεύγματα αὐτὰ ἀνήκει εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ τοὺς σοφοὺς ἐκείνους Ἕλληνας τιτᾶνας τοῦ πνεύματος, τοὺς ἐρευνητὰς καὶ πρωτοπόρους τῆς σημερινῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Ἀρχιμήδη, τὸν Δημόκριτον, τὸν Θαλῆν τὸν Μιλήσιον, τὸν Ἡράκλειτον, τὸν Ἐρατοσθένην κ.λ.π.

Ἐκ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης θὰ ἐξετάσωμεν πρῶτον λεπτομερῶς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀκολούθως, μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν γεωγραφικῶν στοιχείων τῆς Εὐρώπης, θὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὰ ὑπόλοιπα κράτη τῆς.

Η ΕΛΛΑΣ

1. Θέσις αὐτῆς εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν καὶ Παγκόσμιον χῶρον κ.λ.π.

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι κράτος τῆς Εὐρώπης. Εὐρίσκεται εἰς τὸ Νοτιοανατολικὸν τμῆμα αὐτῆς καὶ καταλαμβάνει τὸ νοτιώτερον μέρος τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου καὶ τὰς περὶ αὐτὸ νήσους τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, πλὴν τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου. Εἰς τὸν παγκόσμιον χῶρον εὐρίσκεται εἰς τὸ Βόρειον τμῆμα τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἠμισφαιρίου. Ἀκριβέστερον καταλαμβάνει τὸ μέρος τῆς Ὑδρογείου, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται εἰς Βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος ἀπὸ 34°.48'.02" ἕως 41°.44'.53" καὶ εἰς Ἀνατολ. γεωγρ. μῆκος (Γκρήνουϊτς) ἀπὸ 29°.38'.27" ἕως 19°.22'.41". Εἶναι χερσόνησος μὲ πλῆθος ἀπὸ νήσους ἐκατέρωθεν αὐτῆς καὶ ἀπλοῦται εἰς τὸ ΒΑ τμῆμα

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

τῆς Μεσογείου Θαλάσσης. Γειτνιάζει μὲ τὰς δύο μεγάλας Ἠπείρους, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἀσίαν.

Ὅρια. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Βουλγαρίας καὶ πρὸς τὰ Βορειοανατολικά ὑπὸ τῆς Τουρκίας. Βρέχεται πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰουνίου Πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Τὰ Β. σύνορά της εἶναι λίαν ἐκτεταμένα καὶ ἔχουν μῆκος 2.216 χιλ. Ἀρχονται ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Στυλὸς τῆς Ἠπείρου καὶ φθάνουν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐβρου.

Ἐκτασις Ἡ ἑκτασις τῆς χώρας εἶναι 131.944 τετρ. χιλ. Ἐκ τούτων τὰ 24.485 τετρ. χιλ. εἶναι νῆσοι.

Πληθυσμός. 8.388.553 κάτοικοι (ἀπογραφὴ 1961).

Πυκνότης Πληθυσμοῦ. Μέσος ὅρος 64 κάτοικοι κατὰ τετρ. χιλ. Ὁ πληθυσμὸς ὅμως δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν πυκνότητα εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς χώρας. Εἰς τὰ εὐφορα ἐδάφη, τὰ παράλια καὶ μεγάλας πόλεις, ἡ πυκνότης εἶναι μεγαλυτέρα. Ἀντιθέτως εἰς τοὺς ὄρεινους καὶ ἀγόνους τόπους εἶναι μικροτέρα. Κατωτέρω σημειοῦμεν πίνακα πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ διαμερίσματα (ἀπογραφὴ 1961).

α/α	Διαμερίσματα	Ἐκτασις	Κάτοικοι	Πυκν. πληθ.
1.	Δυτ. Θράκη	8.534	356.555	41,78
2.	Μακεδονία	33.953	1.890.654	55,68
3.	Ἠπειρος	9.094	352.604	38,77
4.	Θεσσαλία	13.973	695.385	49,77
5.	Στερ. Ἑλλάς, Εὐβοία	24.626	2.823.658	60,82
6.	Πελοπόννησος	21.063	1.096.390	52,05
7.	Ἰόνιοι Νησοῖ	2.260	212.573	90,06
8.	Κρήτη	8.335	483.258	57,98
9.	Νῆσοι Αἰγαίου	10.106	477.476	55,08
Γενικὸν Σύνολον		131.944	8.388.553	64,07

Φυσικὴ διαίρεσις. Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὸν χάρτην τῆς Ἑλλάδος, βλέπομεν ὅτι ἡ χώρα διακρίνεται εἰς δύο μεγάλα τμήματα. Τὴν **Ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα** καὶ τὴν **Νησιωτικὴν**

Ἡ Ἠπειρωτικὴ Ἑλλάς περιλαμβάνει : 1) Τὴν Δυτικὴν Θράκην,

2) Τὴν Μακεδονίαν, 3) Τὴν Ἡπειρον, 4) Τὴν Θεσσαλίαν, 5) Τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, καὶ 6) Τὴν Πελοπόννησον. Ἡ Νησιωτικὴ Ἑλλάς περιλαμβάνει: 1) Τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, 2) Τὰς νήσους τοῦ Ἰονίου Πελάγους καὶ 3) τὴν Κρήτην.

Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Ὅρη. Ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα ὄρεινῃ. Τὸ Ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς χώρας, ἡ Θράκη καὶ Ἀνατολ. Μακεδονία, διαμορφοῦται ἀπὸ τὸ ὄρεινὸν σύστημα τῆς **Ροδόπης**. Τὸ Δυτικὸν Τμῆμα ἔχει τὴν ὄροσειράν τῆς **Πίνδου**. Τὰ περισσότερα ὄρη εἶναι διακλαδώσεις τῶν ὄροσειρῶν τούτων. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη εἶναι :

Εἰς τὴν Θράκην, ἡ **Ροδόπη** καὶ ὁ **Ὀρβηλος**. Εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὸ **Βόιον**, τὰ **Πιέρια**, τὸ **Βέρμιον** κ.λ.π. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Ἑλλάδος **Ὀλυμπος** (2.918 μ.). Τούτου συνέχεια εἶναι ἡ **Ὄσσα**, ἡ ὁποία χωρίζεται ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον διὰ τῆς μαγευτικῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν. Εἰς τὴν Ἡπειρον, ὁ **Γράμμος**, ἡ **Τύμφη** καὶ τὰ **Ἀθαμανικά**. Εἰς τὴν Στερεάν, ἡ **Γκιώνα** (2.500), ὁ **Παρνασσός**, ὁ **Τυμφρηστός**, τὰ **Βαρδούσια**. Εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὰ **Ἀροάνια**, τὸ **Παναχαϊκόν**, ὁ **Εῤῥυμανθος**, ὁ **Ταῦγετος** (2.400 μ.), τὸ **Μαίναλον**, ὁ **Πάρνων**, κ.λ.π. Εἰς τὴν Κρήτην, τὰ **Λευκὰ Ὅρη**, ἡ **Ἰδη** καὶ ἡ **Δίκτη**.

Πεδιάδες. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν σχηματίζονται μικραὶ καὶ εὐφοροὶ πεδιάδες. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς : Ἡ **Θρακικὴ πεδιάς**. Ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἐβρου μέχρι τῆς Ξάνθης. Ἡ πεδιάς τῆς **Δράμας**, τῶν **Σερρῶν**, τῆς **Θεσ/νίκης** κ.λ.π. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἡ **Θεσσαλικὴ πεδιάς**, εἰς τὴν Ἡπειρον, ἡ πεδιάς τῆς **Ἀρτης**, εἰς τὴν Στερεάν, ἡ πεδιάς τῆς **Λαμίας**, τῆς **Βοιωτίας**, τῶν **Μεσσηνίων**, κ.λ.π. Εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡ **Ἀργολικὴ**, τῆς **Μεσσηνίας**, τῆς **Ἠλείας** καὶ τῆς **Λακεδαιμόνος**.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Ἐπειδὴ ἡ Πίνδος χωρίζει τὴν χώραν εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν, τὰ ὕδατα τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος χύνονται εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ τῆς Δυτικῆς εἰς τὸ Ἰόνιον. Ἀξιόλογοι ποταμοὶ εἶναι εἰς τὴν Θράκην, ὁ **Ἐβρος**, ὁ ὁποῖος μᾶς χωρίζει ἐπὶ τὴν Τουρκίαν. Εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὁ **Νέστος**, ὁ **Στρυμὼν**, ὁ **Ἀξιός**, καὶ ὁ **Ἀλιάκμων**. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὁ **Πηνειός**· ὁ **Ἀραχθός** εἰς τὴν Ἡπειρον, ὁ **Ἀχελῷος** καὶ ὁ **Σπερχειός** εἰς τὴν Στερεάν καὶ ὁ **Ἀλφειός**, ὁ **Λάδων** καὶ ὁ **Εὐρώτας** εἰς τὴν Πελοπόννησον. Κυριώτεραι λίμναι

είναι ἡ Κερκίνη, ἡ Βόλβη, ἡ Βεγορίτις, τῆς Δοϊράνης τῆς Καστορίας, ἡ Μεγάλη Πρέσπα εἰς τὴν Β. Ἑλλάδα, ἡ Βοιβηίς εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἡ Ὑλίκη εἰς τὴν Στερεάν, ἐκ τῆς ὁποίας ὑδρεύονται αἱ Ἀθῆναι καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἡ λιμνοθάλασσα τῆς Ἀγουλινίτης.

Θάλασσαι - Κόλποι - Πορθμοί. Ἡ Ἑλλάς εἶναι μία μεγάλη χερσόνησος μετὰ παράλια πολυσχιδῆ, καὶ πλῆθος κόλπων, ὀρμων, ἀκρωτηρίων, καὶ πορθμῶν. Βρέχεται ἀπὸ τὸ Ἴόνιον Πέλαγος, τὸ Μυρτώον, τὸ Κρητικόν, τὸ Αἰγαῖον, τὸ Θρακικόν κ.λ.π.

Κυριώτεροι κόλποι εἶναι ὁ Στρυμονικός, ὁ Θερμαϊκός, ὁ Εὐβοϊκός, ὁ Σαρωνικός, ὁ Κορινθιακός, ὁ Μεσσηνιακός, ὁ Λακωνικός κ.λ.π. Κυριώτεροι πορθμοὶ εἶναι ὁ Πορθμὸς τοῦ Εὐρίπου, ὁ Πορθμὸς τοῦ Ρίου καὶ ὁ Ἴσθμὸς (ἤδη διῶρυξ, πορθμὸς) τῆς Κορίνθου.

Ἀκρωτήρια. Τὰ κυριώτερα εἶναι ὁ Ἄθως, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Σούνιον, ὁ Μαλέας, τὸ Ταΐναρον, κ.λ.π.

Χερσόνησοι. Εἶναι ἡ Πελοπόννησος, τῆς Μαγνησίας, τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ ἄλλαι μικρότεραι.

2. Τὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐνότης τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου

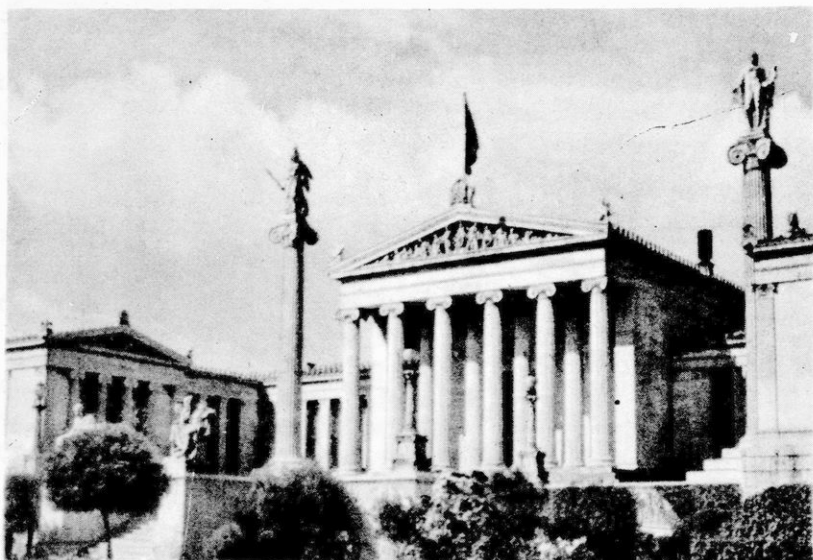
Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὸν Χάρτην τῆς Ἑλλάδος, θὰ ἴδωμεν τὰ ἑξῆς ἐκ τῆς φυσικῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους της. Πρὸς δυσμὰς τὸ Ἴόνιον Πέλαγος εἰς δύο σημεῖα εἰσχωρεῖ εἰς βάθος εἰς τὴν Ἠρὰν καὶ σχηματίζει βαθεῖς κόλπους, τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὸν Κορινθιακόν. Πρὸς Ἀνατολὰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, σχηματίζει καὶ αὐτὸ βαθεῖς κόλπους, τὸν Μαλιακὸν καὶ τὸν Σαρωνικόν. Ὁ Σαρωνικὸς καὶ ὁ Κορινθιακὸς ἀποχωρίζουν ἀπὸ τὴν Χερσόνησον ἓν μέγα τμῆμα τῆς Χώρας, τὴν Πελοπόννησον. Βορειότερον, ὁ Μαλιακὸς ἀπὸ τὸ ἐν μέρος καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς ἀπὸ τὸ ἄλλο, στενεύουσιν τὸ ἔδαφος τῆς χώρας εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου ὑφούνται τὰ ὄρη Ὀρθρος, Ἄγραφα καὶ Τυμψηστός, καὶ διαχωρίζεται φυσικῶς ἄλλο τμῆμα ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Χερσονήσου, ἡ Στερεὰ Ἑλλάς. Ἡ Στερεὰ Ἑλλάς καὶ ἡ Πελοπόννησος ἀποτελοῦν τὴν Νότιον Ἑλλάδα. Τὸ τμῆμα τῆς Χώρας, τὸ ὁποῖον εὕρεται βορείως τῆς γραμμῆς, εἰς τὸ ὕψος τῆς ὁποίας ὑπάρ-

Μερική άποψις τῶν Ἀθηνῶν

χει ὁ Μαλιακὸς καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς, ἀποτελεῖ τὴν Βόρειον Ἑλλάδα. Ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἡ μακρὰ ὄροσειρὰ τῆς Πίνδου χωρίζει τὴν Βόρειον Ἑλλάδα εἰς δύο μέρη. Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν. Τὸ δυτικὸν μέρος εἶναι ἡ Ἥπειρος. Τὸ Ἀνατολικὸν μὲ τὴν ὄροσειρὰν τῶν Χασίων, Καμβουνίων, Πιερίων, Ὀλύμπου, καὶ Ὀσσης, χωρίζεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν, ἡ ὁποία φθάνει ἀνατολικῶς μέχρι τοῦ ποταμοῦ Νέστου. Πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ Νέστου μέχρι τοῦ Ἑβρου ποταμοῦ, ἀπλοῦται ἡ Ἑλληνικὴ Δυτικὴ Θράκη.

Ἡ τοιαύτη φυσικὴ διαμόρφωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, μᾶς παρουσιάζει τὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς χώρας, Πελοπόννησον, Στερεάν, Θεσσαλίαν, Ἥπειρον, Μακεδονίαν καὶ Θράκην ὡς κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ διαμόρφωσις ὁμῶς αὕτη οὐδόλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῶν κατοίκων. Ὅλα τὰ διαμερίσματα κοινοκοῦνται ἀπὸ γνησίους Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους συνδέουν κοινὰ χαρακτηριστικά, ὅπως ἡ αὐτὴ ἐθνικὴ συνειδησις, ἡ ὁμοιομορφία τῆς γλώσσης, ἡ αὐτὴ θρησκεία, τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, οἱ αὐτοὶ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν

θρύλοι καὶ παραδόσεις, ἡ αὐτὴ ἱστορία τῆς καταγωγῆς των, οἱ αὐτοὶ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ καὶ ἡ ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν εἰς τὰ εὐχάριστα ἢ τὰ δυσάρεστα γεγονότα κ.λ.π. Ἡ ψυχικὴ ἐνότης τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὅτε αὕτη ἦτο κατατετμημένη εἰς μικρὰ βασιλεια. Μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς τότε Ἑλλάδος ὑπῆρχεν ἡ συνείδησις, ὅτι ἦσαν ὅλοι Ἕλληνες. Δείγματα τῆς ἐνότητος ταύτης ἦσαν ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἡ κοινὴ θρησκεία, αἱ κοιναὶ δοξασαί, ἡ ἀλληλεγγύη κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς ξένων ἐχθρῶν ἐναντίον ἐνὸς τῶν μικρῶν βασιλείων, αἱ Ἀμφικτυοναί καὶ πρὸ παντὸς οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, οἵτινες κατηύγαζον τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ φῶς τῆς πολιτικῆς ἐνότητος.

3. Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Ἡ ἀτμόσφαιρα γενικῶς εἶναι διαυγὴς καὶ ἀνέφελος ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἡ θερμοκρασία εἶναι ἡπία τὸν χειμῶνα. Ἐξαιρετικῶς γλυκὺ κλίμα ἔχουν τὰ παράλια καὶ αἱ νῆσοι. Εἰς τὰ μεσόγεια καὶ ὄρεινά, τὰ ὅποια εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θαλάσσης ὁ χειμὼν

είναι ψυχρὸς καὶ εἰς τὰ πεδινὰ τὸ θέρος θερμὸν. Μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κλίματος ἔχουν οἱ ἄνεμοι. Τὸ θέρος ἐπικρατοῦν οἱ ἑξηροὶ βορειοανατολικοί, οἱ ἐτήσιοι (μελτέμια), τὸ δὲ φθινόπωρον οἱ νότιοι καὶ τὸν χειμῶνα οἱ βόρειοι καὶ βορειοανατολικοί.

4. Τὰ ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας πλεονεκτήματα.

Ἡ θάλασσα, ἡ ὁποία περιβάλλει τὴν χώραν μας, εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑλλάδος βαθέως καὶ σχηματίζει δαντελωτὰ ἀκρογιάλια, μικροὺς ὄρμους καὶ κόλπους, πολυμόρφους χερσονήσους, ἀκρωτήρια καὶ πολυσχιδῆ καὶ ἀνώμαλα παράλια. Γύρω ἀπὸ τὴν χώραν εἶναι κατεσπαρμένοι εἰς ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, πλῆθος μικρῶν καὶ μεγάλων νήσων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Δύσεως. Ὁ γραφικὸς αὐτὸς θαλάσσιος διαμελισμός, αἱ νῆσοι, τὸ περίφημον κλίμα, ἡ ἔλλειψις ὁμίχλης καὶ αἱ φυσικαὶ καλλοναί, προσέλκυσαν τοὺς ὠραιοπαθεῖς προγόνους μας νὰ ἐγκα-

Αἱ Ἀθῆναι ἀπὸ ἀεροπλάνου

τασταθοῦν εἰς τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους καὶ νὰ ἐπιδιοθοῦν εἰς τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὴν ναυτιλίαν. Τοὺς προσεῖλκυσαν αἱ μετὰ τῶν νήσων μικραὶ ἀποστάσεις, διότι τὰ ταξίδια δὲν ἦσαν τότε ἀσφαλῆ, δεδομένου, ὅτι τὰ πλοῖα ἦσαν τότε μικρὰ ἱστιοφόρα χωρὶς πυξίδα. Οὕτω αἱ παράλιοι ἀρχαῖαι Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐναυπήγησαν σὺν τῷ χρόνῳ ἐμπορικοὺς καὶ πολεμικοὺς στόλους καὶ ἐκυριάρχουν τῆς Μεσογείου, ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου ἕως τοῦ Γιβραλτάρ. Ἡ θέσις λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος, αἱ νῆσοι τῆς καὶ ὁ θαλάσσιος διαμελισμός τῆς παρουσιάζουν πλεῖστα πλεονεκτήματα καὶ συγκεκριμένως τὰ κάτωθι :

1) Οἱ λιμένες τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων εὐρίσκονται εἰς τὸ κέντρον τῶν μεγάλων θαλασσίων γραμμῶν, αἱ ὁποῖαι συνδέουν τὴν Μεσόγειον μὲ τὸν Εὐξείνου, μὲ τὴν Δυτικὴν καὶ Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν. Οὕτω ἡ Ἑλλὰς ἔχει καταστῆ κόμβος θαλασσίων συγκοινωνιῶν, μὲ ἀποτέλεσμα οἰκονομικὰ ὀφέλη διὰ τὴν χώραν.

2) Ἡ χώρα μας διὰ τῶν θαλασσίων ὁδῶν ἐνεργεῖ τὰς μεταφορὰς τῶν ἐφοδίων τῆς μὲ μεγάλην εὐκολίαν καὶ μικρὰ κόμιστρα, ὅπερ δὲν συμβαίνει εἰς ἄλλας μεσογειακὰς χώρας.

3) Οἱ θαλάσσιοι ἄνεμοι ἐπενεργοῦν εὐεργετικῶς ἐπὶ τοῦ κλίματος τῆς χώρας. Μετριάζουν τὴν θερμότητα τοῦ θέρους καὶ τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος καὶ καθιστοῦν τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀπὸ τὰ γλυκύτερα καὶ ἰδωδέστερα τοῦ κόσμου.

4) Προσελκύονται χιλιάδες ξένων περιηγητῶν, οἱ ὅποιοι ἔρχονται ἀπὸ τὰς βορείους ὁμιχλώδεις χώρας τῶν, νὰ χαροῦν τὴν Ἑλληνικὴν θάλασσαν, τὸν καταγάλανον ἀνέφελον οὐρανόν, τὴν ἀτμοσφαιρικὴν διαύγειαν καὶ τὰς παντοειδεῖς φυσικὰς καλλονὰς τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων καὶ νήσων καὶ τὴν παροιμιώδη φιλοξενίαν τῶν κατοίκων. Τοιοῦτοτρόπως ἐνισχύεται ἡ τουριστικὴ κίνησις, ἡ ὁποία εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τὴν πατρίδα.

5) Ἡ θάλασσα εἶναι πηγὴ τροφῆς διὰ τὸν πτωχὸν λαόν. Οἱ κατὰ μῆκος τῶν παραλίων κάτοικοι καὶ οἱ Νησιῶται ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀτομικὴν ἀλιεῖαν καὶ ἔχουν ἐκλεκτὰ ψάρια, ἀφθονίαν ὀστρακοφόρων (στρείδια) καὶ ποικιλίαν ἀπὸ κεφαλόποδα δηλ. ἀπὸ ὀκταπόδια, ἄστακούς κ.λ.π. Ἄλλοι ἐγίναν ἐπαγγελματίαι ἐπιδέξιοι

άλιεις καὶ ἡ ἀλιεία τοὺς παρέχει ἐργασίαν μὲ ἱκανοποιητικὰ κέρδη.

6) Ἡ παραλιακὴ θέσις τῆς χώρας, ἔκαμε τοὺς κατοίκους νὰ ἀγαπήσουν τὴν θάλασσαν καὶ νὰ τραποῦν εἰς τὴν ναυτιλίαν. Σήμερον 100.000 οἰκογένειαι Ἑλλήνων ναυτικῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι τὰ πληρώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Στόλου, ζοῦν ἀνέτως ἀπὸ τὰ ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα. Ἡ νοσταλγία τῶν ξενιτευμένων ναυτικῶν μας, ἡ ἀντιμετώπισις τῶν κινδύνων κατὰ τὴν ναυσιπλοΐαν, ἡ γλυκεῖα ἀναμονὴ τῶν οἰκείων διὰ τὸν γυρισμὸν των, ἔχουν ἐπιδράσει βαθύτατα ἐπὶ τῶν κατοίκων τῶν παραλίων καὶ τῶν νήσων. Τοὺς ἔχουν διαπλάσσει εἰς πραγματικούς Χριστιανούς μὲ βαθεῖαν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἰς πραγματικούς Ἑλληνας, νοσταλγοὺς καὶ λάτρεῖς τῆς μητρὸς πατρίδος.

5. Τὰ ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ ἐδάφους πλεονεκτήματα.

Ἡ Ἑλλὰς παρουσιάζει μεγάλας ποικιλίας εἰς τὴν μορφήν τοῦ ἐδάφους. Ἐχει πολλὰς ὁροσειράς μὲ ὑψηλὰ ὄρη, ἔχει καὶ χαμηλοὺς μικροὺς κυματοειδεῖς λόφους. Ἐχει χαράδρας καὶ ὄρη ἀπτόμα, γυμνὰ καὶ βραχώδη, ἔχει καὶ ὁμαλὰ κατάφυτα ἀπὸ δάση. Ἐχει ἐκτεταμένας πεδιάδας, ἔχει καὶ μικρὰς εὐφόρους γραφικὰς κοιλάδας. Ἐχει παράλια δαντελωτὰ μὲ πλῆθος ὄρων, κολπίσκων καὶ χερσονήσων, ἔχει καὶ παράλια ὁμαλὰ, χωρὶς διαμελισμὸν. Ἡ ποικιλία αὕτη τῆς μορφῆς τοῦ ἐδάφους εἰς ἓνα μικρὸν εἰς ἕκτασιν τόπον, ὅπως ἡ Ἑλλὰς, εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν ἀπαντᾶται. Προσδίδει εἰς τὸ ἔδαφος πολυμορφίαν ἀναγλύφου καὶ κατατάσσει τὴν χώραν μας, ἀπὸ ἀπόψεως φυσικῶν καλλονῶν, μεταξὺ τῶν ὠραιότερων τοῦ κόσμου.

1. Χιλιάδες περιηγηταὶ μᾶς ἐπισκέπτονται, διὰ νὰ χαροῦν τὴν ἀπαράμιλλον γραφικότητα τῶν εἰδυλλιακῶν τοπίων μας. Ἡ αὐστηρὰ καὶ ἀγρία μεγαλοπρέπεια τοῦ Δελφικοῦ τοπίου, ἥτις ἐδημιούργησε κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν τὸ Δελφικὸν ἱερόν, τὰ μνημεῖα τὰ ὅποια ὕψωσαν τὸ πνεῦμα τῆς τέχνης καὶ ἐδημιούργησαν τὰ θαύματα τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ἡ γαλήνη τοῦ τοπίου τῆς Ὀλυμπίας, ἥτις ἐδημιούργησε τὸ πνῦμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συναδελφώσεως τῶν λαῶν, ἔλκουν σήμερον ὡς μαγνήτης τοὺς ξένους περιηγητάς.

2. Ἡ τοιαύτη φυσικὴ διάπλασις τοῦ ἐδάφους παρουσιάζει

καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ ἔχη ἡ χώρα ποικιλίαν κλίματος, μὲ ἀποτελεσμα νὰ εὐδοκιμοῦν εἰς αὐτὴν τὰ πάσης φύσεως φυτὰ, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Κηπευτικά π.χ. φυτὰ, τὰ ὁποῖα θάλλουν τὸν χειμῶνα εἰς τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους, παρουσιάζονται πάλιν θαλερὰ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον εἰς τὰ μεσόγεια καὶ ὄρεινά. Ἀφθονοῦν τὰ ὀπωροφόρα, τὰ ὁποῖα εὐδοκιμοῦν εἰς τὰ πεδινὰ καὶ τὰ παράλια, ἐσπεριδοειδῆ κ.λ.π., ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλου εἶδους ὀπωρικά, ποὺ εὐδοκιμοῦν εἰς τὰ ὄρεινά καὶ τὰ μεσόγεια, ὑπάρχουν ἐν ἀφθονίᾳ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον.

Εἰς πολλὰς κλιτῦας τῶν ὁρέων καὶ τῶν λόφων ἐνδημοῦν σημαντικὸς ἀριθμὸς σπανίων βοτάνων καὶ ἀρωματικῶν φυτῶν, (δίκταμον Κρήτης κ.λ.π.), τὰ ὁποῖα φύονται μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶναι περιζήτητα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὡς φαρμακευτικά καὶ ἀρωματικά. Μοναδικὸν ἐργοστάσιον ἀποστάξεως αὐτῶν ὑπάρχει εἰς Κηφισσιάν. (ΒΙΟΡΥΛ).

3) Τὰ ὕδατα πολλῶν ποταμῶν, ἐκ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους, εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς κοίτης των πίπτουν ἀπὸ μέγα ὕψος καὶ σχηματίζουν καταρράκτας. Ἡ δύναμις τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων χρησιμοποιεῖται ἤδη διὰ τὴν κίνησιν ὑδροηλεκτρικῶν ἐργοστασίων. Τελευταίως ἡ τεχνικὴ κατῴρθωσε, λόγῳ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους, νὰ σχηματίσῃ εἰς πολλοὺς ποταμοὺς τεχνητοὺς καταρράκτας διὰ τὴν παραγωγὴν ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας.

4. Εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἐδάφους μας ἀναβλύζουν ἱαματικά θερμαὶ πηγαί, πολλαὶ τῶν ὁποίων εἶναι ραδιοῦχοι. Οἱ μεταβαίνοντες ἐκεῖ πρὸς λουτροθεραπείαν, ἐντόπιοι καὶ ξένοι, εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ τόπου. Ἡ ραδιενέργεια τοῦ ὕδατος εἶναι δεῖγμα, ὅτι τὸ ὑπέδαφος κρύπτει ραδιενεργὰ ὄρυκτα.

5. Τὰ ἀργιλλικά ἐδάφη, ποὺ συναντῶνται καθ' ὅλην τὴν χώραν, συνετέλεσαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κεραμικῆς τέχνης. Ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερον εἰς Ἀθήνας, Αἰγιναν κ.λ.π. νὰ εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν ἀγγειοπλαστικὴν.

Τὰ δάση, ὁ καθαρὸς ἀήρ τῶν βουνῶν μας, ἡ ὠραιότης καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοπίου, ἡ τραχεῖα εἰς πολλὰ μέρη μορφολογία τοῦ ἐδάφους, ἡ πάλῃ τοῦ Ἑλλήνος πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους τοῦ περιβάλλοντος, διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν μέσων τῆς ζωῆς,

δίδουν εις τούς κατοίκους υγείαν, εύρωστίαν σώματος, εύγένειαν ψυχῆς καί ἀπέραντον ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.

6. Προϊόντα καὶ ἀσχολία τῶν κατοίκων.

Γεωργία - Γεωργικὰ προϊόντα. Ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα γεωργική. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἐχρησιμοποιοῦντο πρωτόγονα μέσα καλλιιεργείας καὶ πολλὰ ἐδάφη κατεκλύζοντο ἀπὸ πλημμύρας. Ἡ χώρα εἶχε ἔλλειψιν σιτηρῶν κ.λ.π. καὶ κατέφευγεν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ κράτος μὲ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα ἀπεξήρανε τεραστίας ἐκτάσεις, κατεσκεύασεν ἀρδευτικὰ δίκτυα καὶ ὑπέδειξεν ἐπιστημονικὰς μεθόδους καλλιιεργείας καὶ χρησιμοποίησιν χημικῶν λιπασμάτων. Κατόπιν τούτου ἡ παραγωγή τῆς χώρας ἀνῆλθεν ἀλματωδῶς. Ἀπεκτήσαμεν σιτάρκειαν καὶ ὁ ἀγροτικός κόσμος γνωρίζει ἡμέρας εὐημερίας. Παράγει ἐξαιρετικῆς ποιότητος καπνὰ καὶ εἶναι ἡ πρώτη καπνοπαραγωγὸς χώρα τῆς Εὐρώπης. Ἡ παραγωγή τῶν δημητρακῶν ἐτριπλασιάσθη. Παράγει βάμβακα καὶ ἡ παραγωγή του ἑδεκαπλασιάσθη. Εἶναι ἡ τρίτη χώρα τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἐλαιοπαραγωγήν. Παράγει μεγάλας ποσότηας ἐκλεκτῆς σταφίδος κορινθιακῆς καὶ σουλτανίνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι περιζήτητοι εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Οἱ παραγόμενοι οἶνοι εἶναι ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Ἐξαγωγή σταφυλῶν γίνεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Παράγει μεγάλας ποσότηας ἐσπεριδοειδῶν, ἄφθονα μήλα, ροδάκινα, ἀχλάδια, βερύκοκα, σῦκα, κάστανα, σησάμιον καὶ τεῦτλα διὰ ζάχαριν, ἐπίσης γεώμηλα, ὄσπρια καὶ λαχανικά. Ἀσκεῖται ἡ σηροτροφία καὶ εἶναι ἡ τρίτη χώρα τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν παραγωγήν φυσικῆς μετὰξης.

Κτηνοτροφία - Κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Περισσότερον κτηνοτροφικὰ περὶοχὰ εἶναι ἡ Μακεδονία, ἡ Αἰτωλοακαρνανία, ἡ Φθιώτις κ.λ.π. Ἐκτρέφονται αἰγοπρόβατα, βοοειδῆ, χοῖροι, ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι καὶ πουλερικά. Τελευταίως ἐφθασεν εἰς ἀκμὴν ἡ ἐκτροφή τῶν πουλερικῶν. Τὰ προϊόντα εἶναι κρέατα, βούτυρον, γάλα, τυριά, αὐγά, ἔρια, δέρματα κ.λ.π. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος (55%) ἀσχολεῖται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

*Αποψις Λουτρακίου

Δάση - Δασικά προϊόντα. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχει πολλὰ δάση. Τὰ 15% περίπου τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι δασωμένα ἀπὸ κωνοφόρα, δρυς, ὄξυς κ.λ.π. Καταβάλλεται προσπάθεια δι' ἀναδασώσεις. Δασικαὶ περιοχαὶ εἶναι ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη, ἡ Πίνδος, ἡ Πελοπόννησος κ.λ.π. Ἐκ τῶν δασῶν παράγεται ξυλεία οἰκοδομῶν, ἐπίπλων, καυσόξυλα, ξυλάνθρακες, ρητίνη κ.λ.π. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ὑλοτομίαν ἀνέρχονται εἰς 5.000 ἕως 6.000.

Ἀλιεία - Ἀλιευτικά προϊόντα. Οἱ κόλποι καὶ αἱ λίμναι τῆς χώρας μᾶς εἶναι ἀξιόλογοι περιοχαὶ ἀλιείας. Εἰς πολλὰς λίμνας καὶ λιμνοθάλασσας ὑπάρχουν περὶ τὰ 200 ἰχθυοτροφεῖα. Τὰ μηχανοκίνητα ἀλιευτικὰ σκάφη μᾶς ὑπερβαίνουν τὰς 6.000. Τελευταίως ἐναυπηγήθησαν καὶ μεγάλα πλοῖα ποντοπόρα μὲ ψυγεῖα, μὲ τὰ ὅποια ἀλιεύουν εἰς τοὺς ὠκεανούς καὶ φέρουν εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφθονα ἐκλεκτά, εὐθηνά, κατεψυγμένα ψάρια.

Σπογγαλιεία. Οἱ κάτοικοι τῆς Δωδεκανήσου καὶ ἰδίως τῆς Καλύμνου, οἱ Ὑδραῖοι καὶ οἱ Αἰγινῆται εἶναι σπογγαλιεῖς. Ἀλιεύουν

σπόγγους καὶ εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Ἑλλάς εἶναι τὸ μεγαλύτερον σπογγαλιευτικὸν κέντρον τῆς Μεσογείου. Τὰ σπογγαλιευτὰ μας σκάφη ὑπολογίζονται εἰς 150 περίπου. Εἰς τὴν ἀλίειαν ἀσχολοῦνται 55 ἕως 60 χιλιάδες.

Ὀρυκτά. Τὸ ὑπέδαφος τῆς Ἑλλάδος εἶναι πλούσιον εἰς μεταλλεύματα. Τὰ κυριώτερα εἶδη εἶναι ἄφθονος βωξίτης, σιδηροπυρίτης, γαληνίτης, ψευδάργυρος, θειόχωμα, χρώμιον, βαρυτίνη (Μῆλος), λευκόλιθος (Εὐβοία), σμύρις (Νάξος) καὶ ἄφθονος λιγνίτης. Ὑπάρχουν λατομεῖα λευκοῦ καὶ χρωματιστοῦ μαρμάρου, γύψου κ.λ.π. Πολλοὶ χιλιάδες ἐργατῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἐξόρυξιν τῶν ὀρυκτῶν.

7. Βιομηχανία - Βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πρὸ τοῦ πολέμου ἡ Βιομηχανία καὶ τὰ προϊόντα της ἦσαν μετριώτατα. Ἦδη ἐβελτιώθη σημαντικῶς. ἔχομεν ἐργοστάσια ἐλαφρῆς βιομηχανίας π.χ. ἀλευροβιομηχανίας, οἰνοποιίας, ὑφαντουργίας, καπνοβιομηχανίας, χαρτοποιίας, λιπασμάτων, ὑαλουργίας, χημικῶν προϊόντων, βυρσοδεψίας κ.λ.π. Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις καὶ χωρία ἀσκεῖται ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία μὲ ὑφαντὰ εἰς ἀργαλειούς, ξύλινα ἀντικείμενα κ.λ.π.

Παράγονται ἄλευρα, ἄφθονα ζυμαρικά, οἶνοι, ὑφάσματα, χάρτης, λιπάσματα, χημικὰ προϊόντα, ὑποδήματα, φάρμακα κ.λ.π. Τελευταίως μεγάλην ὥθησιν εἰς τὴν βιομηχανίαν μας ἔδωσεν ὁ ἐξηλεκτρισμὸς τῆς χώρας, ὁ ὁποῖος θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἰδρυσιν ἐργοστασίων βαρέας βιομηχανίας. Ἐπραγματοποιήθη ἤδη ἡ ἐγκατάστασις τοιούτων βιομηχανικῶν ἐργοστασίων, ὅπως εἶναι τὰ διυλιστήρια πετρελαίου, ἐργοστάσια παραγωγῆς ἀλουμινίου, ἀζώτου, σακχάρους, ναυπηγεῖα, ὑψικάμινοι μεταλλουργίας κ.λ.π. Τὸ κράτος ἐκτὸς ἀπὸ τὰς φυσικὰς πτώσεις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν διὰ τὴν κίνησιν ἐργοστασίων, κατεσκευάσεν καὶ τεχνητὰς λίμνας εἰς ὕψος μὲ φράγματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα, τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν, τὰ ὁποῖα γεμίζουν τὰς λίμνας, πίπτουν μὲ ὀρμὴν ἀπὸ εἰδικὰ ἀνοίγματα καὶ κινοῦν ἐργοστάσια, τὰ ὁποῖα παράγουν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν. Ἐχρησιμοποίησεν καὶ λιγνίτην διὰ τὴν κίνησιν τοιούτων ἐργοστασίων εἰς μέρη λιγνιτοπαραγωγῆς. Τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων ἀνέθεσεν εἰς τὸν Κράτ. Ὁργανισμὸν «Δημοσία Ἐπιχείρησις Ἡλεκτρισμοῦ»

(Δ.Ε.Η.). Αὕτη κατώρθωσε νὰ ὑπερτριπλασιάσῃ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος τῆς χώρας καὶ νὰ τὸ διοχετεύῃ καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα χωρία τῆς Ἑλλάδος. Κυριώτερα ἐργοστάσια εἶναι τὰ ὑδροηλεκτρικὰ Λάδωνος, Ἀγρὰ, Λούρου, Ταυρωποῦ κ.λ.π. Ἀτμοηλεκτρικὰ μὲ λιγνίτην εἶναι τῆς Πτολεμαίδος, Ἀλιβερίου κ.λ.π. Ἐτοιμάζονται νέα εἰς Ἀχελῷον, Μεγαλόπολιν κ.λ.π. Ἀνω τῶν 500 χιλιάδων ἐργατῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὰς βιομηχανικὰς καὶ βιοτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις.

8. Ναυτιλία.

Ἡ σημερινὴ ἀνάπτυξις τῆς ἐμπορικῆς μας Ναυτιλίας εἶναι καταπληκτικὴ. Διαθέτει πάσης φύσεως πλοῖα, ποντοπόρα, ἐπιβατηγοφορτηγὰ, πετρελαιοφόρα κ.λ.π. Μετὰ τὸν πόλεμον, τὸ 1945, ὁ ἐμπορικὸς μας στόλος ἦτο μόνον 145 πλοῖα χωρητικότητος 500.000 κόρων (κόρος = 2,85 κυβ. μέτρα). Σήμερον ὁ ἐμπορικὸς μας στόλος ἀποτελεῖται, συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ Ὑπ. ἐμπ. Ναυτιλίας :

1) Ἀπὸ 2.100 πλοῖα ὑπὸ ἑλλ. σημαίαν χωρ. 11.500.000 κόρων.

2) Ἀπὸ 1.100 πλοῖα ἑλλ. ιδιοκτησίας ὑπὸ ξένην σημαίαν χωρητικότητος 15.500.000 κόρων. Ἦτοι ἐν συνόλῳ 3.200 πλοῖα χωρητικότητος 27.000.000 κόρων. Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ὁ Ἑλληνικὸς ἐμπορικὸς στόλος ἔρχεται δευτέρος μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν στόλων τοῦ κόσμου. Ναυπηγοῦνται ἤδη εἰς διάφορα ναυπηγεῖα ξένα καὶ ἑλληνικά, 88 πλοῖα ἑλληνικῆς ιδιοκτησίας χωρητικότητος 2.600.000 κόρων. Ὅταν ἐντὸς ὀλίγου προστεθοῦν τὰ ναυπηγούμενα 88 πλοῖα, ἡ Ἑλλὰς θὰ καταστῇ ἡ πρώτη ναυτικὴ δύναμις τοῦ κόσμου ! Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία διασχίζει μὲ τόλμην ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Ὑδρογείου καὶ διαλαλεῖ τὴν παρουσίαν τῆς ἐνδόξου Ἑλλάδος μας εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Ἡ Ναυτιλία μας εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πηγὰς πλούτου διὰ τὴν Πατρίδα. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ μας πλοῖα ἐργάζονται 100.000 ναυτικοί.

9. Ἐμπόριον.

Ὅσα οἰκονομικὰ ἀγαθὰ δὲν παράγονται εἰς τὴν χώραν μας,

τὰ ἀγοράζομεν ἀπὸ τὰς ἄλλας ξένας χώρας. Εἰς αὐτὰς ἡμεῖς πωλοῦμεν τὰ εἶδη, τὰ ὅποια μᾶς πλεονάζουν. Ἀγοράζομεν ὁμως περισσότερα (εἰσαγωγαί), καὶ πωλοῦμεν ὀλιγώτερα (ἐξαγωγαί). Διὰ τοῦτο τὸ ἐμπορικὸν μᾶς ἰσοζύγιον εἶναι παθητικόν. Τὸ ἔλλειμμα ὁμως συμπληροῦται ἀπὸ τὰ ἐμβάσματα τῶν ναυτικῶν μᾶς κ.λ.π.

Χῶραι, μὲ τὰς ὁποίας συναλλασσόμεθα περισσότερον εἶναι αἱ Η.Π.Α., ἡ Δυτικὴ Γερμανία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἰταλία κ.λ.π. Ἐξάγομεν κυρίως καπνόν, ποτά, σταφίδα, βάμβακα, ἐλαίας, ἐσπεριδοειδή, μῆλα, ροδάκινα κ.λ.π. Ἐξάγομεν ἐπίσης βωξίτην, βαρυτίνην, σμύριδα, μάρμαρα κ.λ.π. Εἰσάγομεν καφέ, σφάγια, ξυλεῖαν, δέρματα, φάρμακα, ζάχαριν, μηχανὰς παντὸς εἶδους, αὐτοκίνητα, σιδηροδρομικὸν ὑλικόν, πετρέλαιον, ὑφάσματα κ.λ.π. Τελευταίως τὸ ἐξαγωγικὸν μᾶς ἐμπόριον ἐνισχύθη σημαντικῶς λόγω τῆς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ Κράτη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος (Ε.Ο.Κ.), εἰς τὰ ὅποια τὰ εἰσαγόμενα προϊόντα μᾶς εἶναι ἄδασμολόγητα ἢ ἐπιβαρύνονται μὲ ἐλάχιστον φόρον. Περὶ τῶν σκοπῶν τῆς ἰδρύσεως τῆς Ε.Ο.Κ. ὁμιλοῦμεν κατωτέρω εἰς τὸ κεφάλαιον, «σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον».

10. Συγκοινωνία

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ὅλα τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα. Τὸ σιδηροδρομικὸν δίκτυον ἔχει μῆκος 2576 χιλ. περίπου. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον (αὐτοκινητόδρομοι) ἔχει μῆκος 39.000 χιλ. περίπου καὶ τὸ αὐτοκίνητον φθάνει σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ κατῳκημένα σημεῖα τῆς χώρας.

Ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Ἀθηνῶν Θεσσαλονίκης μᾶς συνδέει μὲ τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Τὴν συγκοινωνίαν τῶν παραλίων καὶ τῶν νήσων ἐκτελοῦν, ἁκτοπλοϊκὰ σκάφη καὶ μεγάλα ἐπιβατηγὰ καὶ φορτηγὰ.

Ὑπερωκεάνεια μᾶς συνδέουν μὲ τὰς ξένας χώρας. Ὁ Πειραιεὺς ἔχει τὴν μεγαλυτέραν κίνησιν ἀπὸ τοὺς λιμένας τῶν Βαλκανίων.

Τελευταίως ἡ Ἑλλὰς ἀπέκτησεν σημαντικὴν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν. Ὁ Ἀερολιμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔγινε εἰς ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους καὶ σημαντικωτέρους τοῦ κόσμου. Δι' αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ ἀερολιμένους Θεσ/νίκης διέρχονται ὅλα τὰ ἀεροπλάνα τῶν διεθνῶν ἀεροπορικῶν γραμμῶν, αἱ ὁποῖαι συνδέουν τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικήν. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἰδικήν της πολιτικὴν

αεροπορίαν. Ἡ ἀεροπορική ἐταιρεία Ὀλυμπιακή ἔχει ἔδραν τὰς Ἀθήνας. Ὁ ἐναέριος στόλος της ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀεριωθούμενα καὶ ἑλικοφόρα ἀεροπλάνα διαφόρου μεγέθους καὶ ἑλικόπτερα διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι στεροῦνται ἀεροδρομίου. Ἡ Ὀλυμπιακή ἐκτελεῖ ἀπ' εὐθείας καθημερινὰ δρομολόγια ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μὲ 19 πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐπίσης ἐκτελεῖ καθημερινῶς ἄνευ σταθμοῦ δρομολόγια μὲ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, (Νέα Ὑόρκη, Σικάγον, Μόντρεαλ), μὲ τὴν Ἀφρικὴν (Ναῖρόμπι, Γιοχάνεσμπουργκ) καὶ μὲ πλείστας πόλεις τῆς Εὐρώπης.

11. Θρησκεία

Οἱ Ἕλληνες ἀνήκουν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Χριστ. Θρησκείαν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι αὐτοκέφαλος. Διοικεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἶναι μικρὸς ἀριθμὸς Μητροπολιτῶν, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν, δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτας ὅλης τῆς χώρας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διοικεῖ τὴν Ἐκκλησίαν συμφῶνως μὲ τοὺς ἱεροὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι πάντοτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος τιτλοφορεῖται «Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος». Ἡ Ἐκκλησία μας ἀναγνωρίζει ὡς Ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδοξίας τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

12. Ἐκπαίδευσις

Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὴν Ἑλλάδα παρέχεται δωρεάν εἰς ὅλα τὰ στάδια. Ἡ παιδεία μας διακρίνεται εἰς τὴν Δημοτικὴν τὴν Μέσην καὶ τὴν Ἀνωτάτην. Ἡ Δημοτικὴ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς ἑλληνόπαιδας καὶ διαρκεῖ 6 ἔτη. Τὰ σχολεῖα τῆς Δημοτικῆς ἐκπ/σεως εἶναι τὰ Νηπιαγωγεῖα καὶ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα. Εἰς τὸ Κράτος λειτουργοῦν 10.294 Δημοτικὰ Σχολεῖα, Δημόσια καὶ Ἰδιωτικά.

Ἡ Μέση Παιδεία δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ. Περιλαμβάνει τὰ Γυμνάσια, τὰς Ἐμπορικὰς Σχολὰς Μέσης, τὰς Ναυτικὰς Σχολὰς κ.λ.π. Εἰς τὸ Κράτος λειτουργοῦν 653 Γυμνάσια.

Ἡ Ἀνωτάτη καὶ Ἀνωτέρα Παιδεία περιλαμβάνει τὰ Πανεπιστήμια, τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολὴν Θεοσ/νίκης, τὴν

Ἀνωτάτην Σχολὴν Οἶκον. καὶ Ἐμπορ. Ἐπιστημῶν, τὴν Πάντειον Σχολὴν Πολιτ. Ἐπιστημῶν, τὴν Ἀνωτάτην Γεωπονικὴν Σχολὴν, τὴν Γυμναστικὴν Ἀκαδημίαν, τὰς Παιδαγ. Ἀκαδημίας, τὰς Ἀνωτάτας Στρατιωτικὰς Σχολὰς, Εὐελπίδων, Ἰκάρων, Ναυτικῶν Δοκίμων καὶ τὴν Στρατιωτικὴν Ἱατρικὴν Σχολὴν, τὰς Ἀνωτάτας Βιομηχανικὰς Σχολὰς Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης κ.λ.π. Διὰ τὴν Δημοτικὴ καὶ Μέσστην ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν, (ἠλεκτρολόγοι, σχεδιασταί, τοπογράφοι, ναυπηγοί, ὑδραυλικοί, κομμώτριαι κ.λ.π.) λειτουργοῦν πλεῖστα Ἐπαγγελματικαὶ καὶ Τεχνικαὶ Σχολαί.

Ἀνώτατον πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς Χώρας θεωρεῖται ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

13. Καλαὶ Τέχναι

Αἱ καλαὶ τέχναι ἐγεννήθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα μας. Οἱ καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐχάρισαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸν ὑπέροχον Παρθενῶνα, τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, τὸν Ἐφῆβον τῶν Ἀντικυθήρων καὶ τόσα ἄλλα ὑπέροχα μνημεῖα, ἑμπρὸς εἰς τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀρμονίαν τῶν ὁποίων, οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι μένουν ἔκθαμβοι, καὶ κατάπληκτοι. Συνεχισταὶ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων καλλιτεχνῶν ἀνεφάνησαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Γένους πολλοὶ ἔξοχοι ζωγράφοι, γλύπται κ.λ.π. οἵτινες ἀνήγαγον καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς καλὰς τέχνας εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Οἱ Λύτρας, Γύζης, Παρθένης, Χαλεπὰς, Σῶχος, Δημητριάδης ὁ Ἀθηναῖος κ.λ.π. ἔχουν πλουτίσει τὴν πατρίδα μὲ ἔοχα ἔργα ζωγραφικῆς, ἀγιογραφίας καὶ γλυπτικῆς.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς τὰς Καλὰς Τέχνας, δηλαδὴ τὴν Ζωγραφικὴν, τὴν Γλυπτικὴν, τὴν Μουσικὴν κ.λ.π. ὑπάρχουν διάφοροι εἰδικαὶ Σχολαί. Αὗται εἶναι : Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν. Εἰς αὐτὴν φοιτοῦν καὶ ἐκπαιδεύονται ἀπόφοιτοι γυμνασίων, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν ζωγράφοι, γλύπται κ.λ.π. Τὸ Κρατικὸν Ὠδεῖον Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ φοιτοῦν, ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ μάθουν μουσικὴν καὶ νὰ παίζουν μουσικὰ ὄργανα. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἰδιωτικαὶ σχολαὶ Ζωγραφικῆς, Φωνητικῆς Μουσικῆς, Μουσικῶν Ὀργάνων, Ρυθμικῆς, Χοροῦ, Αἰσθητικῆς κ.λ.π. Ἐπίσης λειτουργ-

γούν διάφορα Σχολαί Θεάτρου, Δραματικά Σχολαί κ.λ.π., εἰς τὰς ὁποίας φοιτοῦν ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν ἡθοποιοί.

14. Διοικήσεις

Πολίτευμα. Κατὰ τὸ νέον Σύνταγμα τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1968 τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι Β α σ ι λ ε υ ο μ ῆ ν η Δ η - μ ο κ ρ α τ ί α . Ἀνώτατος Ἀρχων εἶναι ὁ Βασιλεὺς. Ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ 150 Βουλευτάς, οἱ ὅποιοι ἀντιπροσωπεύουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἐκλέγονται ἀνὰ 5ετίαν. Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τοῦ ὁποίου Πρόεδρος εἶναι ὁ Πρωθυπουργός. Ἐκτὸς τοῦ Πρωθυπουργοῦ οὐδεὶς Βουλευτὴς δύναται νὰ διορισθῇ μέλος τοῦ Ὑπ. Συμβουλίου. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, δηλαδὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων, ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ κυβερνήσις διοικεῖ τὸ Κράτος συμφώνως μὲ τοὺς νόμους. Φροντίζει διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μὲ τὴν Ἀστυνομίαν καὶ τὰ Δικαστήρια καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους ἀπὸ ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς μὲ τὸν Στρατόν, τὸ Πολεμικὸν Ναυτικὸν καὶ τὴν Πολεμικὴν Ἀεροπορίαν.

Διοικήσις. Ἐδρα τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι αἱ Ἀθῆναι, ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας. Ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας ἡ Κυβέρνησις διοικεῖ μὲ τοὺς ὑπαλλήλους ὅλην τὴν χώραν. Διὰ τὴν καλλιτέραν διοίκησιν ἡ χώρα ἔχει χωρισθῇ εἰς Νομοὺς. Εἰς τὸν Νομὸν καὶ εἰς τὴν Πρωτεύουσαν αὐτοῦ ἑδρεύει ὁ Ν ο μ ά ρ χ η ς . Ὁ Νομάρχης διοικεῖ τὸν Νομὸν μὲ τοὺς ὑπαλλήλους. Ἐκάστη μεγάλη πόλις ἀποτελεῖ ἓνα Δ ἦ μ ο ν . Αἱ μικραὶ πόλεις καὶ τὰ χωρία ἀποτελοῦν μίαν Κοινότητα. Οἱ κάτοικοι τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐκλέγουν ἀνὰ 4ετίαν τὸν Δήμαρχον καὶ τοὺς Δήμοτκους ἢ Κοινοτικοὺς ἄρχοντας. Οἱ ἄρχοντες ἀποτελοῦν τὰ Δήμοτικά καὶ Κοινοτικά Συμβούλια. Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἐκλέγει τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος. Τὰ Δημοτικά καὶ Κοινοτικά Συμβούλια φροντίζουν διὰ τὰ ζητήματα τοῦ τόπου των. (καθαριότητα, ἐξωραϊσμόν, δρόμους, φωτισμόν κ.λ.π.).

Διοικητικὴ Διαιρέσις. Ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω, ἡ Ἑλλὰς διαιρεῖται εἰς τὴν Ἠπειρωτικὴν καὶ Νησιωτικὴν Ἑλλάδα. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ κάτωθι φυσικὰ διαμερίσματα, τὰ ὁποῖα διοικητικῶς ἔχουν διαιρεθῇ εἰς τοὺς ἑξῆς Νομοὺς.

Νομός	Πληθυσμός	Πρωτεύουσα	Πληθυσμός
Πελοπόννησος :			
Κορινθίας	112.505	Κόρινθος	16.000
Ἀργολίδος	90.145	Ναύπλιον	9.000
Ἀρκαδίας	135.042	Τρίπολις	18.500
Ἀχαΐας	239.206	Πάτραι	96.000
Ἠλείας	188.861	Πύργος	20.600
Μεσσηνίας	211.970	Καλαμάτα	39.000
Λακωνίας	118.661	Σπάρτη	12.000
Στερεὰ Ἑλλάς καὶ Εὐβοία :			
Ἀττικῆς		Ἀθῆναι μετὰ	
Πειραιῶς	2.057.000	Προαστίων	1.260.000
		Πειραιεύς	430.000
Βοιωτίας	114.256	Λεβάδεια	13.500
Φθιώτιδος	160.035	Λαμία	33.000
Φωκίδος	47.842	Ἀμφισσα	6.000
Αἰτωλ. - Ἀκαρναν.	237.736	Μεσολόγγιον	13.000
Εὐρυτανίας	39.716	Καρπενήσιον	3.800
Εὐβοίας	166.097	Χαλκίς	28.500
Θεσσαλία :			
Λαρίσης	237.776	Λάρισα	56.000
Μαγνησίας	162.285	Βόλος	49.000
Τρικκάλων	142.781	Τρίκκαλα	32.000
Καρδίτσης	153.542	Καρδίτσα	24.000
Ἡπειρος :			
Ἰωαννίνων	155.326	Ἰωάννινα	35.000
Θεσπρωτίας	52.125	Ἠγουμενίτσα	3.700
Ἀρτης	82.630	Ἄρτα	17.600
Πρεβέζης	62.523	Πρέβεζα	13.000
Μακεδονία :			
Θεσσαλονίκης	544.394	Θεσσαλονίκη	315.000

Χαλκιδικής	79.849	Πολύγυρος	4.500
Πιερίας	97.697	Κατερίνη	32.000
Ήμαθίας	114.515	Βέρροια	27.000
Κοζάνης	190.835	Κοζάνη	21.500
Γρεβενών		Γρεβενά	7.300
Καστοριάς	47.487	Καστοριά	12.000
Φλώρινης	67.356	Φλώρινα	12.000
Πέλλης	133.224	Ήδεσσα	16.000
Κιλκίς	102.812	Κιλκίς	13.000
Σερρών	248.041	Σέρραι	41.000
Καβάλας	140.751	Καβάλα	44.000
Δράμας	121.006	Δράμα	32.500
Άγίου Όρους	2.687	Καρυαί	430

Θράκη :

Ξάνθης	89.594	Ξάνθη	27.000
Ροδόπης	109.201	Κομοτηνή	29.000
Έβρου	157.760	Άλεξανδρούπολις	20.000

Νήσοι Ίονίου :

Κερκύρας	101.770	Κέρκυρα	30.000
Κεφαλληνίας	46.314	Άργοστόλιον	8.000
Λευκάδος	28.980	Λευκάς	7.000
Ζακύνθου	35.509	Ζάκυνθος	9.500

Νήσοι Αιγαίου Πελάγους :

Λέσβου	140.251	Μυτιλήνη	27.000
Χίου	62.223	Χίος	24.000
Σάμου	52.022	Βαθύ	6.000
Κυκλάδων	99.959	Έρμούπολις	14.000
Δωδεκανήσου	123.021	Ρόδος	28.000

Κρήτη :

Χανίων	131.061	Χανιά	38.000
Ρεθύμνης	69.943	Ρέθυμνον	38.000
Ήρακλείου	208.374	Ήράκλειον	64.000
Λασηθίου	73.880	Άγιος Νικόλαος	4.000

(Στοιχεία Στατιστικής Ύπηρεσίας. Άπογραφή 1961).

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΚΑΣΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Α' Πελοπόννησος

Τουρισμός. Ἡ Πελοπόννησος ἔχει καθ' ὅλον τὸ ἔτος μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν. Τοὺς ἐπισκέπτας ἐλκύουν αἱ ἀρχαιοτῆτες τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, τῆς Ἐπιδαύρου, τῆς Ὀλυμπίας τοῦ Ἄργους, τῆς ἀρχαίας Κορίνθου, τῆς Μονεμβασίας κ.λ.π. Ἐπίσης τὰ ἱστορικὰ μοναστήρια Ἀγίας Λαύρας καὶ Μεγάλου Σπηλαίου, τὸ περίφημον σπήλαιον Δηροῦ Λακωνίας, αἱ λουτροπόλεις Λουτρακίου, Μεθάνων, Καϊάφα κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Ἔχουν κατασκευασθῇ ποικίλα τεχνικὰ ἔργα. Σημειοῦμεν τοὺς ὕδροηλεκτρικοὺς σταθμοὺς Γλαύκου καὶ Λαδωνος, οἱ ὅποιοι τροφοδοτοῦν μὲ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα τὴν Πελοπόννησον καὶ τὸν ὑπὸ κατασκευὴν θερμηλεκτρικὸν τῆς Μεγαλοπόλεως. Ἐγγειοβελτιωτικὰ ἐκτελεσθέντα καὶ ὑπὸ ἐκτέλεσιν εἶναι τὸ φράγμα τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ ἀρδευτικὰ καὶ ἀποστραγγιστικὰ ἔργα Ἡλείας, τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ, τῆς Ἀχαΐας, τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀργολικῆς πεδιάδος. Προγραμματίζεται διαπλάτυνσις τοῦ Ἰσθμοῦ Κορίνθου.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Εἶναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη. Εἰς Πάτρας λειτουργοῦν ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας βάμβακος, καλτσοποιίας, οἴνοποιίας, βυρσοδεψίας, κατεργασίας σταφίδος, σαπωνο-

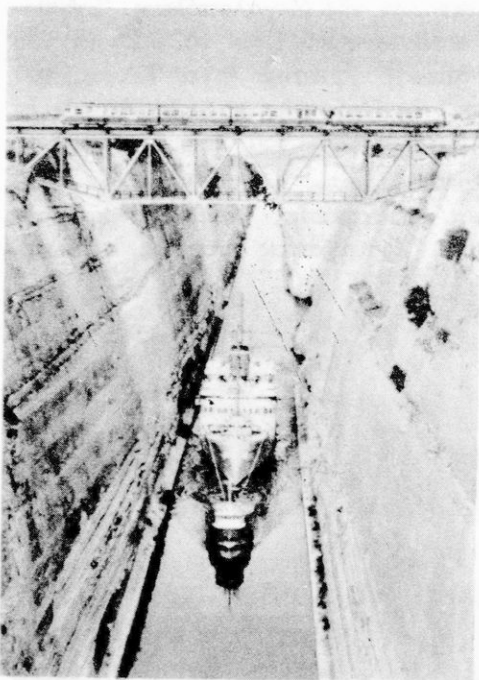

Τὸ Θέατρον τῆς ἀρχαίας Ἐπιδαύρου

ποιίας καὶ σιδηροβιομηχανίας. Εἰς Αἴγιον, τὸ μεγαλύτερον ἐργοστάσιον Χαρτοποιίας, ἐργοστάσια συσκευασίας σταφίδος, κονσερβῶν φρούτων κ.λ.π. Εἰς Ναύπλιον καὶ Ἄργος κυλινδρόμυλοι, ἐργοστάσια καπνοβιομηχανίας, οἶνοπνευματοποιίας κ.λ.π. Εἰς Πύργον, βιομηχανία ζυμαρικῶν, ἐλαιουργίας, σαπωνοποιίας κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ καὶ πυκνὸν ὁδικὸν δίκτυον ἐξυπηρετοῦν τὴν περιοχὴν. Ἐπίσης τὴν θαλασσίαν συγκοινωνίαν τὴν ἐξυπηρετοῦν οἱ λιμένες τῶν Πατρῶν, τῆς Καλαμάτας, τῆς Κυπαρισσίας τῆς Κορίνθου κ.λ.π. Ἔχει καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μὲ ἀεροδρόμια εἰς Πάτρας, Καλαμάταν, Ἀραξὸν κ.λ.π.

Ὑπέδαφος. Ὑπάρχουν κοιτάσματα λιγνίτου εἰς Μεγαλόπολιν. Ἐρευνᾶται ἡ περίεξ περιοχή δι' ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων. Τελευταίως ἀνευρέθησαν καὶ νέα, ἀρίστης ποιότητος. Παρὰ τὸν Ἰσθμὸν ἐξορύσσεται ὁ ἐλαφρὸς οἰκοδομικὸς λίθος π ω ρ ί. Ὑπάρχουν μάρμαρα

Ὁ Ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου

εἰς Ταῦγετον, Μαίναλον, ὁ κροκεάτης λίθος εἰς Κροκεὰς Σπάρτης κ.λ.π. Μεταλλικὰ ὕδατα ἀναβλύζουν εἰς Μέθανα, Λουτράκι, Κουνουτέλι Ἀχαΐας κ.λ.π.

Τὰ προβλήματα, ποῦ ἀντιμετωπίζει ἀκόμη ἡ Πελοπόννησος, εἶναι ὁλοκληρωτικὴ προστασία τῶν ἀγρῶν ἀπὸ τῶν πλημμυρῶν τῶν ποταμῶν, συντήρησις τῶν Κοινοτικῶν ὁδῶν, ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων κ.λ.π.

Ἀπαραίτητος ἐπίσης εἶναι ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου τῆς περιοχῆς. Πρέπει ἡ σιδηρ. γραμμὴ νὰ δια-

Ἡ ἱστορική κωμόπολις τῆς Ἀρκαδίας Λαγκάδια

πλατυνθῇ, νὰ γίνῃ διπλῇ καὶ νὰ διορθωθῇ ἡ παλαιὰ χάραξις τῆς σιδηροδρομικῆς ὁδοῦ. Οὕτω ὁ γεωργικὸς πλοῦτος τῆς Πελοποννήσου θὰ διοχετεύεται εἰς τὰς ἄλλας περιοχάς ταχύτατα καὶ μὲ χαμηλὸν κόστος μεταφορᾶς.

Β' Στερεὰ Ἑλλάς καὶ Εὐβοία

Τουρισμός. Ἡ περιοχή τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, λόγῳ τῶν Ἀθηνῶν, ἔχει τὴν μεγαλυτέραν τουριστικὴν κίνησιν. Ἑκατοντάδες χιλιάδων ἐπισκέπται συρρέουν, διὰ ν' ἀπολαύσουν τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀττικῆς μὲ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θη-

σαυρούς τοῦ Ἱεροῦ Βράχου τῆς Ἀκροπόλεως κ.λ.π., καὶ νὰ θαυμάσουν τὸν ἀμύθητον πλοῦτον τῶν μουσείων μας. Ἄλλοι ἐπισκέπτονται τοὺς Δελφοὺς, τὸ Σούνιον μὲ τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, τὸν τύμβον τοῦ Μαραθῶνος, τὰ γραφικὰ προάστια Ἀθηνῶν καὶ τὰ λουτρά Καμμένων Βούρλων, Αἰδηψοῦ κ.λ.π.

Τεχνικά ἔργα. Μεγάλα ἔργα ἐκτελοῦνται εἰς τὸ ὁδικὸν δίκτυον Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ λοιπῆς Στερεᾶς. Ἐπίσης ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα εἰς περιοχὴν Κάτω Ἀχελώου, λιμενικὰ ἔργα εἰς Πειραιᾶ, Ραφήναν, Χαλκίδα καὶ Λαύριον. Ὑπὸ ἐκτέλεσιν εἶναι τὸ ἔργον ὑδρεύσεως τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ Μόρνου. Ἐπίσης ἐτέθη εἰς λειτουργίαν ἡ 3η μονὰς τοῦ ΑΗΣ Ἀλιβερίου καὶ ἡ 8η μονὰς τοῦ ΑΗΣ Ἀγ. Γεωργίου Κερατσινίου.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις εἰς τὴν Στερεάν, λόγῳ τῆς Πρωτεύουσας, κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἑκατοντάδες μεγάλων καὶ μικρῶν ἐλαφρῶν βιομηχανιῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν περιοχὴν Διοικ. Πρωτεύουσας. Ἀπὸ διετίας μὲ τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς ἡλεκτρ. ἐνεργείας ἤρχισαν λειτουργοῦσαι καὶ εἶναι ὑπὸ κατασκευὴν βαρεῖαι βιομηχανίαι, ὑψικάμμινοι, ναυπηγεῖα, διυλιστήρια κ.λ.π. Προγραμματίζονται ἡ ἱδρυσις νέου διυλιστηρίου πετρελαίου καὶ νέαι ἡλεκτρικαὶ μονάδες Ἀγίου Γεωργίου Κερατσινίου, Ἀχελώου καὶ Ἀλιβερίου.

Συγκοινωνίαι. Ἐχει πυκνοτάτην συγκοινωνίαν ὁδικήν, σιδηροδρομικήν, θαλασσίαν καὶ ἀναέριον. Εἰς Πειραιᾶ καὶ Ἀθήνας ὑπάρχουν σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ΣΕΚ καὶ ΣΠΑΠ καὶ Ἡλεκτρικός. Ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς Μεσογείου. Τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ εἶναι διεθνὴς κόμβος ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν.

Ὑπέδαφος. Ὑπάρχουν μεταλλεύματα μολύβδου καὶ ψευδαργύρου εἰς Λαύριον, βωξίτου εἰς Φθιώτιδα, Εὐβοίαν καὶ Ἀττικὴν, μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ νικελίου εἰς Λάρυμναν, μάρμαρα εἰς Πεντέλην, Ὑδραν καὶ Μαραθῶνα, λευκόλιθος καὶ λιγνίτης εἰς Εὐβοίαν καὶ Φθιώτιδα. Γίνονται γεωλογικαὶ καὶ κοιτασματολογικαὶ ἔρευναι πρὸς ἀνεύρεσιν νέων κοιτασμάτων ὀρυκτῶν. Εἰς Βουλιαγμένην, Καμμένα Βούρλα, Ὑπάτην, Αἰδηψὸν καὶ Θερμοπύλας, ὑπάρχουν μεταλλικαὶ πηγαί.

Τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ περιοχή τῆς Στερεᾶς, εἶναι ἡ συμπλήρωση τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν, ὁδικὸν δίκτυον εἰς τὰ ὄρεινά τῆς Εὐρυτανίας καὶ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Στερεᾶς. Ἐπιβάλλεται ἐπίσης βελτίωσις ὅλου τοῦ σιδηρ. δικτύου τῆς περιοχῆς διὰ τῆς κατασκευῆς διπλῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Γ Θεσσαλία

Τουρισμός. Τουριστικὴ κίνησις παρουσιάζεται εἰς τὴν μαγευτικὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, εἰς τὰς ὠραιότατας νήσους Β. Σποράδας, εἰς τὰς καταφύτους κλιτύας τοῦ ὄρους Πηλίου καὶ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου κ.λ.π. Πολλοὶ ἐπισκέπτονται τὰς περιφήμους μονὰς τῶν Μετεώρων, τὴν Ἀρχαίαν Ἰωλκὸν κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλαι ἐγγειοβελτιωτικαὶ ἔργα ἔχουν γίνεαι εἰς τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα. Ἐκ τῆς τεχνητῆς λίμνης τοῦ Μέγδοβα τροφοδοτεῖται ὁ ὑδροηλεκτρικὸς σταθμὸς Ταυρωποῦ καὶ ταῦτοχρόνως ἀρδεύεται ἡ πεδιάς τῆς Θεσσαλίας. Μὲ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα διηυθετήθη ὁ Πηνειὸς καὶ ἀρδεύει τὰς Θεσσαλικὰς ἐκτάσεις. Ἐπίσης ἔγιναν ἀποξηραντικὰ ἔργα εἰς τὰς ἄλλοτε λίμνας Νεζεροῦ Ξυνιάδος καὶ βοιβηίδα (Κάρλα) καὶ ἀπεδόθησαν χιλιάδες στρεμμάτων εὐφόρου γῆς πρὸς καλλιέργειαν.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Κυριώτερα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια εἶναι εἰς Λάρισαν ἐργοστάσιον σακχάρους καὶ ἐργοστάσιον ἀχυροκυτταρίνης. Εἰς Βόλον ὑπάρχουν ἐργοστάσια μεταλλικῶν κατασκευῶν, τσιμεντοποιίας, καπνοβιομηχανίας, ὑφασμάτων κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ τῶν ΣΕΚ διασχίζει τὴν Θεσσαλίαν. Ἔχει καὶ πυκνὸν ὁδικὸν δίκτυον. Ἐξυπηρετεῖται καὶ μὲ θαυμασίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριώτερον λιμένα τὸν Βόλον. Ἔχει ἐπίσης καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν. (Ἀεροδρ. Λαρίσης, Βόλου).

Ὑπέδαφος. Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου δὲν γίνεται συστηματικῶς. Ὑπάρχουν κοιτάσματα λιγνίτου, χρωμίτου καὶ μαγγανίου εἰς τὸν Ν. Καρδίσης, χαλκοῦ καὶ ἀμιάντου εἰς τὸν Ν. Λαρίσης καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ εἰς τὸν Ν. Τρικκάλων. Ἐξόρυξις

μαρμάρων γίνεται εις Δημητριάδα καὶ Τρίκερι παρὰ τὸν Παγασητικὸν κόλπον. Γίνονται ἔρευναι εἰς περιοχὰς Πηλίου καὶ Ὀσσης πρὸς ἀνακάλυψιν ἄλλων κοιτασμάτων. Μεταλλικὰ ὕδατα ἀναβλύζουν παρὰ τὸ Τζάγεζι.

Διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Θεσσαλίας προβλέπεται ἀκόμη ἡ ἀποξήρανσις τῶν ὑπαρχόντων ἐλωδῶν ἑδαφῶν, ἡ ἱδρυσις καὶ ἄλλων τουριστικῶν περιπτέρων καὶ καταφυγίων εἰς Ὀλυμπον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τουρισμοῦ, ἡ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων κ.λ.π. Ἐνδείκνυται ἐπίσης ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηρ. δικτύου, ὡς ἀναφερόμεν εἰς τὴν Στερ. Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον καὶ διὰ τοὺς ἰδίους λόγους. M

Δ Ἡ π ε ι ρ ο ς

Τουρισμός. Πολλοὶ ξένοι καὶ ἐντόπιοι ἐπισκέπτονται τὸ περίφημον σπήλαιον Περάματος πλησίον τῶν Ἰωαννίνων. Εἶναι μοναδικὸν εἰς τὰ Βαλκάνια μὲ 14 σταλαγμίτας καὶ σταλακτίτας, καὶ δαιδαλώδεις διαδρόμους κ.λ.π. Ἐπίσης κίνησις παρουσιάζεται εἰς τὰ Ἰωάννινα μὲ τὴν περίφημον λίμνην των, τὸ φρούριον κ.λ.π.

Ἡ περίφημος Μονὴ Βελλᾶς, τὸ ἀρχαῖον θέατρον τῆς Δωδώνης, τὸ ὑδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Λούρου, τὸ σπάνιον θέαμα τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ φυσικῆς ἀγριότητος τῶν ὀρέων τοῦ Σουλίου, ἡ Πρέβεζα μὲ τὸ Ἑνετικὸν φρούριον κ.λ.π. ἔλκουν πολλοὺς περιηγητάς.

Τεχνικὰ ἔργα. Ὁ ὑδροηλεκτρικὸς σταθμὸς Λούρου τροφοδοτεῖ μὲ ἤλεκτρ. ρεῦμα τὴν Ἡπειρον. Ἐγχειοβελτιωτικὰ ἔργα ἔγιναν καὶ γίνονται εἰς Ἀχέροντα ποταμὸν καὶ πεδιάδα Κονίτσης. Ἐπίσης ἀρδευτικὰ καὶ διευθετήσεως τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων εἰς ποταμοὺς Ἀραχθον, Λοῦρον κ.λ.π. Προγραμματίζονται ἔργα διανοίξεως ὁδῶν, ἀρδεύσεως καὶ βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Ἡ Βιομηχανία τῆς περιοχῆς δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ. Περιορίζεται εἰς ὀλίγα μικρὰ ἐργοστάσια. Ὑπάρχουν ἐργοστάσια παραγωγῆς χυμῶν φρούτων, βυρσοδεψίας καὶ βιοτεχνίας γουναρικῶν εἰς Ἄρταν. Ἡ τυροκομία ἀποδίδει ἐξαιρετικῆς ποιότητος τυρόν. Εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία ἀσκεῖται ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία (ὑφαντὰ, ξύλινα δοχεῖα κ.λ.π.).

*Αποψις 'Ιωαννίνων

Συγκοινωνία. Δέν ἔχει σιδηροδρομική συγκοινωνία, οὔτε μεγάλην ὁδικήν ἀρτηρίαν πρὸς τὴν Ἀν. Ἑλλάδα. Ἔχει ὅμως ὁδικὸν δίκτυον διὰ τὰς δι' αὐτοκιν. συγκοινωνίας καὶ πλῆθος ἐπαρχιακῶν ὁδῶν. Ἐξυπηρετεῖται διὰ θαλάσσης μὲ κυριωτέρους λιμένας Πρέβεζαν καὶ Ἡγουμενίσαν. Τελευταίως φέρρου - μπῶτ συνδέουν τὴν Ἡγουμενίσαν μὲ τὴν Ἱταλίαν. Ἔχει καθημερινὴν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μὲ Ἀθήνας. (Ἀεροδρόμιον Ἰωαννίνων). Ἦδη ἐπρογραμματίσθη ἡ κατασκευὴ τῆς μεγάλης Ἑγνατίας ὁδοῦ, ἡ ὁποία θὰ συνδέσῃ τὰ Τουρκικὰ σύνορα μὲ τὴν Ἡγουμενίσαν.

Υπέδαφος. Ὑπάρχουν εἰς πολλὰ μέρη μικραὶ ἀναβλύσεις ὕδρουγοναυθράκων, δηλαδὴ πυκνορρεύστου ἀκαθάρτου πετρελαίου καὶ πισσασφάλτου κ.λ.π. Γίνονται γεωτρήσεις περὶ τῶν σημείων τούτων, διὰ νὰ διαπιστωθῇ, ἂν ὑπάρχουν κοιτάσματα πετρελαίου. Εἰς ἄλλα ὅρυκτά τὸ ὑπέδαφος τῆς Ἠπείρου δέν παρουσιάζει ἐνδιαφέρον. Ὑπάρχουν μεταλλικαὶ πηγαὶ εἰς Πρέβεζαν, παρὰ τὴν Κόνιτσαν κ.λ.π.

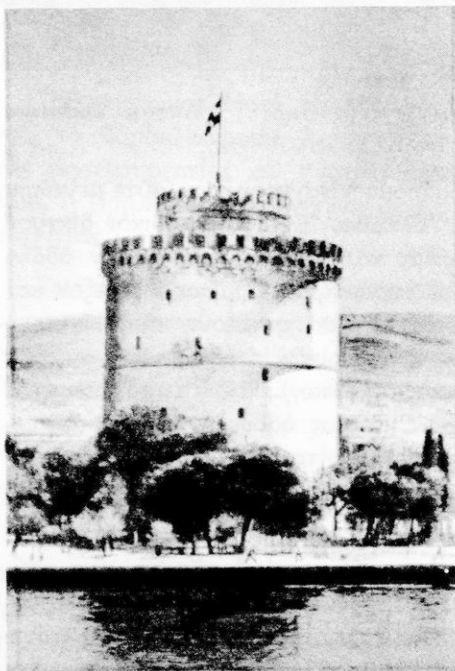
Προβλήματα. Ἡ Ἑπειρος ἔχει ὡς προβλήματα τὴν ἀξιοποίησιν ὅλων τῶν ἐλωδῶν περιοχῶν της, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀλιείας της, τὴν δενδροκαλλιέργειαν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν κ.λ.π. Ἐπίσης ἐνδείκνυται ἡ ἔνωσις τῆς Ἑπείρου μὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα διὰ ὁδικῆς ἀρτηρίας, ἡ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων κ.λ.π.

Ε Μακεδονία

Τουρισμός. Ἡ Μακεδονία δὲν ὑστερεῖ εἰς τουριστικὴν κίνησιν. Εἰς Θεσσαλονίκην ἡ Διεθνὴς Ἑκθεσις, (μὲ τὰς σημερινὰς ἐγκαταστάσεις της) καὶ ὁ Λευκὸς Πύργος, ἡ ἀρχαία Πέλλα, ἡ ἀρχαία πόλις τῶν Φιλίππων, αἱ φυσικαὶ καλλοναὶ τῆς Θάσου, οἱ περίφημοι καταρράκται τῆς Ἑδέσσης, ὁ καταρράκτης Ναούσης, αἱ περίφημοι Μοναὶ τοῦ Ἀγίου Ὄρους καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Ἄθω, ἡ Λίμνη

τῆς Καστοριᾶς κ.λ.π. δέχονται πολλοὺς ξένους καὶ καὶ ἐντοπίους ἐπισκέπτας.

Τεχνικὰ ἔργα. Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἔγιναν καὶ γίνονται τὰ περισσότερα ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα. Μεγάλαι τμήματα Μακεδονικῶν ἐδαφῶν ἦσαν ἔλη ἢ κατεκλύζοντο ἀπὸ πλημμύρας καὶ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ὑπέφερε καὶ ἐστερεῖτο. Διὰ τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων ἀπεδόθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἑκατομμύρια στρεμμάτων εὐφορωτάτου ἐδάφους καὶ σήμερον ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ζῇ πολὺ καλύτερον ἀπὸ πρὶν. Πολλὰ δισεκατομμύρια δραχμῶν διέθεσε καὶ διαθέτει τὸ Κράτος διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων. Ὁ ὑδροηλεκτρικὸς

Θεσσαλονίκη — Λευκὸς Πύργος

σταθμός "Άγρα και ό ατμοηλεκτρικός Πτολεμαΐδος τροφοδοτοῦν πλουσίως τήν χώραν μέ ήλεκτρικήν ἐνέργειαν. Ἐντὸς τοῦ 1970 θά εἶναι ἔτοιμος ό ὕδροηλεκτρικός σταθμός Ἐδεσσαίου και μετὰ τὸ 1970 οἱ σταθμοὶ Ἀλιάκμονος και Νέστου. Ἐγένετο ἀποξήρανσις τῶν λιμνῶν Γιαννιτσῶν, Ἀχινοῦ και τῶν ἐλῶν τῶν Φιλίππων και ἀποστραγγιστικά ἔργα εἰς Λαγκαδᾶ, Δράμαν, Καβάλαν. Ἐπίσης ἐγένοντο ἀντιπλημμυρικά ἔργασια, ἀναδασώσεις, ἐκθαμνώσεις, ὕδατοδεξαμεναὶ και ἀγροτική και δασική ὁδοποιΐα.

Βιομηχανική ἀνάπτυξις. Αἱ προικισμέναι μέ λευκὸν ἄνθρακα Ἐδεσσα, Νάουσα και Βέρροια, συγκεντρῶνουν πολλὰ βιομηχανικά ἔργοστάσια νηματοργίας, ταπητουργίας κ.λ.π. Παραλλήλως ἀναπτύσσεται ή περιοχὴ τῆς Πτολεμαΐδος, λόγω τοῦ θερμοηλεκτρικοῦ σταθμοῦ. Ἡ Θεσσαλονίκη ἔχει διυλιστήριον πετρελαίου, ἔργοστάσια χαλυβουργίας, καπνοβιομηχανίας, τσιμέντων κ.λ.π. Εἰς Πλατὺ και Σέρρας, ὑπάρχουν ἔργοστάσια σακχάρους, εἰς Καβάλαν φωσφορικῶν λιπασμάτων, εἰς Ἀμφίπολιν χημικῶν προϊόντων, εἰς Σιάτισταν και Καστορίαν οἰκοτεχνία γουναρικῶν κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. Ἐχει πλούσιον σιδηροδρομικὸν και ὁδικὸν δίκτυον. Ἐπίσης θαλασσίαν συγκοινωνίαν μέ κυριωτέρους λιμένας τῆς Θεσσαλονίκης και τῆς Καβάλας. Ἐχει ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μέ ἀεροδρόμια, Θεσσαλονίκης (Σέδες - Μίκρας.), Κοζάνης και Καβάλας.

Ἑπέδαφος. Ἐχει ἀξιοσημεῖωτον ὀρυκτὸν πλοῦτον. Κυριώτερα μεταλλευτικά κέντρα εἶναι αἱ περιοχαὶ Πτολεμαΐδος, Ἀρναίας, Καστορίας μέ πλουσιώτατα κοιτάσματα λιγνίτου. Λιγνίτης ὑπάρχει και εἰς τὰς περιφερείας νομῶν Κοζάνης, Πιερίας, Σερρῶν και Χαλκιδικῆς. Ἐχει ὀρυχεῖα μαγνησίου εἰς Σέδες, σιδήρου εἰς Θάσον, μαρμάρου, χαλκοῦ, ἀμιάντου και μαγγανίου εἰς Παγγαῖον, Βόϊον κ.λ.π. Μεταλλικά ὕδατα ἀναβλύζουν εἰς Νιγρίταν, Σιδηρόκαστρον, Λαγκαδᾶν κ.λ.π.

"Αν και ἐγένοντο εἰς Μακεδονίαν πολλὰ ἔργα, ὡς ἀναφέρομεν ἄνωτέρω, διὰ τήν ἀξιοποίησιν τῆς περιοχῆς ταύτης, ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἀκόμη προβλήματα. Πρέπει νὰ ὁλοκληρωθοῦν τὰ ἀποστραγγιστικά ἔργα εἰς ὅλας τὰς ἐλῶδεις ἐκτάσεις και νὰ κα-

Οραίνονται
1
τασκευασθῶν ἀποστραγγιστικαὶ διώρυγες καὶ τάφροι. Ὅμοίως ἐνδείκνυται ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου τῆς περιοχῆς, διὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀναφέρομεν καὶ ἄνω εἰς τὰς ἄλλας περιοχάς. Ἐπίσης νὰ ἀνεγερθῶν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τουριστικά ξενοδοχεῖα.

ΣΤ' Θράκη

Τουρισμός. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι πολὺ μικρά. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν πολλὰ ἐνδιαφέροντα, ὅπως π.χ. τὸ Διδυμότειχον μὲ τὰ ἐρείπια τῶν διδύμων τειχῶν, τὰ Ἄβδηρα μὲ ἐνδιαφέροντα ἐρείπια παρὰ τὸν Νέστον, τὸ Πόρτο - Λάγο μὲ τουριστικὸν περίπτερον καὶ ἰχθυοτροφεῖα, ἡ Σαμοθράκη μὲ τὰς περιφήμους ἀρχαιότητας, μοναδικὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ λουτρὰ τοῦ Τραϊανοῦ κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλα τεχνικὰ ἔργα ἔγιναν, γίνονται καὶ προγραμματίζονται εἰς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν Ἐβρον περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας κατόπιν συμφωνίας τῶν δύο χωρῶν. Ἐκτελοῦνται εἰς τὸν Ἐβρον ἀποχετευτικά, ἀποστραγγιστικά καὶ προστατευτικά δι' ἀναχωμάτων ἔργα, ἔργα ἀρδεύσεως, φράγματα ἐκτροπῆς τῶν ὑδάτων, ἀντλιοστάσια, καὶ ὁδικὸν δίκτυον ἐπὶ τῶν ἑδαφῶν, τὰ ὁποῖα ἀποδίδονται πρὸς καλλιέργειαν. Διὰ τῶν ἔργων προστατεύονται ἀπὸ πλημμύρας κατωκημένοι τόποι καὶ ἀποδίδονται 250.000 στρέμματα εὐφορωτάτου ἑλληνικοῦ ἐδάφους.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχει ἐργοστάσιον καπνοβιομηχανίας εἰς Ἐάνθην καὶ ἐργοστάσια ἐλαιουργίας καὶ μεταξουργίας εἰς Σουφλί καὶ Διδυμότειχον.

Συγκοινωνίαι. Ἐχει σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν καὶ μεγάλην ὁδικὴν ἀρτηρίαν παραπλευρῶς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Δευτερεύουσαι ὁδοὶ διασχίζουν ὅλην τὴν Θράκην. Ἐχει θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ λιμένα τὴν Ἀλεξανδρούπολιν. Συνδέεται ἀεροπορικῶς μὲ τὰς Ἀθήνας. (Ἀεροδρόμιον εἰς Ἀλεξανδρούπολιν).

Ὑπέδαφος. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς Θράκης εἶναι σημαντικός. Ὑπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα εἰς Σαμοθράκην, κοιτάσματα λιγνίτου, μολύβδου, χαλκοῦ, ψευδαργύρου καὶ ἀμιάντου εἰς Κομο-

τηνὴν καὶ καολίνης εἰς Διδυμότειχον. Γίνονται ἔρευναι δι' ἀνεύρεσιν πετρελαίου.

Προβλήματα: Διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Θράκης τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐνδείκνυται ἀκόμη νὰ λυθοῦν, εἶναι, ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων τοῦ Ἑβρου διὰ τὴν προστασίαν τῆς παραγωγῆς, ἡ ἀνέγερσις τουριστικῶν ξενοδοχείων καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου, ὅπως ἀναφέρομεν διὰ τὰς ἄλλας ὡς ἄνω περιοχάς.

Ζ' Νῆσοι Ἰονίου

Τουρισμός. Ἡ Κέρκυρα ἔχει λίαν ἀνεπτυγμένην τὴν τουριστικὴν κίνησιν. Ὑπάρχουν ἐκεῖ πολυτελεῖ ξενοδοχεῖα, κατασκηνώσεις ξένων καὶ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται μία προηγμένη τουριστικὴ περιοχή. Ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ἰθάκη ἡ πατρίς τοῦ Ὀδυσσέως, ἡ Ζάκυνθος καὶ ἡ Λευκάς, δέχονται ὀλίγους ξένους καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐντοπίους. Τοὺς τουρίστας γοητεύει ἡ εὐγένεια τῶν κατοίκων, αἱ φυσικαὶ καλλοναὶ τῶν νήσων, τὸ Ἀχίλλειον καὶ τὸ Ποντικονήσι, ὁ Πέλεκας καὶ ἡ Παλιοκαστρίτσα τῆς Κερκύρας, αἱ Καταβόθραι καὶ ἡ Κουνόπετρα τῆς Κεφαλληνίας κ.ἄ.

Τεχνικὰ Ἔργα. Αἱ νῆσοι, κυρίως ἡ Κεφαλληνία ἡ Ἰθάκη καὶ ἡ Ζάκυνθος, κατεστράφησαν τὸ 1953 ὑπὸ σεισμών. Τὸ κράτος ἀνήγειρεν ἀντισεισμικὰς οἰκοδομάς, κατεσκεύασεν ὁδικὸν δίκτυον, ἔργα ὑδρεύσεως, ἐγγειοβελτιωτικὰ κ.λ.π. Προγραμματίζονται νέαι ἐκτελέσεις ἔργων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῶν νήσων.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Εἰς τὴν Ζάκυνθον ὑπάρχουν σαπυνοποιεῖα, εἰς τὴν Κεφαλληνίαν ἐργοστάσια ἀεριούχων ποτῶν, εἰς Λευκάδα ἀλυκαί, εἰς τὴν Κέρκυραν ἐργοστάσια ἐλαιουργίας, σαπυνοποιίας καὶ λιθοτυπογραφίας.

Συγκοινωνία. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῶν μεγάλων νήσων εἶναι πλήρες. Ἡ θαλασσία συγκοινωνία γίνεται συνήθως, μέσῳ Πατρῶν μὲ φέρρυ - μπώτ μὲ τὴν Κεφαλληνίαν, μέσῳ Ἡγουμενίτσας μὲ Κέρκυραν, καὶ μέσῳ Κυλλήνης μὲ Ζάκυνθον. Ἡ Λευκάς συνδέεται μὲ τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν τῆς Ἀκαρνανίας διὰ πορθμείου. Ἀεροπορικῶς ἡ Κέρκυρα συνδέεται μετὰ τῶν Ἀθηνῶν. (Ἀεροδρόμιον Κερκύρας).

Υπέδαφος. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῶν νήσων εἶναι γύψος καὶ ὕδρογονάνθρακες. Γίνονται ἔρευναι τοῦ ὑπέδαφους πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων κοιτασμάτων ὀρυκτῶν.

Αἱ Ἴόνιοι νῆσοι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀποκτήσουν πυκνότεραν συγκοινωνίαν καὶ νὰ ἐκτελεθοῦν εἰς αὐτὰς λιμενικὰ ἔργα, ὥστε νὰ ἀξιοποιηθοῦν περισσότερο.

Ἡ Νῆσοι Αἰγαίου καὶ Δωδεκάνησα

Τουρισμός. Ὅλαι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου μὲ τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῶν παρουσιάζουν μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν, ἰδίως κατὰ τὸ θέρος, ὅπως π.χ. ἡ Δῆλος μὲ τὰς ἀρχαιότητας, ἡ Τήνος μὲ τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Μεγαλόχαρης, καὶ ἡ Μύκονος μὲ τὰς φυσικὰς καλλονὰς της. Τὰ Δωδεκάνησα καὶ ἰδίως ἡ Ρόδος, ἡ Κῶς, ἡ Πάτμος μὲ τὴν Ἱερὰν Μοῆν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, παρουσιάζουν κίνησιν, ἡ ὁποία τελευταίως ὑπερέβη κάθε προηγουμένην. Κίνησιν παρουσιάζει καὶ ἡ Αἴγινα, ἡ νῆσος Μῆλος μὲ τὰς κατακόμβας της καὶ ἡ ἡφαιστειογενὴς Θήρα, ἡ Ὑδρα κ.λ.π.

Τεχνικὰ ἔργα. Ἐξετελέσθησαν κατὰ τὸ 1968 λιμενικὰ ἔργα εἰς Ρόδον, Κῶ, Σῦρον, καὶ Κάλυμνον, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μεγαλύτερον σπογγαλιευτικὸν κέντρον τῆς Μεσογείου. Ἐπίσης ἐτέθη εἰς λειτουργίαν ὁ ἀλιευτικὸς σταθμὸς Χίου. Προγραμματίζονται νὰ ἐκτελεσθῶν λιμενικὰ ἔργα εἰς τὰς νήσους Νάξον, Μῆλον, Αἴγινα καὶ Σαλαμίνα.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Εἰς πολλὰς νήσους ὑπάρχουν μικραὶ καὶ μεγάλαι βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, ὅπως ὑφαντουργεῖα, βυρσοδεφεῖα, βιομηχανία λουκουμιῶν εἰς Σῦρον, οἶνοπνευματοποιεῖα, ἐλαιουργεῖα, ἐργαστήρια ἐπεξεργασίας σπόγγων, μακαρονοποιεῖα εἰς Ρόδον κ.λ.π.

Συγκοινωνίαι. Ἐχουν τακτικὴν συγκοινωνίαν διὰ θαλάσσης Ἀπὸ τοῦ 1968 διετέθησαν πλοῖα καὶ διὰ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὰς ἀγόνους γραμμάς. Ἐχουν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν καὶ συνδέονται μὲ τὰς Ἀθήνας ἡ Λήμνος, Λέσβος, Σάμος, Κῶς, ἡ Χίος καὶ Ρόδος καὶ μὲ ἐλικόπτερα (ἀεροταξί) τῆς Ὀλυμπιακῆς συγκοινωνοῦν ἀπὸ τοῦ 1969 πολλὰ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου. Ὅλαι αἱ νῆσοι ἔχουν ὁδικὸν δίκτυον.

Υπέδαφος. Εἰς Ρόδον ὑπάρχουν γύψος, χρωμίτης, λιγνίτης

καὶ ὀρυχεῖον ἐρυθρῶν μαρμάρων. Εἰς Μῆλον μεταλλεῖα βαρυτίνης, καολίνης, ἀργύρου, μαγγανίου κ.λ.π. Εἰς Νάξον ὀρυχεῖα σμύριδος, εἰς Θήραν ὀρυχεῖα θεῖου καὶ σιδήρου, εἰς Σάμον ἀμιάντου, χαλκοῦ, βωξίτου καὶ σιδηροπυρίτου κ.λ.π. Μεταλλικὰ ὕδατα ἀναβλύζουν εἰς Ἰκαρίαν, Μῆλον, Νίσυρον, Ρόδον κ.λ.π.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ἔχουν ἀκόμη ἄλυτα προβλήματα. Πρέπει νὰ ἐκτελεσθοῦν λιμενικὰ ἔργα εἰς ὅλους τοὺς μικροὺς λιμένας καὶ νὰ γίνῃ ἐπέκτασις ἀεροπορικῆς συγκοινωνίας μὲ ἐλικόπτερα εἰς ὅλας τὰς νήσους. Ἐπίσης νὰ ἐπιδιωχθῇ 'τουριστικὴ ἀξιοποίησις ὅλων τῶν μικρῶν νήσων, ἐκσυγχρονισμὸς τῶν ἀκτοπλοϊκῶν σκαφῶν, ἅτινα ἐκτελοῦν τὰς συγκοινωνίας των καὶ νὰ καθιερωθῶν πυκνότερα δρομολόγια εἰς τὰς ἀγόνους γραμμάς.

Κ ρ ή τ η

Τουρισμός. Τὰ τρία μεγάλα Μινωικὰ ἀνάκτορα, Κνωσοῦ, Φαιστοῦ καὶ Μαλίων καὶ οἱ ἑκατὸν καὶ πλέον ἀνὰ τὴν νῆσον ἀρχαιολογικοὶ χῶροι, τὰ διάφορα παλαιοχριστιανικὰ βυζαντινὰ μνημεῖα, ἡ ἱστορικὴ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου καὶ αἱ ἀπαράμιλλοι φυσικαὶ καλ-λωναὶ τῆς νήσου, ἔλκουν πλῆθος ξένων καὶ ἐντοπίων ἐπισκεπτῶν καὶ ἡ νῆσος παρουσιάζει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν.

Τεχνικὰ ἔργα. Κατὰ τὸ 1968 ἐβελτιώθη σημαντικῶς τὸ ὁδικὸν δίκτυον Καστελίου-Χανίων - Ἡρακλείου - Σητείας. Ἐξετελέσθησαν ἔργα εἰς τὸν λιμένα Ἀγίας Γαλήνης καὶ εἰς τὸν ἀερολιμένα Ἡρακλείου. Προγραμματίζεται ὁργάνωσις βιομηχανικῆς ζώνης εἰς Ἡράκλειον, Χανιά κ.λ.π.

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις. Ἐσχάτως ἡ Δ.Ε.Η. ἐγκατέστησεν εἰς Ἡράκλειον σταθμὸν παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ προβλέπεται αὐξήσις τῆς βιομηχανίας καὶ ἡλεκτροφωτισμὸς ὅλων τῶν χωρίων. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχουν εἰς Χανιά καὶ Ἡράκλειον βιομηχανίαι παραγωγῆς χυμοῦ ἑσπεριδοειδῶν.

Συγκοινωνίαι. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῆς Κρήτης εἶναι ἀνεπτυγμένον. Αἱ ἀκταὶ τῆς νήσου συνδέονται ἀτμοπλοϊκῶς. Ἐκ Πειραιῶς ἀναχωρεῖ καθημερινῶς πλοῖον διὰ Κρήτην καὶ φέρρου - μπῶτ. Ἀεροπορικῶς συνδέονται μὲ τὰς Ἀθήνας τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰ Χανιά.

Υπέδαφος. Ἐχει ἀξιόλογον ὄρυκτὸν πλοῦτον, ἀλλ' ἀνεκμετάλλευτον. Ὑπάρχει λιγνίτης, ἀμίαντος, γύψος κ.λ.π. Προγραμματίζονται ἔρευναι καὶ ἐκμετάλλευσις τούτων.

Τὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς τῆς Κρήτης εἶναι ἡ αὔξηση τῶν καλλιεργησίων ἐκτάσεων δι' ἐκχερσώσεως ἀκαλλιεργήτων χώρων, ἐκτέλεις λιμενικῶν ἔργων εἰς μικροὺς λιμένας καὶ ἡ ἐκτέλεις ἔργων διὰ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεγαλονήσου.

ΛΑΥΤΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν τὸ νέον Ἑλληνικὸν Κράτος περιελάμβανε μόνον τὴν Πελοπόννησον τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς Κυκλάδας. Ἀργότερον, ἠνώθησαν ἡ Ἐπτάνησος (1864) καὶ ἡ Θεσσαλία (1881), ἐν συνεχείᾳ δὲ μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ ἀπὸ τὸν Α' καὶ Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, ἡλευθέρωθησαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα τμήματα τῆς χώρας μας.

Ὑπάρχουν ὅμως ἀκόμη δυστυχῶς καὶ ἄλλα τμήματα Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι στενάζουν ὑπὸ ξένον ζυγόν. Εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ Βόρειος Ἠπειρος. Κατοικεῖται ἀπὸ 250.000 περίπου γησίους Ἕλληνας Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς καὶ εἶναι ὑπόδουλος εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Οἱ Βορειοηπειῶται ζοῦν πάντοτε μὲ τὸ ὄνειρον καὶ φλογίζονται ἀπὸ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεώς των. Μὲ τὴν συμπαράστασιν ὅλων τῶν ἑλευθέρων Ἑλλήνων ἀγωνίζονται, διὰ νὰ ἀποτινάξουν τὸν ξένον ζυγὸν καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴν κοινὴν Πατρίδα μας. Συμβολικὸν ἄγαλμα τῆς σκλαβωμένης Βορείου Ἠπειροῦ (κόρη ἀλυσσόδετος), ἔχει στηθῇ εἰς Ἀθήνας μεταξὺ Πολυτεχνείου καὶ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου.

ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν μας ἱστορίαν γνωρίζομεν, ὅτι τότε πολλοὶ Ἕλληνες ἔφευγον ὁμαδικῶς ἀπὸ τὴν Πατρίδα καὶ ἐγκαθίσταντο εἰς μακρινούς εὐφωροτέρους τόπους, ὅπου ἴδρουν ἀποικίας. Οἱ ἀποικοὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι ἀπόδημοι Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἀκόμη, ἐπεὶ τὴν ἡ χώρα μας εἶναι ὀρεινὴ καὶ ἄγονος, πολλοὶ φεύγουν εἰς ξένας χώρας πρὸς εὐρεσιν καλλιτέρας τύχης. Ἐκεῖ ἐργάζονται σκληρῶς διὰ νὰ ἀποκτήσουν οἰκονομικὴν ἄνεσιν.

Πολλοί ἐξ αὐτῶν ἐπεδόθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ διὰ τῆς εὐφυΐας τῶν ἡυδοκίμησαν καὶ κατῶρθωσαν ν' ἀναδειχθοῦν εἰς μεγιστᾶνας τοῦ πλοῦτου ἢ νὰ καταλάβουν ὑψηλὰς θέσεις εἰς τὰς χώρας, ὅπου εἶχον ἐγκατασταθῇ. Οἱ Ζάππαι, οἱ Ζωσιμάδαι, ὁ Ἀβέρωφ, ὁ Καπλάνης, οἱ Ὑψηλάνται, ὁ Καποδίστριας, κ.λ.π. ἦσαν ἀπόδημοι Ἕλληνες.

Τὸ σύνολον τῶν εἰς τὴν Ὑδρόγειον ἐγκατεστημένων σήμερον Ἑλλήνων (ἀποδήμων) ἀνέρχεται εἰς 3.500.000, (στοιχεῖα Ὑπερρείας Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ). Ἐκ τούτων 1.500.000 εὐρίσκονται εἰς Η.Π.Α. καὶ Καναδᾶν, 200.000 εἰς Νότιον Ἀμερικὴν, 22.000 εἰς Αὐστραλίαν, 200.000 εἰς Εὐρώπην, 200.000 εἰς Ἀφρικὴν καὶ κυρίως εἰς Αἴγυπτον, καὶ Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσην καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἄλλας χώρας καὶ τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Ἐκεῖ ἔχουν ἰδρύσει Ἑλληνικὰς παροικίας καὶ ἔχουν ὀργανωθῇ εἰς Κοινότητες, ὅπως τὰς ὀνομάζουν. Αἱ Ἑλλ. Κοινότητες ἀνὰ τὸν Κόσμον ἀνέρχονται εἰς 700. Ἐξ αὐτῶν 420 ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς. Εἰς αὐτὰς ὑπάγεται καὶ ἡ Νέα Ἑλλ. Κοινότης τῆς Σεούλ τῆς Νοτίου Κορέας μὲ τοὺς Ἕλληνας τοῦ ἐκστρατευτικοῦ Σώματος τῆς Κορέας, ποὺ παρέμειναν ἐκεῖ. (ἐνυμφεύθησαν ἐκεῖ). Ἐκάστη Κοινότης ἔχει τὸν ναόν της καὶ τὸ Σχολεῖον της, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ συγκρατηθῇ ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν ἀποδήμων, τὰ ὁποῖα ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ξένην, ἢ ἀθάνατος Ἑλληνικὴ γλῶσσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγράφη τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ διδαχθῇ εἰς αὐτὰ ἡ Χριστ. Θρησκεία, ἡ Ἑλλ. Ἱστορία, ὁ Πολιτισμὸς καὶ τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διαθέτουν καὶ δημοσιογραφικὰ ὄργανα, ἐφημερίδας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὅπως ἡ Ἀτλαντὶς καὶ ὁ Ἐθνικὸς Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης, τὸ Φῶς τοῦ Καίρου, ὁ Ταχυδρόμος τῆς Ἀλεξανδρείας κ.λ.π. Αἱ Κοινότητες τηροῦν τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Πατρίδος μας, ἐορτάζουν τὰς ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς μας ἐορτάς, ὁμιλοῦν τὴν ἑλληνικὴν, ὅταν εἶναι εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ τηροῦν τὰς Ἑλληνικὰς παραδόσεις καὶ τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμούς. Πολλοὶ Κοινότητες ἔχουν συμπτυχθῇ εἰς μεγάλας ὀργανώσεις, ΑΧΕΠΑΝΣ, ΓΚΑΠΑΝΣ κ.λ.π. καὶ διοργανῶνουν ὁμαδικὰς ἐκδρομὰς εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν ἐνισχύουν παντοιοτρόπως. Ἰδρύουν π.χ. ἰδίαις δαπάναις κοινωφελῇ ἰδρύματα, νοσοκομεῖα, ὀρφανοτροφεία

κ.λ.π., επισκέπτονται καὶ διαφημίζουν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ μνημεῖα καὶ τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῆς πατρίδος καὶ ἐνισχύουν τὴν τουριστικὴν κίνησιν. Διατηροῦν τοιοῦτοτρόπως διαρκὴ ἐπαφὴν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, κρατοῦν ἄσβεστον τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης διὰ τὴν Πατρίδα καὶ μεταλαμπαδεύουν εἰς τοὺς ἐπιγόνους των, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι, διότι ἔχουν πατρίδα τὴν ἐνδοξοτέραν χώραν τοῦ κόσμου. Ἀπόδημος Ἕλλην ἐκ γονέων εἶναι καὶ ὁ σημερινὸς Ἀντιπρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Ἀγκνιου (Ἀναγνωστόπουλος).

Η ΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰς ἓν ἀπὸ τὰ πλεονεκτικώτερα σημεῖα τῆς Ὑδρογείου. Ἐκ τῆς θέσεώς της εἰς τὴν Μεσόγειον, εὐρίσκεται εἰς τακτικὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὰ Ἀσιατικά, Ἀφρικανικά καὶ Εὐρωπαϊκά κράτη. Παλαιότερον αἱ σχέσεις της περιωρίζοντο μὲ τὰ ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Μεσογείου εὐρισκόμενα κράτη. Σήμερον, λόγῳ τῶν ὑφισταμένων διεθνῶν σχέσεων, ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰς διπλωματικὰς σχέσεις μὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς Γῆς, πλὴν τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας, τῆς Βορ. Κορέας, τοῦ Βορ. Βιετνάμ καὶ τῆς Κομμουνιστικῆς Κίνας. (στοιχ. Ὑπ. Ἐξωτερικῶν).

Εὐρίσκεται εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ μὲ κράτη τῆς Ἀσίας, Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς. Ἐπειδὴ εἶναι κράτος φιλερηνικὸν καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ἀκεραιότητα τῶν ἑδαφῶν της καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ της ἐμπορίου, ἔχει συνάψει συμμαχίας καὶ σύμφωνα φιλίας καὶ ἀνήκει εἰς διαφόρους ὁργανώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπιδιώκουν τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ τὴν προαγωγὴν τῶν πνευματικῶν, οἰκονομικῶν, καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν λαῶν. Αἱ ὁργανώσεις, εἰς τὰς ὁποίας μετέχει ἡ Ἑλλὰς, εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Εἶναι μέλος τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.). Οὗτος ἰδρύθη τὸ 1945 καὶ ἑδρεύει εἰς Νέα Ὑόρκην. Μέλη του εἶναι τὰ περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου (128) καὶ σκοπὸς του ἡ διὰ παντὸς μέσου διατήρησις τῆς εἰρήνης.

β) Εἶναι μέλος τοῦ Ὁργανισμοῦ Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως.

Οὗτος ἰδρύθη τὸ 1960-1961. Συμμετέχουν 17 κράτη, μεταξύ τῶν

οποίων αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς, ὁ Καναδᾶς, ἡ Ἰαπωνία κ.λ.π. Σκοπὸς τοῦ εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῶν πτωχοτέρων καὶ ἡ παροχὴ οἰκονομικῆς βοηθείας εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, ἄνευ διακρίσεως φυλῆς, γλώσσης ἢ θρησκείας.

γ) Εἶναι μέλος τῆς Παγκοσμίου Ὁργανώσεως Ὑγείας. Αὕτη ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ο.Η.Ε. τὸ 1948 καὶ φροντίζει δι' ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ὑγείας ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου.

δ) Εἶναι μέλος τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Ὁργανώσεως τοῦ Ο.Η.Ε. «Ο.Υ.Ν.Ε.Σ.Κ.Ο.». Αὕτη ἰδρύθη τὸ 1946 καὶ συμμετέχουν εἰς αὐτὴν 82 κράτη. Ἐπιδιώκει τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἀνυψωθοῦν πνευματικῶς καὶ νὰ σέβωνται τ' ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων.

ε) Ἐχει συνάψει συμμαχίαν καὶ σύμφωνον φιλίας μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ Γιουγκοσλαβίας. Ἰδιαιτέρους φιλικούς δεσμοὺς ἔχει μὲ τὰς Η.Π.Α. αἱ ὁποῖαι μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἐβοήθησαν τὴν χώραν μας ποικιλοτρόπως διὰ τὴν ἀνασυγκρότησίν της, τὴν οἰκονομικὴν καὶ στρατιωτικὴν. Ἐχει ἐπίσης φιλικούς δεσμοὺς μὲ τὰ κράτη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, μὲ τὰ ὁποῖα συνδέεται διὰ τοῦ ἀμυντικοῦ συμφώνου Ν.Α.Τ.Ο. Ἐπίσης εἶναι μέλος τῆς Οἰκονομικῆς Ὁργανώσεως Ε.Ο.Κ. Περὶ τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τῆς ΕΟΚ ὁμιλοῦμεν κατωτέρω.

Βορειοατλαντικὸν Σύμφωνον (ΝΑΤΟ)

Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον πολλὰ φιλελεύθερα κράτη, διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν εἰς τὸ μέλλον τὴν ἀνεξαρτησίαν των, συνέπηξαν συμμαχίαν καὶ ὑπέγραψαν ἀμυντικὸν σύμφωνον τὴν 4ην Ἀπριλίου 1949 εἰς Οὐάσιγκτων. Μὲ τὸ σύμφωνον ἱδρυσαν τὴν ἀμυντικὴν Ὁργάνωσιν τοῦ «Βορειοατλαντικοῦ Συμφώνου» (ΝΑΤΟ). Τὰ κράτη μέλη τοῦ ΝΑΤΟ ἦσαν ἀρχικῶς τὰ ἑξῆς : Η.Π.Α. Καναδᾶς, Ἀγγλία, Γαλλία, Βέλγιον, Ὁλλανδία, Λουξεμβούργον, Ἰταλία, Πορτογαλία, Δανία, Νορβηγία, καὶ Ἰσλανδία. Κατὰ τὸ 1951 ἐγίναν μέλη ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία, κατὰ δὲ τὸ 1954 ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἡ Δυτ. Γερμανία.

Αἱ 15 χῶραι μέλη τοῦ ΝΑΤΟ ἔχουν 495.000.000 πληθυσμὸν καὶ συνολικὴν ἔκτασιν 20.000.000 τετραγ. χιλιομ. Διατηροῦν ἐτοι-

μπολεμους στρατιωτικας δυνამεις και ἔχουν ἀναλάβει ὑποχρέωσιν, ὅπως, ἐὰν οἰονδήποτε κράτος-μέλος τοῦ ΝΑΤΟ-ὑποστῇ ἐπίθεσιν ὑπὸ οἰονδήποτε ἐχθροῦ, ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς συμμαχίας ἀπὸ κοινοῦ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἐλευθερίαν του.

Τὸ ΝΑΤΟ συμβάλλει μεγάλως εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης.

Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης (ΕΟΚ)

Ὅταν μία χώρα πωλῇ εἰς ἄλλας προϊόντα της καὶ ἀγοράζῃ ἀπὸ αὐτὰς ἰδικὰ των, τότε λέγομεν, ὅτι αἱ χώραι ἔχουν μεταξύ των εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον. Τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα ἀπὸ μιᾶς χώρας εἰς ἄλλην ἐπιβαρύνονται μὲ τελωνειακοὺς δασμούς, δηλαδὴ φόρους, εἰς τὸ κράτος εἰς τὸ ὁποῖον εἰσάγονται. Πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἐμπορίου των καὶ διὰ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν ἀνάπτυξίν των, κατὰ τὸ ἔτος 1957, ἕξ (6) κράτη τῆς Εὐρώπης, ἡ Γαλλία, ἡ Ὁλλανδία, τὸ Βέλγιον, τὸ Λουξεμβούργον, ἡ Δυτ. Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία προῆλθον εἰς συμφωνίαν, νὰ καταργήσουν τοὺς τελωνειακοὺς δασμούς διὰ τὰ εἰσαγόμενα μεταξύ των ἐμπορεύματα. Τοιοῦτοτρόπως ἰδρύθη ἡ λεγομένη «Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης» (ΕΟΚ), εἰς τὴν ὁποίαν τὸ 1958 ἔγινε δεκτὴ καὶ ἡ Ἑλλάς. Πλήρες μέλος ἡ Ἑλλάς θὰ γίνῃ μετὰ 22 ἔτη ἀπὸ τῆς συνδέσεώς της, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦδε κατόπιν συμφωνίας εἰσάγει εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. προϊόντα της μὲ ἡλαττωμένους τελωνειακοὺς δασμούς. Ὅταν γίνῃ πλήρες μέλος, τὰ προϊόντα της θὰ εἰσάγονται ἀφορολόγητα. Ἡ Ἑλλάς καταβάλλει προσπάθειάς νὰ ἀναπτύξῃ τὴν βιομηχανίαν της ἀναλόγως μὲ τὰς βιομηχανίας τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα ἀνῆλθον ἀλματωδῶς, διότι ἰδρύθησαν ἐργοστάσια βαρείας βιομηχανίας, νέοι ἰσχυροὶ ὕδροηλεκτρικοὶ σταθμοί, μορφώνονται ἐπιστημονικῶς οἱ ἐργατοτεχνίται εἰς εἰδικὰς τεχνικὰς σχολὰς καὶ ἐπιδεκνύεται μεγάλη δραστηριότης, διὰ νὰ φθάσωμεν τὸν βαθμὸν τῆς παραγωγικότητος τῶν ἄλλων Χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΝ

Ἡ Ἑλλάς κατέχει τὸ προβάδισμα ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὅτε οἱ ἄλλοι λαοὶ εὕρισκοντο εἰς τὸ

σκότος, ἔχομεν εἰς τὴν Κρήτην τὸν Μινωϊκὸν πολιτισμὸν μὲ ἐπακόλουθον τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἰδιαιτέρως εἰς τὰς Ἀθήνας ἔφθασεν εἰς καταπληκτικὴν ἄνοδον. Τοῦτο μαρτυροῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα τῆς χώρας καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ μαρτυροῦν οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, τὰ θεάτρα ἡ ὀργανώσεις, ἐκάστης πολιτείας μὲ νόμους, διοικήσιν, ἀσφάλειαν, τάξιν κ.λ.π. Τὸ μαρτυρεῖ ἡ πολεμικὴ ἀρετὴ τῶν Ἑλλήνων, ὅταν εἰς τὰς Θερμοπύλας, Σαλαμίνα, Μαραθῶνα καὶ Πλαταιάς, ἀπτόητοι ἀπὸ τὴν ὑπερδεκαπλάσιαν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν, ἀνεχαίτισαν καὶ κατετρόπωσαν τὰ ἀναριθμητὰ στίφη τῶν βαρβάρων τῆς Ἀσίας καὶ ἔσωσαν τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν. Τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πολιτισμὸν παρέλαβον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας οἱ Ρωμαῖοι κατακτηταὶ καὶ τὸν μετέδωσαν εἰς τοὺς ἄλλους εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, τοὺς ὁποίους κατέκτησαν. Μὲ τὴν πτώσιν τῆς Ρώμης ἡ Ἑλληνικὴ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ἐκχριστιανίζει τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα χρησιμοποιεῖται πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος ἔζη εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν εἰδωλολατρίαν.

Σήμερον ἡ ἐπίδρασις καὶ ἡ παρουσία τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἑκδηλὸς εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὰ μεγαλοπρεπεῖα δημόσια οἰκοδομήματα τῶν πρωτευουσῶν τοῦ κόσμου ἔχουν κτισθῇ καὶ κτίζονται μὲ πρότυπα τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ἰκτίνου καὶ τοῦ Καλλικράτους. Ὁ βυζαντινὸς ρυθμὸς κυριαρχεῖ εἰς τὴν τεχνικὴν τῶν μεγαλυτέρων ναῶν τοῦ κόσμου.

Ἀντίγραφα τῶν Προπυλαίων, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Θησείου κ.λ.π. κοσμοῦν τὰς μεγαλουπόλεις καὶ ἀντίγραφα τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γλυπτικῆς, τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ Δισκοβόλου τοῦ Μύρωνος, τῆς θεᾶς Ὑγείας καὶ πλείστων ἀγαλμάτων, μὲ πρότυπα ἥρωας τοῦ πανθέου τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας, ἔχουν στηθῇ εἰς τὰς πλείστας πλατείας τῶν πρωτευουσῶν τῆς Ὑψηλίου. Ἀρχαῖα γλυπτὰ καλλιτεχνήματα, τὰ ὁποῖα ἀνηρπάγησαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, φυλάσσονται ζηλοτύπως εἰς τὰ μουσεῖα τοῦ κόσμου καὶ τὰ Ἑλγίνεια μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, ἡ Καρυάτις τοῦ Ἐρεχθίου καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀριστουργήματα.

γήματα, διαλαλούν εις την ξένην τὸ ἄφθαστον τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ μας.

Εἰς τὰ πανεπιστήμια τοῦ κόσμου διδάσκεται ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ σπουδάζουσα νεολαία τῶν ἐθνῶν ἀντλεῖ πνευματικούς θησαυρούς ἀπὸ τὰ ἀθάνατα συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τόσων ἄλλων σοφῶν τῆς ἀρχαιότητος. Εἰς τὰς σημερινὰς καταπληκτικὰς προόδους καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Φυσικῆς καὶ Ἀστρονομίας, ἡ Ἑλλὰς παρίσταται μὲ πρωτοπόρους σοφοὺς ἐρευνητάς, τὸν Ἀρχιμήδη, τὸν Πυθαγόραν, τὸν Δημόκριτον καὶ τόσους ἄλλους Ἑλληνας μαθηματικούς, ἀστρονόμους καὶ ἐφευρέτας. Ὁ πρόδρομος τοῦ ΟΗΕ, αἱ Ἑλληνικαὶ Ἀμφικτυονίαι, καὶ τὸ Ὀλυμπιακὸν φῶς καταυγάζουν τὴν Οἰκουμένην μὲ τὴν φλόγα τοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου.

Ἡ Ἑλλὰς τιμᾶται ἰδιαιτέρως διὰ τὸν ρόλον, τὸν ὅποιον ἔπαιξεν εἰς τὴν σημερινὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς τοὺς διεθνεῖς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἡ ἑλληνικὴ ὁμάς παρελαύνει πάντοτε πρώτη. Διεθνῆ συνέδρια ἐπιστημονικὰ, οἰκονομικὰ κ.λ.π. διοργανοῦνται εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄλλας ἱστορικὰς ἑλληνικὰς πόλεις, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς προσφορᾶς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἀσκήσεις : 1) Ποῖα τὰ πλεονεκτήματα τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς θέσεώς της, ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ ἐδάφους της καὶ ἐκ τῆς διαπλάσεως τῶν παραλίων της ;

2) Ποῖα αἷτια συνετέλεσαν νὰ ἀνέλθῃ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀλματωδῶς ἡ γεωργικὴ καὶ ἡ βιομηχανικὴ μας παραγωγή ;

3) Διατί ἡ Πελοπόννησος ἔχει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν ;

4) Εἰς ποῖον ἐπίπεδον εὐρίσκεται σήμερον ἡ ἐμπορικὴ μας ναυτιλία ;

5) Μὲ ποῖας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς ἔχουν κατ' εὐθείαν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν αἱ Ἀθῆναι ;

6) Ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸν ἀπόδημον ἑλληνισμόν ; Ἀναφέρατε ὀνόματα ἐπιφανῶν ἀποδημῶν ἐλλήνων, οἱ ὅποιοι εὐηργέτησαν τὴν πατρίδα.

7) Εἰς ποῖας διεθνεῖς Ὀργανώσεις εἶναι ἰσότιμον μέλος ἡ Ἑλλὰς.

8) Τί εἶναι ἡ Ε.Ο.Κ., τί ἐπιδιώκει καὶ ποῖα εἶναι τὰ κράτη μέλη της.

9) Ἰχνογραφήσατε τὴν Ἑλλάδα καὶ σημειώσατε εἰς τὸν χάρτην τὰ ὄρη, ποταμούς, θαλάσσας, κόλπους, πορθμούς, ἀκρωτήρια, καὶ τὰς πρωτευούσας τῶν νομῶν.

10) Ποῖον ρόλον ἔπαιξεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ;

Φυσική διαμόρφωσις

Ἑδαφος. Τὸ ἕδαφος τῆς Εὐρώπης παρουσιάζει μεγάλην ἀντίθεσιν ὡς πρὸς τὴν διαμόρφωσίν του. Τὸ βόρειον καὶ κεντρικὸν τμήμα εἶναι μεγάλοι ἀναπεπταμένοι πεδιάδες. Τὸ νότιον ὅμως καλύπτεται ἀπὸ ὑψηλὰς μακρὰς ὄροσειράς, αἱ ὁποῖαι διακλαδίζονται εἰς ὅλας τὰς χερσονήσους της.

Ὅρη. Τὸ νότιον τμήμα καλύπτεται ἀπὸ τὰς ὄροσειράς τῶν Ἀλπεων, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν ἑκτασιν 200.000 τετρ. χιλίον. καὶ ἡ ὑψηλότερα κορυφή, τὸ Λευκὸν Ὄρος ἔχει ὕψος 4.808 μ. Πρὸς Α. τῶν Ἀλπεων ἐκτείνονται τὰ Καρπάθια (2.760 μ.), αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἀλπεις (2.450 μ.), ὁ Αἶμος (2.375 μ.). Πρὸ Δ. τῶν Ἀλπεων, τὰ Πυρηναιῖα (3.400 μ.) καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ ὄρη τῆς Κανταβρυγίας (2.670 μ.), καὶ ἡ Σιέρρα Νεβάντα (3.481 μ.). Πρὸς Ν. τῶν Ἀλπεων, τὰ Ἀπέννινα (2.914 μ.) καὶ εἰς τὴν Βαλκανικὴν αἱ Δειναρκαί, Ἀλβανικαὶ Ἀλπεις καὶ ἡ ὄροσειρά τῆς Πίνδου. Βορείως τῶν Ἀλπεων ὁ Μέλας Δρυμός, ὁ Βοημικὸς Δρυμός κλ.π. Εἰς τὴν Σκανδιναυικὴν Χερσονήσον αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἀλπεις (2.500 μ.) καὶ εἰς τὰ ὅρια Εὐρώπης καὶ Ἀσίας τὰ Οὐράλια Ὅρη (1.690 μ.).

Πεδιάδες. Καταλαμβάνουν τὰ 2/3 τῆς Εὐρώπης. Ἡ μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ πεδιάς ἀρχεταὶ ἀπὸ τὰ Πυρηναιῖα καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῶν Πολωνικῶν καὶ Ρωσικῶν Πεδιάδων. Εἰς τὸ κέντρον καὶ νότια ἡ Οὐγγρικὴ, ἡ Ρουμανικὴ, ἡ Μακεδονικὴ, ἡ Θρακικὴ, αἱ Γαλλικαί, ἡ πεδιάς τοῦ Πάδου εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τῆς Ἀνδαλουσίας εἰς τὴν Ἰβηρικὴν Χερσονήσον.

Ποταμοί. Οἱ ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης δὲν εἶναι μεγάλοι ἐν συγκρίσει μὲ τοὺς ποταμοὺς τῶν ἄλλων Ἠπείρων. Οἱ κυριώτεροι εἶναι: ὁ Βόλγας, ὁ μεγαλύτερος τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ Οὐράλης, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Εἰς τὸν Βόρειον Παγωμένον Ὠκεανὸν ἐκβάλλουν, ὁ Πετσόρα, ὁ Μέξεν, ὁ Ντι-

βίνας και ό 'Ονέγας. Ό Βισπούλας, ό *Οντερ και ό Ντύνα, οί όποιοι εκβάλλουν εις την Βαλτικήν θάλασσαν. Ό "Ελβας, ό Ρήνος, και ό Μόζας, οί όποιοι εκβάλλουν, εις την Βόρειον Γερμανικήν θάλασσαν. Εις τόν 'Ατλαντικόν εκβάλλουν, ό Σηκουάνας, ό Γκαρόν, ό Ντοϋρο, ό Τάγος, ό Γκουαντιάνα κ.λ.π. Εις την Μεσόγειον εκβάλλουν ό Ροδανός, ό Πάδος, ό 'Αδίγης, ό "Εβρος 'Ισπανίας, ό "Εβρος τής 'Ελλάδος, ό Νέστος, ό Στρυμών, ό 'Αξιός. Εις τόν Εϋξεινον Πόντον εκβάλλουν ό Δούναβις, ό Δόν και ό Δνεϊστέρος.

Λίμναι. Αί μεγαλύτεραι εύρίσκονται εις την Β. Εϋρώπην. Είναι ή Λόνταγκα, ή 'Ονέγκα, ή Βέτερ κ.λ.π. Εις τας "Αλπεις λίμναι είναι τής Γενεύης, τής Κωνσταντίας ή Κόμο κ.λ.π.

Θαλάσσιοι διαμελισμοί

Χερσόνησοι. Σπουδαιότεραι είναι ή Σκανδιναυϊκή, τής Γιουτλάνδης, ή 'Ιβηρική, ή 'Ιταλική, ή 'Ελληνική και εις τόν Εϋξεινον τής Κριμαίας.

Νήσοι. 'Η 'Ισλανδία εις τόν Β.Π. 'Ωκεανόν, και ή Ζέμλια. Εις τόν 'Ατλαντικόν ή 'Αγγλία, ή 'Ιρλανδία, αί 'Εβρίδες και εις την Μεσόγειον, ή Κορσική, ή Σαρδηνία, ή Σικελία, ή Κρήτη κ.λ.π.

Θάλασσαι - Κόλποι - Πορθμοί. Πρὸς Β. ή Λευκή θάλασσα, εις τόν 'Ατλαντικόν ή Βαλτική θάλασσα, ή Βόρειος θάλασσα, ή Μάγχη, ό Βισκαϊκός κόλπος, ή Μεσόγειος, ή όποία ένοϋται με τόν 'Ατλαντικόν διά τοϋ Πορθμοϋ τοϋ Γιβραλτάρ. Εις τὸ Δυτικόν τμήμα τής Μεσογείου ό κόλπος Βαλένθια, τοϋ Λέοντος, τής Τουλῶνος, Γενούης κ.λ.π. Εις τὸ κεντρικόν τμήμα τής Μεσογείου είναι τὸ Τυρρηνικόν Πέλαγος τὸ 'Ιόνιον Πέλαγος, τὸ 'Αδριατικόν Πέλαγος, εις τὸ Νότιον τής 'Αδριατικῆς οί κόλποι Τεργέστης και Βενετίας. Εις την 'Ανατολικήν Μεσόγειον τὸ Κρητικόν Πέλαγος, τὸ Μυρτώον, τὸ Αἰγαῖον και οί κόλποι Σαρωνικός, Θερμαϊκός κ.λ.π. Ό Εϋξεινος Πόντος συγκοινωνεῖ με την Με-

σόγειον μέ τούς πορθμούς Βόσπορον καί 'Ελλάσπον-
τον. Εἰς τόν Εὐξείνον ἡ 'Αζοφική Θάλασσα καί οἱ κόλποι τῆς
'Οδησσοῦ τῆς Βάρνας. κ.λ.π. *M*

'Ακρωτήρια. Σπουδαιότερα εἶναι τὸ Βόρειον 'Ακρωτήριο
τοῦ 'Αγίου Βικεντίου, τὸ Σπαρτιβέντο, τὸ Ταίνα-
ρον κ.λ.π.

M **Κλίμα καὶ Βλάστησις - Προϊόντα.** Τὸ κλίμα τῆς Εὐρώπης πα-
ρουσιάζει ποικιλίαν ἀναλόγως τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους, εἰς τὸ
ὁποῖον εὐρίσκεται ἐκάστη περιοχή, τοῦ ὑψομέτρου καὶ ἄλλων φυ-
σικῶν αἰτίων, (θερμὸν ρεῦμα, ἄνεμοι, ὑγρασία κ.λ.π.). Διὰ τοῦτο
χωρίζομεν τὸ ἔδαφος τῆς 'Ηπείρου εἰς τέσσαρας περιοχάς.

1) *Εἰς τὴν 'Αρκτικὴν ζώνην*, ἡ ὁποία ἔχει μικρὰν ἔκτασιν. Ἐχει
κλίμα πολικὸν καὶ τὸ ἔδαφος τῆς εἶναι συνεχῶς καλυμμένον ἀπὸ πά-
γους καὶ χιόνας. Ἐχει μόνον τρεῖς μῆνας θέρος καὶ τοὺς ὑπολοίπους
χειμῶνα. Ἡ βλάστησις εἶναι ὑποτυπώδης (βρῦα, λειχήνες καὶ νανώ-
δεις ἰτέαι). Περιλαμβάνει τὸ βορειότερον τμήμα τῆς Ρωσίας καὶ Νορ-
ηγίας καὶ τὰς νήσους τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ.

2) *Εἰς τὴν Βόρειον 'Ηπειρωτικὴν ζώνην*. Ἐκεῖ τὸ κλίμα εἶναι
ἡπειρωτικὸν μὲ δριμύ ψῦχος κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν κατὰ τὸ
θέρος, τὸ ὁποῖον διαρκεῖ ὀλίγον. Περιλαμβάνει τὴν Βόρειον, τὴν
Κεντρικὴν καὶ Ἀνατολικὴν Εὐρώπην. Ἐκεῖ εὐδοκίμοῦν δάση κωνο-
φόρων δένδρων καὶ δημητριακοὶ καρποί.

3) *Εἰς τὴν 'Ατλαντικὴν ζώνην*. Εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν τὸ ψῦχος
κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι μέτριον, λόγῳ τοῦ θερμοῦ ρεύματος τοῦ
κόλπου τοῦ Μεξικοῦ (Γκόλφ - Στρήμ), τὸ ὁποῖον διαβρέχει τὰ
παράλια, τὸ θέρος ὅμως εἶναι δροσερόν, λόγῳ τῶν πνεόντων ὑγρῶν
ἀνέμων τοῦ 'Ατλαντικοῦ. Πίπτουν ἄφθονοι βροχαί, ὑπάρχουν ὀμί-
χλαι καὶ ἡ βλάστησις εἶναι πλουσία. Τὸ κλίμα τῆς ζώνης αὐτῆς
καλεῖται ὠκεάνειον καὶ εὐδοκίμοῦν ὀπωροφόρα δένδρα, γεώμηλα,
δημητριακὰ κ.λ.π.

4) *Εἰς τὴν Μεσογειακὴν ζώνην*. ('Ισπανία, Γαλλία, Ἰταλία, Γιουγ-
κοσλαβία, Ἑλλάς). Τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακόν, γλυκὺ τὸν χειμῶνα
καὶ θερμὸν καὶ ξηρὸν ὁ θέρος. Ἡ βλάστησις εἶναι πλουσία καὶ εὐ-

δοκιμεί ή έλαία, ή άμπελος, τά έσπεριδοειδή, λαχανικά, δημητριακά, βάμβαξ και όπωροφόρα δένδρα.

Ζωα της Εύρώπης. Είς την 'Αρκτικήν ζώνην ζούν τάρανδοι, λευκή άρκτος, λευκή άλώπηξ, φώκαι, φάλαινα, πιγκουίνοι.

Είς την Κεντρικήν και Νότιον, ζούν άρκτοι, έλαφοι, λύκοι, άγριοχοίροι τσακάλια, λαγωοί, άλώπεκες, ποικίλα πτηνά και έρπετά (χελώναι, όφεις, σαύραι). Έδω έκτρέφονται κατοικίδια ζώα, αίγο-πρόβατα, βόες, ίπποι, ήμίονοι, όνοι, χοίροι, πουλερικά κ.λ.π.

Όρυκτός πλούτος. Έχει πλουσιώτατα κοιτάσματα γαιαν-θράκων, τά όποία άντιπροσωπεύουν τά 65% της παγκοσμίου παραγωγής. Επίσης κοιτάσματα πετρελαίου (Ρωσία, Ρουμανία) και μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκού, χρυσοϋ, λευκοχρύσου, μολύβδου, άφθονον θείον, βωξίτην κ.λ.π.

Κάτοικοι. Ό πληθυσμός της Εύρώπης άνέρχεται είς 584.000.000 κατ. Η πυκνότης τοϋ πληθυσμοϋ είναι 55 κάτ. κατá τρετρ. χιλ. Είναι ή περισσότερον πυκνοκατωκημένη Ηπειρος της Ύδρογείου. Οί Κάτοικοι της Εύρώπης άνήκουν είς την Λευκήν Φυλήν και είναι Ίνδοευρωπαϊκής ή Άρίας καταγωγής. Διακρίνονται όμως είς 4 φυλετικούς τύπους : 1) *Έλληνοϊταλική Φυλή* : Έλληνες, Ρουμάνοι, Ίταλοί, Γάλλοι, Ίσπανοί, Πορτογάλοι. 2) *Γερμανική ή Άγγλοσαξονική Φυλή* : Άγγλοι, Γερμανοί, Όλλανδοί, Βέλγοι, Νορβηγοί, Δανοί, Σουηδοί, 3) *Σλαβική Φυλή* : Ρώσοι, Πολωνοί, Τσέχοι, Σέρβοι, Βούλγαροι, 4) *Μογγολοειδής Φυλή* : Λάπωνες, Σαμογέτται, Όστιακοί και Τάταροι Ρωσίας.

Γλώσσα. Είς την Εύρώπην όμιλούνται πολλοί γλώσσαι. Αϋται διεμορφώθησαν άπό τας άρχαίας εύρωπαϊκάς γλώσσας ήτοι :

α) Άπό την Άρχαίαν Γερμανικήν. Έξ αϋτής προήλθον ή Γερμανική, ή Άγγλική, ή Όλλανδική, ή Νορβηγική, ή Σουηδική και ή Δανική γλώσσα.

β) Άπό την Λατινικήν. Έξ αϋτής προήλθον ή Ίταλική, ή Γαλλική, ή Ίσπανική, ή Ρουμανική, και ή Πορτογαλική.

γ) Άπό την Σλαβικήν. Έξ αϋτής προήλθον ή Ρωσική, ή Πολωνική, ή Βουλγαρική, ή Τσεχοσλοβακική και ή Γιουγκοσλαβική.

δ) Άπό την Άρχαίαν Έλληνικήν. Έξ αϋτής προήλθεν ή Νέα Έλληνική.

Θρησκεία. Οί Εὐρωπαῖοι εἶναι Χριστιανοί (Καθολικοὶ 46%, Ὁρθόδοξοι 26%, Διαμαρτυρούμενοι 27%, τὸ ὑπόλοιπον 1% εἶναι Ἰουδαῖοι Μωαμεθανοὶ κ.λ.π.)

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ Διαίρεσις

Ἡ Εὐρώπη εἶναι διηρημένη εἰς 5 φυσικὰς περιοχάς, τὰς ἑξῆς :

1) *Νότιος Εὐρώπη.* Περιλαμβάνει : α) Τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον (Ἑλλάς, Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία Ἀλβανία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία, Ρουμανία).

β) Τὴν Ἰταλικὴν Χερσόνησον, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγεται ἡ Ἰταλία.

γ) Τὴν Ἰβηρικὴν Χερσόνησον. (Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία).

2) *Δυτικὴ Εὐρώπη.* Περιλαμβάνει τὴν Γαλλίαν, Βέλγιον, Ὁλλανδίαν, Λουξεμβούργον, Μεγάλην Βρεταννίαν, καὶ Ἱρλανδίαν.

2) *Κεντρικὴ Εὐρώπη.* Περιλαμβάνει τὴν Ἑλβετίαν, Αὐστρίαν, Οὐγγαρίαν, Τσεχοσλοβακίαν καὶ Γερμανίαν.

4) *Ἀνατολικὴ Εὐρώπη.* Περιλαμβάνει τὴν Πολωνίαν, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ρωσίαν, τὰ Βαλτικὰ Κράτη καὶ τὴν Φινλανδίαν.

5) *Βόρειος Εὐρώπη.* Περιλαμβάνει τὴν Σκανδιναυικὴν Χερσόνησον (Νορβηγία, Σουηδία), τὴν Δανίαν καὶ τὴν Ἰσλανδίαν.

Ἀσκήσεις. 1) Αναφέρατε τὰ κυριώτερα ὄρη, τὰς πεδιάδας, τοὺς μεγάλους ποταμούς καὶ τὰς λίμνας τῆς Εὐρώπης.

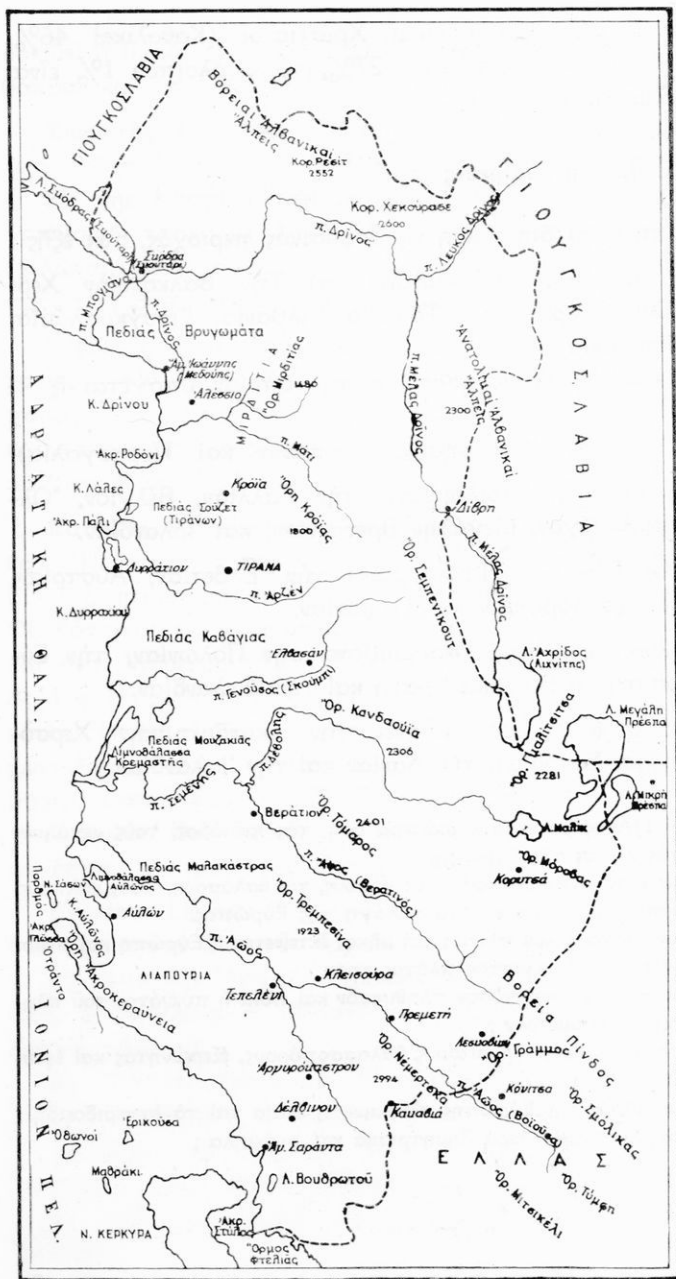
2) Αναφέρατε τὰς χερσονήσους, τὰς νήσους, τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους, τοὺς πορθμούς, τὰ ἀκρωτήρια καὶ τὰ πελάγη τῆς Εὐρώπης.

3) Εἰς ποῖον γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος ἐκτείνεται ἡ Εὐρώπη καὶ ποῖον τὸ μέγιστον μῆκος καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τῆς ;

4) Ποίαν ἔκτασιν ἔχει καὶ πόσον πληθυσμὸν καὶ ποία ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τετρ. χιλιόμετρον ;

5) Ὄνομάσατε μερικοὺς εὐρωπαίους θαλασσοπόρους, ἑξερευνητὰς καὶ ἐφευρέτας.

6) Εἰς ποῖον μέρος τῆς Εὐρώπης εὐδοκιμεῖ ἡ ἐλαία καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ ; Ποὺ παράγονται τὰ περισσότερα δημητριακὰ καὶ γεώμηλα ;

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἀλβανία

Θέσις - Ὅρια. Εὐρίσκεται εἰς τὸ Κέντρον τῆς Δ. πλευρᾶς τῆς Βαλκανικῆς μεταξὺ Ἑλλάδος, Γιουγκοσλαύας καὶ δυτικῶς βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν Θάλασσαν.

Ἔκτασις. 28.743 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὅρη Πεδιάδες. Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀλβανίας εἶναι ὀρεινόν. Κυριώτερα ὄρη τῆς εἶναι αἱ Ἀλβανικαὶ Ἀλπεις, μὲ ὀγκώδεις κορυφάς, ὅπως π.χ. τὸ ὄρος Κορ. Ρεσίτ (2.552 μ.), Χεκούρ (2.600 μ.) ἢ Τρεμπεσίνα, ὁ Μοράβας, ὁ Τόμαρος κ.λ.π. ὀνομαστά, διότι ἐκεῖ οἱ Ἕλληνες συνέτριψαν τοὺς Ἰταλοὺς κατὰ τὸν ἑλληνο-ἰταλικὸν πόλεμον τοῦ 1940 - 1941. Κυριώτεραι πεδιάδες εἶναι τῆς Σκόδρας καὶ τῆς Μουζακιάς.

Ποταμοί. Εἶναι πολλοί, μικροὶ καὶ ὀρητικοί. Κυριώτεροι εἶναι ὁ Δρίνος, ὁ Ἀῶος, ὁ Γενοῦσος, καὶ ὁ Ἀψος.

Λίμναι. Ἡ λίμνη τῆς Σκόδρας, ἡ Ἀχρίς, ἡ Μικρὴ καὶ ἡ Μεγάλῃ Πρέσπα (κοινὰ μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Γιουγκοσλαύας).

Παράλια. Κόλποι. Οἱ σπουδαιότεροι Κόλποι εἶναι τοῦ Δρίνου, τοῦ Δυρραχίου καὶ τοῦ Αὐλῶνος. Ἐκεῖ εὐρίσκεται ἡ μικρὰ νῆσος Σάσων, ἣτις ἔχει στρατηγικὴν σημασίαν διὰ τὴν Ἀδριατικὴν.

Κλίμα. Ἐχει κλίμα ἡπειρωτικὸν καὶ ὑγιεινὸν εἰς τὰ μεσόγεια, καὶ εἰς τὰ παράλια ἥπιον, ἀλλὰ νοσηρὸν (ἔλη).

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Εἶναι ὀλίγον ἀνεπτυγμένοι. Χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν καλλιέργειαν πρωτόγονα μέσα. Παράγει ὀλίγα δημητριακά, ὅσπρια καὶ λαχανικά. Ἡ κτηνοτροφία περιορίζεται μόνο εἰς τὰ πρόβατα. Τὰ δάση τῆς εἶναι πλούσια, ἀλλὰ ἀνεκμετάλλευτα. Ἡ ἀλιεΐα εἰς τὰ παράλια εἶναι σχετικῶς καλῶς ὀργανωμένη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἰταλικῆς κατοχῆς.

Ὄρυκτά. Τὸ ὑπέδαφος τῆς ἔχει ὀρυκτὸν πλοῦτον. Ὑπάρχουν μικραὶ πετρελαιοπηγαὶ εἰς τὴν περιοχὴν Αὐλῶνος, καὶ κοιτάσματα γαιανθράκων, χαλκοῦ, σιδήρου, πίσσης, ἀσφάλτου κ.λ.π.

Βιομηχανία. Δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχουν μικρὰ

ἐργοστάσια καπνοβιομηχανίας, τυροκομίας, βυρσοδεφίας κ.λ.π. Ἐγκατεστάθη καὶ ὑδροηλεκτρικὸς σταθμὸς εἰς Τίρανα.

Συγκοινωνία. Μόνον μία σιδ. γραμμὴ συνδέει τὰ Τίρανα μὲ τὸ Δυρράχιον καὶ τὸ Δυρράχιον μὲ τὸ Ἑλβασάν. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον εἶναι σχετικῶς συγχρονισμένον. Ἡ θαλασσίᾳ συγκοινωνία τῆς ἐξυπηρετεῖται μὲ πλοῖα γειτονικῶν χωρῶν. Ἀεροπορικῶς τὰ Τίρανα συνδέονται μὲ τὰς πρωτεύουσας τῶν κομμουνιστικῶν χωρῶν.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, λόγῳ τοῦ περιορισμοῦ καὶ τοῦ ἐλέγχου, τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλουν τὰ κομμουν. κράτη εἰς τοὺς ἐπισκέπτας. Δὲν παρουσιάζει τι ἀξιόλογον οὔτε ἀπὸ θεαματικῆς πλευρᾶς οὔτε κλιματολογικῶς.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. *Πληθυσμός.* Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας ἀνέρχεται εἰς 1.814.000 κατ. Δὲν εἶναι ὁμοιογενής. Ζοῦν ἐκεῖ ἄρκετοὶ Τοῦρκοι, Σλαῦοι, Ἕλληνες καὶ Ἀθίγγανοι. (Πυκνότης 59 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλῶσσα. Ἀλβανικὴ. Μέχρι τοῦ 1920 ἦτο προφορικὴ. Ἀπὸ τότε εἰσήχθη τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον καὶ διεμορφώθη ἡ γραπτὴ γλῶσσα. Εἰς Βόρειον Ἠπειρον, ὅπου κατοικοῦν ὑπόδουλοι Ἕλληνες, ὁμιλεῖται ἡ Ἑλληνικὴ.

Θρησκεία. Τὰ 40% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Χριστιανοὶ (Ὁρθόδοξοι - Καθολικοί). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Μωαμεθανοί.

Ἐκπαίδευσις. Παλαιότερον οἱ περισσότεροι Ἀλβανοὶ ἦσαν ἀγράμματοι. Ἦδη ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἐγγραμμάτων ἀνῆλθεν εἰς 70%.

Πολίτευμα. Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία. *Νόμισμα.* Λέκ = 0,60 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὰ Τίρανα (14.000 κατ.). Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Δυρράχιον καὶ ἀεροπορικῶς μὲ τὸ ἐξωτερικόν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ Σκόδρα, τὸ Βεράτιον, κ.λ.π. Τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἡ Πρεμετή, οἱ Ἀγ. Σαράντα, ὁ Αὐλών, ἡ Κορυτσά (30.000 κατ.) εἶναι πόλεις, πού κατοικοῦνται ἀπὸ ἀμιγῆ ἑλληνικὸν πληθυσμόν, ὅστις εἶναι ὑπόδουλος εἰς τοὺς Ἀλβανούς.

Ίστορικά στοιχεία. Οί 'Αλβανοί θεωρούνται απόγονοι τῶν 'Ιλλυριῶν. Οἱ κατοικοῦντες εἰς Β 'Αλβανίαν (Γκέγκηδες) εἶναι ἀπολίτιστοι καὶ ζοῦν ποιμενικὸν βίον. Οἱ νότιοι, λόγῳ τῆς γειτνιάσεως μὲ τὴν Βόρειον Ἠπειρον, ὑπέστησαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἐκπολιτιστικὴν ἐκπαίδευσιν. Μέχρι τὸ 1913 ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τοὺς Τούρκους. Ἠλευθερώθησαν κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους. Τὸ 1939 κατελήφθη ἡ χώρα ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν. Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἠλευθερώθη καὶ ἔγινεν κράτος ἀνεξάρτητον.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶναι φιλικαὶ καὶ δὲν ἔχει διπλωματικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Κρατεῖ ὑπόδουλον τὴν Βόρειον Ἠπειρον καὶ καταπιέζει τοὺς ἐκεῖ ἀλυτρώτους Ἕλληνας. Ὁ Ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς προπαγανδίζει συνεχῶς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Γιουγκοσλαβία

Θέσις. Ὅρια. Εὐρίσκεται εἰς τὸ ΒΔ τμήμα τῆς Βαλκανικῆς. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας. Πρὸς Ν. ὑπὸ

τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ Ρουμανίας καὶ πρὸς Δ. βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν καὶ συνορεύει μὲ τὴν Ἰταλίαν.

Ἐκτασις. 255.805 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Εἶναι χώρα ὄρεινῃ. Τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ ἐδάφους τῆς καλύπτονται ἀπὸ ὄρη.

Ὅρη. Τὰ σπουδαιότερα ὄρη εἶναι : Αἱ Δειναρικαὶ Ἀλπεις, αἱ Ἀλπεις τῆς Σλοβενίας, τὸ ὄρος Σκάρδος (2.587 μ.), τὰ ὄρη τῆς Ἐρζεγοβίνης καὶ Μαυροβουνίου μὲ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς Ντούρμιτορ (2.552 μ.) καὶ Μάγκλιτς (2.550 μ.).

Πεδιάδες. Εἰς τὸ Β καὶ ΒΑ τμήμα τῆς χώρας ἐκτείνεται ἡ μεγάλη πεδιάς τοῦ Δουνάβεως. Διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ εἶναι εὐφορωτάτη. Ἄλλαι μικρότεραι πεδιάδες εἶναι τοῦ Μοναστηρίου καὶ Κοσσυφοπεδίου.

Ποταμοί. Ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς διέρχεται ὁ Μέγας ποταμὸς Δούναβις. Εἰς αὐτὸν χύνονται οἱ Δραῦος, Σαῦος καὶ Μοράβας. Ἄλλοι ποταμοὶ εἶναι ὁ Δρίνος καὶ ὁ Ἀξιός.

Λίμναι. Εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀλβανίας καὶ Γιουγκοσλαβίας εἶναι ἡ λίμνη Σκόδρα καὶ ἡ Ἀχρίς. Κοινὰ μετὰ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ Πρέσπα καὶ τῆς Δοϊράνης.

Ἀκταί. Αἱ ἀκταὶ τῆς εἶναι πολυσχιδεῖς καὶ πλησίον των ὑπάρχουν πολυάριθμοι μικραὶ νησίδες, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκατοίκητοι. Ἐκεῖ σχηματίζονται πολλοὶ κόλποι, φιόρδ καὶ λιμένες, σπουδαιότεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ κόλπος τοῦ Φιοῦμε, ὁ Κόλπος τοῦ Κουαρνέρο καὶ οἱ λίμνες τοῦ Κατάρου καὶ Σπαλάτου.

Κλίμα. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔχει κλίμα ἡπειρωτικόν. Εἰς τὰς Δαλματικὰς ἀκτὰς εἶναι γλυκὺ καὶ ἥπιον.

Οἰκονομία. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Εἶναι χώρα γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ. Καλλιεργοῦνται σιτηρά, ὅσπρια, γεώμηλα, τεύτλα καπνὸς κ.λ.π. Εἰς τὰ παράλια εὐδοκιμεῖ ἡ ἐλαία, τὰ ἐσπεριδοειδῆ καὶ τὰ ὀπωροφόρα. Τρέφουν μεγάλας ἀγέλας βοῶν, προβάτων, αἰγῶν, χοίρων, ἵππων κ.λ.π. Ἐκτρέφουν καὶ μεταξοσκώληκας.

Δάση. Τὰ ὄρη τῆς καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση δρυῶν, καστανεῶν, ἐλάτης, ὀξυᾶς κ.λ.π.

Άλιεία. Εἰς τὰς λίμνας καὶ τὰς Δαλματικὰς ἀκτὰς ἀσκεῖται ἡ ἀλιεία καὶ ἀλιεύονται μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων.

Ὅρυκτά. Εἰς τὸ ὑπέδαφος ὑπάρχουν κοιτάσματα γαιανθράκων καὶ μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου, βωξίτου, χρωμίτου, ὑδραργύρου καὶ μικρὰ κοιτάσματα πετρελαίου.

Βιομηχανία - Τεχνικὰ ἔργα. Τελευταίως ἡ βιομηχανία τῆς χώρας ἀνεπτύχθη σημαντικῶς. Εἰς τοῦτο συνετέλεσαν ἡ ἀφθονία τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἡ παραγωγή ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐκ τῶν ἀφθόνων ὑδατοπτώσεων. Ἐργοστάσια βαρέας βιομηχανίας κατασκευάζουν γεωργικὰς μηχανάς, σιδηροδρομικὸν ὑλικὸν κ.λ.π. Ὑπάρχουν βιομηχαναίαι ξύλου, χαρτοποιίας, σακχάρεως, τσιμέντων, λιπασμάτων, πυρείων κ.λ.π. Ἐπίσης ἐργοστάσια αὐτοκινήτων, μικρὰ ναυπηγεῖα κ.λ.π.

Ἐμπόριον. Τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένον. Ἐξάγει γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ξυλείαν κ.λ.π. Εἰσάγει πετρέλαιον, βιομηχανικὰ εἶδη, ἔλαστικά κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνὸν σιδηροδρομικὸν καὶ ὁδικὸν δίκτυον. Εἰς τὴν Ἀδριατικὴν, ἀκτοπλοικὰ σκάφη καὶ ποταμόπλοια εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐξυπηρετοῦν τὴν συγκοινωνίαν. Ἐθνικὴ ἀεροπορικὴ γραμμὴ τὴν συνδέει μὲ τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ Γιουγκοσλαυῖα παρουσιάζει τουριστικὸν ἐνδιαφέρον. Εἰς τὰ γραφικὰ νησάκια τῶν Δαλματικῶν ἀκτῶν οἱ ἐπισκέπται ἀπολαμβάνουν τὰ γραφικὰ φιόρδ καὶ τὰ λιμανάκια μὲ τὰ ἤσυχα νερά. Ἡ λίμνη Ἀχρίς κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἔχει ζωηρὰν τουριστικὴν κίνησιν λόγῳ τῶν φυσικῶν καλλωνῶν τῆς.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀνέρχεται εἰς 19.510.000 κατ. Εἶναι Σέρβοι, Κροᾶται καὶ Σλοβένοι οἱ περισσότεροι. Ὀλιγώτεροι εἶναι Βόσνιοι καὶ Μαυροβούνιοι. (Πυκνότης 76 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλῶσσα. Σερβικὴ. Ὀμιλεῖται ὅμως καὶ ἡ Κροατικὴ, Σλοβενικὴ κ.λ.π.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι. Οἱ Κροᾶται καὶ Σλοβένοι εἶναι Καθολικοί. Ὑπάρχουν καὶ ὀλίγοι Μωαμεθανοί.

Πολίτευμα. Ὁμοσπονδιακὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία.

Νόμισμα. Δηνάριον. 10 δηνάρια = 1 δραχμὴ.

Τὸ Βελιγράδιον

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Βελιγράδιον (590.000 κατ.). Εἶναι κτισμένη εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ποταμῶν Δουνάβεως καὶ Σάου. Εἶναι πνευματικόν, ἐμπορικόν καὶ βιομηχανικόν κέντρον καὶ κόμβος σιδηροδρομικῶν καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν. Ἔχει σπουδαῖον ποτάμιον λιμένα. Ἐκεῖ ἐθανατώθη ὁ Ρήγας ὁ Φεραῖος. Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Ζάγκρεμπ (290.000 κατ.), ἡ Λουμπλιάνα (120.000 κατ.), τὸ Σεράγιεβον (120.000 κατ.) τὰ Σκόπια (122.000 κατ.), ἡ Νίσα (50.000) τὸ Μοναστήριον (32.000 κατ.) ἡ Στρώμνιτσα ἡ Κετίγνη κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Γιουγκοσλαυία εἶναι ἡ παλαιὰ Σερβία. Ἦτο ὑπόδουλος εἰς τοὺς Τούρκους. Κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους ἦτο σύμμαχος μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐδιπλασιάσθη. Μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον συνεκροτήθη εἰς ἡνωμένην Γιουγκοσλαυίαν (Βασίλειον Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων). Κατὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὁ Κροατικῆς καταγωγῆς Ἰωσήφ Μπρόζ, ὁ γνωστὸς Στρα-

τάρχης Τίτο, ἐξεθρόνισε τὸν Βασιλέα Πέτρον τὸν Β' καὶ ἱδρυσεν
Λαϊκὴν Δημοκρατίαν.

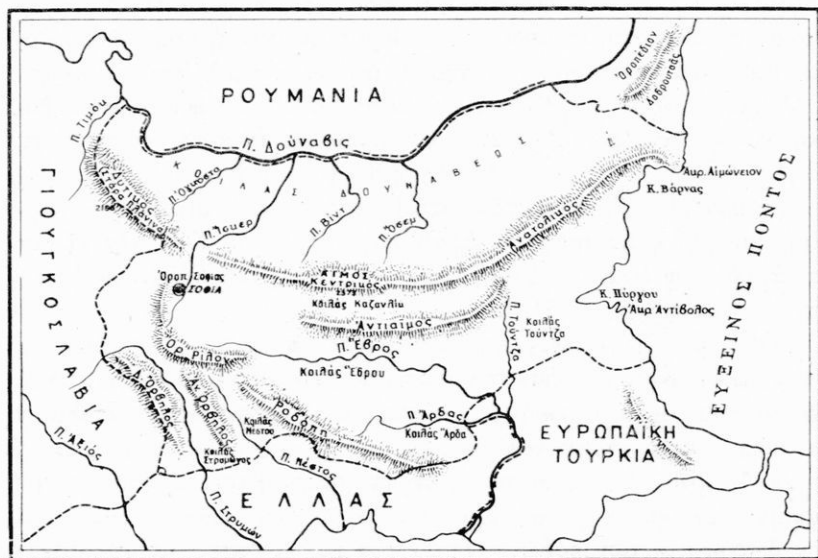
Σχέσεις με τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας εἶναι φιλικαί. Ἡ Ἑλλάς, Γιουγκοσλαυία καὶ Τουρκία ἔχουν συνάψει συνθήκην φιλίας. Αἱ δύο χῶραι ἔχουν στενὰς διπλωματικὰς σχέσεις καὶ ἔμπορικὰς συναλλαγὰς. Εἰσάγομεν κτηνοτροφικὰ καὶ γεωργικὰ προϊόντα καὶ ἐξάγομεν εἰς Γιουγκοσλαυίαν κυρίως ἔσπεριδοειδῆ καὶ πρῶτας ὕλας.

Βουλγαρία

Θέσις. Όρια. Εύρίσκεται εις τὸ ΒΑ τμήμα τῆς Βαλκανικῆς. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Ρουμανίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ πρὸς Δ. ἔχει τὴν Γιουγκοσλαβίαν. **Ἐκτασις.** 110.500 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσική διαμόρφωσις. Τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι πεδινόν. Τὸ ἕτερον ἥμισυ εἶναι ὄρειον καὶ λοφῶδες.

**Ορη.* Τα κυριώτερα ὄρη εἶναι : Ὁ Αἶμος ἢ Βαλκάν (2.373 μ.),

ΧΑΡΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ροδόπη (2.930 μ.), ὁ Ὀρβηλος (2.680 μ.), Ρίλον (2.716 μ.) Στάρρα Πλάνινα (2.998 μ.).

Πεδιάδες. Ἡ πεδιάς τοῦ Κάτω Δουνάβεως, ἐκτείνεται μεταξύ Αἵμου καὶ Δουνάβεως. Μεταξὺ Αἵμου καὶ Ροδόπης εἶναι ἡ πεδιάς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Ἀρδεύονται καὶ εἶναι εὐφορώταται.

Ποταμοί. Ὁ Δούναβις, ὁ ὁποῖος τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν. Ὁ Ἐβρος, ὅστις δέχεται πολλοὺς παραποτάμους, τὸν Ἄρδαν, τὸν Τούντζαν κ.λ.π. ἀρδεύει τὴν πεδιάδα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ κατέρχεται εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ἄλλοι ποταμοὶ εἶναι ὁ Στρυμών, ὁ Νέστος, οἵτινες κατέρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μεγάλας λίμνας δὲν ἔχει.

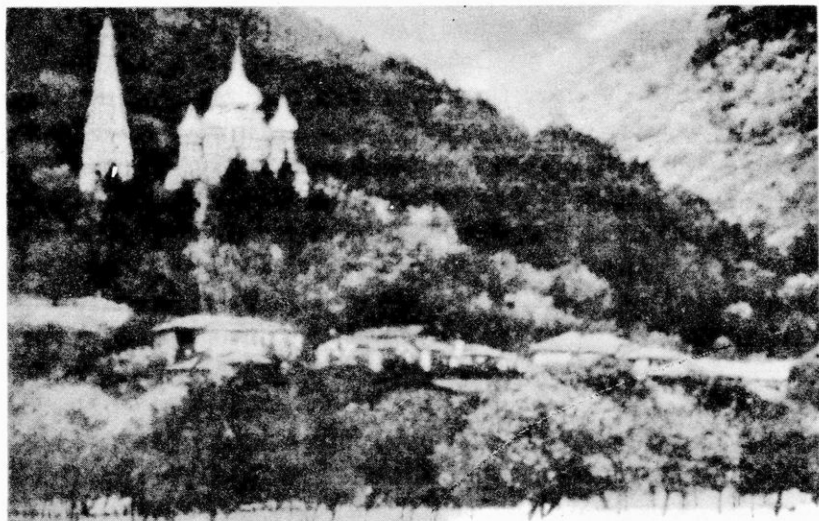
Κλίμα. Εἶναι ἡπειρωτικὸν μὲ βαρὺν χειμῶνα. Εἰς τὰ ἀνατολικά εἶναι ὀλίγον ἡπιώτερον, λόγῳ τῆς θαλάσσης.

Οἰκονομία. Γεωργία. Τὸ ἔδαφός της εἶναι εὐφορώτατον μὲ ἄφθονα προϊόντα. Παράγει δημητριακὰ εἰς ἀφθονίαν. Ἐπίσης καπνόν, ἡλίανθον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον παράγεται ἔλαιον, τεῦτλα, οἶνον, βάμβακα, γεώμηλα καὶ πολλὰ ὄσπρια. Εἰς τὴν κοιλάδα πλησίον τῆς πόλεως Καζανλίκ καλλιιεργεῖται ἐντατικῶς ἡ ροδῇ (τριανταφυλλιά) καὶ δι' ἐπεξεργασίας ἐξάγεται τὸ ροδέλαιον. Εἶναι ἡ ὀνομαστὴ κοιλὰς τῶν Ρόδων καὶ κατὰ τὴν ἀνθησιν, ὁ ἀήρ εἰς ἀπόστασιν μιλλίων εὐωδιάζει.

Κτηνοτροφία. κ.λ.π. Εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς ἐκτεταμένους βοσκοτόπους ἐκτρέφονται κατὰ ἑκατομμύρια αἰγοπρόβατα, βόες, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. Διαδεδομένη ἐπίσης εἶναι ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοκομία. Τὰ 80% τῶν κατοίκων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Δάση καλύπτουν τὰ 30% τῆς χώρας καὶ ἀποδίδουν ἐκλεκτὴν ξυλείαν. Εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου ἀσκεῖται ἱκανοποιητικῶς ἡ ἀλιεία.

Ὄρυκτά. Τὸ ἔδαφός της δὲν εἶναι πλούσιον εἰς ὄρυκτά. Ὑπάρχουν μικρὰ κοιτάσματα σιδήρου, μολύβδου, βωξίτου ἀλλὰ δὲν γίνεται συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις. Τελευταίως ἀνευρέθησαν καὶ μικραὶ πετρελαιοπηγαί.

Βιομηχανία. Δὲν εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Περιορίζεται εἰς τὴν βιομηχανίαν καπνοῦ, κατεργασίαν δερμάτων, ἀλευροποιίαν καὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν ρόδων. Ὑπάρχουν καὶ ἐργοστάσια ὑφαντουργίας, τσιμέντου καὶ σακχάρους.

Ἡ Βουλγαρική μονή Σίπκα

Ἐμπορίον. Διεξάγεται κυρίως μετὰ τὴν Σοβ. Ἑνώσιν καὶ Ἀνατολ. Γερμανίαν. Ἐξάγει γεωργικὰ καὶ πτηνοτροφικὰ προϊόντα καὶ εἰσάγει βιομηχανικὰ εἶδη, μηχανάς, αὐτοκίνητα καὶ φάρμακα.

Συγκοινωνία. Δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ἀνεπτυγμένη ἔχει σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ ὁδικὴν συγκοινωνίαν δι' αὐτοκινήτων καὶ ποταμόπλοια εἰς τὸν Δούναβιν. Ἀεροπορικὴ γραμμὴ τὴν συνδέει μετὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Δὲν παρουσιάζει σημαντικὴν τουριστικὴν κίνησιν, λόγῳ τῶν περιορισμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς ταξιδιώτας τὰ κομμουν. κράτη. ἔχει πολλὰ παλαιὰ μνημεῖα τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπως ἡ παλαιὰ Μεσαιωνικὴ πρωτεύουσα τὸ Τύρνοβον, ἡ Βουλγαρική Μονὴ Σίπκα εἰς τὸν Αἶμον, ἡ Φιλιππούπολις, ὅπου γίνεται διεθνὴς ἔκθεσις, ἡ Σόφια μετὰ τὸν θαυμάσιον Μητροπολιτικὸν ναὸν κ.λ.π. Ἐπίσης ἔχει ὠραία τοπία. Ἡ περίφημος κοιλὰς τῶν ρόδων μαγεύει τὸν ἐπισκέπτην.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. Πληθυσμός. 8.144.000 κάτ. (ἀπογρ. 1964), κατὰ τὸ πλεῖστον ὁμοιογενής. Ὑπάρχουν 500.000 Τοῦρκοι καὶ Ἀθίγγανοι καὶ 250.000 Πομάκοι. (Πυκνότης 74 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλώσσα. Βουλγαρική. Είναι γλώσσα σλαβική, ιδιότυπος.

Θρησκεία. Χριστιανοί Ὀρθόδοξοι, Σχισματικοί. Ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ὁ Πατριάρχης των ὀνομάζεται Ἐξάρχος.

Πολίτευμα. Λαϊκὴ Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία.

Νόμισμα. Λέβι. 1 Λέβι = 4,5 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Χώρας ἡ Σόφια (276.000 κατ.). Ἐξ αὐτῆς διέρχεται ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Εὐρώπης-Κων/πόλεως. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ Φιλιππούπολις (170.000 κατ.), ὅπου ἤκμαζεν ἄλλοτε ἑλληνικὴ παροικία, ἡ Βάρνα (125.000 κατ.) σημαντικὸς λιμὴν, ἡ Πλεύνα (68.000 κατ.), τὸ Κάζανλίκ εἰς τὴν Κοιλάδα τῶν Ρόδων, ἡ Ρουστόκ (100.000 κατ.) κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Βούλγαροι εἶναι Μογγολικῆς καταγωγῆς. Ἐγκατεστάθησαν πρῶτον εἰς τὸν Βόλγαν καὶ ὠνομάσθησαν Βούλγαροι. Κατὰ τὸν 5ον μ.χ. αἰῶνα ἔγκατεστάθησαν εἰς τὴν σημερινὴν Βουλγαρίαν. Ἐξεχριστιανίσθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ ἔκαμαν ἀγρίας ἐπιδρομὰς κατὰ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Τοὺς ὑπέταξεν ὁ Βυζ. Αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ὑπεδουλώθησαν εἰς τοὺς Τούρκους. Κατὰ τὸ 1912 ἐπολέμησαν κατὰ τῆς Τουρκίας ὡς σύμμαχοι τῆς Ἑλλάδος καὶ Σερβίας. Τὸ 1913 ὅμως, ἐπετέθησαν ἐναντίον τῶν συμμάχων των καὶ ἐνίκηθησαν. Κατὰ τοὺς Α' καὶ Β' Παγκοσμίους πολέμους ἐπολέμησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Γερμανῶν καὶ διέπραξαν κατὰ τὴν κατοχὴν εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων σφαγὰς καὶ φρικαλεότητες.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Λόγῳ τῶν βιαιοτήτων ποὺ διέπραξε κατὰ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Γερμανικὴν κατοχὴν καὶ τῶν βλέψεων ποὺ ἔχει κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἑδαφῶν, μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ὑπάρχει καχυποψία καὶ ψυχρότης. Σήμερον ἔχουν ἀποκατασταθῇ αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις καὶ σημειοῦνται μεταξύ τῶν δύο χωρῶν μικραὶ ἐμπορικαὶ συναλλαγαί.

Ρουμανία

Θέσις Ὄρια. Εὐρίσκεται εἰς τὰ βόρεια τῆς Βαλκανικῆς. Πρὸς Β. καὶ Α. συνορεύει μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνῶσιν καὶ τὸ Ν.Α. τμήμα

της βρέχεται από τον Εύξεινον Πόντον. Προς Ν. έχει την Βουλγαρία και προς Δ. έχει την Γιουγκοσλαβία και την Ούγγαρία.

Έκτασις. 237.502 τετ. χιλ.

Φυσική διαμόρφωσις. Όλοκληρον το ΒΔ τμήμα της είναι όρεινόν, ενώ το ΝΑ είναι άπέραντος πεδιάς.

Όρη. Δύο όροσειραι διασχίζουν την χώραν εις το κέντρον από βορρά, τα Καρπάθια (2.300 μ.) και αί Τρανσυλβανικάί *Αλπεις με τας κορυφάς Νεγκοϋ (2.544 μ.).

Πεδιάδες. Της Βλαχίας και το όροπέδιον Τρανσυλβανίας.

Ποταμοί. Ό κυριώτερος ποταμός είναι ό Δούναβις. Έρχεται από την Γιουγκοσλαβία, διέρχεται το στενόν Σιδηραϊ Πύλαι και διαγράφει τὰ νότια σύνορα τής χώρας με την Βουλγαρίαν. Σπουδαιότεροι παραπόταμοι του Δουνάβεως είναι ό Σερέτ, ό Προϋθος, κ.λ.π.

Λίμναι. Πολλὰς μικράς λίμνας έχει προς Ν. παρά τας όχθας του Δουνάβεως.

Ακταί. Τὰ παράλια του Εύξεινου πόντου μήκους 285 χιλιομέτρων έχουν έλαχίστας κολπώσεις και κύριον λιμένα τής Κωνσταντίας.

Κλίμα. Έχει κλίμα ψυχρόν και χειμώνα βαρύν. Ό Δούναβις και οί παραπόταμοι καθ' όλον τον χειμώνα είναι παγωμένοι. Το θέρος το κλίμα είναι πολύ θερμόν εις τὰ πεδινά.

Οίκονομία. Γεωργία. Είναι χώρα γεωργική. Καλλιεργείται καπνός, βάμβαξ, λίνον, κάνναβις, ήλιοτρόπιον, γεώμηλα και άφθονα δημητριακά.

Έκκλησία εις τὰ Καρπάθια

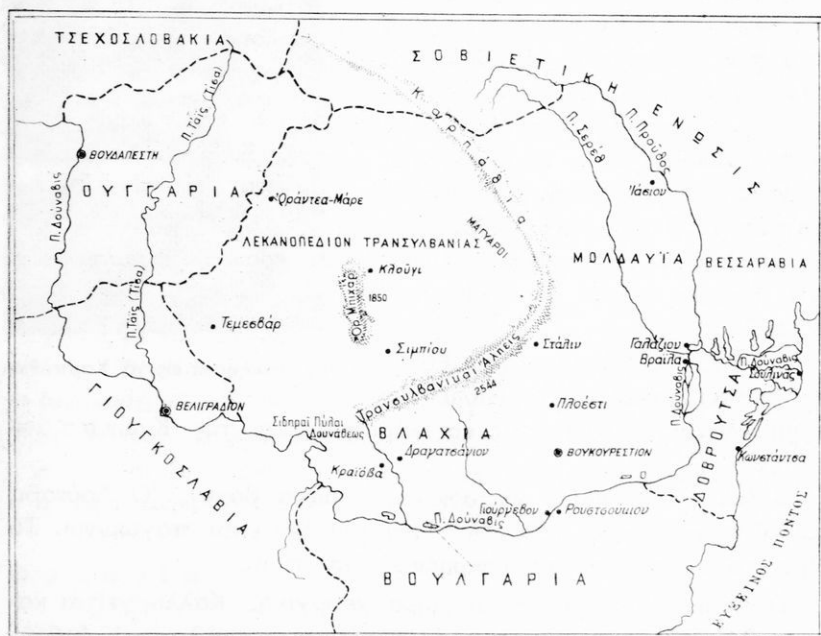
Κτηνοτροφία κ.λ.π. Είναι πολύ ανεπτυγμένη. Εἰς τὰ ἀπέραντα λειβάδια της ἐκτρέφονται κατὰ ἑκατομύρια βόες, πρόβατα, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. Ἡ ἀλιεία της εἰς τὸν Εὐξεινον εἶναι πολὺ περιορισμένη.

Δάση. Ἀπέραντα δάση κωνοφόρων κυρίως δένδρων καλύπτουν τὰς ὄροσειράς τῆς χώρας καὶ παράγεται ἐκλεκτὴ ξυλεία. Τὸ 50% τῶν κατοίκων ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου. Εἶναι ἡ δευτέρα χώρα τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου. Ὑπάρχουν ἐπίσης μεταλλεῖα σιδήρου, χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ κοιτάσματα βωξίτου, λιγνίτου κ.λ.π.

Βιομηχανία. Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας ἔχει ἐθνικοποιηθῇ. Ἔχει ἐργοστάσια ξυλείας καὶ παραγωγῆς χάρτου, βυρσοδεψεῖα, ἐργοστάσια σακχαρώς, χημικῶν προϊόντων, τσιμέντου, διύλιστήρια πετρελαίου, ἐργοστάσια μεταλλουργίας κ.λ.π.

Ἐμπόριον. Ἐξάγει πετρέλαιον, ξυλείαν, δημητριακὰ, ζῶα καὶ εἰσάγει βιομηχανικὰ προϊόντα.

ΧΑΡΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Συγκοινωνία. Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ὑπάρχει ἄριστον ὁδικὸν δίκτυον. Ὁ Δούναβις τὴν συνδέει ἀτμοπλοικῶς μὲ τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ ἐσωτερικῶς διὰ τῶν παραποτάμων του μὲ ποταμόπλοια. ἔχει θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριώτερον λιμένα τὴν Κωνσταντῖαν. Ἐθνικαὶ ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ συνδέουν τὸ Βουκουρέστιον μὲ ὅλας τὰς πρωτεύουσας τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν ἀπ' εὐθείας καὶ δι' αὐτῶν μὲ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ Ρουμανία, ὅπως ὅλα τὰ κράτη τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ, δὲν ἔχουν ἀναπτύξει τουριστικὰ προγράμματα καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῶν ξένων εἶναι περιορισμένη. Πάντως ἔχει νὰ ἐπιδείξη πολλὰ ἀξιοθέατα, ὅπως τὸ ἀνάκτορον Σιντεῖα εἰς Βουκουρέστιον, ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, αἱ πετρελαιοπηγαί, τὰ περίφημα στενὰ «Σιδηραὶ Πύλαι τοῦ Δουνάβεως» κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. Πληθυσμὸς. 18.927.000 κατ. Ἐξ αὐτῶν 86% εἶναι Ρουμάνοι. Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Οὐγγροί, Ἑβραῖοι, Ἀθίγγανοι κ.λ.π. Παλαιότερον ὑπῆρχον πολλοὶ Ἕλληνες. (Πυκνότης 80 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλῶσσα. Ρουμανικὴ. Γράφεται μὲ λατινικὰ στοιχεῖα.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι 90%. Εἶναι καὶ ὀλίγοι Καθολικοί.

Πολίτευμα. Λαϊκὴ Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία. **Νόμισμα.** Λεΐ = 5 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Ρουμανίας εἶναι τὸ Βουκουρέστιον 1.354.000 κατ. (ἀπογραφή 1964). Εἶναι ὡραιότατη πόλις καὶ ὀνομάζεται «Παρίσι τῆς Ἀνατολῆς». ἔχει λαμπρὰ οἰκοδομήματα, ἀρχαίους ναοὺς, ἀνάκτορα, πάρκα καὶ εἶναι βιομηχανικὸν κέντρον, πνευματικὸν κέντρον καὶ συγκοινωνιακὸς κόμβος. Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Πλοέστι (96.000 κατ.), τὸ Δραγατσάνι, ἡ Βραϊλά, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, τὸ Ἰάσιον καὶ ἡ Κωνσταντῖα, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Ρουμανίας ἦσαν οἱ Γέται καὶ οἱ Δάκες ἢ Δακοί, (Δακία). Ἀργότερον ἀνέμιχθησαν μὲ τοὺς Σλαῦους καὶ Ρωμαίους καὶ προῆλθον οἱ σημερινοὶ Ρουμάνοι.

Προπολεμικῶς εἰς Ρουμανίαν ὑπῆρχον ἀκμάζουσαι Ἑλληνικαὶ παροικίαι, ὅπου πολλοὶ Ἕλληνες ηὐδοκίμησαν καὶ ἀνεδείχθησαν μεγιστάνες τοῦ πλοῦτου εὐεργετήσαντες πολλαπλῶς τὴν πατρίδα. (Ἀρσάκης, Ζάππαι κ.λ.π.) Μετὰ τὸν Β΄ Παγκόσιον Πόλεμον τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐξεδιώχθη. Ἀπὸ τὴν Μολδαυίαν τῆς Ρουμανίας ὁ Ἀλ. Ὑψηλάντης ἤρχισεν τὴν Ἑλλην. ἐπανάστασιν. Διέβη τὸν Προῦθον καὶ εἰς τὸ Ἰάσιον ἐκήρυξε τὴν ἑναρξιν τοῦ ἀγῶνος. Εἰς Δραγατσάνιον ἔπεσεν ἡρωϊκῶς μαχόμενος ὁ Ἱερὸς Λόχος.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου αἱ σχέσεις Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος ἦσαν φιλικαί. Μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τὴν κατάσχεσιν τῶν περιουσιῶν των δὲν εἶναι ἐγκάρδιοι. Πάντως ἔχομεν διπλωματικὰς σχέσεις καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγὰς.

Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία

Τὸ Κράτος τῆς Τουρκίας ἐκτὸς τῆς Μ. Ἀσίας, περιλαμβάνει καὶ τμῆμα τῆς Θράκης. Τὸ τμῆμα τοῦτο λέγεται Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία.

Θέσις. Ὅρια. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας. Πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὴν Προποντίδα. Πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὸν Βόσπορον καὶ πρὸς Δ. ἔχει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

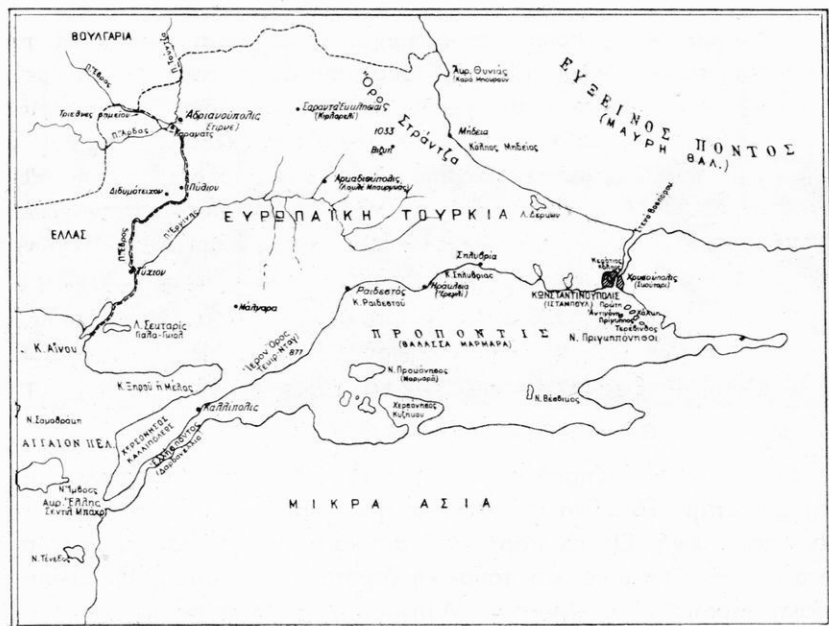
Ἐκτασις. 23.485 τερ. χιλιόμετρα.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὅρη. Πιδιάδες. Τὸ ἑδαφὸς τῆς εἶναι σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου πεδινόν. Εἰς τὰ ΒΑ μόνον παρὰ τὸν Εὐξείνιον, ὑπάρχει ἡ ὄροσειρὰ Σ τ ρ ά ν τ ζ α (1.035 μ.).

Ποταμοί. Ὁ Ἑ ρ γ ί ν η ς. Οὗτος διαρρέει καὶ ἀρδεύει τὴν πεδιάδα, δέχεται πολλοὺς μικροὺς παραποτάμους καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἑ β ρ ο ν, ὅστις τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ χύνεται εἰς τὸ Αἰ γ α ῖ ο ν.

Λίμναι. Σ έ κ τ α ρ ι ς, πλησίον τοῦ Ἑβρου, Δ έ ρ κ ω ν, παρὰ τὸν Εὐξείνιον καὶ δύο μικραὶ παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Θάλασσα - Κόλποι - Πορθμοί. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐ ξ ε ῖ ν ι ο ν Πόντον καὶ τὴν Προποντίδα. Εἰς τὸ Αἰγαῖον εὐρίσκεται ὁ Μέλ α ς κόλπος καὶ εἰς τὰ στενὰ τοῦ Βοσπό-

ΧΑΡΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

ρου ὁ μικρὸς ἱστορικὸς Κεράτιος κόλπος. Ἀπὸ τὴν Ἀσίαν τὴν χωρίζουν οἱ πορθμοὶ Βόσπορος καὶ Ἑλλησποντος.

Κλίμα. Ἐχει κλίμα ψυχρὸν καὶ δριμύ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ νότια ὀλίγον ἥπιον. Τὸ θέρος εἶναι γλυκὺ καὶ εὐχάριστον.

Οἰκονομία. Γεωργία. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον. Ἀρδεύεται καὶ παράγει ἄφθονα δημητριακά, καπνόν, ὄρυζαν, βάμβακα, τεύτλα, οἶνον κ.λ.π.

Κτηνοτροφία. Εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ἐκτρέφονται βόες, βούβαλοι, πρόβατα καὶ παράγονται ἄρκετὰ κτηνοτροφικὰ εἶδη.

Ὅρυκτά. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς εἶναι μικραὶ ποσότητες λιγνίτου.

Βιομηχανία. Περιορίζεται εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν προϊόντων τῆς. Ἐργοστάσια ἀλευροποιίας, οἶνοποιίας, σακχαρώους κ.λ.π. ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Τελευταίως ἰδρύθησαν καὶ εἰς τὴν Κων/πολιν ἐργοστάσια ἄρτου καπνοῦ κλωστοῦφαντουργίας κ.λ.π.

Ὁ ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας καὶ ὁ Ἱππόδρομος

Συγκοινωνία. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἐνώνει τὴν Κων/πολιν μὲ τὴν Εὐρώπην. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον καὶ ἡ συγκοινωνία δι' αὐτοκινήτων δὲν εἶναι πυκνὴ. Εἰς τὰ παράλια ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ πλοῖα ἀκτοπλοῖας. Ὑπάρχει καὶ τουρκικὴ ἀεροπορικὴ γραμμὴ. Ἡ Ὀλυμπιακὴ ἀεροπορία συνδέει τὰς Ἀθήνας μὲ τὴν Κων/πολιν.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη διότι παρουσιάζει ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον ἡ Κων/πολις. Τὴν ἐπισκέπτονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου διὰ νὰ γνωρίσουν τὸν ἀπαράμιλλον ναὸν τῆς Ἀγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας (ἤδη Μουσεῖον) καὶ τὰ ἄλλα περίφημα Βυζαντινὰ μνημεῖα. Ζωηρὸν ἐνδιαφέρον προκαλοῦν τὰ ἀνάκτορα τῶν Σουλτάνων Τόπ - Καποῦ, Ντολμά - Μπαξέ, μὲ τὰς ἀμυθῆτου πλούτου αἰθούσας των, τὰ διάφορα μουσεῖα ἰσλαμικῆς τέχνης, τὸ περίφημον τζαμί Σελήμ τῆς Ἀδριανουπόλεως, τὰ στενὰ τοῦ Βοσπόρου μὲ τὰς φυσικὰς καλλονὰς των, ἡ συνοικία τοῦ Φαναρίου μὲ τὸ Πατριαρχεῖον κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. Πληθυσμός. 2.719.000 κοτ. (ἀπογρ. 1965), ἐκ τῶν ὁποίων 100.000 εἶναι Ἕλληνες καὶ 80.000 Ἰσραηλῖται, Βούλγαροι καὶ Πομάκοι.

Γλῶσσα. Τουρκικὴ, μὲ λατινικοὺς χαρακτῆρας.

Θρησκεία. Μωαμεθανικὴ. **Πολίτευμα.** Δημοκρατία.

Νόμισμα. Τουρκικὴ λίρα. 1 λίρα τουρκ. = 2 δρχ.

Πόλεις. Κωνσταντινούπολις (1.460.000 κατ.) μετὰ τῶν προαστείων της. Ἀπὸ τοῦ 1453 ἕως τοῦ 1922 ἦτο πρωτεύουσα τοῦ

Τουρκικοῦ Κράτους. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τοῦ κόσμου. Εἶναι κτισμένη ἐπὶ ἑπτὰ λόφων καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ Κερατίου κόλπου, ὁ ὁποῖος τὴν χωρίζει εἰς τὰς δύο συνοικίας της, Γαλατᾶ καὶ Πέραν, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ γεφύρας. Πρὸς Β. τῆς πόλεως κεῖται ἡ ἱστορικὴ συνοικία Φανάριον ὅπου ἐδρεύει τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Εἶναι ὀνομαστή διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς της καὶ τὸν περίλαμπρον ναὸν τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

Ἄλλαι πόλεις, ἡ Ἀδριανούπολις (33.000 κατ.) ἡ Ραιδεστός (16.000 κατ.), αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι (15.000 κατ.) Καλλιπολίς κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ σημερινοὶ Τούρκοι εἶναι Ἀσιατικῆς καταγωγῆς καὶ ἐξώρμησαν ἐκ τοῦ Τουρκεστάν. Τὸ 1230 μ.χ. ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἑσκή Σεχέρ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐπὶ Σουλτάνου Μωάμεθ Β' τὸ 1453 ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ διέλυσαν τὴν Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορίαν. Ἐπεχείρησαν νὰ ἐπεκτείνουν τὴν κυραρχίαν των εἰς τὴν Κεντρ. Εὐρώπην, ἀλλ' ἀπέτυχον. Κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον ἔχασαν τὰς κτήσεις των εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ περιορίσθησαν εἰς τὸ σημερινὸν τμῆμα. Τὸ 1922 κατηργήθη ἡ Μοναρχία καὶ ἐκηρύχθη Δημοκρατία.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν ὁ Μέγας Ἕλλην πολιτικὸς Ἐλευθ. Βενιζέλος καὶ ὁ ἀναμορφωτῆς τῆς Νέας Τουρκίας Κεμάλ Ἀτατούρκ, συνήψαν συνθήκην φιλίας καὶ καλῆς γειτνιάσεως Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Ἀπὸ τότε αἱ σχέσεις τῶν δύο χωρῶν εἶναι φιλικαί. Τὰς φιλικὰς σχέσεις ἀπὸ ὀλίγων ἑτῶν διαταράσσει τὸ Κυπριακὸν θέμα. Ἦδη ἔχει ἐπέλθει σχετικὴ ὕφεσις καὶ μεταξὺ Ἑλλήνων Κυπρίων καὶ τῆς Τουρκικῆς μειονότητος διεξάγονται, μὲ τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Τουρκικῆς κυβερνήσεως, συζητήσεις πρὸς λύσιν τοῦ θέματος. Αἱ δύο χῶραι συνδέονται μεταξὺ των ὡς καὶ μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυίας μὲ σύμφωνον φιλίας. Ἡ Τουρκία ὡς μέλος τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. ἔχει στρατιωτικὴν συμμαχίαν μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἐχει καὶ διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις.

Ἀσκήσεις. 1) Τί μέρη θὰ συναντήσετε, ἂν μεταβῇτε ἀτμοπλοικῶς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Κωνσταντῖνα Ρουμανίας ;

- 2) Προγραμματίσατε άτμοπλοϊκόν ταξίδιον από Θεσ/νίκης εἰς Δυρράχιον Ἀλβανίας. Τί θά συναντήσετε ;
- 3) Ὁ ποταμός Δούναβις από ποίας Βαλκανικᾶς χώρας διέρχεται, καί ποίας πόλεις τῶν συνδέει αὐτός καί οἱ παραπόταμοί του μέ ποταμόπλοια ;
- 4) Σχεδιάσατε τόν χάρτην τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, χωρίσατε τὰ κράτη καί τοποθετήσατε τὰς πρωτευούσας τῶν.
- 5) Σχεδιάσατε κεχωρισμένως τοὺς χάρτας ὧν τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν καί τοποθετήσατε ὄρη, ποταμούς, λίμνας, θαλάσσας, κόλπους, πορθμούς κ.λ.π.
- 6) Ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μέ τὰ ἄλλα Βαλκανικά κράτη ;

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.

Περὶ τῆς Ε.Ο.Κ. «Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος», ὡμιλῆσαμεν ἄνωτέρω εἰς τὸ κεφάλαιον «ΕΛΛΑΣ». Ἐπειδὴ μέ τὰ Κράτη τῆς Ε.Ο.Κ. ἡ Ἑλλάς, ὡς μέλος καί αὐτή, εὐρίσκεται εἰς εὐρύτερας ἐμπορικᾶς συναλλαγάς, διὰ τοῦτο θά τὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον.

I. Ἰταλία

Θέσις. Ὅρια. Τὸ Ἰταλικὸν κράτος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴν Χερσόνησον καί ἀπὸ τὰς νήσους Σικελίαν, Σαρδηνίαν, Ἑλβαν καί πολλὰς ἄλλας μικροτέρας. Ἡ Ἰταλία συνορεύει πρὸς Β. μέ τὴν Γιουγκοσλαυίαν, Ἑλβετίαν, Αὐστροίαν καί Γαλλίαν καί βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, τὸ Ἰόνιον τὸ Ἀδριατικὸν καί τὸ Τυρρηνικὸν Πέλαγος. **Ἔκτασις.** 301.220 τ. χιλ.

Φυσικὴ Διαμόρφωσις. Μορφολογικῶς χωρίζεται εἰς τὴν Β. Ἰταλίαν, τὴν περιοχὴν τῶν Ἀπεννίνων καί τὴν νησιώτικην Ἰταλίαν.

Ὅρη. Πεδιάδες. Ἡ Β. Ἰταλία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς πεδιάδας τοῦ Πάδου καί τῆς Βενετίας. Τὰς πεδιάδας περιβάλλουν ἡμικυκλικῶς ἀπὸ βορρᾶ καί ἀνατολῶν, εἰς ἄρκετὸν πλάτος αἱ Ἀλπεις, αἱ ὁποῖαι χωρίζουν τὴν χώραν ἀπὸ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην. Αἱ σημαντικώτεραι κορυφαὶ εἶναι τὸ Μόντε Ρόζα (4.640 μ.), Μπερνίνα (4.050), Ἀνταμπέλο (3.560) κ.λ.π. Πρὸς τὰ Νότια ἀπλοῦται εἰς μῆκος 1.400 χιλιομ. ἡ ὄροσειρά τῶν Ἀπεννίνων μέ τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν Γκραν Σάσσο (2.930 μ.). Παρὰ τὴν Νεάπολιν εὐρίσκεται ὁ Βεζούβιος (ἡφαίστειον 1.200 μ.).

Εἰς τὴν Σικελίαν ὑφ'οὔνται ἡ Αἴτνα (ἡφαίστειον 3.270 μ.) καὶ αἱ ὄροσειραὶ Νεμπρόντι (1.975 μ.). Ἐκατέρωθεν τῶν Ἀπεννίνων καὶ εἰς τὰ παράλια Σαρδηνίας καὶ Σικελίας ὑπάρχουν πεδινὰ πε-
ριοχαί.

Ποταμοί. Κυριώτεροι εἶναι ὁ Πάδος, ὅστις διαρρέει τὴν ὁμώ-
νυμον πεδιάδα, ὁ Ἀδίγης, ὁ Πιάβε, ὅστις διαρρέει τὴν πε-
διάδα τῆς Βενετίας καὶ ὁ Τίβερις, ὅστις διέρχεται διὰ τῆς Ρώμης.

Λίμναι. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι εἰς τὸ Β. τμήμα τῆς Χώρας. Κυ-
ριώτεραι εἶναι ἡ Λάγκο Ματζόρε, ἡ Κόμο, ἡ Γκάρντα
κ.λ.π.

Κόλποι. Χερσόνησοι. Ἀκρωτήρια. Εἰς τὸ Τυρρηνικὸν Πέλαγος
εἶναι ὁ κόλπος τῆς Γενούης, εἰς τὴν Ἀδριατικὴν ὁ κόλπος τῆς
Βενετίας καὶ εἰς τὸ Ἰόνιον ὁ κόλπος τοῦ Τάραντος. Χερ-
σόνησοι εἶναι τῆς Καλαβρίας, ἡ ὁποία τελειώνει εἰς τὸ Ἀκρωτή-
ριον Σπαρτιβέντο καὶ τῆς Ἀπουλίας μὲ τὸ ἄκρωτήριον
Σάντα Μαρία. Εἰς τὴν Σικελίαν τὸ ἄκρωτήριον Πασσέρο.

Νῆσοι. Σικελία, Ἑλβα, Στρόμπολι (ἡφαίστειον),
Λιπάριον κ.λ.π.

Πορθμοί. Μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας, εἶναι ὁ πορθμὸς Μεσ-
σήνης, μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἀλβανίας ὁ πορθμὸς Ὁτράντο,
καὶ μεταξὺ Σαρδηνίας καὶ Κορσικῆς ὁ πορθμὸς Ἀγίου Βονιφα-
τίου.

Κλίμα. Τὸ βόρειον τμήμα τῆς χώρας ἔχει ἡπειρωτικὸν κλίμα.
Ἡ κεντρικὴ καὶ ἡ νότιος Ἰταλία καὶ τὰ παράλια ἔχουν μεσογειακόν,
μὲ ἥπιον χειμῶνα καὶ ὁροσερὸν θέρος εἰς τὰ παράλια.

Οἰκονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία κ.λ.π. Ἡ γεωργία εἶναι πολὺ
ἀνεπτυγμένη. Δημητριακά, οἶνος, ἔλαιον, ὄσπρια, ἐσπεριδοειδῆ,
κάστανα, ὄρυζα κ.λ.π. παράγονται ἐν ἄφθονίᾳ. Ἐπίσης ἀνεπτυγμένη
εἶναι ἡ κτηνοτροφία, ἡ ὀρνιθοκομία, ἡ μελισσοκομία, ἡ σηροτρο-
φία, κ.λ.π. Τὰ δάση καλύπτουν τὸ 1/5 τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας
καὶ ἡ δοσοκομία ἀποδίδει μεγάλας ποσότητας ξυλείας. Ἐπίσης
ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ ἀλιεία. Εἰς τὰς λίμνας καὶ ποταμούς της ὑπάρ-
χουν ἰχθυοτροφεῖα.

Ὀρυκτά. Εἶναι πτωχὴ εἰς ὀρυκτά. Παράγει ὅμως ἄφθονον
θεῖον καὶ μικρὰς ποσότητας ὑδραργύρου, ψευδαργύρου καὶ χρω-
ματιστῶν μαρμάρων.

Βιομηχανία. Χάρης εἰς τὰς πολλὰς ὑδατοπτώσεις τῆς Β. Ἰταλίας ὑπάρχουν πολλὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια καὶ ἡ βιομηχανία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ἐργοστάσια κατασκευῆς αὐτοκινήτων, σιδηροδρομικῶν μηχανῶν, ἀγροτικῶν τρακτέρ, ὑφαντουργεῖα, χαλυβουργεῖα καὶ πάσης φύσεως ἐργοστάσια ἀπασχολοῦν 4.500.000 ἐργάτας.

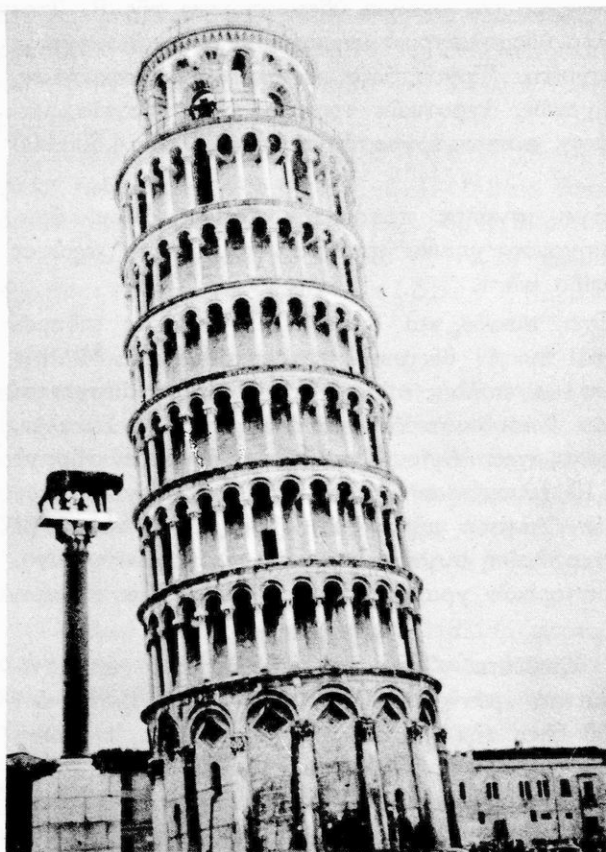
Ἐμπόριον. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας ἐλαίου, οἴνου, ὄρυζαν, αὐτοκίνητα, μηχανάς, χημικὰ προϊόντα καὶ εἰσάγει πρώτας ὕλας, καπνόν, σταφίδα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνὸν καὶ διπλῆς κατευθύνσεως σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ πυκνὸν δίκτυον αὐτοκινητοδρόμων. Μὲ τὴν Εὐρώπην συγκοινωνεῖ μὲ πολλὰς σήραγγας, αἱ ὁποῖαι διέρχονται κάτωθι τῶν Ἀλπεων. Σπουδαιότεραι εἶναι ἡ σήραγξ τοῦ Σεμπλόν, μήκους 20 χιλιομέτρων, τοῦ Ἀγίου Γοτθάρδου, κ.λ.π. Ἡ σήραγξ Ἀρλμπεγκ μήκους 10 χιλιομέτρων καὶ ἡ νέα σήραγξ Μόντ Μπλάν εἰς τὰ σπλάγχνα τῶν Ἀλπεων μήκους 11.665 μ. τὴν συνδέουν μὲ τὴν Γαλλίαν. Ἡ ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Πυκνὸν δίκτυον ἀεροπορικῶν γραμμῶν τὴν συνδέει μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Ἐχει τὴν μεγαλυτέραν τουριστικὴν κίνησιν ἀπ' ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. Ὑπολογίζεται, ὅτι ἄνω τῶν 12.000.000 ξένοι τὴν ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος. Ἡ Ρώμη ἀποτελεῖ ἀπέραντον μουσεῖον καλλιτεχνημάτων. Τὸ Κολοσσαῖον, αἱ Κατακόμβαι, ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Ἀγίου Πέτρου καὶ τὰ πάσης φύσεως μνημεῖα τοῦ Βατικανοῦ, ἡ Φλωρεντία ἡ κοιτίς τῆς Ἀναγεννήσεως, μὲ τὰ μουσεῖα τῆς, εἰς τὰ ὁποῖα φυλάσσονται ἔργα γλυπτὰ καὶ ζωγραφικῆς ἀμυθῆτου ἀξίας, δέχονται ἑκατομύρια ἐπισκέπτας. Ἐπίσης ἡ Βενετία μὲ τὰ κανάλια τῆς, ἡ Μητρόπολις τοῦ Μιλάνου, ἡ Νεάπολις μὲ τὸν Βεζούβιον, ἡ Πίζα μὲ τὸν περίφημον κεκλιμένον Πύργον τῆς, ἡ γραφικὴ Γένουα μὲ τὰ Μουσεῖα τῆς, αἱ γραφικώταται λίμναι τῆς, αἱ μαγευτικαὶ νῆσοι Κάπρι καὶ Ἴσκια, δημιουργοῦν μέγα τουριστικὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ πλουτοπαραγωγικὸν κλάδον εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς Χώρας.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας ἀνέρχεται εἰς 52.829.000

Ὁ κεκλιμένος
πύργος
τῆς Πίζης

κατ. Ἡ πυκνότης του εἶναι 170 κατ. κατὰ τετραγ. χιλ. Ὁ Ἰταλικὸς λαὸς εἶναι φιλόπονος, ἐργατικός, καὶ ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν, τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας.

Γλῶσσα. Ἰταλική. Προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Λατινικὴν. Ἡ ἐκπαίδευσις εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον.

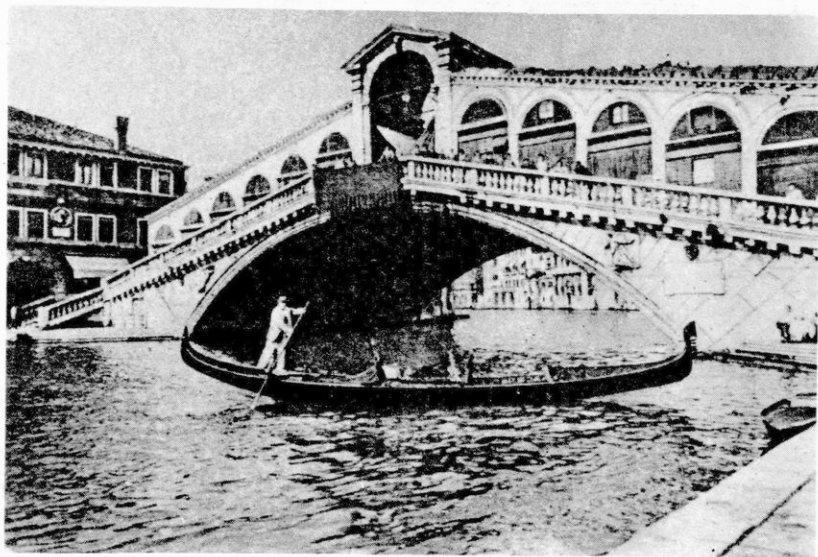
Θρησκεία. Εἶναι Καθολικοὶ Χριστιανοί.

Πολίτευμα. Δημοκρατία. Νόμισμα. Λιρέτα. = 0,05 δρ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ρώμη (2.500.000 κατ. περίπου). Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας καὶ ὀνομαστάς πόλεις τοῦ κόσμου, κτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Τιβέρεως. Εἶναι ἔδρα τῆς Κα-

θολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὀνομάζεται Ἀγία Πόλις καὶ Αἰωνία Πόλις. Ὀλόκληρος εἶναι ἀπέραντον μουσεῖον καλλιτεχνημάτων πάσης φύσεως. Δευτέρα πόλις εἶναι τὸ Μιλᾶνον (1.500.000 κατ.), τρίτη εἶναι ἡ Νεάπολις (1.200.000 κατ.). Πλησίον τῆς εἶναι ὁ Βεζούβιος καὶ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Πομπηίας, ἡτις ἐκαλύφθη ἀπὸ τὴν λάβαν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ Γένουα (800.000 κατ.), πρῶτος λιμὴν τῆς χώρας καὶ πατρίς τοῦ Χριστόφορου Κολόμβου, ἡ Φλωρεντία (400.000 κατ.), ἀπέραντον Μουσεῖον ἀμυθητῶν θησαυρῶν. Ἐπίσης ἡ Βενετία, ὀνομαστή διὰ τὰ κανάλια τῆς, κτισμένη ἐπάνω εἰς 118 νησίδας, ἡ Ραβέννα, τὸ Ρίμινι, ὅπου ἐδρασε νικηφόρως ὁ Ἑλλην. στρατὸς κατὰ τὸν Β' Παγκ. Πόλεμον κ.λ.π. Εἰς τὴν Σικελίαν τὸ Παλέρμον, ἡ Μεσσήνη καὶ αἱ Συρακοῦσαι. Εἰς τὴν Σαρδηνίαν τὸ Καλλιᾶρι κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Κατὰ τὸ 1870 πολλὰ μικρὰ κράτη ἦν-
θησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὴν σημερινὴν Ἰταλίαν. Τὸ 1922, κατέλα-
βεν τὴν ἐξουσίαν δικτατορικῶς ὁ Μουσσολίνι. Κατὰ τὸν Β' Παγκό-
σμιον Πόλεμον ἦτο σύμμαχος τῆς Γερμανίας. Ἐκ τῆς Ἀλβανίας
ἐπετέθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἡ μικρὰ Ἑλλάς συνέτριψε τὰ Ἱτα-

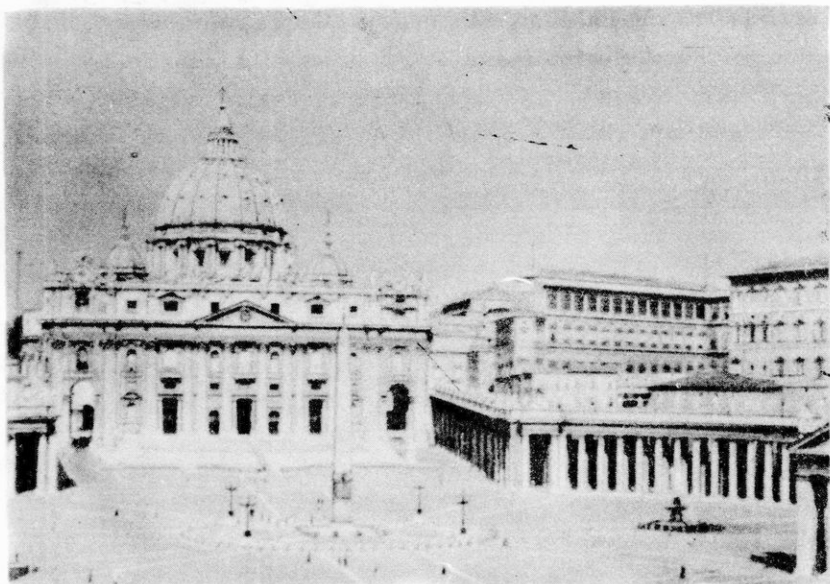

Ἡ Βενετία

λικά στρατεύματα, διέλυσε τὸν μῦθον, ὅτι ὁ ἄξων Γερμανίας - Ἰταλίας εἶναι ἀήττητος καὶ ἐπροκάλεσε τὸν θαυμασμόν τοῦ κόσμου. Ὃταν ὁ Ἄξων ἐνίκηθη, ὑπεχρεώθη καὶ παρεχώρησε εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ Δωδεκάνησα, ἔχασε τὰς κτήσεις της εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ παρεχώρησε ἑδαφικὰ τμήματα εἰς Γιουγκοσλαβίαν καὶ Γαλλίαν. Κατὰ τὸ 1948, (ἕως τότε ἦτο Βασίλειον), ἀνεκηρύχθη εἰς Δημοκρατίαν.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς Σικελίαν καὶ Νότιον Ἰταλίαν ἤκμαζον πολλοὶ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι (Μεγάλη Ἑλλάς). Κατὰ τὸ 1821 πολλοὶ Φιλέλληνες Ἰταλοὶ κατῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπολέμησαν ὑπὲρ αὐτῆς (Σανταρόζας). Κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ Ἰταλία ἀναιτίως ἐπετέθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡττήθη. Ἦδη αἱ σχέσεις μας ἀπεκατεστάθησαν. Διατηροῦμεν διπλωματικὰς σχέσεις καὶ συνδεόμεθα διὰ συμμαχίας, διότι καὶ αἱ δύο χῶραι ἀνήκουν εἰς τὸ ΝΑΤΟ. Ἐπίσης ἔχουν ἐμπορικὰς συναλλαγὰς καὶ εἶναι μέλη τῆς Ε.Ο.Κ.

Τὸ Βατικανόν

Ὁ Ἅγιος Πέτρος τῆς Ρώμης

Βατικανόν ονομάζεται ή περιοχή τῆς Ρώμης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδρευε ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Πάπας. Ἀποτελεῖ ἐντὸς τῆς Ρώμης ἴδιον κράτος μὲ ἑκτασὶν ἥμισυ τετρ. χιλιόμετρον καὶ πληθυσμὸν περὶ τοὺς 1.000 κατοικοὺς. Ἀνεκηρύχθη ἴδιον κράτος βάσει συνθήκης μεταξύ Πάπα καὶ Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1929. Εἰς τὸ Βατικανόν εὐρίσκονται τὰ πολυδαίδαλα ἀνάκτορα τῶν Παπῶν, ὁ μεγαλύτερος ναὸς τοῦ Κόσμου, ὁ Ναὸς τοῦ Ἀγίου Πέτρου, μουσεῖα, παρεκκλήσια καὶ ἄλλα κτίσματα, τὰ ὁποῖα περικλείουν ἀμυμήτους θησαυροὺς τέχνης. Περιβάλλεται ἀπὸ μαγευτικοὺς κήπους, οἱ ὁποῖοι εἶναι διακεκοσμημένοι μὲ πλῆθος ἔργων τέχνης, περιπτέρων κ.λ.π.

Δημοκρατία τοῦ Ἀγίου Μαρίνου

Ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰταλίας ὑπάρχει καὶ ἄλλο μικρὸν κράτιδιον, τὸ ὁποῖον τελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἰταλίας. Εἶναι ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἀγίου Μαρίνου. Κεῖται εἰς μικρὰν περιοχὴν εἰς τὰ ΒΑ τῆς Φλωρεντίας καὶ ἔχει ἑκτασὶν 60 τετρ. χιλιόμετρον. Ὁ πληθυσμὸς του εἶναι 14.000 κάτοικοι. Ἐξ αὐτῶν 2.000 κατοικοῦν εἰς τὴν πρωτεύουσαν Σάν Μαρίνο. Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι κατοικοῦν εἰς μικρὰ πέριξ χωρία.

Μάλτα

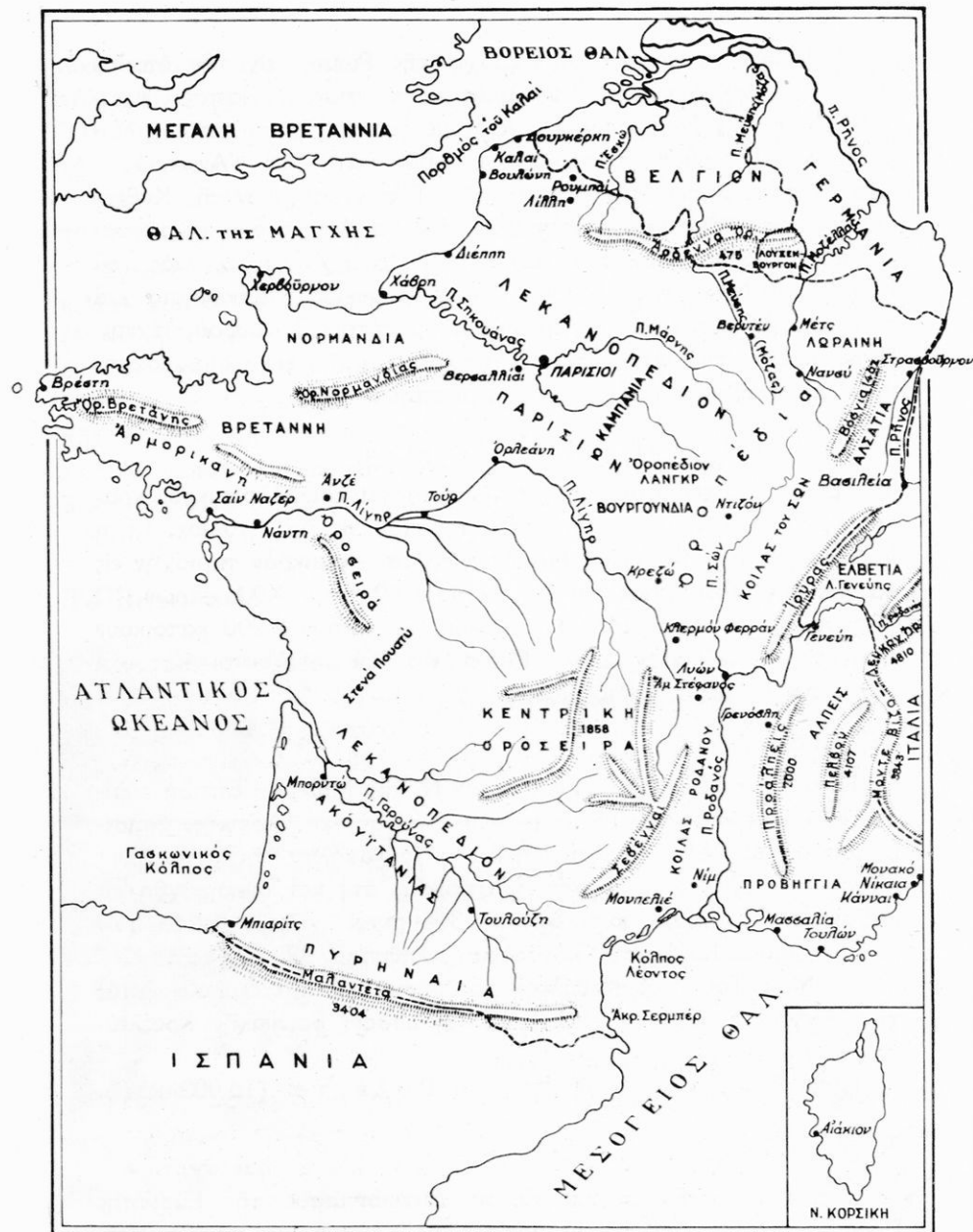
Νοτίως τῆς Σικελίας εὐρίσκεται ἡ Νῆσος Μάλτα. Ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς στρατηγικὴν θέσιν μεταξύ Σικελίας καὶ Ἀφρικῆς, χρησιμοποιεῖται ὡς Ἀγγλικὴ ναυτικὴ βάση τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου. Μέχρι τοῦ 1963 ἦτο Βρετανικὴ ἀποικία, ὅτε καὶ ἀνεκηρύχθη εἰς κράτος ἀνεξάρτητον. Ἐχει ἑκτασὶν 316 τετρ. χιλιόμε. (μετὰ τῶν μικρῶν νήσων Κομίνι καὶ Γκότσο) καὶ πληθυσμὸν 325.000 κατ.

Οἱ Μαλτέζοι εἶναι Καθολικοὶ τὸ θρήσκευμα, καὶ ὁμιλοῦν ἐκτὸς τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τὴν Μαλτέζικην γλῶσσαν, φοινικικῆς προελεύσεως.

Πρωτεύουσα τῆς Μάλτας εἶναι ἡ Βαλέττα (18.000 κατ.).

2. Γαλλία

Θέσις. Ὅρια. Εὐρίσκεται εἰς τὸ Δυτικὸν μέρος τῆς Εὐρώπης. Πρὸς Α. βρέχεται ὑπὸ τῆς Γερμανίας, τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Ἰταλίας,

ΧΑΡΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

πρὸς Δ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, πρὸς Β ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Γερμανίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.

Ἔκτασις 574.026 τετρ. χιλιόμετρα.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας εἶναι ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινόν. Τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς εὐρίσκονται εἰς τὰ σύνορα.

Ὅρη Τὰ σπουδαιότερα ὄρη εἶναι : Τὰ Πυρηναιῖα εἰς τὰ Γαλλοῖσπανικὰ σύνορα (3.400 μ.). Αἱ Ἀλπεις εἰς τὰ Ἰταλικὰ σύνορα, μὲ ὑψηλότεραν κορυφὴν τὸ Λευκὸν ὄρος (4.808 μ.). Τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς χώρας καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰ Κεντρικὰ ὄρη ἔχοντα ἑκτασιν, ὅσον τὸ 1/6 τοῦ ἔδαφους τῆς Γαλλίας. Ἄλλα ὄρη εἶναι αἱ Σεβένναι, ὁ Ἰούρας, τὰ Βόσγια, αἱ Ἀρδένναι κ.λ.π.

Πεδιάδες. Γύρωθεν τοῦ κεντρικοῦ ὀροπεδίου ἐκτείνονται αἱ πεδιάδες Νορμανδίας καὶ Λεϊγυρος κατάφυτοι ἀπὸ μορέας, καὶ αἱ πεδιάδες τῆς Βουργουνδίας καὶ Καμπανίας κατάφυτοι ἀπὸ ἀμπέλους καὶ ὀπωροφόρα, διαρρεόμεναι ἀπὸ πολλοὺς ποταμούς.

Ποταμοί. Σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Σηκουάνας, ὁ ὁποῖος διέρχεται διὰ τῶν Παρισίων, ὁ Ροδανὸς ὁ μεγαλύτερος τῆς Γαλλίας, ὁ Λεϊγυρ, ὁ Γαρόννας κ.λ.π. Ἄπαντες εἶναι πλωτοὶ καὶ συνδέονται μὲ διώρυγας.

Λίμναι. Ὅλαι αἱ λίμναι τῆς εἶναι μικραί. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνήκει καὶ μέρος τῆς Ἑλβετικῆς λίμνης τῆς Γενεύης.

Θάλασσα. Κόλποι. Πορθμοί. Ἀκρωτήρια. Πρὸς Β. εἶναι ἡ Β. Θάλασσα, καὶ ἡ Θάλασσα τῆς Μάγχης, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν χώραν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καλαί. Πρὸς τὰ Ν.Α. βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ σχηματίζεται ὁ Βισκαϊκὸς κόλπος. Ἀκρωτήριο Ἀγίος Ματθαῖος.

Νῆσοι. Κορσικὴ, πατρὶς τοῦ Μ. Ναπολέοντος.

Κλίμα. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικόν. Εἰς τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ παράλια εἶναι ὠκεάνειον μὲ πολλὴν ὑγρασίαν. Εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Μεσογείου εἶναι γλυκὺ καὶ ὑγιεινόν. Εἰς τὰ παράλια αὐτὰ εὐρίσκεται ἡ περίφημος Κυανῇ Ἀκτὴ.

Οἰκονομία. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἡ Γαλλία εἶναι χώρα

γεωργική και βιομηχανική. Εἰς ὅλην τὴν χώραν καλλιεργεῖται ἡ ἄμπελος καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν οἴνου εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου. Παράγει ἄφθονα δημητριακά, γεώμηλα, τεύτλα, ἔλαιον, καπνόν, ὀπώρας κ.λ.π. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα τῆς εἶναι πλούσια καὶ ἐκλεκτά. Ἀκμάζει ἡ σηροτροφία καὶ παράγεται ἐκλεκτὴ μέταξα. Ἐπίσης ἀκμάζει ἡ μελισσοκομία καὶ ἡ πτηνοτροφία. Ἡ ἀλίεια ἀσκεῖται ἐντατικῶς καὶ ἐνισχύεται ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Δάση. Μεγάλα δάση εἰς τὸ κεντρικὸν ὁροπέδιον παράγουν ἐκλεκτὴν ξυλείαν.

Ὅρυκτά. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς εἶναι ἄφθονα κοιτάσματα σιδήρου, βωξίτης, γαιάνθρακες, ποτάσα κ.λ.π.

Βιομηχανία. Τεχνικὰ ἔργα. Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Μεγάλα ἐργοστάσια ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας κινοῦν βαρεῖας βιομηχανίας. Ἐργοστάσια σιδηροβιομηχανίας, ναυπηγεῖα, ἐργοστάσια βιομηχανίας αὐτοκινήτων, ὑφαντουργίας, φυσικῆς μετᾶξης, οἰνοποιίας, δέρματος, σακχάρους, ὑαλουργίας, πορσελάνης ἀπασχολοῦν ἑκατομμύρια ἐργατικῶν χειρῶν. Παράγουν

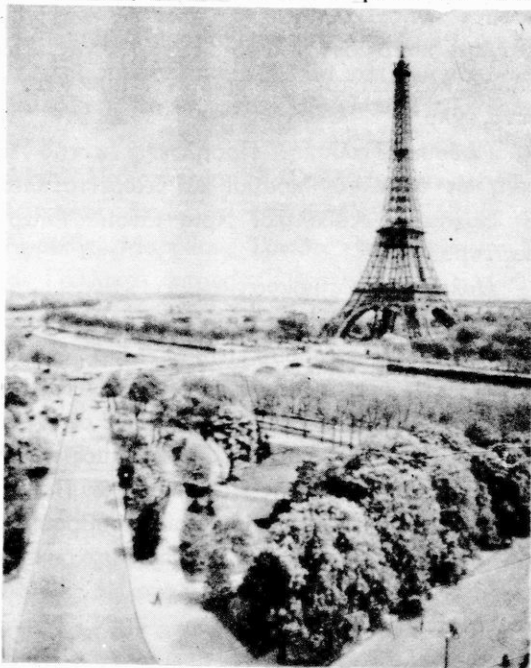

Ἡ Ἀψὶς τοῦ Θριάμβου

μηχανὰς παντὸς εἶδους, αὐτοκίνητα, πλοῖα, σιδηροδρομικὸν ὕλικόν, ὑφάσματα, δέρματα, καλλυντικά, εἶδη πολυτελείας, ἐκλεκτὰ οἶνοπνευματώδη ποτά, τοὺς περιφήμους οἶνους Μπορντώ καὶ Καμπανίτην καὶ πάσης φύσεως βιομηχανικὰ προϊόντα.

Ἐμπόριον. Ἐξάγει εἰς τὰς ἄλλας χώρας μεγάλας ποσότητας βιομηχανικῶν εἰδῶν, ἐκλεκτοὺς οἶνους, μεταξωτὰ ὑφάσματα κ.λ.π. Εἰσάγει βάμβακα, πετρέλαιον, καφέ, ἐλαστικά κ.λ.π.

Σύγκοινωνία. Ἐχει πυκνοτάτην συγκοινωνίαν. Διεθνεῖς σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ τὴν συνδέουν μὲ ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Οἱ αὐτοκινητόδρομοι φθάνουν εἰς ὅλα τὰ κατ' ἑνὶ μέρη της.

Ὁ Πύργος τοῦ Ἀΐφελ

Ἡ ἀεροπορικὴ ἐθνικὴ γραμμὴ καὶ ἄλλαι διεθνεῖς γραμμαὶ τὴν συνδέουν μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἐχει σπουδαίαν θαλασσίαν συγκοινωνίαν. Ὁ ἐμπορικὸς της στόλος εἶναι ἀξιόλογος. Κυριώτεροι λιμένες εἶναι τῆς Μασσαλίας, Μπορντώ, Νάντης, Χάβρης, Τουλῶνος κ.λ.π.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Παρουσιάζει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν. Ἐκατομμύρια ξένων καὶ ἐντοπίων ἐπισκέπτονται εἰς τοὺς Παρισίους τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς τῶν Μουσείων της, τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου, τ' ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν, τὸν Πύργον τοῦ Ἀΐφελ, τὴν Παναγίαν τῶν Παρισίων κ.λ.π. Ἐπίσης τὰ γραφικὰ παράλια τῆς Μεσογείου, ἡ Κυανὴ ἀκτὴ, αἱ Κάνναι, τὸ Μόν-

τε Κάρλο, ή Νίκαια κ.λ.π. ἔχουν ἀναπτυχθῆ τουριστικῶς, ὅσον οὐδέν ἄλλον μέρος τῆς Εὐρώπης.

Πολιτική καὶ πολιτιστική κατάστασις. *Πληθυσμός.* Ὁ πληθυσμός τῆς Γαλλίας ἀνέρχεται εἰς 48.790.000 (ἀπογρ. 1965). Οἱ Γάλλοι κατὰγονται ἀπὸ τοὺς Κέλτας, Ρωμαίους καὶ Φράγκους, ἄλλοτε κατακτητὰς τῆς χώρας. (Πυκνότης πληθ. 88 κατ. κατὰ τετρ. χλμ.).

Γλῶσσα. Γαλλική: Προήλθεν ἐκ τῆς Λατινικῆς. Εἶναι διαδεδομένη εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ θεωρεῖται διεθνῆς γλῶσσα.

Θρησκεία. Καθολικοὶ Χριστιανοί. Ὑπάρχουν καὶ 1 ἑκατ. Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Γαλλικὸν φράγκον (1 = 5,40 δρχ.)

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι οἱ Παρίσι (5.155.000 κ. μετ.προαστίων). Θεωρεῖται ἡ ὠραιότερα πόλις τοῦ κόσμου. Εἶναι κτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα. Ἔχει μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, μνημεῖα καὶ ἄλλα ἀξιοθέατα, ὅπως ὁ περίφημος πύργος τοῦ Ἀϊφελ, ὁ ὀνομαστός παλαιὸς ναὸς τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, τὰ Ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν, τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου κ.λ.π. Εἶναι πνευματικὸν κέντρον τῆς Γαλλίας καὶ κόμβος συγκοινωνιῶν παντὸς εἶδους. Ἀλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ Μασσαλία (700.000 κατ.), μέγας λιμὴν τῆς Μεσογείου, ἡ Τουλών, ἡ Νίκαια (300.000 κατ.), γνωστὴ ὡς Κυανὴ Ἀκτὴ, ἡ Λυὼν (550.000 κ.), τὸ Μπορντώ (350.000 κατ.), λιμὴν εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ἡ Βρέστη, ἡ Νάντη, ἡ Λίλλη, τὸ Χερβοῦργον, τὸ Στρασβοῦργον, ἡ Χάβρη (200.000 κατ.), ἡ Τουλούζη, τὸ Βισὺ κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ Ἕλληνες Φωκαεῖς ἱδρυσαν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου τὴν Μασσαλίαν. Ἀργότερον οἱ Κέλται τῆς Γερμανίας κατέλαβον τὴν ὑπόλοιπον χώραν. Κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα π.χ. ἡ χώρα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. Κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους μ.χ. ἡ Γαλλία ἐγίνε μεγάλη δύναμις καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐξεκίνησαν αἱ σταυροφορίαι.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἐγκάρδιοι καὶ φιλικαί. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπάρχει ὁ ἑλληνογαλλικὸς σύνδεσμος, ὁ ὁποῖος καλλιεργεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἑλληνογαλλικῶν σχέσεων καὶ ἐνισχύει τὴν πρόοδον τῶν ἑλληνογαλλικῶν πνευματικῶν τοιούτων. Πολλοὶ Ἕλληνες

σπουδασταὶ φοιτοῦν καὶ μετεκπαιδεύονται εἰς Γαλλικὰ Πανεπιστήμια. Ἡ Ἑλλάς συνδέεται μετὰ τῆς Γαλλίας διὰ συμμαχίας, διότι ἀμφότεραι αἱ χῶραι ἀνήκουν εἰς τὸ Ν.Α.Τ.Ο. Εὐρίσκονται εἰς στενὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, διότι εἶναι μέλη τῆς Ε.Ο.Κ.

Νῆσος Κορσική. Ἡ νῆσος Κορσική ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἔχει ἑκτασιν 8.720 τ.χ. καὶ πληθυσμὸν 240.000 κατ. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Αἰάκιον (30.000 κατ.). Οἱ κάτοικοί της εἶναι Ἰταλικῆς καταγωγῆς.

Ἀποικίαί τῆς Γαλλίας. Παλαιότερον ἡ Γαλλία εἶχεν μέγα ἀποικιακὸν κράτος. Τελευταίως ἀπέδωσε τὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὰς κτήσεις της τῆς Β. Ἀφρικῆς, Μαρόκον, Τύνιδα καὶ Ἀλγερίαν. Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι Γαλλικαὶ ἀποικίαί εἶναι :

- 1) *Εἰς τὴν Ἀφρικὴν.* Ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα καὶ ἡ Γαλλικὴ Σομαλία.
- 2) *Εἰς τὴν Ἀμερικήν.* Ἡ Γαλλικὴ Γουιάνα, ἡ Γουαδελοῦπη καὶ ἡ Μαρτινίκα.
- 3) *Εἰς τὴν Ὠκεανίαν.* Ἡ Νέα Καληδονία, καὶ αἱ Νεαὶ Ἑβρίδες ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τὴν Ἀγγλίαν.

~~Μονακὸ~~

Εἰς τὰ σύνορα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ εἰς τὴν μαγευτικὴν παραλίαν τῆς Κυανῆς Ἀκτῆς εὐρίσκεται ἓν μικρὸν κρατίδιον ἀνεξάρτητον, τὸ Πρίγκηπ ἄτον τοῦ Μονακὸ.

Ἔχει ἑκτασιν 1,5 τετρ. χιλίωμ. καὶ πληθυσμὸν περὶ τὰς 20.000 κατ. Ἐξ αὐτῶν 2.000 εἶναι ὑπήκοοι τοῦ Μονακὸ καὶ οἱ ὑπόλοιποι διαφόρων ἐθνικοτήτων.

Κυβερνᾶται ὑπὸ τοῦ κληρονομικοῦ ἄρχοντος Πρίγκηπος τοῦ Μονακὸ καὶ διοικεῖται ἀπὸ Συμβούλιον 18 ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ. Ἔχει 3 κωμοπόλεις. Τὴν πρωτεύουσαν Μονακὸ μετὰ 2.000 κατ., τὸ Μόντε Κάρλο (10.000 κατ.), ὅπου λειτουργεῖ τὸ διεθνὲς περίφημο Καζίνο καὶ τὸ Λά-Κονταμίν (8.000 κατ.).

~~Λουξεμβούργον~~

Θέσις-ὄρια. Εἶναι μικρὸν κράτος καὶ εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γερμανίας. Ἄλλοτε ἀπετέλει ἐπαρχίαν τῶν Κάτω Χωρῶν.

Έκτασις. 2.586 τ.χ.

Φυσική διαμόρφωσις. Όλη ή έκτασίς του είναι ένα όροπέδιον δασώδες, με πολλές γραφικάς κοιλάδας, τας όποίας διαρρέουν κία άρδεύουν μικροί ποταμοί.

Κλίμα. ήπειρωτικών.

Οικονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Καλλιεργούνται δημητριακά, ή άμπελος και όπωροφόρα δένδρα. Έκτρέφονται βοοειδή και χοίροι.

Όρυκτά. Έχει πλούσια μεταλλεία σιδήρου. Κατέχει την 4ην θέσιν εις την εύρωπαϊκην σιδηροπαραγωγήν.

Βιομηχανία και έμποριον. Η Βιομηχανία του είναι άνεπτυγμένη. Έχει εργοστάσια σιδηρουργίας, ζύθου, δέρματος κλπ. Τό έμποριον εύρίσκεται εις ύψηλόν επίπεδον και διεξάγεται με τό Βέλγιον και την Όλλανδίαν.

Συγκοινωνία. Έχει σιδηροδρομικόν δίκτυον και όδικήν και άεροπορικην συγκοινωνίαν. (Άεροδρόμιον εις πόλιν Φίντελ).

Πολιτική και πολιτιστική κατάστασις.

Πληθυσμός. Έχει πληθυσμόν 320.000 κατ.

Γλώσσα. Όμιλούν άλλοι την Γερμανικήν και άλλοι την Γαλλικήν γλώσσαν.

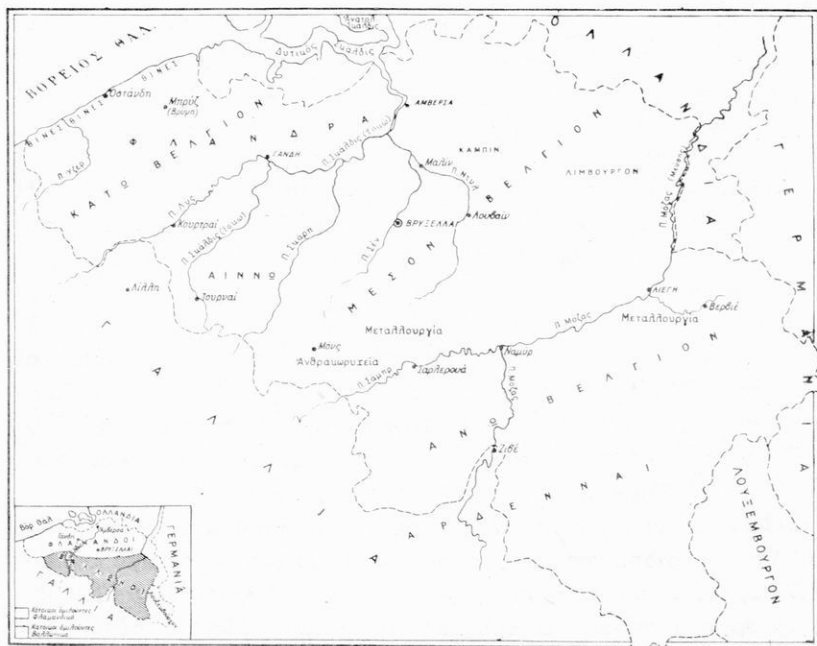
Θρησκεία. Καθολικοί Χριστιανοί.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν. Άνώτατος Άρχηγός είναι ό κληρονομικός άρχων Δούξ τοϋ Λουξεμβούργου και κυβερνᾷ με Βουλήν 52 μελών.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι τό Λουξεμβούργον (71.600 κατ.) Είναι κόμβος συγκοινωνιῶν και βιομηχανικόν κέντρον.

Ίστορικά. Παλαιότερον άπετέλει έπαρχίαν τῶν Κάτω Χωρῶν. Κατά τό 1797 κατελήφθη υπό τῶν Γάλλων, αλλά τό 1867, κοινή συμφωνία τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, άνεκηρύχθη άνεξάρτητον κράτος με κληρονομικόν άρχοντα τόν έκάστοτε Δούκα τοϋ Λουξεμβούργου.

Σχέσεις με την Ελλάδα. Αί σχέσεις τῶν δύο χωρῶν είναι φιλικαί. Άμφότεραι άνήκουν εις τό Ν.Α.Τ.Ο. και συνεπῶς συνδέονται διά συμμαχίας. Έχουν διπλωματικάς και έμπορικάς σχέσεις και είναι μέλη τῆς Ε.Ο.Κ.

ΧΑΡΤΗΣ ΒΕΛΓΙΟΥ

Βέγγιον

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται μεταξύ τῆς Γαλλίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ὁλλανδίας. Εἰς τὰ Β.Δ. βρέχεται ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης.

*Εκτασις. 30.513 τ. χλμ.

Φυσική διαμόρφωσις. Είναι χώρα πεδινή, συνέχεια τῆς Γαλ-
λικῆς πεδιάδος καὶ μόνον εἰς τὰς Ν.Δ. τῆς χώρας ἐκτείνονται τὰ
χαμηλὰ ὄρη τῶν Ἀρδεενῶν.

Πεδιάδες. Ἡ Κεντρικὴ πεδιάς τοῦ Βελγίου. Διαρρέεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν καὶ εἶναι εὐφορωτάτη. Μέχρι τῆς θαλάσσης ἐκτείνεται ἡ Μεγάλῃ πεδιάς.

Ποταμοί. Μόζας. Κατέρχεται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Ἐσκώ (Σκάλδης). Εἶναι πλωτὸς εἰς μῆκος 110 χιλιομέτρων καὶ χωρίζει τὴν

χώραν εις Ἄνω καὶ Κάτω Βέλγιον. Ἀμφότεροι οἱ ποταμοὶ δέχονται πολλοὺς παραποτάμους καὶ ἀρδεύουν ὅλην τὴν χώραν.

Παράλια. Τὰ παράλια τῆς χώρας εἶναι χαμηλὰ καὶ ἀμμώδη, χωρὶς λιμένας. Εἰς τὰς ἐκβολὰς ὅμως τοῦ Σκάλδη σχηματίζεται ὁ λιμὴν τῆς Ἀμβέρσης, ὁ τρίτος εἰς κίνησιν λιμὴν τῆς Εὐρώπης.

Κλίμα. Τὸ κλίμα εἰς τὰ παράλια εἶναι ὑγρὸν καὶ βροχερόν. Ἡ θερμοκρασία ὅμως τὸν χειμῶνα εἶναι μετρία, διότι ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ θερμὸν ρεῦμα Γκόλφ - Στρήμ. Εἰς τὰ ἐνδότερα εἶναι ἡπειρωτικόν.

Οἰκονομία. *Γεωργία.* Παράγει ἄφθονα δημητριακά. Γίνεται μεγάλη καλλιέργεια τεύτλων, λίνου, γεωμήλων, λαχανικῶν κ.λ.π.

Κτηνοτροφία. κ.λ.π. Τρέφονται βόες, αἰγοπρόβατα, χοῖροι καὶ ἀποδίδουν ἄφθονα τυροκομικὰ καὶ λοιπὰ προϊόντα. Πυκνὰ δάση καλύπτουν τὸ τέταρτον τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας καὶ ἀποδίδουν ἄφθονον καὶ ἐκλεκτὴν ξυλείαν. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι ἀγρόται. Ἡ ἀλιεία δὲν εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη.

Ὄρυκτά. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἄφθονώτατος. Ὑπάρχουν κοιτάσματα σιδηρομεταλλεύματος, γαιανθράκων, ψευδαργύρου, μόλυβδου, λατομεῖα μαρμάρου, γύψου κ.λ.π. Χιλιάδες ἐντοπίων καὶ ξένων ἐργάζονται εἰς τὰ ὀρυχεῖα τῆς Χώρας. Μεταξύ αὐτῶν καὶ πολλοὶ Ἕλληνες.

Βιομηχανία. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς βιομηχανικωτέρας χώρας τοῦ κόσμου. Ἐργοστάσια βαρεῖας βιομηχανίας, χαλυβουργεῖα, κλωστικὰ βιομηχανία, βάμβακος καὶ λίνου, ἐργοστάσια ὑποδημάτων, ἐργοστάσια κατεργασίας ἀδαμάντων (ἐκ τῶν ὀρυχείων τῆς Κατάγκας), βιοτεχνίαι ἐσωροούχων καὶ πάσης φύσεως ἐργοστάσια εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς χώρας.

Ἐμπόριον. Εὐρίσκεται εἰς λίαν ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Ἐξάγει αὐτοκίνητα, σιδηροδρομικὰ ὀχήματα, παντὸς εἶδους μηχανάς, σίδηρον, χάλυβα, μόλυβδον καὶ εἰσάγει δημητριακά, ἔλαιον, σταφίδα κλπ.

Συγκοινωνία. Ἐχει ποικνότερον σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ ὁδικὸν τοιοῦτον, εἰς τὸ ὅποῖον κυκλοφοροῦν ἄνω τοῦ 1 ἐκατ. αὐτοκίνητα. Διεθνεῖς Ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ καὶ ἡ Ἑθνικὴ Ἀεροπορικὴ Ἑταιρία Σαμπένα ἐξυπηρετοῦν τὴν χώραν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀμβέρσης καταπλέουν πάσης ἐθνικότητος ποντοπόρα πλοῖα.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐχει μετρίαν τουριστικὴν κίνησιν,

παρ' ὅτι καὶ ἀνέσεις προσφέρει εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, καὶ πλεῖστα ἀξιοθέατα διὰ τὰ ἱκανοποιηθῶν. Αἱ Βρυξέλλαι εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τοῦ κόσμου. Ἡ περίφημος Μητρόπολις Νότρ-Ντάμ (Θεοτόκος), τὸ Βασιλικὸν Μουσεῖον, τὸ Γοτθικοῦ ρυθμοῦ Δημαρχεῖον, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα τοῦ κόσμου, κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπισκεπτῶν. Εἰς τὴν Ἀμβέρσαν ὁ περίφημος ζωολογικὸς κήπος, ὁ καθεδρικός ναὸς μὲ ζωγραφικὴν τοῦ Ροῦμπενς ἀμυθήτου ἀξίας, ἡ πόλις Γάνδη μὲ τὰ μεσαιωνικὰ κτίρια, ἡ Λιέγη μὲ τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς καὶ τὰ περίφημα γλυπτὰ (στέψις τῆς Θεοτόκου κ.λ.π.) δημιουργοῦν σχετικὴν τουριστικὴν κίνησιν.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἔχει πληθυσμὸν 9.428.000 κατ. (ἀπογρ. 1964). Εἰς τὸ Βέλγιον κατοικοῦν δύο λαοί. Οἱ Φλαμανδοὶ εἰς τὸ πεδινὸν τμήμα, οἱ ὅποιοι εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς καὶ ὁμιλοῦν τὴν Φλαμανδικὴν γλῶσσαν καὶ οἱ Βαλλόνιοι εἰς τὰ ὄροπέδια. Γαλλικῆς καταγωγῆς οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν τὴν Γαλλικὴν. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ (308 κατ. κατὰ τ.χ.)

Ἐκπαίδευσις. Ἡ ἐκπαίδευσις εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον καὶ εἰς τὰ σχολεῖα διδάσκονται ἡ Φλαμανδικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ.

Θρησκεία. Καθολικοὶ Χριστιανοί. Ὑπάρχουν καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Βασιλεία Συνταγματικὴ.

Νόμισμα. Βελγικὸν φράγκον = 0,60 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι αἱ Βρυξέλλαι

Βρυξέλλαι (Μουσεῖον)

λ.α.ι. ἔχει πληθυσμὸν 1.030.000 κατ. μετὰ τῶν προαστίων. Εἶναι κτισμένη εἰς τὸ κέντρον τῆς χώρας καὶ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Σέν, παραποτάμου τοῦ Σκάλδη. ἔχει μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ναοὺς κ.λ.π. καὶ εἶναι κόμβος ὁδικῶν, σιδηροδρομικῶν καὶ αεροπορικῶν συγκοινωνιῶν. Ἐπίσης εἶναι τὸ πνευματικὸν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον τοῦ Βελγίου. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : ἡ Ἀμβέρσα (260.000 κατ.), ὁ κυριώτερος λιμὴν τοῦ Βελγίου μὲ ναυπηγεῖα καὶ μεγάλην ἐμπορικὴν κίνησιν, ἡ Λιέγη (155.000 κατ.), μὲ ἐργοστάσια κατεργασίας χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ὀνομαστά ὀπλοποιεῖα, ἡ Γάνδη, παλαιὰ μεσαιωνικὴ πόλις, ἡ Ὁστάνδη, ἡ Βρύγη, τὸ Τουρναι, ἡ Μόνς, ἡ Μαλιν κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Βέλγοι κατάγονται ἀπὸ τοὺς Κέλτας, οἱ ὅποιοι εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς. Τὴν χώραν τὴν κατέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ τὴν κατάρρευσιν αὐτῶν οἱ Φράγκοι. Ὑπεδουλώθη ἀκολούθως εἰς ἄλλους γειτονικοὺς λαοὺς καὶ τὸ 1830 ἔγινε ἀνεξάρτητον Βασίλειον.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκονται εἰς φιλικὰς σχέσεις. Διπλωματικαὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο κρατῶν ὑπάρχουν εἰς Ἀθήνας καὶ Βρυξέλλας. Ἀμφότεραι αἱ χῶραι ἀνήκουν εἰς τὴν ἀμυντικὴν ὀργάνωσιν τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. καὶ ἔχουν ἀρκετὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, διότι εἶναι μέλη τῆς Ε.Ο.Κ.

Ὁλλανδία

Θέσις - ὄρια. Βορείως τοῦ Βελγίου εὐρίσκεται ἡ Ὁλλανδία. Ὁρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Δ. καὶ Β. βρέχεται ἀπὸ τὴν Β. Θάλασσαν καὶ πρὸς Ν. ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Βελγίου.

Ἐκτασις. 33.613 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφος τῆς Ὁλλανδίας εἶναι μία μεγάλη πεδιάς, ἡ ὁποία ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὰς προσχώσεις τῶν μεγάλων ποταμῶν Μόζα καὶ Σκάλδη. Τὸ 1/4 τοῦ ἔδαφους τῆς ἀπεράντου αὐτῆς πεδιάδος, ἰδίως τὰ παράλια, παρουσιάζει τὸ ἐξῆς παράδοξον εἶναι χαμηλότερον ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὰς πλημμύρας ἀπὸ τὴν παλίρροϊαν τῆς θαλάσσης, ἔχουν κατασκευάσει τεχνητὰ προχώματα ὕψους 10 καὶ πλέον μέτρων καὶ πάχους ἕως 60 μ. Εἶναι τὰ περίφημα Ὁλλανδικὰ φράγ-

ματα. Είναι στερεώτατα, διότι ἂν διαρραγοῦν, θὰ πλημμυρίσῃ ἡ χώρα καὶ θὰ ἐπέλθουν καταστροφαί. Φοβερά πλημμυρὰ ἐγινε τὸ 1953, ὅταν σφοδρὰ τρικυμία ἔθραυσε τὰ φράγματα καὶ ἐπέφερε ἀνυπολογίστους καταστροφάς. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας τὰ φράγματα χρησιμοποιοῦνται ὡς δρόμοι. Τὰ νερά, τὰ ὁποῖα μένουσιν κατὰ τὰς βροχὰς εἰς τὰ χαμηλὰ ἐδάφη, τὰ ἀντλοῦν, μὲ ἰσχυρὰ ἀντλιοστάσια καὶ ἀνεμομύλους καὶ τὰ χύνουσιν εἰς διώρυγας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὑψηλότερον τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκεῖθεν διοχετεύονται εἰς τὴν θάλασσαν.

Ποταμοί. Ὅλοι οἱ ποταμοὶ τῆς πηγάζουσιν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Διέρχονται διὰ τῆς Ὀλλανδικῆς πεδιάδος, συνδέονται διὰ διωρύγων καὶ ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν Β. Θάλασσαν. Εἶναι δὲ αὐτοὶ ὁ Ρ ἦ ν ο ς , ὁ Μ ὁ ζ α ς , ὁ Σ κ ἄ λ δ η ς κ.λ.π.

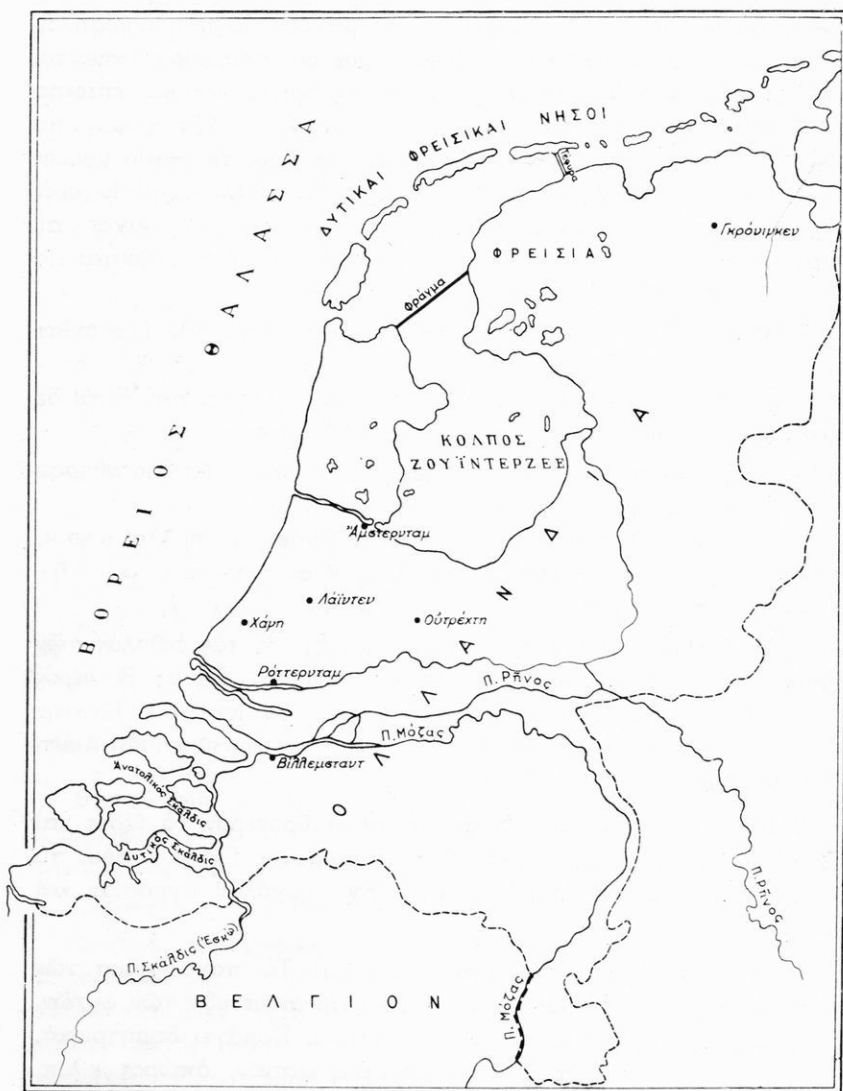
Λίμναι. Εἶχε παλαιότερον πολλὰς. Ὅλοι ὅμως ἀπεξηράνθησαν τεχνητῶς καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἄγρους.

Νῆσοι. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ὀλλανδίας ὑπάρχουσιν πολλαὶ νῆσοι, κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι εἰς τὸ Β. μέρος αἱ Φ ρ ε ι σ ι κ α ῖ ν ἦ - σ ο ι καὶ εἰς τὸ Ν. αἱ Β α λ χ ἔ ρ ε ν καὶ ἄλλαι.

Κόλποι. Πολλοὶ κολπίσκοι σχηματίζονται εἰς τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν Σκάλδης καὶ Μόζας καὶ τῶν ἐκεῖ νήσων. Εἰς τὸ Β. μέρος τῆς παραλίας σχηματίζεται ὁ μέγας Κόλπος Ζουίντερ-Ζέε. Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου κατεσκεύασαν φράγμα καὶ ἐσχηματίσθη λίμνη (Ζουίντερ) μὲ θαλάσσιον ὕδωρ.

Κλίμα. Τὸ κλίμα εἶναι ὠκεάνειον. Εἶναι δροσερὸν τὸ θέρος καὶ ἥπιον τὸν χειμῶνα, λόγῳ τοῦ θερμοῦ ρεύματος Γκόλφ-Στρήμ, τὸ ὁποῖον φθάνει εἰς τὰ παράλια τῆς. Ἐχει μεγάλην ὑγρασίαν καὶ ὀμίχλας.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία.* κ.λ.π. Τὸ παχὺ χῶμα τῶν προσχώσεων τῶν ποταμῶν εὐνοεῖ πολὺ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν. Τὰ γεωργικὰ τῆς προϊόντα εἶναι σημαντικά. Παράγει δημητριακὰ, γεώμηλα, σακχαρότευτλα, λίνον, κἀναβιν, καπνόν, ὀπώρας κ.λ.π. Ἰδιαιτέρως ἀκμάζει ἡ ἀνθοκαλλιέργεια. Ἡ Ὀλλανδία εἶναι ἡ χώρα τῶν ἀνθέων. Εἰς τοὺς ἀπεράντους βοσκοτόπους τῆς ἐκτρέφονται βόες πρόβατα, χοῖροι κ.λ.π. τὰ δὲ κτηνοτροφικὰ τῆς προϊόντα, κυρίως τυροκομικά, εἶναι πλουσιώτατα. Σημαντικὸς ἀριθμὸς τῶν

ΧΑΡΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ

κατοίκων ασχολείται με την γεωργίαν και κτηνοτροφίαν. Ἡ ἀλιεία ἀσκείται ἱκανοποιητικῶς καὶ τὰ ἀλιευτικὰ προϊόντα της εἶναι πλού-

σια. Δάση έχει ὀλίγα καὶ τὸ ὑπέδαφός της εἶναι πτωχὸν εἰς ὄρυκτὸν πλοῦτον.

Βιομηχανία. Ὑπάρχουν βιομηχανικὰ ἐργοστάσια σακχάρους καπνοῦ, κακάου, σοκολάτας, γάλακτος, τυροκομικῶν προϊόντων (Ὁλλανδικὸς τυρὸς - βούτυρον), ἐπεξεργασίας ἀδαμάντων, κατασκευῆς αὐτοκινήτων, χημικῶν προϊόντων, πορσελάνης κ.λ.π. Εἰς τὸ Ἄμστερνταμ καὶ Ρότερνταμ ὑπάρχουν ναυπηγεῖα ἐκ τῶν μεγαλύτερων τοῦ κόσμου. Ἡ βιομηχανία ἀπασχολεῖ ἄνω τοῦ 1 ἐκατ. ἐργάτας.

Ναυτιλία. Ἐχει σημαντικὸν ἐμπορικὸν στόλον. Εἰς 1.500 πλοῖα ποντοπόρα ὑπολογίζεται ὁ ἐμπορικὸς της στόλος καὶ οἱ Ὁλλανδοὶ ναυτικοὶ διασχίζουν ὅλας τὰς θαλάσσας τῆς ὕδρογείου.

Ἐμπόριον. Εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγορὰν ἡ Ὁλλανδία κατέχει ἐξέχουσαν θέσιν. Πωλεῖ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεγάλας ποσότητας κτηνοτροφικῶν εἰδῶν καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ προϊόντα καὶ εἰσάγει πρῶτας ὕλας καὶ δημητριακά.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνοτάτην συγκοινωνίαν μὲ πλοῦσιον σιδηροδρομικὸν καὶ ὁδικὸν δίκτυον. Ἐξυπηρετεῖται καὶ μὲ ποταμόπλοια διὰ τῶν ποτομῶν καὶ τῶν διωρύγων. Ἐπίσης ἔχει θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριωτέρους λιμένας τοῦ Ρότερνταμ καὶ Ἄμστερνταμ. Ἀεροπορικῶς συνδέεται μὲ ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Ὁ τουρισμὸς δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ πολὺ, ἂν καὶ ἔχη πολλὰ περίεργα καὶ ἀξιοθέατα νὰ ἐπιδείξῃ ἡ χώρα. Τὴν ἐπισκέπτονται ὅμως τοὺς θερινοὺς κυρίως μῆνας ἄρκετοὶ περιηγηταί, διὰ νὰ θαυμάσουν τὰ περίεργα φράγματα, τὰς διώρυγας, τὰς χιλιάδας τῶν ἀνεμομύλων κ.λ.π. Ὅλα ὅμως τὰ ἀξιοθέατα τῆς Ὁλλανδίας τὰ βλέπει κανεὶς ἐν μικρογραφίᾳ εἰς μίαν φανταστικὴν τεχνητὴν πόλιν εἰς τὸ προάστιον τῆς πρωτευούσης Χάγης, Μαντούρονταμ. Ἐκεῖ ἔχουν κτίσει ὅλα τ' ἀξιοθέατα τῆς Ὁλλανδίας π.χ. τὸν Ναὸν τοῦ Ἄμστερνταμ, τὸ σπῖτι τοῦ μεγάλου ζωγράφου Ρέμπαντ, τὸν Πύργον τῆς Οὐτρέχτης, τὰ κανάλια, τὰ φράγματα, τὸ λιμάνι τοῦ Ἄμστερνταμ μὲ τὰ ναυπηγεῖα καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ὁλλανδία, ὅλα εἰς μικρὸν μέγεθος ἕως 1,5 μ. Ἡ φανταστικὴ πολίχνη ἐκτίσθη δαπάναις φιλοπτώχου κυρίας, μὲ τὸν σκοπὸν τὰ εἰσιτήρια τοῦ κοινοῦ νὰ διατίθενται διὰ τὴν διατήρησιν ὀρφανοτροφείου.

Τὸ *Αμστερνταμ

Πολιτική και πολιτιστική κατάσταση.

Πληθυσμός. Έχει πληθυσμόν 12.278.000 κατ. καὶ πυκνότητα (369 κατ. κατὰ τ. χλμ.). Είναι ἡ πλέον πυκνοκατοικημένη χώρα τῆς Εὐρώπης.

Γλῶσσα. Ὑλλανδική. Ὁμοιάζει μὲ τὴν Γερμανικὴν. Ἡ ἐκπαί-
πυσις εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Δὲν ὑπάρχει ἀναλφάβητος
εἰς Ὑλλανδίαν.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι. 40% εἶναι Καθολικοί.

Πολιτενμα. Βασιλεία Συνταγματική.

Νόμισμα. Φιορίνιον 1 = 8,20 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ἀμστερνταμ (870.000 κατ.)
ὥραιότατη πόλις, μέγα ἐμπορικὸν κέντρον καὶ κόμβος θαλασσίων
καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν. Ἡ Χάγη (625.000 κατ.) παλαιὰ
πρωτεύουσα καὶ ἔδρα καὶ σήμερον τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι καὶ
ἔδρα διεθνῶς Δικαστηρίου. Τὸ Ρότερνταμ (750.000 κατ.),
μέγας λιμὴν τῆς Ὑλλανδίας, ἡ Οὐτρέχτη, τὸ Βίλλεμσταδτ,
τὸ Κρόνινγκεν κ. λ. π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ὑλλανδοὶ εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς.
Ὑπετάχθησαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἰς τοὺς Ρωμαίους καὶ Φράγ-
κους καὶ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἡ Ὑλλανδία ἐγένεν ἐλεύθερον κράτος
καὶ μεγάλη ναυτικὴ δύναμις. Οἱ Ὑλλανδοὶ ἀνεδεῖχθησαν εἰς τολμη-
ροὺς θαλασσοπόρους, οἱ ὅποιοι πρῶτοι διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς
Καλῆς Ἑλπίδος περιέπλευσαν τὴν Ἀφρικὴν καὶ ἔφθασαν εἰς τὰς Δ.
Ἰνδίας. Ἐκεῖ κατέλαβον σημαντικὰ ἐδάφη καὶ ἱδρυσαν ἀποικίας.
Ἀποικίας ἱδρυσαν καὶ εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν. Πολλὰς ἀπ' αὐτὰς δια-
τηροῦν μέχρι σήμερον, ὥς ἀναφέρομεν κατωτέρω.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Εὐρίσκεται εἰς φιλικὰς σχέσεις μὲ τὴν
Ἑλλάδα, ἐμπορικὰς καὶ διπλωματικὰς. Ἐκ τῆς Ὑλλανδίας ἡ Ἑλλὰς
εἰσάγει γάλα συμπετυκνωμένον, τυρόν, βούτυρον, σπόρους ἄν-
θέων, φάρμακα κ. λ. π. Ἡ Ἑλλὰς πωλεῖ εἰς τὴν Ὑλλανδίαν σταφίδα,
οἶνον, καπνόν, κ. λ. π. Ἀμφότεραι αἱ χῶραι εἶναι μέλη τῆς Ὁργα-
νώσεως τῆς Ε.Ο.Κ. Συνδέονται διὰ συμμαχίας, διότι εἶναι μέλη τοῦ
Ν.Α.Τ.Ο. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὑλλανδία ὀνομάζονται Κάτω Χῶραι.

Ὑλλανδικαὶ ἀποικίαι καὶ κτήσεις.

Ἡ Ὑλλανδία πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου κατεῖχε ὅλας

τὰς νήσους τῆς Ἰνδονησίας. (Γουϊνέα, Βόρνεο, Σουμάτρα, Ἰάβα, Κελέβη κ.λ.π.). Κατὰ τὸ ἔτος 1949, ἐπεμβάσει τοῦ Ο.Η.Ε., ἵπαρχωρήθη αὐτονομία εἰς τὴν Ἰνδονησίαν καὶ ἡ Ὀλλανδία ἐκράτησε τὸ Δυτικὸν τμήμα τῆς μεγάλης νήσου Νέας Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν ἔχει τὴν Ὀλλανδικὴν Γουϊάναν καὶ τὰς Ὀλλανδικὰς Ἀντίλλας. Ἐχει καὶ μερικὰς νήσους εἰς τὴν Καραϊβικὴν θάλασσαν.

Γερμανία

Ἡ Γερμανία ἡττήθη κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον με ἀποτέλεσμα νὰ διχοτομηθῇ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν. Ἡ Ἀνατολικὴ Γερμανία τελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ εἶναι κομμουνιστικὴ χώρα. Ἡ Δυτικὴ Γερμανία εἶναι κράτος ἀνεξάρτητον με Δημοκρατικὸν πολίτευμα.

Δυτικὴ Γερμανία

Θέσις - ὄρια. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Β. Θαλάσσης, τῆς Δανίας καὶ Βαλτικῆς Θαλάσσης. Πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Ἑλβετίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἀνατ. Γερμανίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ τῆς Αὐστρίας καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ὀλλανδίας, τοῦ Βελγίου, τοῦ Λουξεμβούργου καὶ τῆς Γαλλίας.

Ἐκτασις. 258.450 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἥμισυ τῆς χώρας πρὸς Β. εἶναι πεδινόν. Τὸ κεντρικόν εἶναι λοφῶδες καὶ τὸ νότιον ὄρεινόν.

Ὅρη. Εἰς τὰ νότια τῆς χώρας ἀπλοῦνται αἱ Βαυαρικαὶ Ἀλπεις (2.963 μ.). ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς (1.500 μ.) καὶ ὁ Μέλας Δρυμὸς (1.493 μ.). Εἰς τὸ κέντρον ἐκτείνονται τὰ ὄρη Χάρτς (1.451 μ.).

Πεδιάδες. Εἰς τὰ Β. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη Γερμανικὴ πεδιάς.

Ποταμοί. Ἡ Γερμανικὴ πεδιάς διαρρέεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ρήνον, Ἐμς, Βέζερ, Ἑλβα καὶ πλείστων παραποτάμων. Ὅλοι εἶναι πλωτοὶ καὶ συνδέονται με διώρυγας. Ἐκ τοῦ Μελ. Δρυμοῦ πηγάζει ὁ Δούναβις. Ἡ διώρυξ τοῦ Κιέλου συνδέει τὴν Βόρειον θάλασσαν με τὴν Βαλτικὴν.

ΧΑΡΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ (Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ - ΑΝ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ)

Λίμνη. Ἡ λίμνη τῆς Κωνσταντίας εἶναι κοινὴ μετὰ τῆς Ἑλβετίας. Τὰ παράλια τῆς πρὸς τὴν Β. Θάλασσαν εἶναι ἀμώδη, με τοὺς κόλπους τοῦ Βέζερ καὶ Ἑλβα (ποταμόκολτοι).

Νῆσοι. Πλησίον τῶν ἀκτῶν εἶναι αἱ νῆσοι Φρεισικαί, βορειότερον δὲ ἡ Ἑλιγολάνδη.

Κλίμα. Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρὸν καὶ ἡπειρωτικόν. Πρὸς τὰ παράλια εἶναι ἥπιον λόγῳ τοῦ θερμοῦ ρεύματος Γκόλφ - Στρήμ.

Οίκονομία. *Γεωργία - κτηνοτροφία κ.λ.π.* Ἡ γεωργία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Παράγονται ἀφθονα δημητριακά, σίκαλις, λίνον, οἶνος, λυκίσκος (διὰ τὸν ζύθον) κ.λ.π. Οἱ πλούσιοι λειμῶνες εὐνοοῦν τὴν κτηνοτροφίαν, ἡ ὁποία ἀσκεῖται εἰς ἱκανοποιητικὸν ἐπίπεδον.

Δάση. Τὸ 1/4 καὶ πλέον τῆς χώρας καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση, τὰ ὁποῖα οἱ Γερμανοὶ ἐκμεταλλεύονται ἐντατικῶς. Οἱ παρὰ τὴν Βαλτικὴν κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιείαν.

Ὄρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει τὰ πλουσιώτερα κοιτάσματα τῆς Εὐρώπης εἰς γαιάνθρακα καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν του, κατέχει τὴν τρίτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον (Σάαρ, Ρηνανία κ.λ.π.). Ὑπάρχουν μεταλλεύματα σιδήρου, ὀρυκτὸν ἄλας, πετρέλαιον, μεταλλεύματα μολύβδου, καὶ ψευδαργύρου κ.λ.π.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον. Ἡ πλουσιωτάτη παραγωγὴ γεωργικῶν, κτηνοτροφικῶν καὶ δασικῶν προϊόντων καὶ τὰ ἀφθονα ὀρυκτὰ ἔδωσαν μεγάλην ὥθησιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλαφρᾶς καὶ βαρείας βιομηχανίας τῆς χώρας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀναπτυχθῇ αὕτη ραγδαίως τὰ τελευταῖα 80 ἔτη καὶ νὰ κατέχῃ σήμερον ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας τοῦ κόσμου. Βαρεῖαι μεταλλουργικαὶ βιομηχανίαι καὶ παντὸς εἶδους καὶ τύπου βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ναυπηγεῖα κ.λ.π. ἀπασχολοῦν ἑκατομμύρια ἐντοπίων καὶ ξένων ἐργατῶν. Κατασκευάζονται παντὸς εἶδους μηχαναί, αὐτοκίνητα, ὑφάσματα, χημικὰ προϊόντα, ναυπηγοῦνται πλοῖα παντὸς εἶδους κ.λ.π. Τὸ ἐξαγωγικὸν της ἐμπόριον εὐρίσκεται εἰς ἀκμὴν. Τὰ Γερμανικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα προτιμῶνται εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγοράν.

Συγκοινωνία. Ἐχει σιδηροδρομικὸν δίκτυον 30.000 χλμ., περιφνημον ὁδικὸν δίκτυον μήκους 128.000 χλμ., ποταμοπλοῖαν καὶ πυκνὰς ἀεροπορικὰς γραμμάς μὲ πλεῖστα ἀεροδρόμια, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τελείως τὴν χώραν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα καὶ ἀπαρτίζουν συγκοινωνιακὸν δίκτυον ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι μεγάλη. Εἰς ἑκατομμύρια ἀνέρχονται οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν χώραν καὶ δι' ἐπιστημονικοὺς καὶ διὰ ψυχαγωγικοὺς καὶ δι' ἐμπορικοὺς λόγους. Τὰ περὶ τόπον βιομηχανικὰ ἐργοστάσιά τους, τὰ ἐργοστάσια σιδηροβιομηχανίας (Κρούπ κ.λ.π.), ὁ μοναδικὸς Καθεδρικός ναὸς τῆς

Κολωνίας, ἀριστούργημα Γοτθικοῦ Ρυθμοῦ, ἡ οἰκία (μουσεῖον) τοῦ Μπετόβεν εἰς Βόννην, τὸ μουσεῖον τοῦ Ἀμβούργου, τὸ περίφημον Γερμανικὸν Μουσεῖον τοῦ Μονάχου καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀριστουργήματα τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς κ.λ.π. ἱκανοποιοῦν τὸν ἐπισκέπτην.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. Ἔχει πληθυσμὸν 58.580.000 κατ. (ἀπογρ. 1966). Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 224 κατ., κατὰ τ. χλμ. Οἱ Γερμανοὶ εἶναι λαὸς τευτονικῆς καταγωγῆς.

Γλῶσσα. Γερμανικὴ.

Ἡ ἐκπαίδευσις εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Ἔχει 17 πανεπιστήμια, 8 πολυτεχνεῖα καὶ πλῆθος πνευμ. ἰδρυμάτων.

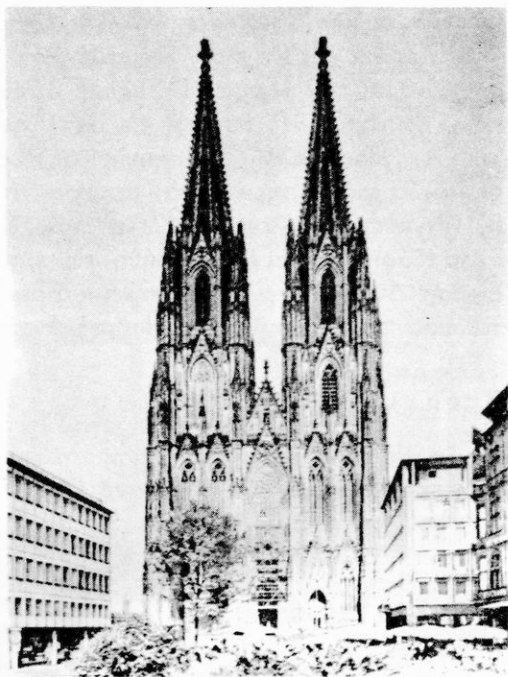
Θρησκεία. Χριστιανικὴ. Διαμαρτυρόμενοι 60% καὶ οἱ ὑπόλοιποι Καθολικοί.

Πολίτευμα. Δημοκρατία Ὁμόσπονδος.

Νόμισμα. Γερμανικὸν μάρκον. 1 μάρκον = 8,30 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βόννη (142.000 κατ.). Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Ἀμβούργον (1.840.000 κατ.), ἡ Κολωνία (800.000 κατ.), τὸ Μόναχον (1.100.000 κατ.), ἡ Βρέμη (600.000 κατ.) τὸ Ἔσσεν (750 χιλ. κατ.) μετὰ τὰ περίφημα ἐργοστάσια βαρεῖας μεταλλοβιομηχανίας Κρούπ κ.λ.π. Ἄλλαι μεγάλαι πόλεις εἶναι ἡ Στουττγάρδη, ἡ Νυρεμβέργη, ἡ Φραγκφούρτη, τὸ Ἀννόβερον κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Κατὰ τὸ 1870 πολλὰ μικρὰ κράτη Γερ-

Ὁ Καθεδρικός Ναὸς τῆς Κολωνίας

μανικῶν φυλῶν ἠνώθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ Γερμανικὸν Κράτος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Γερμανία ἐγίνε μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας δυνάμεις τοῦ κόσμου μὲ πολλὰς ἀποικίας εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους. Κατὰ τὸ 1914 ἐκήρυξε τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἀμερικῆς καὶ Ρωσίας ἀλλ' ἐνίκηθη καὶ ἔχασε πολλὰ ἐδάφη τῆς καὶ τὰς ἀποικίας τῆς. Τὸ 1939 ἐκήρυξε τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐνίκηθη, ἔχασε καὶ πάλιν καὶ ἄλλα ἐδάφη τῆς καὶ ἐδιχοτομήθη εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν. Εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἀνήκει καὶ μέρος ἀπὸ τὴν παλαιὰν πρωτεύουσαν τῆς Παλαιᾶς Γερμανίας, τὸ Δυτικὸν Βερολῖνον.

Βερολῖνον

Τὸ Βερολῖνον ἦτο ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς προπολεμικῆς ἡνωμένης Γερμανίας. Ἦδη εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀνα-

Ἀνάκτορον τοῦ Σαρλότεμπουργκ εἰς τὸ Βερολῖνον

τολικῆς Γερμανίας, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ καὶ πλέον τῆς πόλεως ἀνήκει εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ κατέχεται ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, Ἀγγλους καὶ Γάλλους, οἱ ὅποιοι διατηροῦν ἐκεῖ στρατιωτικὰς δυνάμεις. Τὸ ἕτερον ἥμισυ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν καὶ κατέχεται ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Τὸ Ἀνατολικὸν ἀπὸ τὸ Δυτικὸν Βερολῖνον χωρίζεται διὰ τείχους ἐκ τσιμέντου, τὸ ὅποιον ἀνήγειρον οἱ Ρῶσοι. Εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν

Ἡ πύλη τοῦ Βραδεμβούργου

μεταξύ τῶν κατοίκων τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ Βερολίνου ἔχουν ἐπιβληθῇ ὑπὸ τῶν Κομμουνιστῶν αὐστηρὰ περιοριστικὰ μέτρα. Ἡ συγκοινωνία του μετὰ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν γίνεται ἀπὸ ὠρισμένην ὁδὸν καὶ ἐναέριον διάδρομον, με ἐλέγχους καὶ διατυπώσεις ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστάς. Τὸ Δ. Βερολῖνον ἔχει πληθυσμὸν 2.220.000 κατ. Τὸ Βερολῖνον εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἔχει κτισθῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σπρό. Ἔχει ὑπέργειον καὶ ὑπόγειον σιδηρόδρομον, μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα. Ἡ μεγαλοπρεπὴς πύλη τοῦ Βραδεμβούργου εἶναι ἀντίγραφον τῶν προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις Ἑλλάδος καὶ Δ. Γερμανίας εἶναι λίαν φιλικαί. Σήμερον πλέον τῶν 200.000 Ἑλλήνων ἐργατῶν εὐρίσκονται εἰς Γερμανίαν καὶ ἐργάζονται εἰς τὰ μεγάλα βιομηχανικά ἐργοστάσια της. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔχει σημαντικὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Ἡ Ἑλλάς, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου της, τὸ διεξάγει μετὰ τὴν Γερμανίαν. Εἰσάγομεν μηχανήματα, αὐτοκίνητα, σιδηροδρ. ὑλίκον, ὑφάσματα, χημικὰ προϊόντα, φάρ-

μακα, και εξαγομεν εκει οπωρας, καπνον, σταφίδα, βωξιτην. 'Η Δ. Γερμανία είναι μέλος τής Ε.Ο.Κ. και αι μετὰ τής 'Ελλάδος συναλλαγαι της εχουν ηλαττωμένους τελωνειακούς δασμούς. 'Επίσης είναι μέλος του Ν.Α.Τ.Ο. και συνεπώς συνδέεται μετὰ τής 'Ελλάδος δια συμμαχίας και κοινοῦ συμφώνου φιλίας.

Ἀσκήσεις

- 1) Ποια είναι τὰ Κράτη μέλη τής ΕΟΚ ; Πόσων ἑκτασιν και πόσον πληθυσμὸν ἔχει ἑκαστον ;
- 2) Ποια ἀπὸ τὰ κράτη αὐτὰ ἔχουν περισσότερον ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν των και διατί ;
- 3) Προγραμματίσατε ταξίδιον ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν χωρῶν τής ΕΟΚ. α) Ἀπὸ Ἀθῆνας εἰς Ρώμην ἀεροπορικῶς και ἐν συνεχείᾳ σιδηροδρομικῶς εἰς ὅλας τὰς πρωτευούσας τῶν χωρῶν τής ΕΟΚ. β) ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀμβέρσαν ἀτμοπλοικῶς και ἐκεῖθεν μέσῳ Βελγίου, Δυτικῆς Γερμανίας και Γαλλίας δι' αὐτοκινήτου εἰς Μιλᾶνον.
- 4) Σχεδιάσατε τοὺς χάρτας ἐκάστου τῶν κρατῶν τής ΕΟΚ και τοποθετήσατε τὰς πρωτευούσας, τὰ ὄρη, τοὺς ποταμοὺς και τὰς λίμνας. Ἐπίσης τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους, τοὺς πορθμούς, τὰ ἀκρωτήρια και τὰς νήσους.

Ἀνατολικὴ Γερμανία

Ἡ Ἀνατ. Γερμανία εὐρίσκεται πρὸς Α. τής Δυτικῆς και τὰ σύνορά της προσωρινῶς πρὸς Α. εἶναι οἱ ποταμοὶ Νάις και Ὁδερ, οἱ ὅποιοι τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Πολωνίαν.

Ἡ ἑκτασίς της εἶναι ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τής Δ. Γερμανίας, 108.298 τ. χλμ. και ὁ πληθυσμὸς της 17.700.000. (ἀπογρ. 1966).

Τὸ πολίτευμα της εἶναι Λαϊκὴ Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία και τελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τής Ρωσίας. Πρωτεύουσαν ἔχει τὸ Ἀν. Βερολῖνον. Τὸ Ἀν. Βερολῖνον εἶναι τὸ ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τής παλαιᾶς πρωτευούσης τής προπολεμικῆς Γερμανίας. ἔχει πληθυσμὸν 1.100.000 και κατέχεται ὑπὸ τῶν Ρώσων. Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Μ α γ δ ε μ β ο ὕ ρ γ ο ν, (250 χιλ. κατ.), ἡ Δ ρ έ σ τ η (510 χιλ. κατ.), ἡ Λ ε ι ψ ί α 610 χιλ. (ἡ πόλις τοῦ βιβλίου) κ.λ.π. Λόγῳ τῶν αὐστηρῶν περιοριστικῶν μέτρων, ποὺ ἐπιβάλλει τὸ κομμουνιστικὸν καθεστὼς, τουριστικὴ κίνησις δὲν ὑπάρχει ἢ εἶναι μηδαμινή.

Μετὰ τής 'Ελλάδος δὲν ἔχει διπλωματικὰς σχέσεις.

ΙΒΗΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἡ Ἰβηρική Χερσόνησος καταλαμβάνει τὸ Ν.Δ. τμήμα τῆς Εὐρώπης καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Πρὸς Βορρᾶν ἡ ὁροσειρὰ τῶν Πυρηναίων τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην. Ἡ Ἰβηρική χερσόνησος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο κράτη. 1) τὴν Ἰσπανίαν καὶ 2) τὴν Πορτογαλίαν.

Ἰσπανία

Ὅψεις - ὄρια. Πρὸς Β. ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τῆς ὁροσειρᾶς τῶν Πυρηναίων καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. καὶ πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ πρὸς Δ. συνορεύει μὲ τὴν Πορτογαλίαν καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Εἰς τὸ Ν. ἄκρον ὁ πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Β. Ἀφρικὴν.

Ἔκτασις. 505.496 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. *Ὅρη.* Ἡ Ἰσπανία εἶναι χώρα ὄρεινή. Ἐχει μεγάλα ὄροπέδια καὶ διασχίζεται ἀπὸ μεγάλας ὁροσειράς. Κυριώτερα ὄρη τῆς εἶναι τὰ Πυρηναῖα (3.400 μ.), τὰ Κανταβρικά εἰς τὰ βόρεια, εἰς τὸ κέντρον τὰ Καστιλιανὰ καὶ τὰ Ἰβηρικά (2.300 μ.) καὶ πρὸς τὰ νότια ἡ Σιέρρα Μορένα (1.800 μ.) καὶ ἡ Σιέρρα Νεβάδα (3.481 μ.) Μεταξὺ τῶν ὀρέων σχηματίζονται ὄροπέδια καὶ πεδιάδες εὐφορώτατοι.

Πεδιάδες. Εἶναι ἡ πεδιάς τῆς Ἀνδαλουσίας, ἡ πλουσιωτέρα πεδιάς τῆς Ἰσπανίας, ἡ πεδιάς τοῦ Ἐβρου, τῆς Βαλέντσιαι καὶ ἄλλαι.

Ποταμοί. Εἰς τὸ κέντρον εἶναι ὁ Τάγος ὅστις προχωρεῖ πρὸς τὴν Πορτογαλίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ὁ Ἐβρος, ὅστις χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ Γκουαντιάννα, ὁ Δοῦρος (Ντούερο) καὶ ὁ Γκουανταλκιβίρ, οἱ ὅποιοι χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν.

Λίμναι. Εἶναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι.

Νῆσοι. Βαlearίδες. Μεγαλύτερα εἶναι ἡ Μαγιόρκα.

Πορθμοί. Ὁ πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ. Ἀκρωτήριον Φινίστερον.

Κλίμα. Εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν εἶναι ἡπειρωτικόν, θερμὸν τὸ θέρος καὶ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα. Εἰς τὴν βορειοδυτικὴν παραλίαν εἶναι γλυκὺ καὶ ὠκεάνειον, εἰς δὲ τὰ νότια καὶ ἀνατολικά μεσογειακόν.

Οἰκονομία. *Γεωργία.* Ἡ Ἰσπανία εἶναι χώρα γεωργική. Καλλιεργοῦνται καὶ παράγονται δημητριακά, γεώμηλα, βάμβαξ, σταφίς, ἄφθονα ἐσπεριδοειδῆ, ἐκλεκτοὶ οἶνοι, ξηροὶ καρποὶ κ.λ.π. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἐλαίου καὶ ἡ τρίτη εἰς τὴν παραγωγὴν οἴνου.

Κτηνοτροφία. Εἰς τοὺς ἀπεράντους φυσικοὺς λειμῶνας τῆς ἐκτρέφονται κατὰ ἑκατομμύρια αἰγοπρόβατα, βόες, χοῖροι κ.λ.π. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσπανίας εἶναι κυρίως γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἐπιδίδονται ἀκόμη καὶ εἰς τὴν σηροτροφίαν, τὴν μελισσοκομίαν καὶ τὴν ἀλιείαν.

Δάση. Πυκνὰ δάση ὄξυων, κωνοφόρων καὶ δρυῶν (φελλόδρυς) καλύπτουν τὰ ἐδάφη τῆς καὶ παράγεται ἄφθονος ξυλεία, ρητίνη φελλὸς κ.λ.π.

Ὄρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός τῆς εἶναι πλούσιον εἰς γαιάνθρακα, σιδηρομεταλλεύματα, θεῖον, μόλυβδον, ἄργυρον, ὑδράργυρον κ.λ.π.

Βιομηχανία καὶ τεχνικὰ ἔργα. Μεγάλα ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια ἀποδίδουν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐνισχύεται σημαντικῶς ἡ βαρεῖα βιομηχανία τῆς χώρας. Ἐργοστάσια χαλυβουργίας, κατασκευῆς μηχανῶν, ἔχουν ἰδρυθῆ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου. Ἐπίσης ἐργοστάσια χάρτου, βιομηχανίας φελλοῦ, χημικῶν προϊόντων, ὑφαντουργίας κ.λ.π. ἀπασχολοῦν δεκάδας χιλιάδων ἐργατικῶν χειρῶν.

Ἐμπορίον. Συναλλάσσεται μὲ ὅλας τὰς χώρας τῆς Δ. Εὐρώπης. Ἐξάγει κονσερβοποιημένα προϊόντα, φελλόν, ρητίνην, ξυλείαν, ἔλαιον, οἶνους κ.λ.π. Εἰσάγει χημικὰ προϊόντα, πετρέλαιον, βάμβακα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Αἱ σιδηροδρομικαὶ τῆς γραμμαὶ δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον εἶναι σχεδὸν ἱκανοποιητικόν. Ἐχει ὅμως καλὴν θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ ἀκτοπλοϊκὰ σκάφη, διὰ τῶν ὁποίων ἐξυπηρετοῦνται αἱ παράλιοι πόλεις τῆς. Κυριώτεροι λιμένες τῆς εἶναι ἡ Β α ρ κ ε λ ὡ ν η, ἡ Β α λ ἑ ν τ σ ι α, ἡ Μ α λ ἄ γ α κ.λ.π. Μεγάλον ἐμπορικὸν στόλον δὲν ἔχει. Ἀεροπορικῶς ἐξυπηρετεῖται

μέ την 'Εθνικήν αεροπορικήν γραμμήν 'Ιντέρια, (Βαρκελώνη, Σεβίλλη, Βαλέντσια, Μαλάγα - αεροδρόμια).

Τουριστική κίνησης. 'Η Τουριστική κίνησης είναι ικανοποιητική. Οί επίσκεπται, έκτος τῶν φυσικῶν καλλονῶν τῆς χώρας, ἐντυπωσιάζονται ἀπὸ τὰ μεσαιωνικά της μνημεῖα καὶ ὄχυρά π.χ. τὸ 'Ανάκτορον Μοναστήριον 'Εσκοριάλ, ποὺ θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς 'Ισπανοὺς τὸ 8ον θαῦμα τοῦ κόσμου, τὰ περίφημα Βασιλικά 'Ανάκτορα τῆς Μαδρίτης, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀγάλματα τῶν 'Ισπανῶν βασιλέων εἰς τὴν πλατεῖαν της κ.λ.π. 'Επίσης αξιοθέατα εἶναι ἡ μεσαιωνικὴ πόλις Τολέδον, ὅπου ἔζησε ὁ Μέγας Γκρέκο (Δομίνικος Θεοτοκόπουλος), αἱ ἀρέναι μὲ τὰς ταυρομαχίας, ἡ παράλιος πόλις Μαλάγα μὲ τὸ ὑπέροχον κλίμα της, ἡ ὀνομαστὴ Γρανάδα μὲ τὰ ἀραβουργήματα καὶ τὸ μεγαλοπρεπέστατον ἀνάκτορον 'Αλάμπρα κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις. 'Εχει πληθυσμὸν 31.604.000 κατ. (ἀπογρ. 1964). (Πυκνότης 62 κατ. κατὰ τ.χλμ.). Οἱ σημερινοὶ 'Ισπανοὶ εἶναι ἀπόγονοι τῶν Κελτῶν καὶ 'Ιβήρων.

Γλῶσσα. 'Ισπανικὴ. Προῆλθεν ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν 'Αραβικὴν. Παρὰ τὰ Πυρηναιῖα οἱ Βάσκοι (ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Κελτῶν) ὁμιλοῦν ἰδιότυπον ἰδικὴν των γλῶσσαν. 'Η ἐκπαίδευσις εἶναι ικανοποιητικὴ. (87% ἐγγράμματοι). 'Υπάρχουν 'Ανώταται τεχνικαὶ σχολαί, Πανεπιστήμια, σχολαί ἐκπαιδεύσεως ἐκπαιδευτικῶν κ.λ.π.

Θρησκεία. Χριστιανισμός. Καθολικοὶ 99%.

Πολίτευμα. Πρὸ τοῦ 1939 ἦτο Βασίλειον. 'Απὸ τοῦ 1939 ἔχει πολίτευμα ἰδιότυπον (Κονκορδᾶτον) ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Φράνκο, ἀρχηγὸν τοῦ κράτους καὶ Βουλὴν (Κορτές). Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ προσωπικότητας, τὰς ὁποίας ἐκλέγουσιν διάφοροι ὀργανώσεις.

Νόμισμα. Πεσέτα = 0,5 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς 'Ισπανίας εἶναι ἡ Μ α δ ρ ί τ η (2.445.000 κατ.). Εἶναι ὠραία πόλις μὲ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομάς, μουσεῖα, παλαιούς ναούς, πανεπιστημιακὰ κτίρια κ.λ.π. Εἶναι κόμβος συγκοινωνιῶν καὶ πνευματικῶν καὶ βιομηχανικῶν κέντρον.

'Αλλαι πόλεις εἶναι : ἡ Β α ρ κ ε λ ὡ ν η (1.500.000) μέγας λιμὴν τῆς 'Ισπανίας, ἡ Β α λ έ ν τ σ ι α (570.000) σπουδαῖος λιμὴν, ἡ Σ α ρ α γ ό σ σ α, ἡ Γ ρ α ν ά δ α μὲ τὰ ἀραβικὰ ἀνάκτορα τῆς 'Αλάμ-

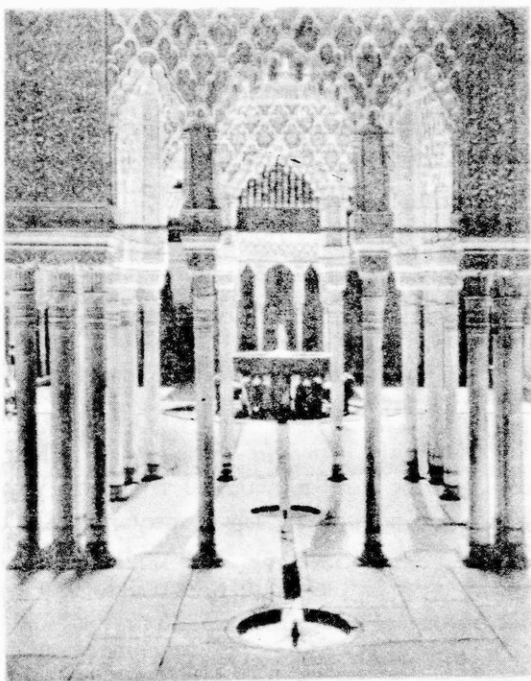
πρας, ὁ Ἅγιος Σεβαστιανός, ἡ Σεβίλλη, ἡ Καρθαγένη, τὸ Τολέδον κλπ. Εἰς τὴν Μαγιόρκαν τῶν Βαλεριάδων νήσων, εἶναι ἡ Πάλμα.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Ἰσπανία κατφεῖτο παλαιότερον ἀπὸ τοὺς Κέλτας καὶ Ἰβηρας. Κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους, τοὺς Ρωμαίους καὶ κατὰ τὸ 700 μ.Χ. κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες ἐπέδρασαν πολιτιστικῶς ἐπὶ τῶν κατοίκων. Πολλὰ ἀραβικὰ μνημεῖα σώζονται μέχρι σήμερον. Κατὰ τὸ 1469, ἡ Ἰσπανία ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της. καὶ ἐξελίχθη εἰς μεγάλην ναυτικὴν δύναμιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Συνέβαλε μὲ τὸν στόλον της εἰς τὰς ἀνακαλύψεις νέων χωρῶν (Ἀμερικῆς 1492 ὑπὸ Κολόμβου) καὶ ἵδρυσεν μέγα ἀποικιακόν, κράτος εἰς Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, τὰς Νήσους Ἀντίλλας κ.λ.π. Κατὰ τὸ 1588 ἐνίκηθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, κατεστράφη ὁ στόλος της καὶ βαρβαρικῶς ἔπεσεν εἰς παρακμὴν, ἀπολέσασα τὰς ἀποικίας της.

Κτήσεις. Σήμερον διατηρεῖ μόνον τὸ Ἰσπανικὸν Μαρόκον, τὴν Ἰσπανικὴν Γουϊνέαν τὸ Ρίο ντὲ Ὅρο εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας τὰς Καναρίαις νήσους.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀπὸ μακροῦ φιλικαί.

Τελευταίως συνεσφίχθησαν περισσότερο, διότι ὁ ἕγγονος τοῦ τελευταίου βασιλέως

Γρανάδα. Ἡ αὐλὴ τῶν Λεόντων

της 'Αλφόνσου του ΙΓ', πρίγκηψ Δὸν Χουάν Κάρλο, συνεζεύχθη τὴν ἀδελφὴν τοῦ Βασιλέως τῆς 'Ελλάδος Κων/νου, πριγκήπισσαν Σοφίαν. Εἰς τὸ Τολέδον ἐξησεν ὁ μέγας 'Ελλην Κρῆς ζωγράφος Δομίνικος Θεοτοκόπουλος (ΓΚΡΕΚΟ). 'Εμπορικαὶ συναλλαγαὶ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν καὶ ἐγκάρδιοι διπλωματικαὶ σχέσεις ἔχουν δημιουργήσει κλίμα ἀμοιβαίας συμπαθείας καὶ ἀγάπης μεταξύ τῶν δύο λαῶν.

Πορτογαλία

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται εἰς τὸ Ν.Δ. μέρος τῆς 'Ιβηρικῆς Χερσονήσου καὶ ὀρίζεται πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τῆς 'Ισπανίας καὶ πρὸς Ν. καὶ Δ. ὑπὸ τοῦ 'Ατλαντικοῦ 'Ωκεανοῦ.

Ἐκτασις. 91.971 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. *Ὀρη - Πεδιάδες.* Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς εἶναι ἡ ὄροσειρὰ Σιέρρα ντέ Έστρέλα (1.990 μ.). Ἄλλα μικρότερα ὄρη καλύπτουν τὸ Β. τμήμα τῆς χώρας. Εἰς τὰ πρὸς τὸν 'Ατλαντικὸν παράλια τῆς σχηματίζονται μικραὶ πεδιάδες, τὴν μεγαλύτεραν τῶν ὁποίων διαρρέει ὁ ποταμὸς Τάγος.

Ποταμοί. Εἶναι ὁ Τάγος, ὁ Δοῦρος (Ντουέρο) καὶ ὁ Γκουαντιάνα. Προέρχονται ἐκ τῆς 'Ισπανίας καὶ εἶναι πλωτοὶ εἰς τὸ ἔδαφός τῆς.

Παράλια. Τὰ παράλια εἶναι χαμηλὰ καὶ ἀμώδη ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, χωρὶς πολλὰς κολπώσεις. Ἀξιόλογος κόλπος εἶναι ὁ κόλπος τῆς Λισσαβῶνος. Ἀκρωτήριο ὁ Ἄγιος Βικέντιος.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Πορτογαλίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία.* Εἶναι χώρα γεωργικὴ. Πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶναι γεωργοί. Εἶναι ἡ τετάρτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν ἐλαίου. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν φελλοῦ. Παράγει ἐπίσης ἐκλεκτὸν οἶνον. Εἰς τὰ δημητριακὰ ὅμως δὲν ἔχει μεγάλην παραγωγὴν. Ἐκτρέφονται, βόες, αἰγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. Τὰ 60 % τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἀγρόται. Ἡ ἀλιεῖα ἀπασχολεῖ πολλὰς χιλιάδας ἐργατικῶν χειρῶν.

Ὀρυκτά. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀξιόλογος ἀλλὰ δὲν γίνε-

Ἡ Λισσαβών

ται συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις. Παράγει λιγνίτην, σιδηρομεταλλεύματα, χαλκόν, ἄργυρον, χρυσὸν καὶ βολφράμιον.

Βιομηχανία καὶ τεχνικὰ ἔργα. Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι μετρίως ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχουν ὕδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια, ἐργοστάσια ὕφαντουργίας, κονσερβοποιίας, οἶνοποιίας, κεραμεικῆς, τσιμέντων κ.λ.π.

Ἐμπόριον. Ἐξάγει φελλόν, ἔλαιον, οἶνον, κονσέρβας ἰχθύων καὶ εἰσάγει σιτηρά, μηχανάς, χημικὰ προϊόντα πετρέλαιον κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Σιδηρόδρομοι καὶ ὁδικὰ δίκτυα ἐξυπηρετοῦν τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν. Ἀπὸ θαλάσσης ἐξυπηρετεῖται μὲ πλοῖα ἄκτοπλοῖας καὶ ἐντὸς τῆς χώρας μὲ ποταμόπλοια. Ἡ Λισσαβὼν εἶναι κόμβος τῶν διεθνῶν ἀεροπορικῶν καὶ θαλασσίων συγκοινωνιῶν.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἐπειδὴ εἶναι χώρα γραφικὴ καὶ πλουσία εἰς ἱστορικὰ μνημεῖα καὶ καλλιτεχνικοὺς θησαυροὺς, παρουσιάζει τουριστικὸν ἐνδιαφέρον. Ταυρομαχίαι, γραφικὰ θρησκευτικὰ ἔορτα καὶ λιτανεῖαι, μεσαιωνικὰ κτίρια, τὸ μοναστήρι τῶν ἱπποτῶν εἰς τὸ Τομάρ, ἡ Λισσαβὼν μὲ τὸν πρίφημον Καθεδρικὸν ναὸν τῆς καὶ τὰς πλήρεις ἀγαλμάτων τῶν παλαιῶν βασιλέων πλα-

τείας της, γοητεύουν τούς επισκέπτας και αυξάνουν την τουριστική κίνησιν.

Πολιτική και πολιτιστική κατάσταση.

Πληθυσμός. Έχει πληθυσμόν 9.172.000 κατ. (άπόγρ. 1965). Ο πληθυσμός της Πορτογαλίας είναι όμοιογενής. (Πυκν. 98 κατ. κατά τ. χιλμ).

Θρησκεία. Είναι Χριστιανοί Καθολικοί.

Γλώσσα. Πορτογαλική. Όμοιάζει με την Ίσπανικήν.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν.

Νόμισμα. Έσκούδο = 1 δρχ. περίπου.

Πόλεις. Πρωτεύουσα είναι η Λισσαβών (802.000 κατ.). Είναι κτισμένη εις τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τάγου. Έχει ἀξιόλογα μνημεῖα, μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, μεσαιωνικοὺς ναοὺς, ἀνάκτορα παλαιῶν βασιλέων κ.λ.π. Είναι μία ἀπὸ τὰς πλέον ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ κόμβος διεθνῶν συγκοινωνιῶν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Ὀπόρτο (280.000 κατ.), λιμὴν εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ποταμοῦ Δούρου καὶ ὀνομαστὸν διὰ τοὺς ἐκλετοὺς οἶνους του, ἡ Κοϊμπρα, ὁ Φάρο, ἡ Ἐβόρα κ.λ.π.

Ίστορικά στοιχεία. Οἱ Πορτογάλοι, ὅπως καὶ οἱ Ἰσπανοί, προέρχονται ἀπὸ τοὺς Κέλτας καὶ Ἰβηρας. Ἡ Πορτογαλία κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ὅπως καὶ ἡ Ἰσπανία, καὶ ἀκολούθως ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Ὅταν ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἐξελίχθη εἰς μεγάλην ναυτικὴν δύναμιν. Οἱ τότε Πορτογάλοι ἦσαν τολμηροὶ θαλασσοπόροι, καὶ ἀπὸ τοῦ 1415 μ.Χ. ἔκαμαν ἀνακαλύψεις νέων τόπων. Οὕτως ἡ Πορτογαλία ἱδρυσεν μέγα κράτος ἀποικιακὸν εἰς Ν. Ἀμερικὴν, Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν. Περίφημοι θαλασσοπόροι Πορτογάλοι ἦσαν ὁ Βαρθολομαῖος Ντιάζ, ὁ Βάσκο δὲ Γάμα κ.λ.π. Ἀργότερον ἔχασε τὴν δύναμίν της καὶ τὸ ἀποικιακὸν κράτος της περιωρίσθη.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις μας μετὰ τὴν Πορτογαλίαν εἶναι φιλικαί. Έχομεν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Ἀπὸ τὴν Πορτογαλίαν εἰσάγομεν κονσερβοποιημένους ἰχθὺς (σαρδέλλας), φελλὸν καὶ πωλοῦμεν καπνὸν κ.λ.π. Είναι μέλος τοῦ NATO καὶ συνεπῶς συνδέεται μετὰ συμμαχίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Κτήσεις. Σήμερον ἀκόμη διατηρεῖ μεγάλας κτήσεις εἰς Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἔχει τὴν Ἀγκόλαν (ἐκτάσις 1.247.000

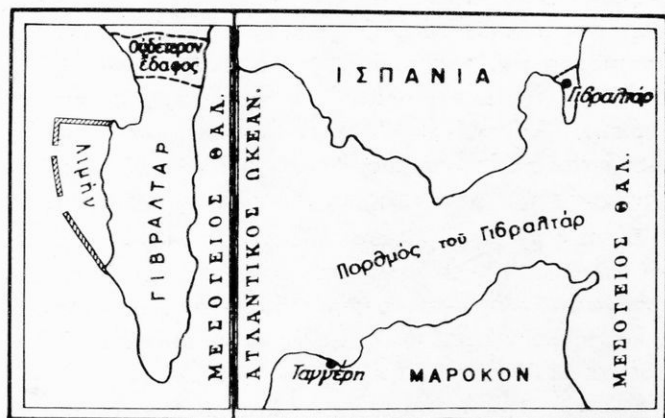
τ.χιλμ.) τήν Πορτογαλικήν Γουϊνέαν καί τήν Μοζαμβίκην (780.000 τ. χιλμ.) Εἰς τήν Ἀσίαν ἔχει τὰς Πορτογαλικὰς Ἰνδίας. Ἐπίσης εἰς τόν Ἀτλαντικόν αἱ νῆσοι Ἀζόροι, ἡ Μαδέρα καί τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἀνήκουν εἰς τήν Πορτογαλίαν.

Δημοκρατία τῆς Ἀνδόρας

Εἰς μικράν ὄρεινὴν περιοχὴν τῶν Πυρηναίων, καὶ εἰς μικρὰν κοιλάδα, εἰς τὰ σύνορα Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας, εὐρίσκεται ἡ μικρὰ Δημοκρατία τῆς Ἀνδόρας. Ἐχει ἑκτασιν 450 τ.χιλμ. καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 40 χωρία, μὲ πληθυσμὸν περὶ τὰς 10.000 κατ. Εἶναι Δημοκρατία ἀνεξάρτητος. Οἱ κάτοικοι ὁμιλοῦν τὴν Καταλανικὴν γλῶσσαν, εἶναι Χριστιανοὶ - Καθολικοὶ καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν δασοκομίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἀνδώρα (800 κατ.).

Γιβραλτάρ

Τὸ Γιβραλτάρ εἶναι μία μικρὰ βραχίδης χερσόνησος, ὀλίγον ἀνατολικώτερον τοῦ Πορθμοῦ Γιβραλτάρ ἐπὶ Ἰσπανικοῦ ἐδάφους. Ἐχει ἑκτασιν 6 τ. χιλμ. καὶ 26.000 κατοίκους. Εἶναι βράχος ὕψους 450 μέτρων καὶ δεσπόζει τοῦ Πορθμοῦ, ὁ ὅποιος ἔχει πλάτος ἕως 14 χιλ. καὶ συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὴν Μεσόγειον. Κατέχεται

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ

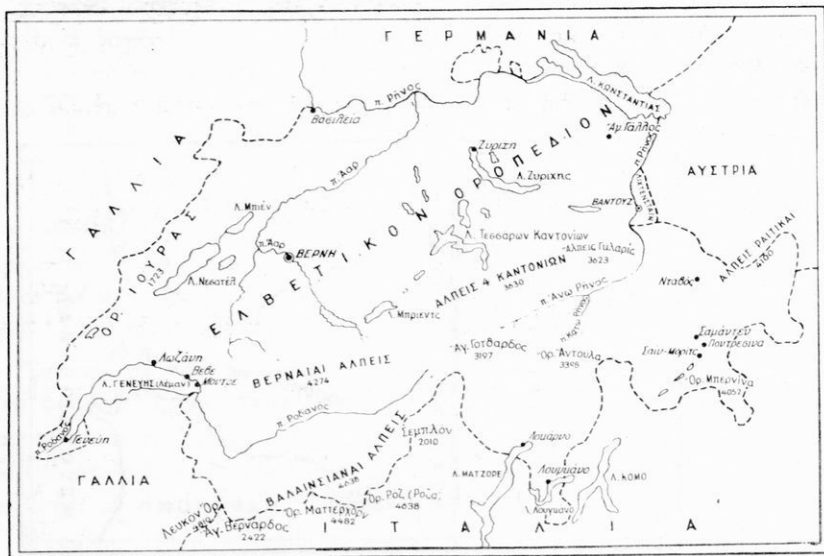
ἀπὸ τοῦ 1704 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ ἔχει μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν, διότι ἐλέγχει τὴν συγκοινωνίαν πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ ἄριστα ὠχυρωμένα σημεῖα τοῦ Κόσμου.

Ἀσκήσεις.

- 1) Ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μὲ ἕκαστον ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Ἰβηρικῆς Χερσονήσου ;
- 2) Νὰ εὑρῇτε εἰς τὸν χάρτην σας μὲ τὴν κλίμακα, πόσα χιλιόμετρα ἀπέχει ἡ Λισσαβὼν ἀπὸ τοὺς Παρισίους κατ' εὐθείαν καὶ πόσον χρόνον χρειάζεται· νὰ φθάσῃ ἀπὸ τῆς μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ἄλλην· ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον τρέχει 300 χλμ. τὴν ὥραν ;
- 3) Προγραμματίσατε ταξίδιον ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Μαδρίτην σιδηροδρομικῶς. Ποίας χώρας θὰ διέλθῃτε καὶ ποίας μεγάλας πόλεις θὰ συναντήσητε ;
- 4) Προγραμματίσατε ταξίδιον ἀτμοπλοικῶς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ὀπόρτο Πορτογαλίας. Ποίας θαλάσσας καὶ πορθμούς θὰ διέλθῃτε καὶ ποίους λιμένας θὰ πλησιάσῃ τὸ πλοῖον ;
- 5) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας καὶ τοποθετήσατε πρωτευούσας, ὄρη, ποταμούς, θαλάσσας, πορθμούς.

Ἑλβετία

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀλπεων. Πρὸς

ΕΛΒΕΤΙΑ

Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ Γαλλίας.

Ἔκτασις. 41.208 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. *᾽Ορη.* Εἶναι ἡ πλέον ὄρεινὴ χώρα τῆς Εὐρώπης. Τὰ 4/5 τοῦ ἔδαφους τῆς καλύπτονται ὑπὸ τῶν ὄροσειρῶν τῶν *Ἀλπεων* καὶ τοῦ *Ἰούρα*, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι ὄροπέδιον. Αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν *Ἀλπεων* εἶναι τὸ *Μόντε Ρόζα* (4.636 μ.), ἡ *Μπερνίνα* (4.052 μ.) κ.λ.π.

Ἑλβετικὴ Λίμνη

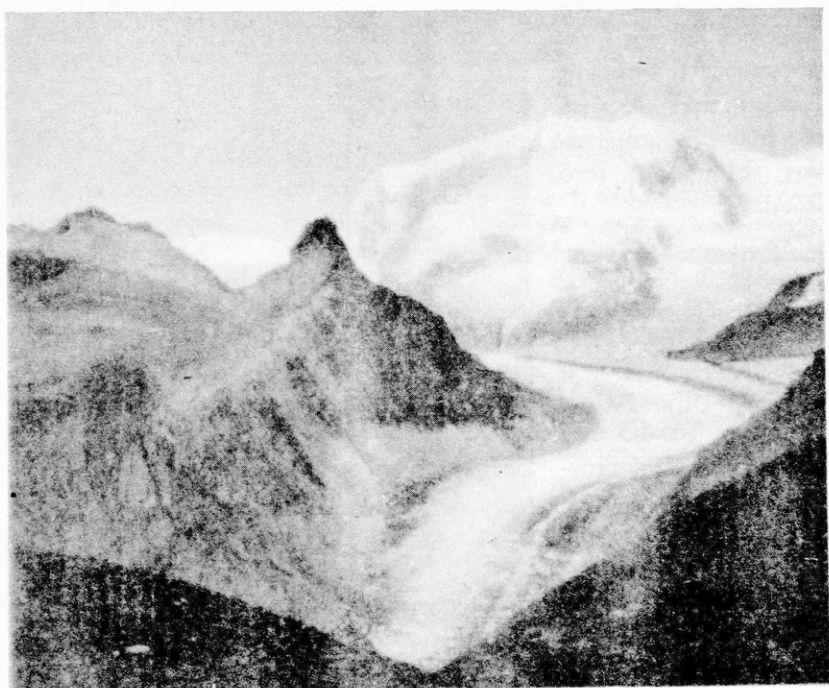
Ποταμοί. Ἔχει πολλοὺς μεγάλους καὶ μικροὺς ποταμούς. Κυριώτεροι εἶναι ὁ *Ρήνος*, ὁ *Ροδανός*, ὁ *Ἀαρ* κ.λ.π.

Λίμναι. Εἶναι πολλάι. Κυριώτεραι εἶναι ἡ *Λεμάν* (Γενεύης) περίφημος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῆς, ἡ *Κωνσταντία*, ἡ *Νεσατέλ*, τῆς *Ζυρίχης*, τῶν *Τεσσάρων Καντονίων* κ.λ.π.

Οἰκονομία. Ἡ *γεωργία* εἶναι περιορισμένη, διότι τὸ ἔδαφος εἶναι ὄρεινόν.

Ἡ *κτηνοτροφία* εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ἐκτρέφονται αἱ περίφημοι ἑλβετικὰ ἀγελάδες καὶ πλεῖστα αἰγοπρόβατα, χοῖροι κ.λ.π. Τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρον τῆς Ἑλβετίας εἶναι περιζήτητα εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. (Γάλα Νεστλέ Βλάχας).

Δάση. Ἔχει πυκνὰ δάση, τὰ ὅποια καλύπτουν τὰ ὄρη τῆς

Ἑλβετικὸν τοπίον

μέχρι ὕψους 2.500 μ. Ὑψηλότερον ὑπάρχουν διαρκῶς χιόνες.

Ὅρυκτά. Ὅρυκτὸν πλοῦτον δὲν ἔχει καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας της προμηθεύεται πρώτας ὕλας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Βιομηχανία. Εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν. Μὲ τὰς ἀφθόους ὕδατοπτώσεις κινοῦνται ἐργαστᾶσια πάσης φύσεως, ὅπως π.χ. ὑφαντουργεῖα, ἠλεκτρικῶν εἰδῶν, χημικῶν προϊόντων, χαρτοποιίας, μουσικῶν ὀργάνων καὶ συμπυκνώσεως γάλακτος. Σημαντικὴ βιομηχανία της εἶναι ἡ ὥρολογοποιία. Τὰ ἐλβετικὰ ὥρολόγια εἶναι τὰ καλύτερα τοῦ κόσμου. Διεξάγεται ἐμπόριον μὲ ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Εἰσάγει πρώτας ὕλας καὶ ἐξάγει συμπυκνωμένον γάλα, ὑφάσματα, μουσικὰ ὄργανα καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας ὥρολόγια κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν καὶ ὁδικῶν συγκοινωνιῶν παρὰ τὸ ὀρεινὸν τοῦ ἐδάφους της. Τὰ ποταμόπλοια

τοῦ Ρήνου φθάνουν μέχρι τῆς πόλεως Βασιλείας ἀπὸ τὴν Β. θάλασσαν. Εἰς ὅλας τὰς λίμνας τῆς πλοῖα ἐκτελοῦν συγκοινωνίας τῶν παροχθίων περιοχῶν. Ἐναέριοι μικροὶ συρμοὶ ἐκτελοῦν ταξίδια εἰς τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς καὶ τὰς μεγάλας χαράδρας. Μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας συνδέεται μὲ τὰς μεγαλυτέρας σήραγγας τοῦ κόσμου (σῆραγγ Σεμπλὸν 20 χιλ. Ἀγίου Γοτθάρδου 15 χιλ. κ.λ.π.). Ἐχει ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν μὲ ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἑκατομμύρια περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος τὴν χώραν. Εὐρίσκουν ὅλας τὰς ἀνέσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς, δηλαδὴ πολυτελὴ ξενοδοχεῖα, περίπτερα, ἐξαιρετικὴν περιποίησην ξενάγησιν κ.λ.π. Μὲ τὰ ἐναέρια τραινάκια δύνανται νὰ ἀνέλθουν εἰς τὰς ὑψηλὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς, ὅπου ὑπάρχουν πολυτελεῖς ξενῶνες, μοτέλ κ.λ.π. Ἡ μαγευτικὴ θέα τῶν λιμνῶν, ἡ ἀγρία μεγαλοπρέπεια τῶν χιονοσκεπῶν Ἀλπεων καὶ γενικῶς τὸ μοναδικὸν εἰς ὠραιότητα τῶν ἐλβετικῶν τοπίων, μαγεύουν τὸν ἐπισκέπτην. Πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐπισκέπτονται τὴν χώραν, διὰ νὰ ἀνακτήσουν τὴν ὑγίαν των. Ὑπάρχουν πολυτελεῖς ξενοδοχεῖα καὶ ὀνομαστὰ ἀναρρωτήρια, ὅπως π.χ. τοῦ Νταβὸς κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 5.825.000 κατ. (ἀπογρ. 1964). Πυκνότης 142 κατ. κατὰ τ. χιλμ. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Γερμανικῆς καταγωγῆς.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι 58 %, Καθολικοὶ 40 % καὶ οἱ λοιποὶ Ἑβραῖοι κ.λ.π.

Γλῶσσα. Τὰ 73 % ὁμιλοῦν τὴν Γερμανικὴν. Οἱ ὑπόλοιποι Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικὴν.

Νόμισμα. Ἑλβετικὸν Φράγκον 1 = 6.90 δρχ.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν. Ἀποτελεῖ Ὁμοσπονδίαν 22 διαμερισμάτων τῆς χώρας (Καντόνια).

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βέρνη 174.000 κατ., ὠραιότατὴ πόλις εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἀαρ. Ἄλλαι πόλεις εἶναι, ἡ Ζυρίχη (440.000 κατ.), ἡ Γενεύη (180.000 κατ.) ἡ Βασιλεία (205.000 κατ.), ἡ Λωζάνη, ἡ Λουκέρνη, τὸ Νταβὸς, κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Παλαιότερον κατεῖχετο ἀπὸ τοὺς Φράγκους. Ἐπειτα τὴν κατέλαβον οἱ Γερμανοὶ καὶ κατὰ τὸ 17ον αἰῶνα ἀπετέλεσεν ἀνεξάρτητον κράτος. Δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς δύο Παγ-

κοσμίους πολέμους, διότι ἦτο οὐδετέρα. Ἡ Ἑλβετία εἶναι πατρίς τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Διεθνoῦς Ἑρυθροῦ Σταυροῦ, Ντυνάν, τοῦ μεγάλου Παιδαγωγοῦ Πεσταλότσι κ.λ.π.

Σχέσεις με τὴν Ἑλλάδα. Αἱ σχέσεις Ἑλλάδος καὶ Ἑλβετίας εἶναι φιλικαί. Ἔχουν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Εἰς τὴν Ἑλλάδα πωλεῖ γαλακτοκομικὰ προϊόντα, μηχανήματα, ὥρολόγια καὶ ἀγοράζει σταφίδα, καπνόν, σῦκα, σταφύλια κ.λ.π.

Αὐστρία

Θέσις - Ὅρια. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Γερμανίας καὶ Τσεχοσλοβακίας. Πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαυτίας καὶ Ἰταλίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Τσεχοσλοβακίας καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἑλβετίας.

Ἐκτασις. 83.850 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὅρη - πεδιάδες. Τὸ ἔδαφος τῆς κατὰ τὰ 2/3 εἶναι ὄρεινόν, κυρίως πρὸς Δ. ὅπου φθάνουν αἱ Ἀνατολικάι Ἀλπεις καὶ ἡ ὑψηλότερα κορυφή των εἶναι τὸ Τάοσερν (3.797 μ.).

ΧΑΡΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

Πρὸς Α. ἐκτείνονται αἱ πεδιάδες τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Γκράτς.

Ποταμοί. Ποταμούς ἔχει τὸν Δοῦναβιν μὲ πολλοὺς παραποτάμους καὶ εἰς τὰ νότια τὸν Δραῦον.

Λίμνες. Ἔχει τὴν Νοῦζίντλερ (κοινὴ μετὰ τῆς Οὔγγαρίας), τῆς Κωνσταντίας (κοινὴ μετὰ τῆς Ἑλβετίας καὶ Γερμανίας) καὶ ἄλλας μικράς.

Κλίμα. Ἡπειρωτικόν. Εἶναι ψυχρότατον τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν κατὰ τὸ θέρος.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία.* Ἡ γεωργία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ παράγονται ἄφθονα δημητριακὰ καὶ σακχαρότευτλα. Ἡ ἐκτροφή αἰγοπροβάτων, χοίρων, βοῶν καὶ πουλερικῶν εἶναι εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Μέγα ποσοστὸν τῶν κατοίκων ἀσχολεῖται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Δάση καλύπτουν τὸ 1/3 καὶ πλέον τῆς χώρας καὶ ἡ ξυλεία των εἶναι πηγὴ πλούτου.

Ὄρυκτά. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι πλούσιον εἰς κοιτάσματα ἀνθρακος, γραφίτου, σιδηρομεταλλεύματος, μολύβδου, βωξίτου κ.λ.π. Ὑπάρχουν καὶ μικραὶ πτρελαιοπηγαί.

Βιομηχανία - Τεχνικὰ ἔργα κ.λ.π. Μεγάλοι ὑδροηλεκτρικοὶ σταθμοὶ κινοῦν ἐργοστάσια παντὸς εἶδους, τὰ ὅποια παράγουν γεωργικὰς μηχανάς, αὐτοκίνητα, ὑφάσματα, χάρτην, ἐπιπλά, μουσικὰ ὄργανα, ἱατρικὰ ἐργαλεῖα, ὄργανα φυσικῆς κ.λ.π. Τὸ ἐμπόριον εὐρίσκεται εἰς ἱκανοποιητικὸν ἐπίπεδον. Ἐξάγει ξυλείαν, χάρτην μηχανήματα, ὑαλουργικὰ προϊόντα κ.λ.π. Εἰσάγει τρόφιμα, βάμβακα, καπνόν.

Συγκοινωνία. Ἔχει πυκνὴν συγκοινωνίαν σιδηροδρομικὴν, δι' αὐτοκινήτων καὶ μὲ ποταμόπλοια. Ἐπίσης ἔχει πυκνὴν ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν καὶ Ἑθνικὴν Ἀεροπορικὴν γραμμὴν, (Αὐστριακὴ ἀεροπορία) μὲ 6 ἀεροδρόμια.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι ἀξιόλογος καὶ ἔχει καταστῆ πηγὴ πλούτου διὰ τὴν χώραν. Αἱ γραφικαὶ τῆς τοποθεσίαι, τὰ πολυάριθμα κέντρα χειμερινῶν καὶ θερινῶν σπὸρ εἰς τὰς γραφικὰς λίμνας τῆς, προσελκύουν πολλὰ ἐκατομμύρια ξένων. Ἔχει πολυαριθμοὺς βιβλιοθήκας καλλιτεχνικοὺς θησαυροὺς καὶ μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα. Ἀξιοθέατα εἶναι ὁ

Βιέννη - Πανεπιστήμιον

Καθεδρικός Ναός τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐκ τῶν ὡραιότερων ἐν Εὐρώπῃ, Γοτθικοῦ ρυθμοῦ, ὁ Αὐτοκρατορικός Πύργος, ἡ Κρατικὴ Ὦπερα τῆς Βιέννης, τὰ περίφημα ἀνάκτορα τοῦ Μπελβεντέρε, τὸ Σάλτσμουργκ, ἡ πατρὶς τοῦ Μότσαρτ, κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἔχει πληθυσμὸν 7.250.000 κατ. Πυκνότης 83 κατ. κατὰ τ.χ.

Γλῶσσα. Γερμανικὴ.

Θρησκεία. Χριστιανοί. 90 % Καθολικοὶ καὶ 10 % Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Σελλίνιον 1 = 1,15 δραχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα. Βιέννη (1.740.000 κατ.) Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὡραιότερας πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ ἔχει κτισθῇ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως. Εἶναι ἡ πόλις τῆς μουσικῆς. Θέατρα, μουσεῖα, μεγαλοπρεπῇ μνημεῖα καὶ οἰκοδομήματα κοσμοῦν τὴν πόλιν. Ἄλλαι πό-

λεις είναι τὸ Γ κ ρ ά τ ς (250.000 κατ.), τὸ Λ ί ν τ ς (130.000 κατ.),
Ίνσμπουργκ (100 χιλ. κατ.).

Ίστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ σημερινὴ Αὐστρία ἀπετέλεσεν κράτος μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον, κατὰ τὸ 1919, ὅτε διελύθη ἡ Αὐстроουγγαρία. Κατὰ τὸ 1938 τὴν κατέλαβεν διὰ πραξικοπήματος ἡ Γερμανία καὶ τὴν ἐνσωμάτωσε εἰς τὰ ὅριά της. Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἡττήθη ἡ Γερμανία καὶ ἡ Αὐστρία ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι φιλικαί. Αἱ δύο χῶραι ἔχουν διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξάγει εἶδη πολυτελείας, καλλυντικά, μηχανήματα, ἐπιπλά κλπ. καὶ εἰσάγει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα σταφίδα, οἶνον καὶ καπνόν. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας εἰς Βιέννην ἤκμαζεν Ἑλληνικὴ κοινότης καὶ οἱ ἐκεῖ ἀπόδημοι Ἕλληνες προσέφεραν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος, με οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν, ἀποστολὴν ὅπλων κλπ. Πολλοὶ νέοι Ἕλληνες σπουδάζουν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Αὐστρίας.

Λιχτενστάϊν

Τὸ Λιχτενστάϊν εὐρίσκεται μετὰ τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Αὐστρίας. Εἶναι ἓνα μικρὸν ἀνεξάρτητον κρατίδιον με ἑκτασιν 148 τ.χ. καὶ πληθυσμὸν 17.000 κατ. Οἱ κάτοικοί του εἶναι ὅλοι Γερμανικῆς καταγωγῆς καὶ Χριστιανοὶ Καθολικοί. Διοικεῖται ἀπὸ κληρονομικὸν Πρίγκηπα καὶ ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ἡ ὁποία διὰ ἱστορικοὺς λόγους τοῦ ἔχει παραχωρήσει δικαιώματα ἀνεξαρτησίας. Ἔχει πρωτεύουσιν τὸ Βαντοῦς (3.500 κατ.) καὶ ὀλίγα ἄλλα μικρὰ χωρία. Ἔχει ζωηρὰν τουριστικὴν κίνησιν.

Τσεχοσλοβακία

Θέσις - ὅρια. Εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης. Πρὸς Β. ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Γερμανίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σοβ. Ἐνώσεως καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Δ. Γερμανίας.

Ἐκτασις. 127.860 τ.χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὅρη. Πεδιάδες. Πρὸς Β. καὶ Ν. ἔχει ὄρο-

πέδια. Σπουδαιότερα ὄρη εἶναι : ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς (1.460 μ.), τὰ Μεταλλευτικὰ ὄρη (1.200 μ.), τὰ Σουδήτια (1.650 μ.), τὰ Καρπάθια πρὸς τὰ Πολωνικὰ σύνορα μὲ τὰς κορυφὰς Ἄνω καὶ Κάτω Τάτρα (2.660 μ.). Μεταξὺ τῶν ὄρέων ἐκτείνονται μεγάλαι πεδιάδες, σπουδαιότερα τῶν ὁποίων εἶναι τοῦ Ἑλβας καὶ τοῦ Μοράβας.

Ποταμοί. Δούναβις, Ἑλβας, Μοράβας. Λίμνες ἀξίας λόγου δὲν ἔχει.

Κλίμα. Εἰς τὰ ὄρεινά ἡπειρωτικόν, εἰς τὰς πεδιάδας εἶναι ἡπιώτερον.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

Οικονομία. Γεωργία - Κτηνοτροφία. Τὰ 45 % τοῦ ἐδάφους τῆς καλλιεργοῦνται καὶ παράγονται δημητριακὰ, σακχαρότευτλα, ζυθόχορτον, οἶνος, γεώμηλα καὶ ὀπωρικά. Ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζει κυρίως εἰς τὰ Καρπάθια. Ἐκτρέφονται βόες, αἰγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι καὶ παράγονται τυροκομικά, ἔρια, μέλι, κρέατα κ.λ.π. Δάση καλύπτουν τὰ ὄρη τῆς καὶ παράγεται ἐκλεκτὴ ξυλεία.

Ὀρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός τῆς ἔχει κοιτάσματα ἀνθρακος, σιδηρομεταλλευμάτων, χρυσοῦ, μολύβδου, ἀργύρου, ραδιούχων μεταλλευμάτων, ὑδραργύρου, ἀλουμινίου καὶ τοῦ πολυτιμοτέρου μετάλλου τῆς ἐποχῆς, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν παραγωγὴν ἀτομικῆς ἐνεργείας, οὐρανίου.

Βιομηχανία - Τεχνικὰ ἔργα. Ἑκατοντάδες ἐργοστασίων ζύθου, κλωστοῦφαντουργίας, μεταλλουργίας, χαρτοποιίας, κεραμευτικῆς, ὑαλουργίας παράγουν παντὸς εἶδους βιομηχανικὰ προϊόντα. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς περισσότερων προηγμένας βιομηχανικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης. Σπουδαιότατα βιομηχανικὰ κέντρα εἶναι ἡ Πράγα, ἡ Μπρατισλάβα, τὸ Πίλσεν κλπ.

Ἐμπόριον. Τὸ ἐμπόριόν τῆς εὐρίσκεται εἰς ἀκμὴν. Ἐξάγει προϊόντα, ἡ ἀξία τῶν ὁποίων εἶναι ὑπερδιπλασία τῶν ὅσων εἰσάγει καὶ ἡ χώρα οἰκονομικῶς εὐημερεῖ.

Συγκοινωνία. Πυκνὸν σιδηροδρομικὸν δίκτυον, ὁδικὸν δι' αὐτοκίνητα καὶ ποταμόπλοια εἰς τοὺς πλωτοὺς ποταμοὺς τῆς ἐξυπηρετοῦν τελείως τὴν χώραν. Συνδέεται ἀερο-

Πράγα

πορικῶς με ὅλας τὰς πρωτευούσας τοῦ κόσμου.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Ἐπειδὴ εἶναι κομμουνιστικὸν Κράτος ἐπιβάλλει αὐστηρὸν ἔλεγχον καὶ περιορισμοὺς εἰς τοὺς εἰσερχομένους ἐπισκέπτας. Διὰ τοῦτο ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι περιωρισμένη. Πάντως ὁ ἐπισκέπτης θὰ θαυμάσῃ τὴν τεραστίαν βιομηχανικὴν τῆς ἀνάπτυξιν, τὴν πόλιν τῆς Πράγας μετὰ τὸ Δημαρχεῖον, μοναδικὸν εἰς μεγαλοπρέπειαν τὸ ἱστορικὸν Μοναστήρι τοῦ Μπρέβνοφ καὶ τὸ περίφημον Πανεπιστήμιον, τὰ περίφημα πολεμικὰ ἔργαστάσια Σκόντα, τὰς ὀνομαστάς λουτροπόλεις τῆς Κάρλσμπαντ καὶ Μαριέτμπαντ κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἔχει Πληθυσμὸν 14.707.000 κατ. Πυκνότης 110 κατὰ τ.χ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ Τσέχους 67 %, ἀπὸ Σλοβάκους 25 % καὶ ἀπὸ ὀλίγους Οὐγγρους καὶ Ἀθιγγάνους.

Γλῶσσα. Ὀμιλεῖται ἡ Τσεχικὴ καὶ ἡ Σλοβακικὴ.

Θρησκεία. Καθολικοὶ Χριστιανοί. Ὑπάρχουν καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Λαϊκὴ Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία.

Νόμισμα. Τσεχοσλ. Κορώνα 1 = 4,25 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Πράγα (1.000.000 κατ.) εἶναι κτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βολτάβα, παραποτάμου τοῦ Ἑλβα καὶ εἶναι κέντρον πνευματικὸν καὶ ἐμπορικὸν καὶ κῶμῶς σιδηροδρομικῶν, ποταμοπλοικῶν καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν.

Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Πύλσεν (150.000 κατ.), ἡ Ὁστράβα (230.000 κατ.), ἡ Μπρατισλάβα (250.000 κατ.) ἡ Μπρνό (300.000) κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ τσεχοσλοβακία ἦτο τμῆμα τῆς διαλυθείσης Αὐстроουγγαρίας. Μετὰ τὸν Α' Παγκ. Πόλεμον, τὸ 1918, ἀπετέλεσεν ἐλεύθερον κράτος καὶ περιέλαβεν τὰς ἐπαρχίας Σλοβακίαν, Βοημίαν, Μοραβίαν καὶ Ρουθηνίαν. Τὸ 1939 κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ἀπετέλεσεν πάλιν ἐλεύθερον κράτος, ἀλλὰ οἱ Ρῶσοι τῆς ἀφῆρσαν ἓνα τμῆμα ἀπὸ τὴν Ρουθηνίαν.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Τσεχοσλοβακία διατηρεῖ διπλω-

ματικές σχέσεις με την Ελλάδα. Έχει επίσης εμπορικές συναλλαγές και εξάγει εις την Ελλάδα μηχανάς, αυτοκίνητα, τὰ περίφημα ύαλουργικά είδη τῆς Βοημίας κ.λ.π. Ἀπὸ τὴν Ελλάδα εισάγει ἐσπεριδοειδῆ, καπνόν, σταφίδα κλπ.

Ο Ὑ γ γ α ρ ί α

Θέσις - ὄρια Εὐρίσκεται πρὸς Βορρᾶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης. Πρὸς Α. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Σοβ. Ἐνώσεως καὶ Ρουμανίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Ἔκτασις. 93.000 τ.χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. *Ὅρη - Πεδιάδες - Ποταμοί.* Εἰς τὰ Τσεχοσλοβακικὰ σύνορα ἐκτείνεται ἡ χαμηλὴ ὄροσειρὰ **Μάτρυα** (1.000 μ.). Διὰ μέσου αὐτῆς διέρχεται ὁ Δούναβις, εἰς μῆκος 503 χλμ. Ἀνατολικῶς ρέει ὁ ποταμὸς **Τίσσα** καὶ μεταξύ τῶν ποταμῶν τούτων ἐκτείνεται ἡ μεγὰλὴ **Οὐγγρικὴ πεδιάς**.

Λίμναι. Εἰς τὰ σύνορά της πρὸς τὴν Αὐστρίαν ὑπάρχει ἡ λίμνη **Νοῦζίντλερ**, νοτιώτερον δὲ ἡ λίμνη **Μπάλατον**.

ΧΑΡΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Κλίμα. Τò κλίμα της εἶναι ἡπειρωτικόν, πολὺ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν τὸ θέρος.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία.* Εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργική. Οἱ Οὐγγροὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἡ Οὐγγρική πεδιάς εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐφορωτέρους τόπους τοῦ κόσμου. Παράγει ἄφθονα δημητριακὰ, οἶνον, καπνόν, σακχαρότευτλα καὶ ὀπώρας. Εἰς τοὺς πλουσίους λειμῶνας της ἐκτρέφονται οἱ περίφημοι οὐγγρικοὶ ἵπποι καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι λίαν προηγμένη. Βόες αἰγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι, ἡμίονοι, ἐκτρέφονται ἐν ἄφθονίᾳ. Εἰς τοὺς ποταμοὺς της ἀλιεύονται ἄφθονοι ἰχθύες. Δάση πυκνὰ καλύπτουν μεγάλας ἐκτάσεις.

Βουδαπέστη

Ὁρυκτά. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει σπουδαῖον ὀρυκτὸν πλοῦτον. Ἐξορύσσονται εἰς μεγάλας ποσότητας γαιάνθρακες, σιδηρομεταλλεύματα, βωξίτης, ὀλίγον πετρέλαιον κλπ. Τελευταίως ἀνεκαλύφθησαν καὶ κοιτάσματα οὐρανίου.

Βιομηχανία - Τεχνικὰ ἔργα. κ.λ.π. Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας βασιζεται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ ἀλευροβιομηχανία. Ἔργοστάσια ἀλευροβιομηχανίας, χαλυβουργίας, κατασκευῆς σιδηροδρομικοῦ ὕλικου, αὐτοκινήτων, πλεκτικῆς, καπνεργοστάσια, λειτουργοῦν παντοῦ. Ἐπίσης ἐργοστάσια σακχάρως, ἡλεκτρικῶν εἰδῶν κλπ. Τὸ ἐμπόριόν της τὸ διεξάγει μὲ τὰς γειτονικὰς χώρας. Ἐξάγει κυρίως γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, εἰσάγει δὲ ἄνθρακα, πετρέλαιον, κλπ.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνότερον ὁδικὸν καὶ σιδηροδρομικὸν δίκτυον, λόγῳ τοῦ πεδινοῦ ἐδάφους της, ὃ δὲ Δούναβις μὲ τοὺς παραποτάμους του καὶ τὰς τεχνητὰς διώρυγας ἐξυπηρετεῖ μὲ ποταμόπλοια πολλὰ διαμερίσματα τῆς χώρας. Ἐχει καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν, ἡ ὁποία τὴν συνδέει μὲ τὰς Εὐρωπαϊκὰς πρωτευούσας.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Λόγῳ τοῦ αὐστηροῦ ἐλέγχου καὶ τῶν περιορισμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλουν τὰ κομμουνιστικὰ κράτη εἰς τοὺς ἐπισκέπτας ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι μηδαμινή. Πάντως ὁ ἐπισκέπτης ἔχει νὰ θαυμάσῃ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν Ναῶν της εἰς τὴν Βουδαπέστην, τὰ Βασιλικά Ἀνάκτορα, τὸν μεσαιωνικὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Ματθαίου, τὴν Μονὴν τῶν Φραγκισκανῶν εἰς τὸ Ἐγκερ, τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου εἰς τὸ Ἑστεργκομ, τὸν Νεογοθικὸν Ρυθμὸν τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Βουδαπέστης κλπ. Ἐπίσης θὰ ἀπολαύσῃ εἰς τὰ κέντρα τὴν λαϊκὴν μουσικὴν τῶν Οὐγγρων καὶ ἰδίως τὰς μελωδίας ἀπὸ τὰ περίφημα τσιγγάνικα βιολιά.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἐχει πληθυσμὸν 10.146.000 κατ. Εἶναι Ἀσιατικῆς καταγωγῆς καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Εὐρώπην κατὰ τὸν 9ον μ.Χ. αἰῶνα. (Πυκνότης 109 κατ. κατὰ τ. χλμ.).

Γλῶσσα. Οὐγγρική. Ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὴν Τουρκικὴν.

Θρησκεία. Εἶναι Χριστιανοί. Καθολικοὶ 65 %. Διαμαρτυρόμενοι 25 % καὶ 10 % Ἰσραηλῖται κ.λ.π.

Πολίτευμα. Λαϊκὴ Κομμουν. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Φλωρίνιον. 1 = 2,60 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Ουγγαρίας εἶναι ἡ Βουδαπέστη (1.900.000 κατ.). Εἶναι δύο πόλεις, ἡ Βούδα καὶ ἡ Πέστη. Ἔχουν κτισθῇ ἐκατέρωθεν τοῦ Δουνάβεως καὶ συγκοινωνοῦν μετὰ γεφύρας. Εἶναι μέγας λιμὴν τοῦ Δουνάβεως καὶ μία ἀπὸ τὰς πλέον βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης.

*Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Πέκς, (110.000 κατ.), τὸ Στζέγκεντ (140.000 κατ.), τὸ Ντεμπρετσέν (130.000 κατ.), τὸ Μίσκολτς, κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Οὔγγροι ὀνομάζονται καὶ Μαγυάροι. Εἶναι φυλῆς Οὐραλοαλταϊκῆς. Κατ' ἀρχὰς ἀπετέλουν ἴδιον κράτος. Ἀργότερον ἠνώθη ἡ Οὔγγαρία μετὰ τὴν Αὐστρίαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῆς Αὐстроουγγαρίας. Κατὰ τὸ 1919 ἡ Οὔγγαρία ἀπεσπάθη καὶ ἀπετέλεσεν ἴδιον κράτος.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Οὔγγαρία ἔχει μόνον μικρὰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὅποιαν ἐξάγει ὀλίγα κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰσάγει ὀλίγον καπνὸν καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ἀσκήσεις

- 1) Διατί ἡ Ἑλβετία ἔχει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν ;
- 2) Τί προϊόντα (γεωργικά, κτηνοτροφικά καὶ βιομηχανικά) παράγουν ;
- α) ἡ Τσεχοσλοβακία καὶ β) ἡ Οὔγγαρία ;
- 3) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Ἑλβετίας, Αὐστρίας, Τσεχοσλοβακίας καὶ Οὔγγαρίας καὶ τοποθετήσατε τὰ ὄρη, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς λίμνας.
- 4) Νὰ εὐρητὲ μετὰ τὴν κλίμακα τοῦ χάρτου σας, πόσα χιλιόμετρα ἀπέχουν αἱ Ἀθῆναι ἀπὸ τὰς πρωτευούσας τῶν ἄνω χωρῶν κατ' εὐθείαν γραμμὴν. Ἄν ταξιδεύσητε μετὰ ἀεροπλάνου, τὸ ὅποιον τρέχει 350 χιλ. τὴν ὥραν εἰς πόσον χρονικὸν διάστημα θὰ φθάσετε εἰς τὰς πρωτευούσας αὐτάς ;
- 5) Προγραμματίσατε ταξίδιον σιδηροδρομικὸν ἀπὸ Ἀθῆνας εἰς Γενεύην Ἑλβετίας. Τίνας χώρας θὰ διέλθητε καὶ ποίας πόλεις ;

Πολωνία

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Γερμανίας. Πρὸς βορρᾶν ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης καὶ τῆς Σοβιετίας. Ἐνῶσεως, πρὸς Νότον ὑπὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας, πρὸς Ἀνατολὰς ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνῶσεως καὶ πρὸς Δυσμὰς ὑπὸ τῆς Γερμανίας.

Έκτασις. 301.730 τ.χμ.

Φυσική διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφος τῆς Πολωνίας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινόν. Εἰς τὰ νότια μόνον μέρη ὑπάρχει ἡ ὄροσειρὰ τῶν Δυτικῶν Καρπαθίων, τῶν ὁποίων αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ ἀνέκουν εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν. Τὸ κέντρον τῆς εἶναι ὀροπέδιον καὶ εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς ἀπλοῦται ἡ μεγάλη Πολωνικὴ πεδιάς.

Ποταμοί. Διαρρέεται ἀπὸ δύο μεγάλους ποταμούς, τὸν Ὀντερ (Ὁδερν), ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Στεττίνου καὶ τὸν Βιστούλαν, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον Ντάντσιγκ.

Λίμναι. Εἰς τὰ Β.Α. εἶναι αἱ Μαντζουριαναὶ λίμναι.

Θάλασσα - Κόλποι κ.λ.π. Μόνον εἰς τὰ Βόρεια μέρη ἓνα τμήμα τῆς βρέχεται ἀπὸ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. Ἐκεῖ ἡ παραλία εἶναι ἐπίπεδος, χαμηλὴ καὶ σχηματίζει δύο μόνον ποταμοκόλπους τοῦ Ὀντερ καὶ τοῦ Βιστούλα.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Πολωνίας εἶναι ἡπειρωτικόν. Ὁ χειμὼν εἶναι πολὺ βαρὺς καὶ διαρκεῖ πολλοὺς μῆνας, ἰδίως εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας.

Οἰκονομία. Γεωργία. Εἶναι χώρα γεωργικὴ. Παράγονται ἄφθονα σιτηρά, σακχαρότευτλα καὶ εἶναι ἡ δευτέρα χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν γεωμήλων. Οἱ Πολωνοὶ εἶναι ἄριστοι γεωργοί.

Κτηνοτροφία. Εἰς τοὺς ἀπεράντους λειμῶνας τῆς ἐκτρέφονται μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν, αἰγοπροβάτων, ἵππων κ.λ.π. καὶ παράγονται ἄφθονα κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Ὄρυκτά. Ὑπάρχουν τεράστια κοιτάσματα γαιανθράκων εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Σιλεσίας, σιδηρομεταλλεύματα, ψευδάργυρος, μόλυβδος, κασσίτερος, χαλκός, θεῖον, ὀρυκτὸν ἄλας καὶ ὀλίγον πετρέλαιον.

Βιομηχανία. Ἔχει ἐργοστάσια, βαρεῖας βιομηχανίας, μετάλλων, παραγωγῆς σακχάρους, ὑφασμάτων, κονσερβῶν, ζυθοποιίας, ξυλουργίας κ.λ.π.

Ἐμπορίον. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας σιτηρῶν, γαιάνθρακος, μεταλλεύματα, ξυλείαν καὶ κτηνοτροφικὰ εἶδη. Εἰσάγει καπνὰ, μηχανάς, ἀποικιακὰ κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἔχει σιδηροδρομικὴν καὶ ὁδικὴν συγκοινωνίαν

Τουρισμός και αξιοθέατα. Όπως όλα τα Κομμουνιστικά κράτη, εφαρμόζει περιορισμούς εις τήν ἐλευθέραν μετακίνησιν τῶν ξένων καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν. Ἀξιοθέατα εἶναι ἡ πλησίον τῆς Βαρσοβίας παλαιὰ πόλις Στάρε - Μιάτσο μὲ τὰ Μεσαιωνικὰ κτίρια καὶ τοὺς Ναοὺς Γοτθικοῦ ρυθμοῦ 14ου αἰῶνος, τὰ μουσεῖα τῆς Κρακοβίας καὶ οἱ 76 ναοὶ τῆς, 13ου καὶ 14ου αἰῶνος, ὁ Καθεδρικός Ναὸς εἰς τὸ Πόζναν 10ου αἰῶνος, τὸ περίφημον Δημάρχειον τοῦ Μπρεσλάου, ἡ ἰδιόρρυθμος πόλις Λότζ κλπ.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Πολωνίας ἀνήκουν εἰς τὴν σλαβικὴν οἰκογένειαν. Εἶναι πολιτισμένοι καὶ ἐργατικοί.

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Πολωνίας ἀνέρχεται εἰς 31. 420.000 κατ. καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 104 κατ. κατὰ τ. χιλμ.

Γλῶσσα. Εἶναι Σλαβικὴ καὶ γράφεται μὲ λατινικοὺς χαρακτῆρας.

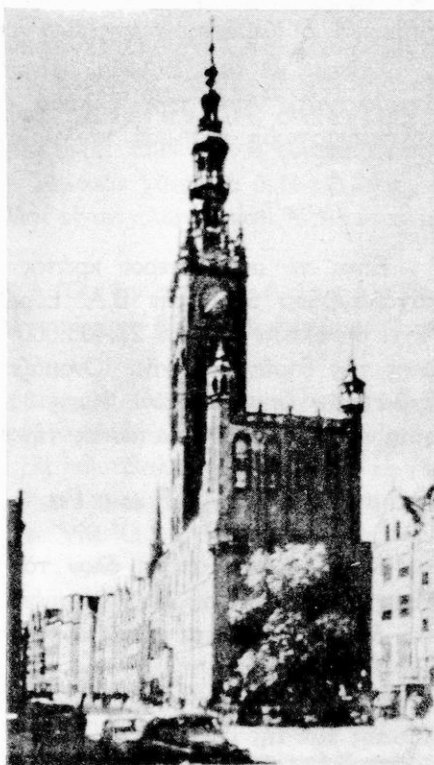
Θρησκεία. Εἶναι Χριστιανοί, Καθολικοὶ 95 %. Οἱ ὑπόλοιποι Ὀρθόδοξοι, Ἰσραηλῖται κ.λ.π.

Πολίτευμα. Εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία Κομμουνιστικὴ.

Νόμισμα. Ζλότυ 1=7,50 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας εἶναι ἡ Βαρσοβία (1.230.000 κατ.). Εἶναι κτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα καὶ εἶναι μέγα πνευματικὸν κέντρον καὶ κέντρον βιομηχανίας, ἐμπορίου καὶ συγκοινωνιῶν.

Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Ντά -

Ἡ πόλις Ντάντσιγκ - Δημάρχειον

ν τ σ ι γ κ (290.000 κατ.), ή Γ δ ύ ν ι α (150 χλ. κατ.), σημαντικός λιμήν, ή Κ ρ α κ ο β ί α (450.000 κατ.), τὸ Λ ό τ ζ (700.000 κατ.), ή Π ό ζ ν α (400.000 κατ.), τὸ Μ π ρ ε σ λ ά ο υ, τὸ Σ τ ε τ τ ῖ ν ο ν κ.λ.π.

Ίστορικά στοιχεία. Ἡ Πολωνία ἔγινε ἀνεξάρτητον κράτος τὸν 9ον αἰῶνα. Κατὰ τὸ 1755 κατεκτήθη ἀπὸ τοὺς Ρώσους καὶ τοὺς Γερμανοὺς. Μετὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον ἀνασυνεστήθη καὶ πάλιν, ἀλλὰ ἤλθεν εἰς διένεξιν μετὰ τὴν Γερμανίαν διὰ τὸ Ντάντσιγκ, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Μετὰ τὴν λήξιν του τὸ 1945, ἡ Ρωσία προσήρτησεν τὰς ἀνατολικὰς Πολωνικὰς ἐπαρχίας καὶ ἀντ' αὐτῶν παρεχωρήθη εἰς τὴν Πολωνίαν τμῆμα τῆς Γερμανίας. Ἐκτοτε διατελεῖ ὑπὸ Ρωσικὴν ἐπιρροὴν καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς Σοβιετ. Ἐνώσεως.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Περιορίζονται εἰς μικρὰς ἐμπορικὰς ἀνταλλαγὰς. Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀγοράζει καπνὸν, σταφίδα καὶ οἶνοπνευματώδη καὶ μᾶς πωλεῖ κρέατα, δέρματα, ξυλείαν κ.λ.π.

Ρ Ω Σ Ι Α

Εἶναι τὸ μεγαλύτερον κράτος τοῦ κόσμου εἰς ἑκτασιν, διότι καταλαμβάνει ὅλην τὴν Β.Α. Εὐρώπην καὶ ὅλην τὴν Β. Ἀσίαν. ἔχει συνολικὴν ἑκτασιν 22.403.000 τ.χλμ., δηλαδὴ τὸ 1/6 περίπου ὅλης τῆς ξηρᾶς τῆς γῆς. Ὀνομάζεται Ἐνωσις τῶν Σοσιαλιστικῶν, Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν. Ἡμεῖς θὰ ἐξετάσωμεν τὸ τμῆμα τῆς Ρωσίας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εὐ ρ ω πα ῖ κ ῆ Ρ ω σ ί α

Θέσις - ὄρια. Κατέχει ὅλον τὸ τμῆμα τῆς Β.Α. Εὐρώπης. Εὐρίσκεται μετὰ τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χωρίζεται μετὰ τὰ Οὐράλια Ὅρη, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χωρίζεται μετὰ τὸ ὄρος Καύκασον, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Ρουμανίας, τῆς Πολωνίας, τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης καὶ τῆς Φινλανδίας.

Ἐκτασις. 5.418.000 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφός της εἶναι μία ἀπέραντος πε-

διάς, ἡ ὁποία ἄρχεται ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη καὶ φθάνει πρὸς Δ. μέχρι τῆς Βαλτικῆς καὶ πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Κασπίας Θαλάσσης. Ἡ ἀπέραντος πεδιάς αὕτη χωρίζεται φυσικῶς εἰς 4 περιοχάς. Ἡ βορειότερα, ἡ πολικὴ, τὸν χειμῶνα εἶναι παγωμένη καὶ τὸ θέρος σχηματίζει ἔλη, εἰς τὰ ὁποῖα φύονται βρῦα, καὶ λειχῆνες (τούνδρα). Ἡ μετὰ τὴν τούνδραν περιοχὴ καλύπτεται ἀπὸ ἀπέραντα δάση κωνοφόρων. Ἡ τρίτη περιοχὴ, ἡ νοτιά, εἶναι εὐφορωτάτη. Ἐκεῖ καλλιεργοῦνται σιτηρά, γεώμηλα, βάμβας κ.λ.π. Ἡ τετάρτη περιοχὴ, ἡ νοτιοανατολική, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Ἀζοφικῆς μέχρι τῆς Κασπίας, εἶναι ἀπέραντοι λειμῶνες (στέππαι).

Ὅρη. Πρὸς Α. εἶναι ἡ ὄροσειρὰ τῶν Οὐράλιων, εἰς τὰ ΝΔ εἶναι τὰ Καρπάθια καὶ εἰς τὰ Νότια ὁ Καύκασος (κορυφὴ Ἐλμπρούς 5.647 μ.).

Ποταμοί. Σπουδαιότεροι εἶναι : Ὁ Οὐράλης καὶ ὁ Βόλγας, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Ὁ Δόν, ὁ Δνείπερος, ὁ Δνεϊστερος, οἱ ὁποῖοι χύνονται εἰς τὸν Εὐξείνιον. Ὁ Ντύνα χύνεται εἰς τὴν Βαλτικὴν. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν χύνονται ὁ Ντβίνα, ὁ Μέζεβ καὶ ὁ Πετσόρα. Ὅλοι εἶναι πλωτοὶ καὶ συνδέονται μετὰ διώρυγας.

Λίμναι. Σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Ὀνέγα καὶ ἡ Λαντόγκα, ἡ μεγαλύτερα τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία μετὰ διώρυγα ἐπικοινωνεῖ μετὰ τὸν Φιννικὸν κόλπον.

Θαλάσσιος διαμελισμός. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν ἔχει τὴν Λευκὴν θάλασσαν καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Μπαρέντς. Ἐπὶ 9 μῆνας εἶναι παγωμένοι. Εἰς τὴν Βαλτικὴν εἶναι ὁ Φιννικὸς Κόλπος καὶ ὁ κόλπος τῆς Ρίγας. Εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἡ Ἀζοφικὴ καὶ οἱ κόλποι τῆς Ὀδησσοῦ καὶ τῆς Νοβοροσίσκ.

Χερσόνησοι. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν εἶναι ἡ Κόλα καὶ εἰς τὸν Εὐξείνιον ἡ Κριμαία.

Κλίμα. Εἰς τὴν Β. ζώνην εἶναι πολικόν. Ποταμοὶ καὶ λίμναι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας εἶναι παγωμένα. Νοτιώτερον εἶναι πολὺ ψυχρὸν καὶ χαμηλότερον ἡπιώτερον. Τὸ θέρος εἶναι σύντομον καὶ ὁ χειμὼν βαρὺς καὶ διαρκεῖ πολλοὺς μῆνας.

Οικονομία. Καλλιεργούνται αί εύφορώταται καί άπέραντοι έκτάσεις τής κεντρικῆς περιοχῆς καί παράγονται άφθονα γεωργικά προϊόντα. Είναι ἡ δευτέρα χώρα τοῦ κόσμου εἰς τήν παραγωγήν τοῦ σίτου. Σακχαρότευτλα, λίνον κάνναβις, καί βάμβαξ παράγονται εἰς μεγάλας ποσότητας. Είναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τήν παραγωγήν γεωμήλων. Εἰς τὰς άπεράντους βόσκας τῆς, τὰς στέππας, εκτρέφονται ἑκατομύρια βόες, αἰγοπρόβατα, χοῖροι, ἵπποι κ.λ.π. καί τὰ κτηνοτροφικά προϊόντα, ἔριον, βούτυρα, τυρός, δέρματα κ.λ.π. παράγονται ἐν άφθονίᾳ. Οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς ασχολοῦνται εἰς τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν.

Δάση. Ἀπέραντα δάση παράγουν άφθονον ξυλείαν.

Άλιεία. Είναι πολὺ ανεπτυγμένη εἰς τὰς λίμνας, τοὺς ποταμοὺς καί τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξεινου. Εἰς τήν Κασπίαν ἀλιεύονται ὁ ὀξύρυγχος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξάγεται τὸ περίφημον μαῦρο χαβιάρι.

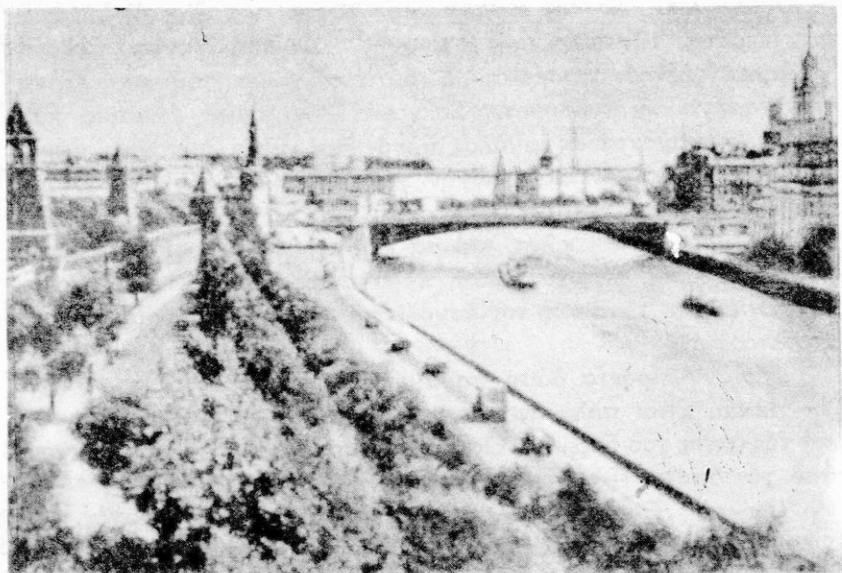
Ορυκτά. Ἐχει πλουσιωτάτας πετρελαιοφόρους περιοχάς, μεγάλη κοιτάσματα γαιανθράκων, σιδηρομεταλλευμάτων, μεταλλεῖα χαλκοῦ, μολύβδου, χρυσοῦ, λευκοχρύσου καί ἀργύρου.

Βιομηχανία. Τελευταίως παρουσιάζει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ἐργοστάσια, μεταλλουργίας, ναυπηγεῖα, πολεμικά ἔργοστάσια, ἔργοστάσια ἀεροπλάνων, αὐτοκινήτων, σακχαρέως, ὑφαντουργίας, χημικῶν προϊόντων, φαρμάκων, ἀτομικῆς ἐνεργείας καί ἡλεκτρικοῦ ρεύματος, ὑπάρχουν εἰς πλεῖστα μέρη τῆς χώρας.

Ἐμπόριον. Διεξάγει ἐμπόριον μὲ τὰς Κομμουνιστικὰς χώρας, μετὰ τῆς Μ. Βρετανίας καί μετὰ τῶν Η.Π.Α. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας ἀπ' ὅλα τὰ προϊόντα τῆς καί εἰσάγει πρώτας ὕλας, ἐπιστημονικά ἐργαλεῖα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρόμων καί αὐτοκινητοδρόμων διασχίζει τήν χώραν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Οἱ μεγάλοι ποταμοὶ τῆς εἶναι πλωτοὶ καί διὰ τῶν διωρύγων καί τῶν ποταμῶν συνδέονται ἡ Λευκὴ θάλασσα μὲ τήν Βαλτικὴν, τὸν Εὐξεινον Πόντον καί τήν Κασπίαν Θάλασσαν. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία εἶναι πυκνὴ καί ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ τήν συνδέουν μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τουρισμὸς καί ἀξιοθέατα. Ἐπειδὴ, λόγῳ τοῦ καθεστῶτος ἐπιβάλλονται αὐστηρὰ περιοριστικὰ μέτρα, ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι

Μόσχα. Μερική άποψις

μηδαμινή. Ἐν τούτοις τὸ ἀπέραντον τοῦτο κράτος, ἔχει νὰ ἐπιδείξει πολλὰ ἱστορικά καὶ μεγάλης ἀξίας μνημεῖα ὅπως : Τὸ ἀνάκτορον Τέσεμ, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μεγαλύτερον μουσεῖον τῆς Μόσχας, τὸ Κρεμλῖνον, ἄλλοτε διαμονὴ τῶν Τσάρων, τὴν Ἑρυθρὰν Πλατεῖαν, τὴν Μητρόπολιν τῆς Κοιμήσεως μετὰ τοὺς 5 ἐπιχρυσούς τρούλλους της, τὸ τεράστιον δίκτυον τῶν διωρύγων καὶ τὰ πάσης φύσεως ἐργοστάσια, ὡς καὶ τὰς ὥραιās λουτροπόλεις εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου. (Γιάλτια κ.λ.π.).

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ρωσία ἔχει πληθυσμὸν 146 ἑκατ. κατ. (Πυκνότης πληθυσμοῦ 28 κατ. κατὰ τ.χ.). Οἱ Ρῶσοι εἶναι λαὸς Σλαυικός, ἡ χώρα ὅμως κατοικεῖται ἀπὸ μεγάλην ποικιλίαν λαῶν Σλαυικῆς φυλῆς, Μογγολικῆς, Παλαιοασιατικῆς κ.λ.π.

Γλῶσσα. Ρωσικὴ. Γράφεται μετὰ ἰδιωτῆτους χαρακτῆρας.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι.

Πολίτευμα. Κομμουνιστικὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία.

Νόμισμα. Ρούβλιον.

Λέγεται "Ενωσις Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν. Εἶναι Ὁμοσπονδία καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 16 Κομμουνιστικὰς Λαϊκὰς Δημοκρατίας, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ρωσίαν εἶναι αἱ ἑξῆς :

- 1) Ρωσία, 2) Λευκορωσία. 3) Οὐκρανία, 4) Καρελία, 5) Ἑσθονία, 6) Λεττονία, 7) Λιθουανία, 8) Μολδοβλαχία.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μόσχα (6.334.000 κ. ἀπογρ. 1964). Εἶναι κτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μόσχοβα καὶ εἶναι τὸ πνευματικόν, ἐμπορικόν καὶ βιομηχανικόν κέντρον τῆς Ρωσίας.

"Αλλαι πόλεις εἶναι : τὸ Λένινγκραντ (3.300.000 κατ.), τὸ Κίεβον (900.000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Οὐκρανίας, τὸ Χάρκοβον (900.000 κατ.), ἡ Ὁδησσὸς (600. χιλ. κατ.), τὸ Στάλινγκραντ, ὅπου συνετρίβη ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ρῶσοι εἶναι Σλαβικῆς καταγωγῆς. Κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα ἐξεχριστιανίσθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Ἡ Ρωσία, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἡγεμόνος Ἰβάν τοῦ τρομεροῦ, 16ον αἰῶνα, ἔγινε μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας δυνάμεις τοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου (24 Ὀκτωβρίου 1917) ἔγινε ἐσωτερικὴ ἐπανάστασις, ἡ ὁποία κατήργησεν τὸ Τσαρικὸν Καθεστῶς καὶ ἡ χώρα ἔγινε Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία. Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, περιῆλθον εἰς αὐτὴν πολλὰ ἐδάφη καὶ σήμερον εἶναι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ὅλα τὰ Κομμουνιστικὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπὶ τσαρικοῦ καθεστῶτος εἰς τὴν Ρωσίαν ἔζων πολλοὶ ἀπόδημοι Ἕλληνες καὶ εὐρίσκοντο εἰς ἀνθηρὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν, ἐπιδιδόμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον. "Αλλοι κατέλαβον ἀνώτατα ἀξιώματα εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους, (Υψηλάντης, Καποδίστριας κ.λ.π.). Εἰς τὴν Ὁδησσὸν συνεπήχθη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία. Μετὰ τὴν ἐπιβολὴν ὅμως τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος, οἱ Ἕλληνες ἐξεδιώχθησαν καὶ αἱ περιουσίαι των κατεσχέθησαν. Μετὰ τῆς Ρωσίας ἡ Ἑλλάς εὐρίσκεται εἰς διπλωματικὰς σχέσεις καὶ ἔχει ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Ἡ Ρωσία εἰσάγει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καπνόν, ἐλαίας, ἔλαιον, σταφίδας κ.λ.π. καὶ ἐξάγει πετρέλαιον καὶ ξυλείαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Βαλτικά Χώρα

Μεταξύ τῶν ἐδαφῶν, τὰ ὁποῖα προσήρτησεν μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἡ Σοβιετικὴ Ἑνωσις εἶναι καὶ τὰ Βαλτικά κράτη. (Λιθουανία - Λεττονία καὶ Ἑσθονία). Τὰ κράτη ταῦτα ἀπὸ τοῦ 1700 μ.Χ. κατεῖχοντο ὑπὸ τῆς Ρωσίας. Κατὰ τὸ 1918 μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον ἀνεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητα. Πάλιν ὁμως μετὰ τὸ 1944, ὅταν ἔληξεν ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, ἡ Ρωσία τὰ ἐνεσωμάτωσεν εἰς τὰ ἐδάφη της. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν αὐτῶν δὲν εἶναι Σλαβικῆς καταγωγῆς. Οἱ Λιθουανοὶ καὶ Λεττονοὶ εἶναι ἰνδοευρωπαϊκῆς προελεύσεως. Οἱ Ἑσθονοὶ εἶναι Μογγολικῆς. Τὸ ἔδαφος τῶν κρατῶν τούτων εἶναι μία συνεχὴς πεδιάς.

Τὸ κλίμα των εἶναι ἡπειρωτικὸν καὶ οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι καὶ Ὁρθόδοξοι.

Ἡ Λιθουανία. Εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀπὸ τὰ τρία κράτη. Ἔχει ἔκτασιν 65.300 τ.χ. πληθυσμὸν 3.000.000 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν Βίλναν (225.000 κατ.).

Ἡ Λεττονία. Ἔχει ἔκτασιν 64.500 τ.χ. πληθυσμὸν 2.200.000 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν Ρίγαν (620.000 κατ.).

Ἡ Ἑσθονία. Ἔχει ἔκτασιν 45.000 τ.χ., πληθυσμὸν 1.200.000 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὸ Ρεβάλ ἢ Ταλλίν (280.000 κατ.).

Φινλανδία

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται ἀπέναντι τῆς Σκανδ. Χερσονήσου, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται μὲ τὸν Βοθνικὸν Κόλπον. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Νορβηγίας, πρὸς Ν. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Φιννικοῦ Κόλπου, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σοβ. Ἐνώσεως καὶ πρὸς Δ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Βοθνικοῦ Κόλπου καὶ συνορεύει μὲ τὴν Σουηδίαν.

Ἔκτασις. 337.00 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ ἔδαφός της εἶναι σχεδὸν πεδινόν. Μόνον τὰ Β.Δ. ἐδάφη τῆς, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην, εἶναι ὀλίγον ὄρεινά μὲ χαμηλοὺς λόφους καὶ πτωχὴν βλάστησιν (τοῦνδραι). Καλύπτεται ἀπὸ ἀπέραντα δάση καὶ ἀπὸ πλῆ-

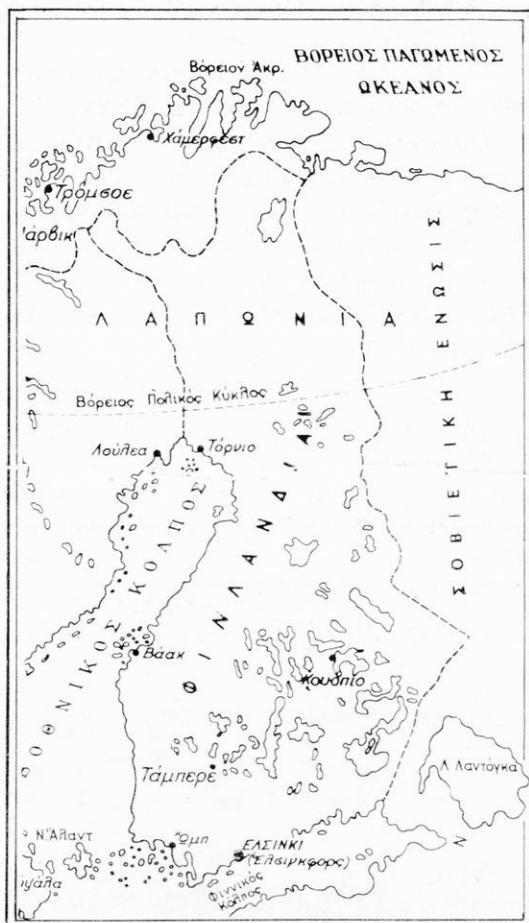
θος λιμνών, διὰ τοῦτο ὀνομάζεται «χώρα τῶν χιλίων λιμνῶν». Εἰς τὴν πραγματικότητα αἱ λίμναι τῆς εἶναι πολλαὶ χιλιάδες. (60.000 περίπου). Συνδέονται αἱ περισσότεραι μὲ διώρυγας. Τὸν χειμῶνα παγώνουν καὶ οἱ ἄνθρωποι ταξιδεύουν ἐπάνω μὲ ἔλκυθρα.

Ποταμοί. Εἶναι μικροὶ καὶ σχηματίζουν πολλοὺς καταρράκτας. Τὰ παράλια τῆς ἔχουν πολλὰς κολπώσεις (φιόρδ) καὶ πολλὰ μικρὰ νῆσοι 300 περίπου, εἶναι εἰς τὸν Βοθνικὸν καὶ Φιννικὸν κόλπον. Αἱ περισσότεραι εἶναι ἀκατοίκητοι.

Κλίμα. Εἰς τὰ Βόρεια εἶναι Πολικόν. Οἱ κόλποι παγώνουν τὸν χειμῶνα ἐπὶ 5 μῆνας περίπου. Εἰς τὰ Νότια εἶναι ἐλαφρῶς ἡπιώτερον.

Οἰκονομία. Ἡ γεωργία λόγῳ τοῦ ἐδάφους ἀποδίδει προϊόντα ἐλάχιστα. Ἡ κτηνοτροφία ὅμως εἶναι ἱκανοποιητικὴ. Ἐκτρέφονται κυρίως τάρανδοι. Πλοῦτος ὅμως τῆς χώρας εἶναι τὰ ἀπέραντα δάση τῆς.

Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι πτωχός. Ἡ ἄλιεία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη.

ΧΑΡΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ

Βιομηχανία. Ἀπὸ τοὺς καταρράκτας τῶν ποταμῶν τῆς ἔχουν ἰδρυθῇ πολλὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργοστάσια καὶ κινοῦν τὰς βιομηχανίας τῆς. Ἔργοστάσια ξυλείας, χαρτοποιίας, μεταλλουργίας, καὶ ναυπηγεῖα εἶναι ἡ βιομηχανία τῆς χώρας.

Ἐμπόριον. Ἐξάγει χάρτην, ξυλείαν κ.λ.π. καὶ εἰσάγει πετρέλαιον, καπνόν, ὀπώρας κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἔχει σιδηροδρομικὸν καὶ ὁδικὸν δίκτυον. Τὸν χειμῶνα ἐπὶ τῶν παγωμένων λιμνῶν χρησιμοποιοῦν ἑλκυθρα. Τὸ θέρος μικρὰ πλοῖα ἐξυπηρετοῦν μὲ τὰς λίμνας καὶ τὰς διώρυγας τὴν συγκοινωνίαν. Ἔχει καὶ ἀεροπορικὴν συγκοινωνίαν. (ἀεροδρόμιον εἰς Ἐλσίνκι).

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ τουριστικὴ κίνησις εἶναι μετρία. Ἀξιοθέατα εἶναι αἱ χιλιάδες τῶν λιμνῶν, ἡ συγκοινωνία μὲ ἑλκυθρα ἐπάνω εἰς τοὺς πάγους τὸν χειμῶνα, αἱ ἀτελείωτοι θεριναὶ ἡμέραι καὶ χειμεριναὶ νύκτες, τὸ Ὀλυμπιακὸν στάδιον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, ἡ Φινλανδικὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ κτίρια κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμὸς. Ἡ Φινλανδία ἔχει πληθυσμὸν 4.613.000 κατ. (ἄ-

Λιμναῖον τοπίον τῆς Φινλανδίας

πογρ. 1965). Πυκνότης 13 κατ. κατά τ.χλμ. Οί Φινλανδοί είναι λαός πολιτισμένος και αγαπούν τὸν ἀθλητισμόν. Εἰς τὰ Β. μέρη κατοικοῦν Λάπωνες. Εἶναι μικρόσωμοι, Μογγολικῆς φυλῆς, καὶ ἀπολίτιστοι. Ζοῦν μὲ τὴν ἀλιείαν τῆς φώκης, τὸ κυνήγι τῆς λευκῆς ἄρκτου καὶ πολύτιμον βοθητὸν ἔχουν τὴν τάρανδον.

Γλῶσσα. Φιννική καὶ Σουηδική. Οἱ Λάπωνες ὁμιλοῦν τὴν Λαπωνικήν.

Θρησκεία. Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Φινλανδικὸν Μάρκον 1 = 0,10 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ἑλσίνκι (480.000 κατ.). Εἶναι κτισμένη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Φιννικοῦ κόλπου καὶ εἶναι κέντρον ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικόν.

*Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Τάμπερε (120.000 κατ.), Βάακ, Τόρνιο κ.λ.π.

Ἱστορικά στοιχεία. Παλαιότερον ἡ Φινλανδία ἦτο ἀκατοίκητος. Κατῳικήθη τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ἀπὸ Φίννους καὶ Λάπωνας. Βραδύτερον κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Σουηδοὺς, οἱ ὅποιοι τοὺς ἐδίδαξαν τὸν Χριστιανισμόν. Τὸ 1909 κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Μετὰ τὴν Ρωσικὴν Ἐπανάστασιν τὸ 1917 ἀνεκηρύχθη ανεξάρτητος.

Σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκεται εἰς φιλικὰς σχέσεις. ἔχει καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Ἐξάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα ξυλείαν καὶ χάρτην καὶ εἰσάγει ἐξ Ἑλλάδος καπνόν, ἐσπεριδοειδῆ σταφίδα κ.λ.π.

Ἀσκήσεις

- 1) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Πολωνίας καὶ τοποθετήσατε τοὺς ποταμούς, τοὺς κόλπους, τὴν πρωτεύουσαν κ.λ.π.
- 2) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Ρωσίας καὶ τοποθετήσατε τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας, τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους κ.λ.π.
- 3) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Φινλανδίας.
- 4) Προγραμματίσατε ταξίδιον σιδηροδρομικῶς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Βαρσοβίαν. Ποίας χώρας θὰ διέλθητε ;
- 5) Ἐνα ἀεροπλάνον ταξιδεῖ ἀπὸ Βουκουρέστιον εἰς Μόσχαν μὲ ταχύτητα

ΧΑΡΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ

400 χλμ. τήν ὥραν. Νά εὕρητε μέ τήν βοήθειαν τῆς κλίμακος πόσον χρονικόν διάστημα θά χρειασθῇ διὰ νά φθάσῃ ;

6) Ἐχουν τουριστικὴν κίνησιν ἡ Ρωσία καὶ ἡ Πολωνία ; Διατί ;

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ

Θέσις - ὄρια. Εἰς τὰ Βόρεια καὶ Β. Δυτικὰ τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ τὸ Βορείου θαλάσσης καὶ θαλάσσης τῆς Μάγχης εὐρίσκονται αἱ Βρεταννικαὶ νῆσοι. Μεγαλύτεραι εἶναι ἡ Μ. Βρεταννία καὶ ἡ Ἰρλανδία. Αἱ λοιπαὶ εἶναι μικραὶ νῆσοι καὶ ὁ ἀριθμὸς των φθάνει τὰς 5.000 περίπου. Σπουδαιότεραι εἶναι αἱ Ἑβρίδες, ἡ Μάν, αἱ Ὁρκάδες, αἱ Σχέτλανδ κ.λ.π. Ἀπὸ τὰς νήσους αὐτὰς κατοικοῦνται περίπου 200. Αἱ ὑπόλοιποι εἶναι ἄγονοι καὶ ἀκατοίκητοι. Αἱ νῆσοι ἀποτελοῦν δύο κράτη ἀνεξάρτητα. 1) Τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ἡ Βασίλειον τῆς Μεγ. Βρεταννίας καὶ Β. Ἰρλανδίας, καὶ 2) Τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰρλανδίας.

1) Μεγάλη Βρεταννία

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν νῆσον Μ. Βρεταννίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀπὸ τὸ Β. τμήμα τῆς νήσου Ἰρλανδίας. Εἰς τὴν Μ. Βρεταννίαν ὑπάγονται ἐπίσης καὶ αἱ νῆσοι Ἑβρίδες, Ὁρκάδες, Σχέτλανδ κ.λ.π. Τὸ Β. μέρος, τῆς νήσου τῆς Μ. Βρεταννίας, λέγεται Σκωτία, τὸ μέσον Δυτικόν, Οὐαλλία καὶ τὸ μέσον Ἀνατολικόν καὶ τὸ Νότιον, Ἀγγλία.

Ἔκτασις. 244.000 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὁρη - πεδιάδες. Τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι πεδινόν. Τὸ Β.Δ. τμήμα ἔχει μικρὰς χαμηλὰς ὀροσειράς. Τὰ σπουδαιότερα ὄρη εἶναι τὰ ὄρη τῆς Σκωτίας, τὰ ὄρη τῆς Οὐαλλίας καὶ τὰ Πένινα. Μεταξὺ τῶν ὀροσειρῶν τούτων σχηματίζονται αἱ εὐφοροὶ πεδιάδες τῆς Γλασκώβης, τῆς Ὑόρκης, τῆς Ἀγγλίας κ.λ.π.

Ποταμοὶ - λίμναι. Σπουδαιότερος ποταμὸς εἶναι ὁ Τάμεσις. Διέρχεται ἀπὸ τὸ Λονδίνον καὶ χύνεται εἰς τὴν Β. Θάλασσαν. Ἄλλος μικρὸς ποταμὸς εἶναι ὁ Σέβερν. Πολλοὶ συνδέονται μὲ διώρυγας εἶναι πλωτοὶ καὶ εὐκολύνουν τὴν συγκοινωνίαν. Ἐχει πολλὰς μικρὰς λίμνας. Ἀξιόλογοι εἶναι ἡ Λόχ - Νέις, κ.λ.π.

Ἀκταί. Αἱ Δ. ἀκταί τέμνονται ἀπὸ κόλπους. Αἱ Α. εἶναι χωρὶς κολπώσεις. Εἰς τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν οἱ σπουδαιότεροι κόλποι εἶναι τοῦ Μ π ρ ῖ σ τ ο λ, τοῦ Λ ῖ β ε ρ π ο υ λ, κ.λ.π. Εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Μάγχης εἶναι οἱ κόλποι τοῦ Π λ ὺ μ ο υ θ καὶ τοῦ Π ὁ ρ τ σ μ ο υ θ.

Ἀκρωτήρια. Ν.Δ. τὸ Λ ῖ ζ α ῖ ρ ν τ.

Πορθμοί. Ὁ Β ὀ ρ ε ῖ ο ς, μετὰ τὴν Ἰρλανδίαν καὶ Σκωτίας, τοῦ Ἀ γ ῖ ο υ Γ ε ω ρ γ ῖ ο υ μετὰ τὴν Οὐαλλίαν καὶ Ἰρλανδίαν καὶ ὁ Πορθμὸς τοῦ Κ α λ α ῖ, μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι ἥπιον σχετικῶς, παρὰ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος της, διότι φθάνει ἐκεῖ τὸ θερμὸν ρεῦμα (Γκόλφ-Στρήμ). Ἡ ὁμίχλη ὅμως καλύπτει τὰς νήσους πολλὰς ἐβδομάδας τὸν χειμῶνα. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι καὶ ἡ ὑγρασία πολὺ μεγάλη.

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία.* Ἡ γεωργία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, γίνεται ὅμως μὲ τέλεια μηχανικὰ μέσα. Παράγονται γεώμηλα καὶ δημητριακὰ εἰς μικρὰς ποσότητας, λόγῳ τῆς ὑγρασίας καὶ τῆς ὁμίχλης. Ἐπίσης παράγονται σακχαρότευτλα. Ἡ κτηνοτροφία της ὅμως εὐνοεῖται ἀπὸ τὸ κλίμα καὶ ἐκτρέφονται ἵπποι, πρόβατα, χοῖροι, πουλερικά κ.λ.π. Ἡ ἀλιεία εἶναι πηγὴ πλούτου. Ἀλιεύονται εἰς τὴν Β. θάλασσαν τοὺς θερινοὺς μῆνας μὲ ἀλιευτικὰ πλοῖα βακαλάοι, ρέγγαι, σολωμοί, κ.λ.π. Πολλοὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἀλιείαν τῆς φαλαίνης.

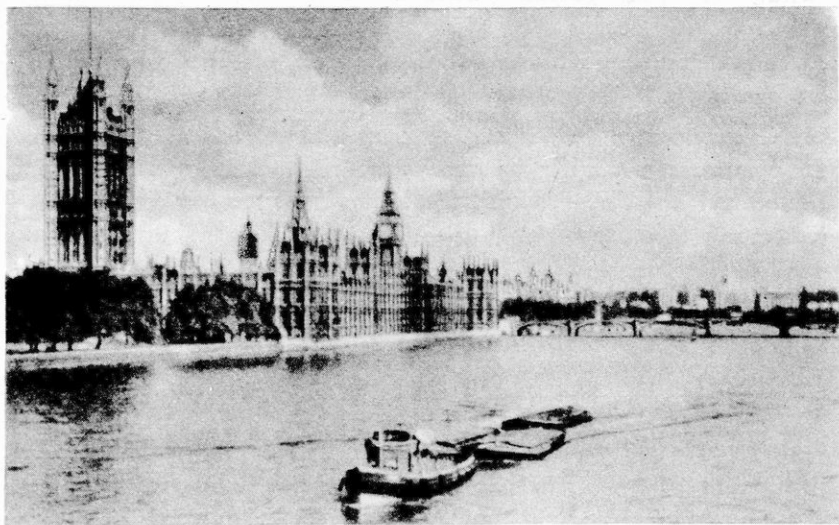
Ὄρυκτά. Ἡ μεγαλύτερα πηγὴ πλούτου διὰ τὴν χώραν εἶναι τὰ ὄρυκτά της. Εἶναι ἡ τρίτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὸν ὄρυκτὸν πλοῦτον. Τὸ ὑπέδαφός της ἔχει πλούσια κοιτάσματα γαιανθράκων ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Σιδηρομεταλλεύματα, μεταλλεύματα χαλκοῦ, μολύβδου, κασσιτέρου κ.λ.π. ἐξάγονται εἰς μεγάλας ποσότητας.

Βιομηχανία. Εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον βιομηχανικὰς χώρας τοῦ κόσμου. Αἱ πρῶται ὕλαι διὰ τὴν κίνησιν τῶν μηχανῶν εἶναι ἄφθονοι, διότι εἰσάγει καὶ ἀπὸ τὰς ὀλίγας ἀκόμη κτήσεις της. Πάσης φύσεως ἐργοστάσια ἐλαφρᾶς καὶ βαρεῖας βιομηχανίας παράγουν ὑφάσματα, νήματα, αὐτοκίνητα, πλοῖα πάσης χωρητικότητος ἀεροπλάνα, μηχανήματα παντὸς εἶδους, πολεμικὰ ὅπλα, κονσερβοποιημένα τρόφιμα, φάρμακα, χημικὰ προϊόντα καὶ πάσης φύσεως προϊόντα τῆς σιδηροβιομηχανίας.

Ἐμπόριον. Διεξάγει ἔμπόριον μὲ ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Εἰς τοῦτο συμβάλλει ὁ μέγας ἐμπορικὸς στόλος τῆς χώρας, ὁ ὅποιος μεταφέρει τὰ ἐμπορεύματα εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Ἐξάγει τὰ ἄφθονα προϊόντα τῆς βιομηχανίας της καὶ εἰσάγει δημητριακὰ τρόφιμα κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἔχει πυκνοτάτην σιδηρ. συγκοινωνίαν. Εἰς τοὺς αὐτοκινητοδρόμους της κινουῖνται 7.500.000 αὐτοκίνητα παντὸς εἶδους. Ποταμόπλοια διευκολύνουν τὴν συγκοινωνίαν εἰς ὅλην τὴν χώραν. Εἰς τοὺς μεγάλους λιμένας της, τοῦ Λονδίνου, Λίβερπουλ, Μάντσεστερ κ.λ.π. καταπλέουν φορτηγὰ καὶ ἐπιβατηγὰ πλοῖα ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ ἀεροπορικὴ συγκοινωνία της εἶναι ἀπὸ τὰς καλυτέρας τοῦ κόσμου καὶ τὴν συνδέει μὲ ὅλας τὰς ἡπείρους.

Τουρισμὸς καὶ ἀξιοθέατα. Ἑκατοντάδες χιλιάδων περιηγῆται ἐπισκέπτονται τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τοὺς θερινοὺς ἰδίως μῆνας ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Τοὺς ἐπισκέπτας προσελκύουν τὰ θαυμάσια τοπία τῆς χώρας καὶ τὰ ἐξαιρετικὰ εἰς ποιότητα προϊόντα ὑφαντουργικῆς καὶ μεταλλουργίας. Ἐπισκέπτονται καὶ τὰ ἀξιοθέατα εἰς τὸ Λονδίνον, τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον, εἰς τὸ ὅποιον φυ-

Λονδίνον

λάσσονται ελληνικαὶ ἀρχαιότητες (Καρυᾶτις, Ἑλγίνεια μάρμαρα), τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Μπάκινχαμ. Τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Οὐεστμίνστερ, τὸ Ἀββαεῖον τοῦ Οὐεστμίνστερ, ὅπου οἱ τάφοι τῶν Βασιλέων, τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, τὸ Χάϊντ - Πάρκ μετὸν Ζωολογικὸν κήπον, τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Παύλου, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γκρήνουϊτς κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἡ Μεγάλῃ Βρετανία ἔχει πληθυσμὸν 53.440.000. Πυκνότης πληθυσμοῦ 218 κατ. κατὰ τ. χλμ.

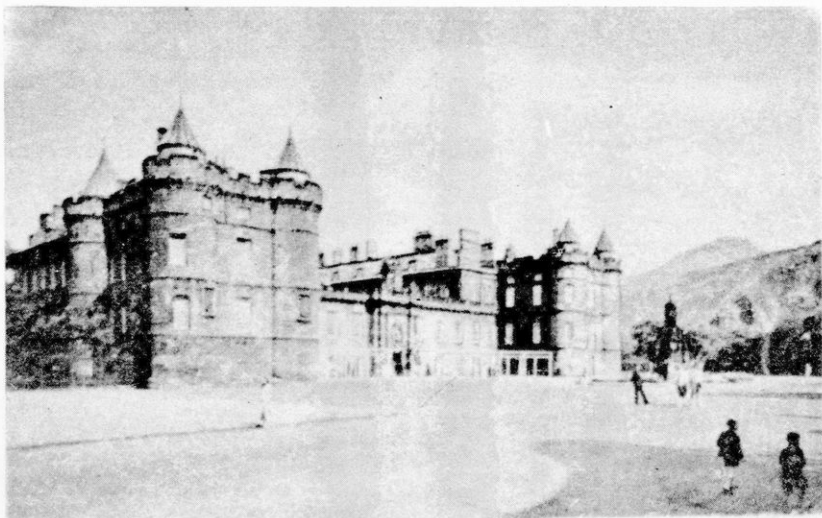
Γλῶσσα. Ἀγγλική. Εἶναι γλῶσσα διεθνῆς.

Θρησκεία. Τὸ 96% τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι Ἀγγλικοί. Τὸ ὑπόλοιπον εἶναι Καθολικοί. Ἡ ἐκπαίδευσις εὐρίσκεται εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ Βασιλεία.

Νόμισμα. Λίρα στερλίνα 1 = 71 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Λονδῖνον (8.350.000 κατ.) μετὰ τῶν προαστίων. Ἡ κυρίως πόλις τοῦ Λονδίνου ἔχει πληθυσμὸν

Ἑδιμβούργον. Τὸ βασιλικὸν Ἀνάκτορον

(3.350.000). Είναι κτισμένον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ταμέσεως καὶ ἀπέχει 90 χλμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ὁ Τάμεσις εἶναι πλωτὸς καὶ τὸ Λονδῖνον εἶναι ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Εὐρώπης καὶ μία ἀπὸ τὰς βιομηχανικωτέρας καὶ ἐμπορικωτέρας πόλεις τοῦ κόσμου. Πλησίον του εὐρίσκεται τὸ περίφημον Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γκρήνουιτς (προάστιον τοῦ Λονδίνου). Ἔχει περίφημα οἰκοδομήματα (τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀγ. Παύλου, τὰ Ἀνάκτορα χειμερινὰ καὶ θερινὰ, τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, τὸ Μουσεῖον κ.λ.π.).

Ἄλλαι μεγάλαι πόλεις εἶναι τὸ Πόρτσμουθ (230.000 κατ.) πολεμικὸς λιμὴν, ἡ Ὁξφόρδη, ὀνομαστὴ διὰ τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Μπρίστολ, (450.000 κατ.), τὸ Μπίρμιγχαμ (1.100.000 κατ.), τὸ Καϊμπριτζ, τὸ Μάντσεστερ (2.400.000 κατ. μετὰ τῶν προαστίων) κ.λ.π. Εἰς τὴν Οὐαλλίαν τὸ Κάρντιφ, λιμὴν ἐξαγωγῆς γαιανθράκων. Εἰς τὴν Σκωτίαν τὸ Ἐδιμβούργον (480.000 κατ.) με σπουδαῖα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ἡ Γλασκώβη (1.100.000 κατ.). Εἰς τὴν Β. Ἰρλανδίαν τὸ Μπέλφαστ (450.000 κατ.) με μεγάλα ναυπηγεῖα κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Βρεταννίας ἦσαν οἱ Κέλται. Κατὰ τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ἐγκατεστάθησαν οἱ Ἀγγλοσάξωνες, οἵτινες ἠνώθησαν με τοὺς Κέλτας καὶ ἀπετέλεσαν τὸ Βασίλειον τῆς Ἀγγλίας. Οἱ Ἀγγλοι εἶναι λαὸς τολμηρὸς, ριψοκίνδυνος καὶ ἐργατικὸς. Διὰ τοῦτο κατάρθωσαν ἀπὸ τὸν 17ον αἰῶνα καὶ ἐντεύθεν νὰ γίνῃ ἡ Ἀγγλία θαλασσοκράτειρα με ἀποικιακὸν κράτος εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου. Αἱ Η.Π.Α. ὁ Καναδᾶς, αἱ Ἰνδία, ἡ Β. καὶ Ν. Ἀφρική, ἡ Αὐστραλία, ἡ Νέα Ζηλανδία καὶ χιλιάδες νῆσοι ἦσαν Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι. Πρῶται αἱ Η.Π.Α. μετὰ σκληροὺς ἀγῶνας ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των (1776) καὶ ἠκολούθησαν κατόπιν καὶ τὰ ἄλλα κράτη. Σήμερον ἔχει ἀκόμη μερικὰς ἀποικίας, ἀλλὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ κράτη, ποὺ ἐκηρύχθησαν ἐλεύθερα, ἔχουν δεχθῇ, νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν λεγομένην Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦμεν κατωτέρω.

Σχέσεις με τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολὺ φιλικὰς σχέσεις με τὴν μεγάλην Βρεταννίαν. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας Ἀγγλοι φιλέλληνες ἐπολέμησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Λόρδος Βύρων διέθεσε τὴν περιουσίαν του διὰ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπέθανε εἰς

τὴν Ἑλλάδα. Κατὰ τὸ 1864, ἐπὶ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α' μᾶς παρεχώρησε τὰς Ἰονίους νήσους. Κατὰ τοὺς δύο Παγκοσμίους Πολέμους οἱ δύο λαοὶ ἐπολέμησαν ὁ εἰς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔχει διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Ἡ Ἑλ-
λὰς ἀγοράζει ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ὑφάσματα καὶ μηχανήματα καὶ
πωλεῖ εἰς αὐτὴν καπνὸν, σῦκα, σταφίδας, ἐσπεριδοειδῆ κ.λ.π. Ἡδη
εἶναι μέλος τοῦ NATO καὶ ὥς ἐκ τούτου συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλλά-
δος διὰ συμμαχίας.

Βρεταννικὴ Κοινοπολιτεία

Ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω ἡ Μ. Βρεταννία εἶχε παλαιότερον μέ-
γα ἀποικιακὸν κράτος. Αἱ πλεῖσται ὅμως ἀπὸ τὰς ἀποικίας τῆς
ἐγιναν ἐλεύθεραι καὶ σήμερον εἶναι κράτη ἀνεξάρτητα. Τὰ κράτη
ὅμως αὐτὰ δὲν ἀπέκοψαν τελείως τοὺς δεσμούς των μετὰ τὴν Μ. Βρε-
ταννίαν. Ἐχουν συμφωνήσῃ ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἀποτελοῦν μετὰ τοῦ
Βασιλείου τῆς Μ. Βρεταννίας μίαν ἑνωσιν, τῆς ὁποίας τὰ κράτη
ἀλληλοὑποστηρίζονται καὶ ἔχουν κοινὰ συμφέροντα. Εὐρίσκονται
εἰς τὴν Ἀμερικὴν, Ἀσίαν, Ἀφρικὴν καὶ Ὠκεανίαν καὶ ἀποτελοῦν
τὴν λεγομένην Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Κατὰ τύπους, ἂν καὶ
τὰ περισσότερα εἶναι Δημοκρατίαι, ἀναγνωρίζουν ὥς ἀνώτατον
ἄρχοντα τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας. Τὰ κράτη τῆς Κοινοπολιτείας
ἔχουν ἑκτασιν 32.000.000 τ. χλμ. δηλαδὴ ἑκτασιν τριπλασίαν τῆς
Εὐρώπης καὶ πληθυσμὸν 800.000.000 κατ. δηλαδὴ τὸ 1/4 περίπου
τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς.

Ἰρλανδία

Θέσις - ὄρια. Εἶναι ἡ δευτέρα εἰς ἑκτασιν Βρεταννικὴ νῆσος. Εὐ-
ρίσκεται Δ. τῆς Μ. Βρεταννίας καὶ χωρίζεται ἀπ' αὐτῆς διὰ τῆς
Ἰρλανδικῆς θαλάσσης. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς
τὴν Δημοκρ. τῆς Ἰρλανδίας. Ἐν τμῆμα τῆς ἐκτάσεως 12.170 τ.μ.,
εἰς τὰ βόρεια τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Μ. Βρεταννίαν.

Ἐκτασις. 70.280 τ.χ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Ὡλὴ ἡ νῆσος εἶναι πεδινή. Εἰς τὰ Α. πα-
ράλια ὑπάρχουν χαμηλαὶ ὄροσειραί. Αἱ συχναὶ βροχαὶ σχηματίζουν

ἐλώδεις περιοχές. Τὸ κεντρικὸν πεδινὸν τμήμα τῆς νήσου εἶναι χαμηλόν, περιβάλλεται ὑπὸ λόφων καὶ ἔχουν ἐκεῖ σχηματισθῇ πολλαὶ μικραὶ λίμναι. Οἱ μικροὶ ποταμοὶ τῆς ρέουν βραδέως, ἔχουν ἐνωθῇ διὰ διωρύγων μὲ τὰς μικρὰς λίμνας τῆς καὶ δίδουν εἰς τὴν νήσον ποτάμιον δίκτυον συγκοινωνιῶν.

Θάλασσα - *Πορθμοί*. Περιβρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ὁ Β. Πορθμὸς καὶ ὁ Πορθμὸς τοῦ Ἀγ. Γεωργίου.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς εἶναι ἥπιον, λόγῳ τοῦ θερμοῦ ρεύματος, ἀλλὰ πολὺ ὑγρὸν μὲ ἀφθόνους βροχὰς καὶ πολλὰς ὁμίχλας.

Οἰκονομία. *Γεωργία*. Ἡ ὑπερβολικὴ ὑγρασία δὲν εὐνοεῖ τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν. Κύριον προϊόν εἶναι τὰ γεώμηλα καὶ τὰ σακχαρότευτλα.

Κτηνοτροφία. Ἀντιθέτως ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζει. Εἰς τοὺς φυσικοὺς λειμῶνας τῆς, οἱ ὅποιοι καταλαμβάνουν τὰ 50 % τοῦ ἐδάφους τῆς ἐκτρέφονται κατὰ ἑκατομμύρια, βόες, πρόβατα, χοῖροι, καὶ ἵπποι. Παράγονται ἄφθονα εἶδη τυροκομίας, γάλακτος βουτύρου κ.λ.π. Ἡ ἀλιεία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Δάση ἔχει ἐλάχιστα.

Ὄρυκτά. Ἐχει τὰ πλουσιώτερα ἀνθρακωρυχεῖα τῆς Εὐρώπης εἰς τύρφη. Ἡ τύρφη εἶναι ἀνθραξ κατωτέρας ποιότητος. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ὄρυκτά εἶναι πτωχά.

Βιομηχανία. Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ἐχει μεγάλα ἐργοστάσια παραγωγῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας, μεγάλα ἐργοστάσια ποτοποιίας, σαπωνοποιίας, σακχαρώς, εἰς δὲ τὸ Δουβλίον, τὴν πρωτεύουσάν τῆς, ὑπάρχει ἓν ἐργοστάσιον ζυθοποιίας ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου.

Ἐμπορίον. Εἰσάγει τροφίμα, πετρέλαιον, ἔλαια ὑφάσματα, μηχανὰς κ.λ.π. Ἐξάγει βούτυρον, ζῶα, κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Ἐσωτερικῶς ἔχει σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν, καὶ συγκοινωνίαν δι' αὐτοκινήτων καὶ ποταμοπλοίων. Ἐχει ἐπίσης θαλασσίαν συγκοινωνίαν μὲ κυριωτέρους λιμένας τοῦ Δουβλίνου καὶ τοῦ Κόρκ. Ἀεροπορικῶς συνδέεται μὲ τὸ ἐξωτερικόν. (Ἀεροδρόμιον Δουβλίνου).

Τουρισμός και αξιοθέατα. Δεν έχει μεγάλην τουριστικήν κίνησιν. Πάντως ὁ ἐπισκέπτης μένει ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὰ αξιοθέατα τῆς χώρας. Ἡ πρωτεύουσα τὸ Δουβλῖνον εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἔχει μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα, ὅπως ἡ στήλη τοῦ Νέλσωνος ὕψους 48 μ., ὁ ὀβελίσκος τοῦ Οὐέλλιγκτων ὕψους 62 μ., ἡ πλατεῖα τοῦ Ἀγίου Στεφάνου μὲ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐπιφανῶν Ἰρλανδῶν, τὸ περίφημον ἄλσος Γουέλ κ.λ.π. Ἐπίσης οἱ χλοεροὶ λειμῶνες, αἱ διώρυγες, τὸ πλῆθος τῶν ἐργοστασίων της καὶ προπαντὸς ἡ προθυμία καὶ ἡ φιλοξενία τῶν κατοίκων της ἔλκουν πολλοὺς ἐπισκέπτας κατὰ τοὺς θερινοὺς κυρίως μῆνας.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Οἱ Ἰρλανδοὶ εἶναι λαὸς εὐγενής, ἐργατικὸς καὶ φιλειρηνικός. *Πληθυσμός.* Ἔχει πληθυσμὸν 2.849.000 κατ. (ἀπογραφή 1964). Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 41 κάτοικοι κατὰ τ.χ.

Γλῶσσα. Ἰρλανδική. Ἐπίσης ὁμιλεῖται εὐρύτατα ἡ Ἀγγλική.

Θρησκεία. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς, οἱ Ἰρλανδοὶ εἶναι Καθολικοὶ Χριστιανοί.

Ἡ ἐκπαίδευσις εὐρίσκεται εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον. Δεν ὑπάρχει Ἰρλανδὸς ἀναλφάβητος.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Νόμισμα. Ἰρλανδικὴ λίρα. 1 λίρα = 71 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Δουβλῖνον (550.000 κατ.). Εἶναι ἐμπορικόν, βιομηχανικόν καὶ πνευματικόν κέντρον τῆς χώρας καὶ λιμὴν ἐπὶ τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης. Ἄλλη πόλις εἶναι τὸ Κόρκ (80.000 κατ.).

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Ἡ Ἰρλανδία κατάρκειτο κατὰ τὸ παρελθόν ἀπὸ Κέλτας. Ἐπειτα ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ Ἀγγλοσάξωνες καὶ ἐκ τῆς ἐπιμιξίας προῆλθον οἱ σημερινοὶ κάτοικοι. Κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα κατέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἀγγλοὶ. Οἱ Ἰρλανδοὶ ἐπανεστάτησαν ἐπανεπιλημμένως καὶ τέλος κατὰ τὸ ἔτος 1937 κατάρθωσαν, ν' ἀποκτήσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Κατὰ τὸ ἔτος 1949 ἀπεσχίσθησαν καὶ ἐκ τῆς Βρετανικῆς Κοινοπολιτείας. Κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἡ Ἰρλανδία παρέμεινεν οὐδετέρα.

Σχέσεις μετ' Ἑλλάδα. Μετ' Ἑλλάδα εὐρίσκεται εἰς φιλικὰς σχέσεις καὶ ἔχει μετ' αὐτῆς μικρὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς.

Άσκήσεις

1) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῶν Βρετανικῶν νήσων καὶ τοποθετήσατε τὰς θαλάσσας, τοὺς πορθμοὺς, τοὺς κόλπους καὶ τὰς νήσους.

2) Χωρίσατε τὰ κράτη τῶν Βρετανικῶν νήσων καὶ τοποθετήσατε τὰς πρωτευούσας αὐτῶν.

3) Προγραμματίσατε ταξίδιον ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Λονδῖνον : α) Σιδηροδρομικῶς μέχρι Πορθμοῦ τοῦ Καλαὶ καὶ ἐκεῖθεν διὰ θαλάσσης.

β) ἀτμοπλοικῶς ἐκ Πειραιῶς. γ) ἀεροπορικῶς μὲ ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον πετᾷ μὲ ταχύτητα 450 χιλ. τὴν ὥραν. Πόσας ὥρας, θὰ κάμῃ διὰ νὰ φθάσῃ ἀπὸ Ἀθῆνας εἰς Λονδῖνον ;

4) Ἐχει τουριστικὴν κίνησιν μεγάλην ἡ Βρετανία ; Διατί ;

5) Μοῦ ἐστάλῃ ἀπὸ Δουβλίνο ἐπιταγὴ 400 Ἰρλανδικῶν λιρῶν. Πόσας δραχμὰς θὰ εἰσπράξω ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ τὴν ἐξαργυρώσω ;

Δανία

Ἡ Δανία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Χερσόνησον τῆς Γιουτ-
λάνδης καὶ ἀπὸ τὰς νή-
σους Φιονία, Ζηλαν-
δία, Φάλστερ καὶ ἄλ-
λας μικροτέρας, περίπου τε-
τρακοσίας, ἐκ τῶν ὁποίων
αἱ περισσότεραι εἶναι ἀκα-
τοίκητοι.

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται
εἰς τὰ Β. τῆς Γερμανίας καὶ
βρέχεται ἀπὸ τὴν Βόρειον Θά-
λασσαν καὶ τοὺς πορθμοὺς
Σκάγκερακ καὶ Κάτεγατ.

Ἐκτασις 43.043 τ. χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις.

Τὸ ἔδαφος τῆς Δανίας δὲν ἔ-
χει ὄρη. Εἶναι μία πεδιάς συ-
νέχεια τῆς Γερμανικῆς πεδιά-
δος, μὲ διεσπαρμένους λό-
φους, ὕψους τὸ πολὺ ἕως 150
μέτρων. Ἡ Δυτικὴ πλευ-

ΧΑΡΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

Κοπεγχάγη

ρά τῆς χερσονήσου εἶναι ἀμ-
μώδης, ὑπάρχουν ὅμως καὶ
βοσκότοποι. Ἡ Ἀνατολική
ὅμως εἶναι εὐφορωτάτη καὶ
κατάλληλος διὰ καλλιέρ-
γειαν.

Ποταμούς μεγάλους δὲν
ἔχει. Ὑπάρχουν μόνον μι-
κροὶ ἄρκετοὶ καὶ μικραὶ λί-
μναι, περὶ τὰς 30. Αἱ Δυ-
τικαὶ ἀκταὶ τῆς εἶναι χα-
μηλαί, ἀμώδεις καὶ χωρὶς
λιμένας. Αἱ Ἀνατολικαὶ ἔχουν
πολλοὺς κόλπους καὶ λιμένας
Μεταξὺ τῆς χερσονήσου, τῶν
νήσων τῆς καὶ τῆς Σουη-
δίας σχηματίζονται πολυά-
ριθμοι πορθμοί, σπουδαιό-
τεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ
Κάτεγατ, ὁ Σκάγε-
ρακ κ.λ.π.

Κλίμα. Ἐχει κλίμα ὑγρὸν, ἀλλὰ γλυκὺ καὶ ἥπιον, λόγῳ τοῦ
θερμοῦ ρεύματος τοῦ Γκόλφ - Στρήμ, τὸ ὁποῖον τὴν ἐπηρεάζει.

Οἰκονομία. Γεωργία. Τὰ 65 % τοῦ ἐδάφους τῆς καλλιεργοῦν-
ται καὶ ἔχει πλουσιωτάτην παραγωγὴν γεωργικῶν προϊόντων.
Παράγονται δημητριακὰ, γεώμηλα, τεύτλα, λίνον κ.λ.π.

Κτηνοτροφία. κ.λ.π. Ἡ κτηνοτροφία ἀποτελεῖ τὸν ἀξιολογώτερον
κλάδον τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Παράγονται εἰς μεγάλας ποσό-
τητας βούτρον, τυρὸς καὶ ἄλλα γαλακτοκομικὰ προϊόντα. Τὸ 70 %
τῶν κατοίκων τῆς ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτη-
νοτροφίαν. Ἡ ἀλιεῖα εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη. Ὅρυκτον πλου-
τον δὲν ἔχει. Ἡ Βιομηχανία τῆς εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον.
Ἔργοστάσια γαλακτοκομίας, σακχάρους, χημικῶν προϊόντων, ναυ-
πηγεῖα, ἐργοστάσια κατασκευῆς μηχανῶν καὶ ἐργοστάσια κατα-
σκευῆς ἐπίπλων (Δανέζικα ἐπιπλά) ὑπάρχουν εἰς ὅλην τὴν χώραν.

Τὸ ἐξαγωγικὸν τῆς ἐμπορίου εἶναι ἱκανοποιητικόν. Ἐξάγει κυρίως γαλακτοκομικά, ἐπιπλά καὶ εἰσάγει πετρέλαιον, καπνὸν κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Σιδηροδρομικὸν δίκτυον καὶ ὁδικὸν τοιοῦτον θαλασσία συγκοινωνία μὲ πλοῖα καὶ ἀεροπορικὴ τοιαύτη μὲ κεντρικὸν ἀεροδρόμιον τὴν Κοπεγχάγην, ἐξυπηρετοῦν τελείως τὴν χώραν. Ἡ μεγάλη νῆσος Ζηλανδία καὶ ἡ νῆσος Φάλστερ συνδέονται διὰ γεφύρας.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Ἡ Τουριστικὴ κίνησις δὲν εἶναι ἀξιόλογος. Πάντως ἐπισκέπτονται τὴν χώραν ἄρκετοὶ περιηγηταί. Ὁ ἐπισκέπτης θὰ μείνῃ κατάπληκτος, διότι ὅλοι εἰς τὴν Δανίαν δὲν περιπατοῦν πεζοὶ ἀλλὰ μὲ ποδήλατον. Ἐκαστος Δανέζος μικρὸς ἢ μεγάλος ἔχει τὸ ποδήλατόν του καὶ ἡ παροιμία λέγει : «Τὰ Δανόπουλα πρῶτα μαθαίνουν ποδήλατον καὶ ὕστερα νὰ βαδίζουν». Εἰς τὴν Κοπεγχάγην θὰ θαυμάσῃ τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια, τὸν Μεσαιωνικὸν ναὸν τῆς Παρθένου, τὸ περίφημον ὀρειχάλκινον ἄγαλμα τῆς Νεράιδας τῆς Κοπεγχάγης εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου, τὰ Ἀνόκτορα τοῦ Χριστιάνουμπουργκ, τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Σαρλότενμποργκ, τὸ Μουσεῖον κ.λ.π.

Πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ κατάστασις.

Πληθυσμός. Ἡ Δανία ἔχει πληθυσμὸν (4.600.000 κατ.). Πυκνότης (105 κατ. κατὰ τ.χιλμ.).

Γλῶσσα. Ἡ Δανικὴ. Τὰ σχολεῖα τοὺς εἶναι ἀπὸ τὰ καλλίτερα τῆς Εὐρώπης. Εἶναι ἐγγράμματοι κατὰ 99 %.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ Βασιλεία.

Νόμισμα. Δανικὴ κορώνη 1 κορ. = 4,20 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Κοπεγχάγη (703.430 κατ. ἀπογρ. 1963). Μετὰ τῶν προαστίων τῆς ἔχει πληθυσμὸν 1.300.000 κατ. Εἶναι κτισμένη ἐπὶ τῆς νήσου Ζηλανδίας καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς ὡραιότερας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ Ἀορχους ἢ Ὠρχους, πατρίς τοῦ μυθιστοριογράφου Ἀντερσεν (170.000 κατ.). κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Δανοὶ κατάγονται ἀπὸ τοὺς Βορειογερμανοὺς. Ἀπὸ τοῦ 14ου ἕως 16ου μ.Χ. αἰῶνος οἱ Δανοὶ ἦσαν

κύριοι όλης τής Σκανδιναυικής Χερσονήσου και πολλών νήσων. Βραδύτερον ή Δανία έχασε τήν δύναμίν της και περιωρίσθη είς τά σύνορά της. Κατέχει όμως ακόμη πολλές νήσους, περί τών οποίων όμιλοῦμεν κατωτέρω.

Σχέσεις με τήν Έλλάδα. Ή Δανία διατηρεῖ διπλωματικάς και έμπορικάς σχέσεις με τήν Έλλάδα. Έχει σχέσεις φιλικάς, αί όποῖαι συνεσφίχθησαν περισσότερο με τούς γάμους τοῦ Βασιλέως τής Έλλάδος Κωνσταντίνου και τής Πριγκηπίσσης τής Δανίας Ἀννης - Μαρίας. Ἀπό τήν Έλλάδα ή Δανία εισάγει καπνόν, οῖνον, σταφίδα, και έσπεριδοειδή. Εἰς τήν Έλλάδα εξάγει ίχθυς παστούς, τυρόν, βούτυρον κ.λ.π. Αἱ δύο χῶραι ανήκουν είς τό ΝΑΤΟ και συνεπῶς συνδέονται διά συμμαχίας.

Κτήσεις τής Δανίας. Ή Δανία διατηρεῖ κτήσεις, αί όποῖαι εἶναι αί εξής :

1) Αἱ νήσοι Φερόαι. Εἶναι σύμπλεγμα από 22 νήσους και εύρίσκονται είς τά βόρεια τής Ἀγγλίας. Κατοικοῦνται από 35.000 κατοίκους περίπου και έχουν πρωτεύουσαν τό Τορσχάουιν (6.000 κατ.).

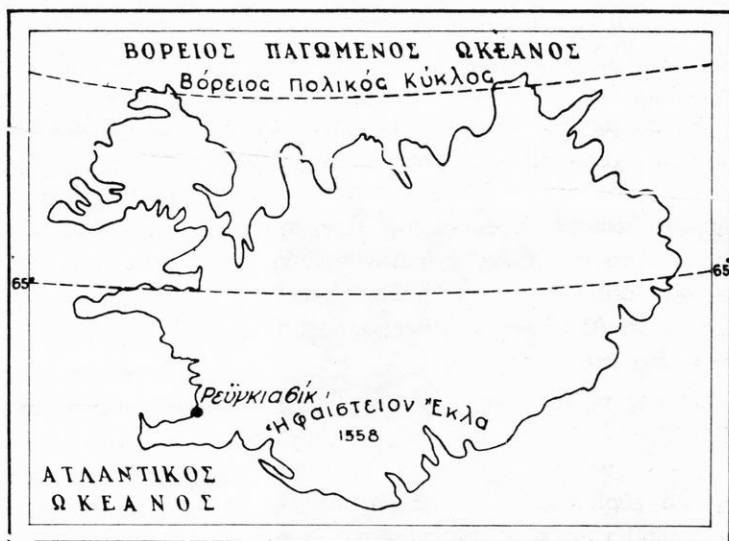
2) Ή Γροιλανδία. Εἶναι ή μεγαλυτέρα νήσος τοῦ κόσμου και τό περισσότερο μέρος της εἶναι έντός τής Β. πολικῆς ζώνης. Κεῖται Β.Α. τής Ἀμερικῆς. Έχει έκτασιν 2.170.000 τ. χλμ. και λόγω τοῦ ύψηλοῦ ψύχους και τών πάγων εἶναι σχεδόν άκατοίκητος. Μόνον είς τά νότια μέρη ζοῦν περί τās 30.000 Έσκιμῶοι, ασχολούμενοι είς τήν άλίειαν. Ή Δανία ὡς μέλος τοῦ ΝΑΤΟ έδέχθη και έγκατεστάθησαν επί τής Γροιλανδίας σταθμοὶ και βάσεις πολεμικάι.

Ή Ίσλανδία

Θέσις - ὄρια. Ή Ίσλανδία εἶναι νήσος τοῦ Β. Ἀτλαντικοῦ. Κεῖται μεταξύ Γροιλανδίας και Νορβηγίας. Ἀπό τό Β. μέρος τής διέρχεται ὁ Β. πολικός κύκλος.

Έκτασις. 102.800 τ.χλμ.

Φυσική διαμόρφωσις. Εἶναι νήσος ήφαιστειογενής. Περί τά 30 ήφαιστεια ενεργά καλύπτουν τό ἔδαφός της, τό όποῖον εἶναι ὀρεινόν.

ΧΑΡΤΗΣ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ

Τὰ σπουδαιότερα ήφαιστεια είναι ή *Έκλα 1.500 μ. και ή *Έρεφα, 2.100 μ. Τò κεντρικόν μέρος είναι άκατοίκητον. Μόνον εις τὰ παράλια κατοικείται. Εις πολλά μέρη υπάρχουν θερμοπίδακες, ήφαιστειακής προελεύσεως, οί όποιοί λέγονται γκέιζερ. Τò 1/5 του έδάφους καλύπτεται υπό πάγων (παγετώνες).

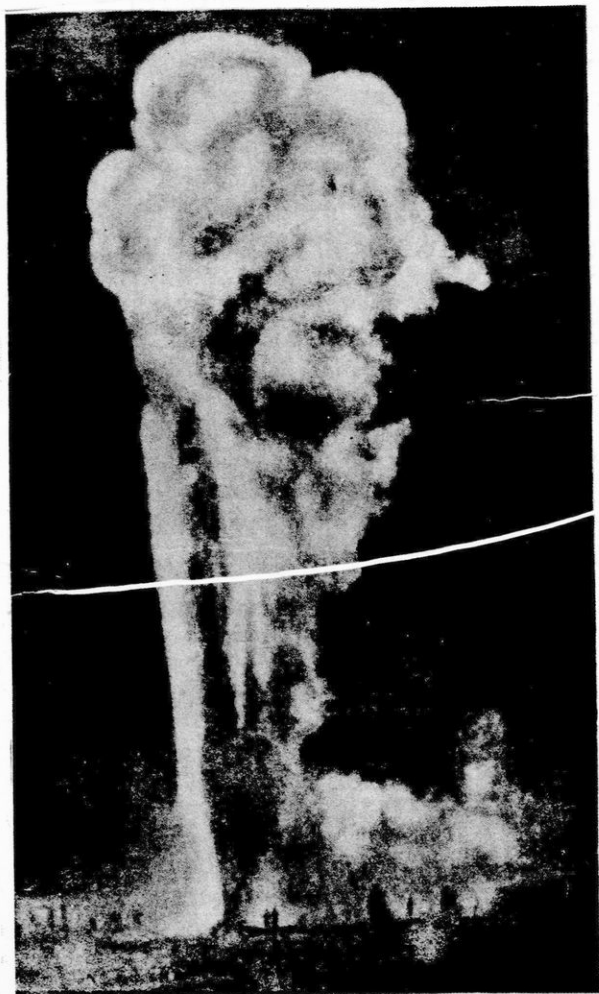
Κλίμα. Ψυχρόν. Εις τὰ παράλια μετρίαζεται από τò θερμόν ρεύμα Γκόλφ - Στρήμ, τò όποιον την περιλούει. Εις τò Β. τμήμα της νήσου τούς θερινούς μήνας είναι διαρκής ήμέρα. Ό ήλιος δέν δύει, αλλά κινείται κυκλικώς άνω του ήρίζοντος. Τόν χειμώνα αντίστροφως είναι διαρκής νύξ.

Οίκονομία. Από τò έδαφος της, μόνον τò 1/2 της χώρας καλλιεργείται και κατοικείται. Λόγω του έδάφους και του κλίματος δέν ευνοείται ή γεωργία. Αντιθέτως ή κτηνοτροφία είναι πηγή πλούτου. Εκτρέφονται πρόβατα, βόες, μικρόσωμοι ίπποι και ζώα διά γουναρικά. Η μεγαλυτέρα όμως πηγή πλούτου της χώρας είναι ή άλιεία. Βακαλάοι και ρέγγαι, άλιεύονται κατά έκατομμύρια τόννους και στέλλονται εις τò έξωτερικόν.

Συγκοινωνία. Ἐσωτερικῶς γίνεται δι' αὐτοκινήτων. Τὸ ὁδικόν της δίκτυον φθάνει τὰ 6.000 χλμ. Ἔχει πολλὰ ἀεροδρόμια καὶ εἶναι κόμβος ἐναερίων συγκοινωνιῶν μεταξύ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Πολλοὶ ἐπισκέπτονται τὴν Ἰσλανδίαν, τὴν παράδοξον αὐτὴν χώραν, μὲ τοὺς θαυμασίους ἀναρρήτους θερμοπίδακας. Οἱ θερμοπίδακες ἐξακοντίζουν εἰς τὰ ὕψη, πολλοὶ

μέχρι 40-60 μέτρων, μεγάλας ποσότητας θερμοῦ ὕδατος καὶ οἱ ἄτμοι καὶ τὸ θέαμα, ὅταν ἐξακοντίζονται καὶ καταπίπτουν τὰ νερά, παρυσιάζουν σπανίαν μεγαλοπρέπειαν. Πολλοὶ ἐπισκέπτονται τὴν χώραν τὸ θέρος, διὰ νὰ θαυμάσουν τὸν ἥλιον, ὃ ὁποῖος δὲν δύει ἐπὶ πολλοὺς μῆνας καὶ νὰ ζήσουν ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τῶν παραδοξοτήτων. Τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοὺς θερμοπίδακας ἔχει μεταφερθῇ εἰς τὰς οἰκίας μὲ εἰδικoὺς σωληνάς, διὰ νὰ μὴ ψύχεται, καὶ μὲ καλοριφέρ ἔχουν ὅλοι οἱ κάτοικοι δωρεὰν θέρμανσιν κατὰ τοὺς μακροὺς χειμερινοὺς μῆνας. Λουτρά, πλύσις ρούχων καὶ πᾶσα χρῆσις θερμοῦ ὕδατος, παρέχεται δωρεάν.

Θερμοπίδαξ (γκέιζερ) εἰς Ἰσλανδίαν

Πολιτική και πολιτιστική κατάσταση.

Πληθυσμός. Ἡ Ἰσλανδία ἔχει πληθυσμὸν 190.230 κατ. Πυκνότης 2 κατ. κατὰ τ. χλμ.

Γλῶσσα. Ἰσλανδική. Εἶναι συγγενὴς πρὸς τὴν δανικὴν καὶ νορβηγικὴν. Ὅλοι οἱ Ἰσλανδοὶ εἶναι ἐγγράμματοι.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Δημοκρατικόν.

Νόμισμα. Ἰσλανδικὴ Κορώνα. 1 = 0,75 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ρεϋκιάβικ (77.000 κατ.). Εἶναι ὠραιότατη πόλις μὲ ἀσφαλὴ λιμένα καὶ καθαριότητα ἁμεμπτον. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι μένουσιν εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Ἰσλανδοὶ κατάγονται ἀπὸ τοὺς Σκανδιναύους, οἱ ὅποιοι ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν 9ον μ.Χ. αἰῶνα. Παλαιότερον κατωκλήθη ἀπὸ τοὺς Νορβηγούς (Βίκινγκς). Κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Δανῶν, οἱ ὅποιοι τὴν κατεῖχον μέχρι τοῦ 1944, ὅποτε ἀπετέλεσεν ἀνεξάρτητον κράτος.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκεται εἰς ἀγαθὰς σχέσεις καὶ ἔχει μετ' αὐτῆς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Ἡ Ἑλλὰς εἰσάγει ἀπὸ τὴν Ἰσλανδίαν βακαλάον καὶ ρέγγας καὶ ἐξάγει ἐκεῖ ἐσπεριδοειδῆ καὶ καπνόν. Ἡ Ἰσλανδία εἶναι μέλος τοῦ ΝΑΤΟ καὶ συνεπῶς συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ φιλίας καὶ στρατιωτικῆς συμμαχίας.

ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΪΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Εἶναι ἡ μεγαλύτερα χερσόνησος τῆς Εὐρώπης. Ἀπλοῦται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ βρέχεται πρὸς Β. ἀπὸ τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν, πρὸς Δ. ἀπὸ τὴν Β. θάλασσαν καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὸν Βοθηκὸν κόλπον καὶ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. Πρὸς Ν. χωρίζεται ἀπὸ τὴν Δανίαν μὲ τὰ στενὰ Κάτεγατ καὶ Σκάγερακ. Τὴν Χερσόνησον διασχίζουν ἀπὸ Β. πρὸς Ν. αἱ Σκανδιναυικαὶ ᾿Αλπεις. Ἀπὸ τὰς ᾿Αλπεις πηγάζουσιν πολλοὶ ποταμοί, οἱ ὅποιοι χύνονται εἰς τὸν Βοθηκὸν κόλπον καὶ τὴν Νορβηγικὴν θάλασσαν. Ἡ θάλασσα τοῦ κόλπου παγώνει τὸν χειμῶνα ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Ἡ Β. περιοχὴ τῆς χερσονήσου

είναι πολύ ψυχρά και ή βλάστησις πτωχοτάτη. Είς τὸ μέρος αὐτὸ ζοῦν οἱ Λάπωνες καὶ ἐκτρέφουν ταρανδούς. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς χερσονήσου εἶναι οἱ παλαιοὶ Νορμανδοί, οἱ ὅποιοι ἦσαν ναυτικοὶ καὶ ἐξερευνηταί.

Ἡ Σκανδιναυικὴ χερσονήσος περιλαμβάνει δύο κράτη. Τὴν Νορβηγίαν, καὶ τὴν Σουηδίαν.

Νορβηγία

Θέσις - ὄρια. Κατέχει τὸ μικρότερον τμήμα τῆς Σκανδιναυικῆς χερσονήσου καὶ κεῖται εἰς τὸ Δυτικὸν καὶ Βόρειον μέρος αὐτῆς. Πρὸς Ἀνατολὰς ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Σουηδίας. Πρὸς Δυσμὰς καὶ Νότον βρέχεται ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης, πρὸς Βορρᾶν ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ καὶ Β.Α. συνορεύει μὲ τὴν Φινλανδίαν καὶ τὴν Σοβ. Ἑνωσιν.

Ἐκτασις. 324.219 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Εἶναι ἡ πλέον ὀρεινὴ χώρα τῆς Εὐρώπης. Αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἀλπεις τὴν διασχίζουν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς μὲ πλείστας κορυφὰς (ὕψηλότερα 2.482 μ.) Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν ἐκτείνονται παγετῶνες ἐκτεταμένοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς.

Ποταμοί. Ἀπὸ τὰ ὄρη κατέρχονται πολλοὶ ποταμοὶ ὀρητικοὶ καὶ σχηματίζουν καταρράκτας, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα χύνονται εἰς τὴν Β. Θάλασσαν.

Λίμναι. Εἶναι μικραὶ καὶ πολυάριθμοι εἰς τὰ Ν. τῆς χώρας.

Ἀκταί. Αἱ ἄκται τῆς Νορβηγίας, κυρίως αἱ δυτικαί, παρουσιάζουν ἰδιορρυθμίαν. Ἡ θάλασσα εἰσχωρεῖ βαθύτατα εἰς τὴν ξηρὰν, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς καὶ σχηματίζει στενοὺς, πολυσχιδεῖς κόλπους, κολπίσκους καὶ ὄρμους (τὰ περίφημα Νορβηγικὰ φιόρδ.). Καθ' ὅλον τὸ μῆκος καὶ ἔμπροσθεν τῶν φιόρδ, χιλιάδες ἀκατοίκητοι, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νῆσοι, φράσσουν τὰ στόμια τῶν κολπίσκων, ἀνακόπτουν τὴν δύναμιν τῶν κυμάτων καὶ σχηματίζουν, ἀσφαλεστάτους λιμένας. Αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι εἶναι αἱ Λοφότεν.

Κόλποι - Ἀκρωτήρια. Σπουδαιότερος κόλπος εἶναι τοῦ Σκαγερაკ. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ πορθμὸς Σκαγερაკ. Ἀκρωτήριον ἔχει

τὸ Βόρειον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ βορειότερον σημεῖον τῆς Εὐρώπης.

Κλίμα Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρόν. Εἰς τὰ Δυτικά καὶ Νότια εἶναι μᾶλλον γλυκύ, διότι ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν θερμὸν ρεῦμα τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ. Ἀπὸ τῶν μέσων Μαΐου ἕως τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου εἰς τὰ βόρεια μέρη ἔχουν διαρκῆ ἡμέραν καὶ ὁ ἥλιος εὐρίσκεται πάντοτε ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου ἕως Φεβρουαρίου δὲν βλέπουν καθόλου ἥλιον καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα φωτίζονται ἀπὸ τὸ Β. Πολικὸν Σέλας (ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου).

Οἰκονομία. *Γεωργία - Κτηνοτροφία - Ἀλιεία.* Δὲν ἔχει ἀξιόλογον γεωργίαν, λόγῳ τοῦ ὀρεινοῦ ἐδάφους. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ὀλίγον ἀνεπτυγμένη καὶ ἀποδίδει ἄρκετὰ προϊόντα εἰς γουναρικά. Σημαντικὴ ὅμως πηγὴ πλούτου εἶναι τὰ δάση τῆς (δξύα, ἐλάτη, δρυς), τὰ ὁποῖα κατέχουν τὸ 1/4 περίπου τῆς χώρας. Ἡ ἀλιεία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ ἀπασχολεῖ 10.000 Νορβηγούς. Οἱ Νορβηγοὶ εἶναι ἀλιεῖς φαλαίνης εἰς τὴν Β. Παγωμένην θάλασσαν. Βακαλαοί, ρέγγαι καὶ σαρδέλλαι ἀλιεύονται κατὰ ἑκάτομμύρια τόννους.

Ὄρυκτά. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς εἶναι μεταλλεύματα ἀργύρου, νικελίου, χαλκοῦ κ.λ.π.

Βιομηχανία. Ἐχει βιομηχανίαν ἀξιόλογον. Ἀπὸ τὰς πτώσεις τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν κινοῦνται ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια, ἐργοστάσια μεταλλουργίας, κατασκευῆς χάρτου, ναυπηγεῖα κ.λ.π., τὰ ὁποῖα κατατάσσουν τὴν χώραν εἰς ἀξιόλογον θέσιν μεταξύ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν.

Ἐμπόριον. Ἐξάγει ἀλιευτικὰ προϊόντα, δασικὰ καὶ μεταλλεύματα καὶ εἰσάγει τρόφιμα, πετρέλαιον, καπνὸν κ.λ.π.

Συγκοινωνία. Λόγῳ τοῦ ὀρεινοῦ ἐδάφους τῆς ἡ σιδηροδρομικὴ καὶ ἡ δι' αὐτοκινήτων συγκοινωνία ὕστερεῖ. Ἡ θαλασσία ὅμως συγκοινωνία τῆς εἶναι πυκνοτάτη καὶ ἐξυπηρετεῖ ὅλα τὰ παράλια τῆς χώρας μὲ ἀκτοπλοϊκὰ σκάφη. Ὁ ἐμπορικός τῆς στόλος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους τοῦ κόσμου. Ἀεροπορικὴ γραμμὴ τὴν συνδέει μὲ τὰς πόλεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. (Ἀεροδρόμιον εἰς Ὅσλο).

Τουρισμός καὶ ἀξιοθέατα. Ἐχει ἄρκετὴν τουριστικὴν κίνησιν. Χιλιάδες περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τὴν

Νορβηγίαν, διὰ τὰ θαυμάσιον τὰ περίφημα Νορβηγικὰ φιόρδ. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τειχίζονται ἀπὸ ἀποτόμους γυμνοὺς ὑψηλοτάτους βράχους. Οὗτοι κατέρχονται ἀποτόμως πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰς χαράδρας τῶν σχηματίζονται καταρράκται μὲ αὐλάκια ἀφρώων εἰς τὰς σχισμὰς τῶν. Εἰς τὰς προεξοχὰς τῶν βράχων μικρὰ σπιτάκια, ὥς φωλεαὶ ἀετῶν, συγκοινωνοῦν μεταξύ τῶν μὲ ἀπρόσιτα μονοπάτια.

Ὁσλο — Μερικὴ ἄποψις

Πολιτική και πολιτιστική κατάσταση.

Πληθυσμός. Ο Πληθυσμός της Νορβηγίας είναι 3.907.000 κατ. Πυκνότης 11 κατ. κατὰ τ. χιλμ.

Γλώσσα. Νορβηγική. Τὴν ὁμιλοῦν τὰ 97 % Εἰς τὰ Β. τῆς χώρας 20.000 Λάπωνες ὁμιλοῦν τὴν Λαπωνικήν. Οἱ Νορβηγοὶ εἶναι λαὸς ἀνεπτυγμένος εὐγενῆς καὶ μορφωμένος. Δὲν ὑπάρχουν ἀναλφάβητοι εἰς τὴν Νορβηγίαν.

Θρησκεία. Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Συνταγματική Βασιλεία.

Νόμισμα. Νορβ. κορώνα = 4,30 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ὕσλο (480.000 κατ.). ἔχει ἀσφαλῆ λιμένα καὶ μέγα ἐμπόριον. Εἶναι τὸ πνευματικὸν κέντρον τῆς Νορβηγίας καὶ κόμβος θαλασσίων καὶ ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν.

Ἄλλαι πόλεις εἶναι : τὸ Μπέργκεν, τὸ Τροντχάϊμ, τὸ Νάρβικ καὶ τὸ Χάμερφεστ, ἡ βορειότερα πόλις τῆς Εὐρώπης.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Νορβηγοὶ εἶναι τευτονικῆς καταγωγῆς (βορειογερμανοί). Ἐγιναν Χριστιανοὶ κατὰ τὸ ἔτος 850. Εἶναι ἱκανώτατοι ναυτικοί, ριψοκίνδυνοι καὶ ἐξερευνηταὶ τῶν Β. Παγωμένων περιοχῶν (Ἀμουνδσεν, Νάνσεν καὶ ἄλλοι). Κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἡ Νορβηγία κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Ἠλευθερώθη κατὰ τὸ 1945.

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ Νορβηγία εὐρίσκεται εἰς πολὺ ἀγαθὰς σχέσεις καὶ ἔχει ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Ἐκ τῆς Νορβηγίας ἡ Ἑλὰς εἰσάγει ἀλιευτικὰ προϊόντα κυρίως βακαλάον, καὶ ἄλλα ἀλίπαστα καὶ ἐξάγει εἰς Νορβηγίαν καπνὸν ἑσπεριδοειδῆ κ.λ.π. Ἡ Νορβηγία, ὅπως καὶ ἡ Ἑλὰς, εἶναι μέλος τοῦ ΝΑΤΟ καὶ συνεπῶς αἱ δύο χῶραι συνδέονται διὰ συμμαχίας.

Κτήσεις. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν ἡ Νορβηγία ἔχει μίαν κτῆσιν, τὴν νῆσον Σπιτσβέργην, καὶ μικρὰς ἄλλας νήσους, περὶ αὐτῆς, μετὰ πληθυσμὸν 3.000 κατοίκων, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐργάται ὀρυχείων εἰς τὰ πλούσια κοιτάσματα γαιανθράκων ἢ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀλιείαν.

Σοὺηδία

Θέσις - ὄρια. Εὐρίσκεται εἰς τὰ Ἀνατολικά τῆς Σκανδιναβικῆς χερσονήσου. Πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Νορβηγίας καὶ Φινλαν-

δίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Βοθνικοῦ Κόλπου καὶ τῆς Φινλανδίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Β. θαλάσσης.

Ἔκτασις 449.793 τ.χλμ.

Φυσικὴ διαμόρφωσις. Τὸ Β.Δ. τμήμα τῆς χώρας εἶναι ὄρεινόν καὶ τὸ καλύπτουν αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἀλπεις με ὑψηλοτέρας κορυφὰς ἕως 2.000 μέτρα. Τὸ ὑπόλοιπον εἶναι πεδινὸν με μικράς, ἀλλὰ πλουσίας καὶ ἀρδευομένας πεδιάδας.

Ποταμοί. Εἰς τὴν Β. περιοχὴν μικροὶ ποταμοὶ ρέουν εἰς χαράδρας καὶ σχηματίζουν γραφικοὺς καταρράκτας. Ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἑγκερμαν.

Λίμναι. Εἶναι ἀπειράριθμοι, ὅπως καὶ εἰς τὴν Νορβηγίαν. Σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Βαϊνερ, Βέτερν, Μαίλαρ (ἐκτασις ὅσον ἡ Ἀττική), καὶ ἄλλαι.

Ἄκται. Σχηματίζουν ἄφθονα φιόρδ, ἀλλὰ ὄχι τόσον γραφικὰ ὅσον τῆς Νορβηγίας. Τὰς ἀκτὰς περιβάλλει πλῆθος νήσων αἱ μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Γκότλαντ καὶ Ὁλαντ.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Σουηδίας εἶναι ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της ψυχρότατον. Τὸ θερμὸν ρεῦμα δὲν φθάνει ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐπηρέαση. Τὰ Β. μέρη τὸν χειμῶνα εἶναι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας παγωμένα.

Οἰκονομία. Εἰς ὅλους τοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς τομεῖς ἡ Σουηδία ἔχει πολὺ προοδεύσει. Τὸ ὀλίγον καλλιεργήσιμον ἔδαφός της καλλιεργεῖται ἐπιστημονικῶς καὶ ἡ ἀπόδοσις εἶναι πλουσιωτάτη. Παράγει δημητριακὰ κ.λ.π.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Δια-

*Αποφίς Στοκχόλμης

τρέφονται πολλοί άγελάδες και τάρανδοι. Τά κτηνοτροφικά προϊόντα έπαρκοῦν διὰ τὰς ανάγκας τοῦ πληθυσμοῦ και πλεονάζουν.

Ἡ άλιεία εύρίσκεται εἰς ίκανοποιητικόν επίπεδον. Βακαλάοι, ρέγγαι, σαρδέλλαι, αλιεύονται παστώνονται και έξάγονται εἰς τὸ έξωτερικόν.

Δάση. Καλύπτουν τὸ 50% τοῦ ἐδάφους της. Γίνεται συστηματική έκμετάλλευσις και ἡ σουηδική ξυλεία θεωρεῖται ἐκλεκτῆς ποιότητος.

Ὁρυκτά. Ὑπάρχουν κοιτάσματα σιδηρομεταλλευμάτων, χαλκοῦ, μολύβδου κ.λ.π. Τὸ σιδηρομετάλλευμα τῆς Σουηδίας θεωρεῖται τὸ καλύτερον τοῦ κόσμου. Ἐξάγει ἑκατομύρια τόννους ἐκ τοῦ ἐδάφους της και μεγάλης ποσότητος πωλεῖ εἰς τὸ έξωτερικόν. Παράγει και άφθονα μάρμαρα.

Βιομηχανία. κ.λ.π. Ἡ βιομηχανία της εἶναι ἑξαιρετικῶς ανεπτυγμένη. Ἐχει ἐργοστάσια ξυλείας (πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν ξυλείαν), βιομηχανίας πυρείων και μεταλλουργίας, (ἡ δευτέρα χώρα τῆς Εὐρώπης)· παράγει παντὸς εἶδους μηχανάς, σιδηροδρομικόν ὑλικόν, αὐτοκίνητα κ.λ.π. Ἐχει περίφημα ναυπηγεῖα, και γενικῶς θεωρεῖται ἀπὸ τὰς βιομηχανικωτέρας χώρας τοῦ κόσμου. Ὡς κινητήριον δύναμιν χρησιμοποιεῖ τὰς άφθόνους ὕδατοπτώσεις.

Τὸ έξαγωγικόν της ἐμπόριον εύρίσκεται εἰς ὕψηλόν επίπεδον.

Συγκοινωνία. Ἐχει πυκνοτάτην ὁδικὴν και σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν. Διὰ τὰς θαλασσίας συγκοινωνίας χρησιμοποιεῖ πληθὺς άκτοπλοϊκῶν σκαφῶν. Ἐπίσης ἔχει μέγαν ἐμπορικόν στόλον. Ἡ άεροπορικὴ συγκοινωνία εἶναι αξιόλογος μὲ 3 μεγάλα άεροδρόμια.

Τουρισμός και αξιοθέατα. Πολλοὶ ξένοι ἐπισκέπτονται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τὴν χώραν και εἰδικῶς τὰ γραφικὰ φιόρδ, τοὺς μεγαλοπρεπεῖς καταρράκτας, τοὺς ἡσύχους λιμένας και τὴν περίφημον Βενετίαν τοῦ Βορρά, τὴν Στοκχόλμην, τῆς ὁποίας οἱ δρόμοι εἶναι διώρυγες μεταξύ τῶν μικρῶν νήσων και τῆς λίμνης Μαλάρεν, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι κτισμένη. Ἡ άμεμπτος καθαριότης, ἡ εὐγένεια τῶν κατοίκων και γενικῶς τὸ γραφικόν φυσικόν περιβάλλον, ἔλκουν πολλοὺς περιηγητάς.

Πολιτική και πολιτιστική κατάσταση

Πληθυσμός. Ο πληθυσμός της Σουηδίας είναι 7.695.000 κατ. Πυκνότης πληθυσμού 17 κατ. κατὰ τ.χλμ.

Γλώσσα. Σουηδική. Η εκπαίδευσις εὑρίσκεται εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον. Δὲν ὑπάρχουν ἀναλφάβητοι εἰς τὴν Σουηδίαν.

Θρησκεία. Διαμαρτυρόμενοι.

Πολίτευμα. Συνταγματική Βασιλεία.

Νόμισμα. Σουηδική κορώνα. 1 κορ. = 5,55 δρχ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σ τ ο κ χ ό λ μ η (800.000 κατ.). Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τοῦ κόσμου, κτισμένη ἐπὶ μικρῶν νήσων καὶ ἐπὶ τῆς νήσου Μαλάρεν, ὅπως ἡ Βενετία. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ Ο ὕ ψ ά λ α (70.000 κατ.), ἡ ὁποία ἔχε τὸ ἀρχαιότερον Πανεπιστήμιον τοῦ κόσμου καὶ εἶναι ἔδρα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σουηδίας, τὸ Γ κ α ί τ ε μ π ο ρ γ κ (485.000 κατ.) σπουδαῖος λιμὴν εἰς τὸ στενὸν τοῦ Κάτεγατ, τὸ Μ α λ μ α ι (235.000 κατ.), λιμὴν εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Σούνδης κ.λ.π.

Ἱστορικὰ στοιχεῖα. Οἱ Σουηδοὶ εἶναι τευτονικῆς καταγωγῆς. Παλαιότερον ἀπετέλουν ἓν κράτος μετὰ τοὺς Νορβηγούς καὶ τοὺς Δανούς. Τὸ 1905 ἡ Σουηδία ἐγίνε ἀνεξάρτητον κράτος. Τὰ σχολεῖα τῆς εἶναι τὰ καλλίτερα τοῦ κόσμου καὶ εἶναι ἐφωδιασμένα μετὰ τὰ σύγχρονα μέσα τῆς διδασκαλίας. Ἡ Γυμναστική (Σουηδικὴ γυμναστική) ἔχει ἀναχθῆ εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Εἶναι πατρίς τοῦ μεγάλου χημικοῦ καὶ ἐφευρέτου τῆς νιτρογλυκερίνης Νόμπελ, ὁ ὁποῖος διέθεσεν τὴν τεραστίαν περιουσίαν του, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν, διὰ νὰ βραβεύωνται κατ' ἔτος οἱ καλλίτεροι ἐπιστήμονες, οἱ καλλίτεροι λογοτέχναι καὶ ὅσοι συμβάλλουν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον (Βραβεῖον Νόμπελ).

Σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Σουηδία ἔχει διπλωματικὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Ἀγοράζομεν ξυλείαν, χάρτην καὶ μηχανὰς καὶ πωλοῦμεν εἰς αὐτὴν σταφίδα, καπνόν, ἔσπεριδοειδῆ κλπ.

Ἀσκήσεις

1) Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Δανίας καὶ τοποθετήσατε θαλάσσας πρὸς τοὺς νήσους κλπ.

2) Ίχνογραφήσατε τὴν Σκανδιναβικὴν χερσόνησον καὶ σημειώσατε ὄρη, πρωτευούσας, θαλάσσας, κόλπους, πορθμούς, νήσους κλπ.

3) Πῶς θὰ μεταβῆτε ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Στοκχόλμην ; Νὰ περιγράψητε τὶ θὰ συναντήσητε, ἂν ταξιδεύσητε ἀτμοπλοικῶς ἐκ Πειραιῶς. Ἀεροπορικῶς, ποίᾳς χώρας θὰ διέλθῃτε καὶ πόσας ὥρας θὰ ταιδεύῃ τὸ ἀεροπλάνον, ἔαν τρέχῃ 400 χιλ. τὴν ὥραν ; (Ἀθῆναι - Στοκχόλμη).

4) Περιγράψατε τὰς ἀκτὰς τῆς Νορβηγίας. Εἰς τὸ Νάρβικ, πότε δύει ὁ ἥλιος τὸν Ἰούνιον ; Τὸν Δεκέμβριον, πότε ἀνατέλλει καὶ πότε δύει ἐκεῖ ὁ ἥλιος ;

5) Περιγράψατε ἓνα θερμοπίδακα (γκέιζερ) τῆς Ἰσλανδίας καὶ ἀναφέρατε τίνες ὠφελείας προσφέρουν οἱ θερμοπίδακες εἰς τοὺς κατοίκους.

6) Διατὶ ἡ Στοκχόλμη λέγεται Βενετία τοῦ Βορρᾶ ;

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

1. ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

Ἡ κατανομή τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς Γῆς δὲν εἶναι ὁμοιόμορφος. Ὑπάρχουν περιοχαί, αἵτινες παρουσιάζουσι μεγάλην συγκέντρωσιν ἀνθρώπων ὡς π.χ. ἡ περὶ τὸν Νεῖλον περιοχὴ τῆς Αἰγύπτου, ἡ περιοχὴ τῶν Μουσῶνων (Ἰνδία – Κίνα), αἱ Βιομηχανικαὶ Περιοχαί, τῶν μέσων γεωγραφικῶν πλατῶν (Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ Εὐρώπη, Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ περιοχὴ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ Ἰαπωνία). Ἀντιθέτως ὑπάρχουν περιοχαί ἐπὶ τῆς Γῆς, αἵτινες ἢ στεροῦνται μονίμου ἐγκαταστάσεως ἀνθρώπων, ὡς εἶναι αἱ μεγάλαι ἐκτάσεις τῶν δύο πολικῶν ζωνῶν καὶ τῶν ἐρήμων ἢ εἶναι λίαν ἀραιῶς κατφικημένοι, ὡς συμβαίνει μὲ τὰς περιοχὰς τῶν τροπικῶν χωρῶν ἢ τῶν μεγάλων ὀρεινῶν ὄγκων. Ἡ ἀνομοιομερὴς αὕτη ἐξάπλωσις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς Γῆς, ὀφείλεται εἰς πολλοὺς παράγοντας, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κυριώτεροι εἶναι κλιματολογικοί, διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους, ἡ γονιμότης (ἡ εὐφορία) αὐτοῦ καὶ ὁ πλοῦτος τοῦ ὑπεδάφους, ἡ θέσις κ.λ.π. Διὰ τῆς ἀναπτύξεως τελευταίως τῶν τεχνικῶν μέσων, περιοχαί αἵτινες πρότερον ἦσαν ἀκατοίκητοι ἢ ἐθεωροῦντο ὡς δυσμενεῖς τόποι διαβιώσεως τοῦ ἀνθρώπου, μεταβάλλονται ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν εἰς τόπους ἀνέτου διαμονῆς αὐτοῦ.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς δὲν εὐρίσκονται ἀπὸ ἀπόψεως πολιτισμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον. Παλαιότερον εἰς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους μεγάλαι κοιτίδες πολιτισμοῦ ἦσαν ἡ Αἴγυπτος ἡ Μεσοποταμία, ἡ Κρήτη, αἱ Μυκῆναι κ.λ.π. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἀνεπτύχθησαν δύο μεγάλοι πολιτισμοί. Ὁ Ἑλληνικὸς μὲ συνέχειαν τὸν Βυζαντινὸν καὶ ὁ Ρωμαϊκός. Σήμερον αἱ περιοχαί τῆς Γῆς, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς ἀνωτέραν βαθμίδα πολιτισμοῦ εἶναι : Ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ Εὐρώπη, ὁλόκληρος ἡ Β. Ἀμερικὴ καὶ τμήματα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἡ Ἰαπωνία, τὰ νοτιοανατολικά παράλια τῆς Αὐστραλίας καὶ ἡ Νέα Ζηλανδία κ.λ.π.

Με την καλλιτέρευσιν τῶν ὄρων τῆς ζωῆς ἡ αὐξησης τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς ἀνῆλθεν τελευταίως ἑλματωδῶς καὶ σήμερον ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀνέρχεται 3.300.000.000 κατοίκους.

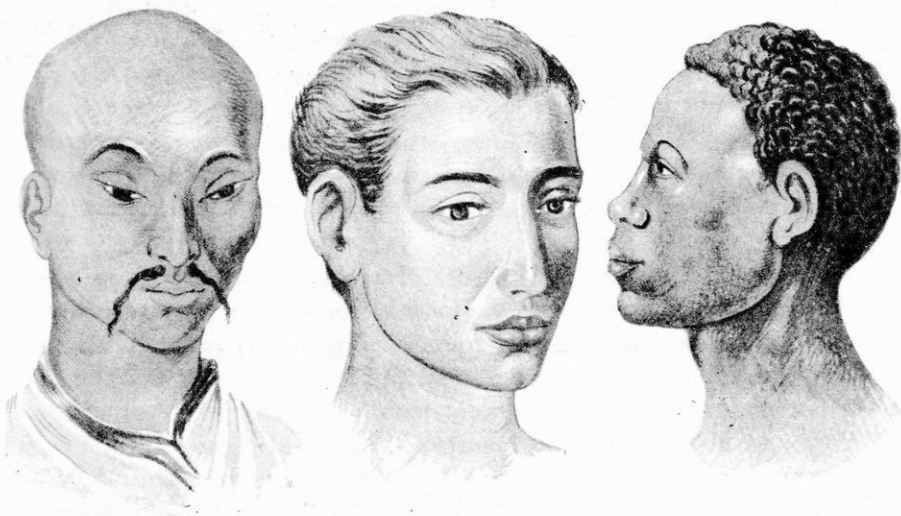
2. ΦΥΛΑΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι παρουσιάζουν τὰ αὐτὰ φυσικὰ χαρακτηριστικά, τοὺς κατατάσσομεν εἰς τὴν αὐτὴν ὁμάδα, τὴν ὅποιαν ὀνομάζομεν **φ υ λ ῆ ν**.

Φυλαὶ ὑπάρχουν πολλαὶ ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅμως δυνάμεθα τοὺς ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρώπους νὰ τοὺς κατατάξωμεν εἰς τρία μεγάλα ἀθροίσματα :

α) *Τὴν Αἰθιοπικὴν ἢ μαύρην φυλὴν.*

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἰνδονησίαν, τὰς Φιλιππίνας κ.λ.π. Εἰς αὐτοὺς ὑπάγονται καὶ οἱ Νέγροι τῶν Η.Π.Α. Ἀποτελοῦν τὸ 11 % τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Χαρακτηριστικὸν γνῶρισμα ἔχουν τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα, τὸ

Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων (Κιτρίνη, Λευκή, Αἰθιοπική).

μαῦρον δέρμα, τὰ μαῦρα στιλπνὰ κατσαρὰ μαλλιά, πολὺ ἀραιὰ γένεια καὶ πλατέα καὶ προεξέχοντα χεῖλη.

β) *Εἰς τὴν Κιτρίνην ἢ Ξανθόδερμον φυλὴν.*

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν (Κινέζοι, Μογγόλοι, Ἰάπωνες, Τάταροι Ρωσίας κ.λ.π.). Ἀποτελοῦν τὸ 46% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματά των εἶναι τὸ μικρὸν ἀνάστημα, τὸ ὑποκίτρινον δέρμα, αἱ ἄνευ στιλπνότητος τρίχες, οἱ μικροὶ λοξοὶ ὀφθαλμοί, τὰ ἐξωγκωμένα μῆλα τῶν παρειῶν κ.λ.π. Εἰς τὴν φυλὴν αὐτὴν ὑπάγονται καὶ οἱ Ἐρυθρόδερμοι τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ὅποιοι ἔχουν ὑψηλὸν ἀνάστημα καὶ χαλκόχρουν χρῶμα.

γ) *Εἰς τὴν Λευκὴν ἢ Κανκασίαν φυλὴν.*

Οἱ ἄνθρωποι αὗτοί ἔχουν ἐξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ κατοικοῦν κυρίως εἰς τὴν Εὐρώπην, τὴν Δυτ. Ἀσίαν, τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν κ.λ.π. Ἀποτελοῦν τὸ 45% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Ἔχουν χρῶμα ὑπόλευκον ζωηρὸν ἢ ἐρυθρωπὸν καὶ καθαρόν, ἐνίοτε ὠχρὸν κ.λ.π. Αἱ τρίχες των εἶναι ξανθαί, κασταναί ἢ μέλανες, οἱ ὀφθαλμοὶ γλυκεῖς κυανοὶ ἢ ἀνοικτοὶ καστανοὶ ἢ μαῦροι, τὸ πρόσωπον ὠοειδὲς κανονικόν, τὸ ἀνάστημά των ὑψηλὸν καὶ εἶναι προικισμένοι μὲ ζωτικότητα καὶ εὐφυΐαν.

3. ΓΛΩΣΣΑΙ

Ἐκαστος λαὸς διεμόρφωσε ἰδικὴν του γλῶσσαν. Οἱ γλωσσολόγοι ὑπολογίζουν, ὅτι εἰς τὴν ὑδρόγειον ὁμιλοῦνται ἕως 2.800 γλῶσσαι. Περισσότερον ὅμως διαδεδομέναι γλῶσσαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Εὐρωπαϊκαί. Ὅμιλοῦνται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) *Ἡ Ἀγγλική.* Ὅμιλεῖται εἰς τὴν Μ. Βρετανίαν, Βορ. Ἀμερικὴν, Καναδᾶν, Αὐστραλίαν, Ν. Ζηλανδίαν, μέγα μέρος τῆς Ἀφρικῆς, πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας κ.λ.π. Εἶναι διεθνὴς γλῶσσα, ἢ γλῶσσα

τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Τὴν ὁμιλοῦν 300 ἑκατομμύρια περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

β) *Ἡ Γαλλικὴ*. Ὅμιλεῖται εἰς τὴν Γαλλίαν, Καναδᾶν, εἰς τὰς Γαλλικὰς ἀποικίας καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς τμήματα τῆς Ἑλβετίας καὶ Βελγίου. Εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς διπλωματίας καὶ τῆς ἀριστοκρατίας. Τὴν ὁμιλοῦν 55 ἑκατομμύρια περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

γ) *Ἡ Γερμανικὴ*. Ὅμιλεῖται εἰς τὴν Γερμανίαν, τὴν Αὐστρον τμήματα τῆς Ἑλβετίας κ.λ.π. Εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς Ἐπιστήμης. Τὴν ὁμιλοῦν 90 ἑκατομμύρια περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

δ) *Ἡ Ρωσικὴ*. Ὅμιλεῖται εἰς τὴν Ρωσίαν, τὴν Ὑπερκαυκασίαν, τὸ Τουρκεστάν κ.λ.π. Τὴν ὁμιλοῦν 170 ἑκατομμύρια περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

ε) *Ἡ Ἰταλικὴ*. Ὅμιλεῖται εἰς τὴν Ἰταλίαν, μέρος τῆς Ἑλβετίας καὶ μερικὰς πρώην ἀποικίας τῆς Ἰταλίας εἰς Β. Ἀφρικὴν. Τὴν ὁμιλοῦν 55 ἑκατομμύρια ἀνθρώπου περὶ τοῦ.

στ) *Ἡ Ἰσπανικὴ καὶ Πορτογαλικὴ*. Ὅμιλεῖται εἰς Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν, Κεντρικὴν Ἀμερικὴν καὶ Ἰσπανικὰς καὶ Πορτογαλικὰς ἀποικίας εἰς Ἀφρικὴν. Τὴν ὁμιλοῦν 130 ἑκατομμύρια ἀνθρώπου περὶ τοῦ.

ζ) *Ἡ Ἑλληνικὴ*. Ὅμιλεῖται εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Κύπρον, τὴν Βόρειον Ἠπειρον καὶ παντοῦ, ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένοι ἀπόδημοι Ἕλληνες.

Ἀσιατικαί : Αἱ σπουδαιότεραι τούτων εἶναι :

α) *Ἡ Ἰνδικὴ*. Ὅμιλεῖται ἀπὸ 300 ἑκ. ἀνθρώπους περὶ τοῦ.

β) *Ἡ Ἰαπωνικὴ*. Ὅμιλεῖται ἀπὸ 90 ἑκατ. ἀνθρώπους περὶ τοῦ.

γ) *Ἡ Κινεζικὴ*. Ὅμιλεῖται ἀπὸ 500 ἑκατ. ἀνθρώπους περὶ τοῦ.

Αἱ γλῶσσαι αὗται, ἂν καὶ ὁμιλοῦνται ἀπὸ τόσα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, δὲν εἶναι διεθνεῖς. Περιορίζονται καὶ ὁμιλοῦνται μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν Κρατῶν τῶν.

Διὰ τὴν συνεννόησιν διαφόρου ἐθνικότητος ἀνθρώπων, ἔχουν καθιερωθῇ καὶ εἰδικαὶ διεθνεῖς γλῶσσαι, ὅπως ἡ *ἐσπεράντο*, ἡ *ἵντο* κ.λ.π.

Αί Θρησκείαι τῶν ἀνθρώπων, διαιροῦνται ἢ κατατάσσονται εἰς τρεῖς κατηγορίας :

1) *Εἰς Μονοθεϊστικάς*. Εἰς αὐτάς ἀνήκουν οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς ἕνα μόνον Θόν.

2) *Εἰς Πολυθεϊστικάς*. Εἰς αὐτάς ἀνήκουν οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς πολλοὺς Θεοὺς.

3) *Εἰς τὰς Εἰδωλολατρικάς*. Εἰς αὐτάς ἀνήκουν οἱ λαοί, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, τοὺς ἀστέρας, τὰ φυσικὰ φαινόμενα κ.λ.π.

1) Μονοθεϊστικαὶ Θρησκείαι.

α' *Χριστιανισμός*. Εἶναι ἡ τελειότερα θρησκεία. Εἰς αὐτὴν πιστεύει τὸ 43 % τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, δηλαδὴ περίπου ἓν δισεκατομμύριον. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν οἱ πλέον πολιτισμένοι λαοὶ τῆς Γῆς. Οἱ Χριστιανοὶ διαιροῦνται εἰς Ὀρθοδόξους, Καθολικοὺς καὶ Διαμαρτυρομένους. Κατοικοῦν κυρίως τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ εἶναι καὶ διεσπαρμένοι εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου.

β) *Ἰουδαϊσμός*. Οἱ ὅπαδοί του εἶναι 15 ἑκατομμύρια. Εἰς αὐτὴν πιστεύουν οἱ Ἰσραηλίται.

γ) *Μωαμεθανισμός*. Οἱ ὅπαδοί του εἶναι 450 ἑκατ. περίπου. Κατοικοῦν κυρίως εἰς τὴν Δυτ. Ἀσίαν καὶ Β. Ἀφρικὴν.

2) Πολυθεϊστικάι.

α) *Βουδισμός*. Οἱ ὅπαδοί του κατοικοῦν εἰς τὴν Ἀνατ. Ἀσίαν καὶ ἄπω Ἀνατολήν. Ἡ θρησκεία αὕτη ἰδρύθη τὸ 460 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ἰνδοῦ φιλοσόφου καὶ ἀσκητοῦ Βούδα. Οἱ Βουδισταὶ πιστεύουν εἰς τὴν μετενσάρκωσιν τῆς ψυχῆς.

β) *Κομφουκισμός*. Εἰς αὐτὴν πιστεύουν ἡ πλειονότης τῶν Κινέζων. Ἰδρύθη τὸ 500 π.Χ. ὑπὸ τοῦ περιφήμου Κινέζου φιλοσόφου Κομφουκίου, ὁ ὅποιος ἐτροποποίησε ἐπὶ τὸ ἀνώτερον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βούδα.

γ) *Σιντοϊσμός*. Ἀρχαία θρησκεία τῶν Ἰαπώνων, ἡ ὁποία ἀντι-

κατεστάθη ὑπὸ τοῦ Βουδισμού. Διατηρεῖται καὶ σήμερον εἰς μερικές τάξεις λαϊκὰς Ἰαπώνων. Λατρεύουν τοὺς προγόνους καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως.

Εἰς τὰς θρησκείας αὐτὰς πιστεύει τὸ 25% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, ἥτοι 820 ἑκατομ.

δ) *Βραχμανισμός*. Εἶναι ἡ θρησκεία, τὴν ὁποίαν ἐτροποποίησεν ὁ Βούδας. Πιστεύουν, ὅτι μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ μετενσαρκώνεται εἰς διαφόρους μορφὰς φυτοῦ, ζώου καὶ ἀνθρώπου, ὅστις, ἂν διάγῃ βίον ἐνάρετον, ἐνοῦται μετὰ τὸν Θεὸν (Βράχμα). Εἶναι θρησκεία τῶν Ἰνδῶν καὶ οἱ ὁπαδοὶ τῆς εἶναι 300 ἑκατομμύρια. Ἐν μέρει σήμερον ἔχει ἀντικατασταθῇ μετὰ τὸν Ἰνδοϊσμόν, ὅστις ἔχει ἐξελιγμένας δοξασίας.

3) Εἰδωλολατρικαί.

Εἰς αὐτὰς πιστεύουν οἱ ἀπολίτιστοι αὐτόχθονες τῆς Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας κ.λ.π.

Εἶναι δύο :

α) *Φετιχισμός*. (φετιχ = πρᾶγμα). Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ λατρεύουν ἀντικείμενα ἀσήμαντα καὶ ἄμορφα π.χ. δένδρα, βράχους κ.λ.π.

β) *Τοτεμισμός*. (τοτέμ = ζῶον). Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ λατρεύουν διάφορα ζῶα, εἰς τὰ ὁποῖα πιστεύουν, ὅτι ἔχει ἐνσαρκωθῇ ἡ ψυχὴ ἐνὸς ἀποθανόντος ἀρχηγοῦ.

5. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

Τὸ σύστημα, μετὰ τὸ ὁποῖον κυβερνᾶται ἓν Κράτος, λέγεται Πολίτευμα. Οἱ Τύποι τοῦ πολιτεύματος εἶναι κυρίως δύο : ἡ Βασιλεία καὶ ἡ Δημοκρατία.

1) *Βασιλεία*. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ ὁ ἀνώτατος ἄρχων εἶναι κληρονομικὸς καὶ ισόβιος. (Βασιλεὺς).

Ἐπ' αὐτῇ ὁμοῦ εἰς αὐτὸ αἱ ἐξῆς παραλλαγαί :

α) *Ἡ ἀπόλυτος μοναρχία*. Ὁ βασιλεὺς κυβερνᾷ, ὅπως αὐτὸς θέλει. Εἶναι πολίτευμα ἀνελεύθερον καὶ βαθμιαίως, ἐφ' ὅσον οἱ λαοὶ

ἐξελίσσονται, τὸ καταργοῦν. Σήμερον διατηρεῖται εἰς μερικά κράτη Ἀραβικά καὶ Ἀφρικανικά. (π.χ. Αἰθιοπία, κλπ.).

β) *Ἡ Συνταγματικὴ Βασιλεία.* Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ ὁ βασιλεὺς ἔχει παραχωρήσει μέρος ἀπὸ τὰ δικαιώματά του εἰς τὸν λαὸν καὶ ἀναγνωρίζει τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὴν ἐξουσίαν. Ὁ Βασιλεὺς κυβερνᾷ συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα, δηλαδὴ τοὺς βασικούς Νόμους τῆς Πολιτείας καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς Νόμους, τοὺς ὁποίους ψηφίζει ἡ Βουλὴ, ἡ ὁποία ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ. (Νορβηγία, Βέλγιον, Δανία κ.λ.π.).

γ) *Ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία.* Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ ἀναγνωρίζεται κυρίαρχος ὁ λαὸς καὶ αὐτὸς παρέχει διὰ τοῦ Συντάγματος δικαιώματα εἰς τὸν Βασιλέα. (Ἑλλάς).

2) **Δημοκρατία.** Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτό, ὁ ἀνώτατος ἄρχων δὲν εἶναι κληρονομικός, ἀλλὰ ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ (αἵρετός) δι' ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα καὶ ἔχει τὸν τίτλον Π ρ ό ε δ ρ ο ς τ ῆ ς Δ η μ ο κ ρ α τ ί α ς. Κυρίαρχος εἶναι ὁ λαὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ προέρχεται ἡ Κυβέρνησις. Ὁ Πρόεδρος κυβερνᾷ συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους, τοὺς ὁποίους ψηφίζουν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ.

Δημοκρατίαν ἔχουν ὅλα τὰ Κράτη τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὰ περισσότερα Κράτη τῶν ἄλλων ἡπείρων. Ὑπάρχουν Δημοκρατικά Κράτη μὲ ἰδικήν του ἑκάστον Κυβέρνησιν, τὰ ὁποία ἐνοῦνται εἰς μίαν ὁμοσπονδίαν καὶ ἀναδεικνύουν μίαν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία ρυθμίζει τὴν πολιτικὴν των. Τότε λέγομεν, ὅτι τὰ κράτη αὐτὰ ἔχουν Ὅμοσπονδιακὴν Δ η μ ο κ ρ α τ ί α ν (Ἑλβετία, Η.Π.Α. κλπ.).

Ἀσκήσεις

1) Ποῖα εἶναι αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ἐκάστης φυλῆς ;

2) Ποῖα εἶναι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ γλώσσαι, πόσα ἑκατομύρια ὁμιλοῦν ἐκαστὴν γλῶσσαν, καὶ ποῖα εἶναι αἱ περισσότερον διαδεδομέναι ;

3) Ποῖα ἄλλα γλῶσσαι ὁμιλοῦνται ἐκτὸς τῶν Εὐρωπαϊκῶν καὶ πόσα ἑκατομύρια τὰς ὁμιλοῦν ;

4) Ποῖα εἶναι αἱ Μονοθεϊστικαὶ θρησκεῖαι, ποῖα εἶναι αἱ Πολυθεϊστικαὶ καὶ ποῖα αἱ Εἰδωλοατρικαὶ ;

- 5) Πόσα εκατομμύρια πιστεύουν εις εκάστην θρησκείαν ;
- 6) Ποία Εύρωπαϊκά Κράτη ἔχουν Ὁρθόδοξον Χρ. Θρησκείαν, ποῖα ἔχουν Καθολικὴν καὶ ποῖα Δαμαρτυρομένην ;
- 7) Τί εἶναι Πολίτευμα. Πόσων εἰδῶν Πολιτεύματα ἔχομεν ;
- 8) Ἀναφέρατε ποῖα Κράτη τῆς Εὐρώπης ἔχουν Βασιλείαν καὶ ποῖα Δημοκρατίαν.

ΠΙΝΑΞ

**ἐμφαίνων τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης, τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰς
πρωτεύουσας αὐτῶν**

Χῶραι	*Ἐκτασίς	Πληθυσμὸς	Πρωτεύουσαι	Κάτοικοι
*Ἑλλὰς	131.944	8.388.553	*Ἀθῆναι	1.260.000
*Ἀλβανία	28.743	1.814.000	Τίρανα	140.000
Γιουγκοσλαβία	255.805	19.510.000	Βελιγράδιον	580.000
Βουλγαρία	110.500	8.144.000	Σόφια	725.000
Ρουμανία	237.502	18.927.000	Βουκουρέστιον	1.354.000
Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία	23.485	2.719.000		
*Ἰταλία	301.220	52.829.000	Ρώμη	2.500.000
Βατικανὸν	0,5	1.000		
*Ἀγ. Μαρίνος	60	14.000	*Ἀγ. Μαρίνος	2.000
Μάλτα	316	325.000	Βαλέττα	18.000
Γαλλία	574.026	48.790.000	Παρίσσιοι	5.155.000
Μονακὸ	1,5	20.000	Μονακὸ	2.000
Λουξεμβούργον	2.586	320.000	Λουξεμβούργον	71.600
Βέλγιον	30.513	9.428.000	Βρυξέλλαι	1.030.000
*ὀλλανδία	33.613	12.278.000	*Ἀμστερνταμ	870.000
Δυτικὴ Γερμανία	258.450	58.580.000	Βόννη	142.000
Δυτικὸν Βερολῖνον	481	2.200.000		2.200.000
*Ἀνατολικὴ Γερμανία	108.298	17.700.000	*Ἀν. Βερολῖνον	1.100.000
*Ἰσπανία	505.496	31.604.000	Μαδρίτη	2.445.000
*Ἀνδόρα	450	10.000	Λά Βιέχα	800
Γιβραλτάρ	6	26.000		
Πορτογαλία	91.971	9.712.000	Λισσαβὼν	802.000
*Ἑλβετία	41.208	5.825.000	Βέρνη	174.000
Αὐστρία	83.850	7.250.000	Βιέννη	1.740.000
Λιχτενστάϊν	158	17.000	Βαντούζ	3.500
Τσεχοσλοβακία	127.860	14.707.000	Πράγα	1.000.000
Οὐγγαρία	93.000	10.146.000	Βουδαπέστη	1.900.000
Πολωνία	311.730	31.420.000	Βαρσοβία	1.230.000
Ρωσία (Εὐρωπαϊκὴ)	5.418.000	146.000.000	Μόσχα	6.334.000
Φινλανδία	337.000	4.613.300	*Ἑλσίνκι	480.000
Μ. Βρετανία	244.000	53.400.000	Λονδῖνον	8.350.000
*Ἰρλανδία	70.280	2.849.000	Δουβλίνον	550.000
Δανία	43.043	4.600.000	Κοπεγχάγη	703.430
*Ἰσλανδία	102.800	190.230	Ρεύκγιαβικ	77.000
Νορβηγία	324.219	3.907.000	*Ὁσλο	480.000
Σουηδία	449.793	7.695.000	Στοκχόλμη	800.000

Π Ι Ν Α Ξ

εμφαίνων τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Εὐρώπης

*Όνομα ὄρους	*Υψος εἰς μέτρα
Καύκασος (Έλμπρούς)	5647
*Άλπεις (Λευκὸν ὄρος)	4810
Σιέρρα Νεβάδα (Ίσπανία)	3481
Πυρηναιῖα (Ίσπανία)	3400
Αἴτνα (Σικελία)	3270
Ροδόπη (κορυφή Στάρα Πλάνινα) – Βουλγαρία	2998
*Απέννινα (Ίταλία)	2930
*Όλυμπος	2918
Καρπάθια (κορυφή Τάτρα) – Τσεχοσλοβακία	2663
Πίνδος	2575
Τρασυλβαν. *Άλπεις (Ρουμανία)	2544
Γκιώνα	2500
Σκανδιναυϊκαὶ *Άλπεις	2482
Ταϋγετος	2400
Αἶμος (Βουλγαρία)	2373

ΠΙΝΑΞ

ἐμφαίνων τοὺς μεγαλυτέρους ποταμοὺς τῆς Εὐρώπης

Ὄνομα ποταμοῦ	Μῆκος εἰς χιλιόμετρα
Βόλγας	3688
Δούναβις	2960
Οὐράλης	2379
Δνείπερος	2185
Δόν	1855
Πετσχόρας	1649
Δνείστερος	1387
Ρῆνος	1326
Ντβίνας	1293
Ἑλβας	1165
Βιστούλας	1076
Τάγος	1066
Λείγηρ	1010
Ἑβρος (Ἰβηρικῆς Χερσονήσου)	928
Ροδανὸς	860
Σηκουάνας	776
Πάδος	630
Ἑβρος (Βαλκανικῆς)	490

ΠΙΝΑΞ

ἐμφαίνων τὰς μεγαλυτέρας λίμνας τῆς Εὐρώπης

Ὄνομα λίμνης	Ἑκτασίς εἰς τετραγ. χιλιόμετρα
Λαντόγκα	18.180
Ὀνέγκα	9.950
Βένερ	5.550
Βέττερ	1.900
Μαίλαρ	1.575
Γενεύης	578
Κωνσταντίας	539
Πρέσπα	288

ΠΙΝΑΞ

ἐμφαίνων τὰς μεγαλυτέρας νήσους τῆς Εὐρώπης

Ὄνομα νήσου	Ἑκτασίς εἰς τετραγ. χιλιόμετρα
Μεγάλη Βρεταννία	217.775
Ἰσλανδία	102.486
Ἰρλανδία	84.436
Ζέμλια Βόρειος	51.110
Ζέμλια Νότιος	41.600
Σπιτισβέργη	39.500
Σικελία	25.426
Σαρδηνία	24.090
Κορσική	8.722
Κρήτη	8.620
Ζελάνδη (Ζηλανδία)	6.945
Εὐβοία	3.665
Μαγιόρκα (Βαλεαρίδες)	3.411

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

Στοιχεία εκ τής Γενικής και Μαθηματικής Γεωγραφίας	Σελίς
1. Τò σύμπαν – ό ούρανός – Σύγχρονα μέσα μελέτης αὐτοῦ (τηλεσκόπιον, φασματοσκόπιον – τεχνητοί δορυφόροι, πύραυλοι, ραδιοτηλεσκόπιον, φωτογραφίαι, φωτομετρία)	Σελ. 5
Οί άστέρες – Άπλανείς (άστερισμοί, γαλαξίαι) – Ήλιος, Πλανήται, Δορυφόροι. Ήλιακόν Πλανητικόν σύστημα. Διάττοντες – κομήται	» 13
2. Ή γῆ. Γῆνιν σφαῖρα (διάπυρος, κατάστασις, βαθμιαία ψῦξις, πυρόσφαιρα, λιθόσφαιρα, ἡφαίστεια, σεισμοί, θερμαί πηγαί). Σχηματισμός πυρογενῶν καί ὕδατογενῶν πετρωμάτων. Όρυκτά	» 21
3. Αἱ κινήσεις τῆς Γῆς : Περί τόν άξονά της (ἡμέρα, νύξ, ὥρα, τοπική κλπ.) Περί τόν ἥλιον (έτος, έποχάι, άνισότης ἡμερῶν, ἡμερολόγιον)	» 31
4. Ή Σελήνη. Σχῆμα, μέγεθος, φάσεις. Έκλείψεις Σελήνης καί Ήλιου.	» 40

ΜΕΡΟΣ Β'

Φυσική καί Πολιτική Γεωγραφία

1. Ή Εὐρώπη – Θέσις αὐτῆς εἰς τήν Ήδρόγειον – Γενική έπισκόπησης	» 45
2. Ή Έλλάς – Θέσις εἰς τόν Εὐρωπαϊκόν καί Παγκόσμιον χῶρον – Όρια, έκτασις, πληθυσμός, πυκνότης – Φυσική Διαιρέσις (ἡπειρωτική καί νησιωτική Έλλάς). Μορφολογία τοῦ εἰδάφους (ὄρη πεδιάδες – ποταμοί)	» 49
Τά γεωγραφικά διαμερίσματα τῆς Έλλάδος καί ἡ ένότης τοῦ ἑλληνικοῦ χῶρου. Κλίμα. Τά εκ τῆς θέσεως καί τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας πλεονεκτήματα	» 54
Προϊόντα (γεωργικά, κτηνοτροφικά, άλιευτικά, βιομηχανικά ὀρυκτά – Άσχολία τῶν κατοίκων. Ναυτιλία – Βιομηχανία – Συγκοινωνία – Θρησκεία – Έκπαίδευσις – Καλαί τέχραι – Διοικήσις – Διοικητική Διαιρέσις. Νομοί – Πρωτευούσαι αὐτῶν	» 61
Ίδιαίτερα χαρακτηριστικά καί κυριώτερα προβλήματα έκάστης μείζονος περιοχῆς (τουρισμός, τεχνικά έργα, βιομηχανική ανάπτυξις, συγκοινωνία, έρευναι ὑπεδάφους)	» 71
Άλύτρωτοι Έλληνικαί χῶραι	» 84
Άπόδημος Έλληνισμός	» 84
Ή θέσις καί αἱ σχέσεις τῆς Έλλάδος μέ τόν ὑπόλοιπον κόσμον.	

Βορειοατλαντικόν Σύμφωνον (ΝΑΤΟ). Εύρωπαϊκή Οικονομική Κοινότης (ΕΟΚ)	»	86
Ο Ιστορικός ρόλος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πολιτισμὸν	»	88
3. Ἡ Εὐρώπη. Φυσικὴ διαμόρφωσις (ἔδαφος ποταμοί, λίμναι, θαλάσσιος διαμελισμός, κλίμα, προϊόντα), κάτοικοι. Πολιτικὴ Διαίρεσις	»	91
Τὰ κράτη τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου		
Ἀλβανία	»	97
Γιουγκοσλαβία	»	99
Βουλγαρία	»	103
Ρουμανία	»	106
Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία	»	110
Τὰ κράτη τῆς Ε.Ο.Κ		
Ἰταλία (Βατικανόν – Δημ. Ἀγίου Μαρίνου – Μάλτα)	»	114
Γαλλία (Μονακό)	»	121
Λουξεμβούργον	»	127
Βέλγιον	»	129
Ὁλλανδία	»	132
Γερμανία – Δ. Γερμανία – Δ. Βερολῖνον	»	138
Ἀνατολικὴ Γερμανία	»	144
Τὰ κράτη τῆς Ἰβηρικῆς χερσονήσου		
Ἰσπανία	»	145
Πορτογαλία - Δημοκρατία Ἀνδόρας - Γιβραλτάρ	»	150
Ἑλβετία	»	154
Αὐστρία	»	158
Λιχτενστάιν	»	161
Τσεχοσλοβακία	»	161
Οὐγγαρία	»	165
Πολωνία	»	168
Ρωσία (Βαλτικαὶ χῶραι)	»	173
Φινλανδία	»	178
Βρετανικαὶ νῆσοι		
Μ. Βρετανία – Βρετανικὴ Κοινοπολιτεία	»	183
Ἰρλανδία	»	188
Δανία	»	191
Ἰσλανδία	»	193
Τὰ Σκανδιναυικὰ Κράτη		
Νορβηγία	»	198
Σουηδία	»	201

Ἀνθρωπογεωγραφία

Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς – Φυλαί – Γλώσσαι – Θρησκείαι – Πολι-
τεύματα » 207

ΠΗΓΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΓΡΑΦΗΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Παγκόσμιον Γεωγραφικὸν Ἑγκόλπιον Σπ. Ἀντωνοπούλου
2. Μεγάλη Παγκ. Γεωγραφία – Ἀτλας Π. Δημητράκου
3. Νέα Παγκ. Γεωγραφία – Ἀτλας – Ἑκδοσις Σπυροπούλου –
Κουμουνδουρέα
4. Μεγάλη Ἑλλην. Ἑγκυκλοπαιδεία Δ. Δανδράκη
5. Μέγα Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη
6. Παγκόσμιος Ἱστορία – Ἡ διαμόρφωσις τοῦ σημερινοῦ
κόσμου Huges Ἑκδοσις Πιχλιβανίδου
6. Παγκόσμιος Ἱστορία Πολιτισμοῦ Will Durant Ἑκδοσις Σπυροπούλου –
Κουμουνδουρέα
8. The New Universal Library Ἑκδοσις Caxton London
9. Παγκόσμιος Γεωγραφία (Μαθηματικὴ - Φυσικὴ - Πολι-
τικὴ - Οἰκονομικὴ) Μ. Τσέλιου
10. Γεωγραφία Γυμνασίων – Γεωγραφία Πολιτισμοῦ Εὐαγ. Σταμάτη
- Γεωγραφία Ἑλλάδος Γ. Μέγα
11. Τουριστικὸς ὁδηγὸς Ὀργ. Τουριστ. ἐκδόσ.
12. Τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Ἐθν. Κυβερνήσεως εἰς τὸν Οἶκον.
τομέα Ἑκδ. Ὑπ. Συντονισμοῦ

Διὰ τοὺς μαθητάς

Ἀγαπητοί μας μικροὶ φίλοι,

Ἄν ἐπιθυμῆτε νὰ ὠφεληθῆτε ἀκόμη περισσότερα, ἀπὸ ὅσα γράφει τὸ παρὸν βιβλίον μας, σὰς συμβουλευόμεν νὰ μελετήσητε τὰ κάτωθι εὐχάριστα βιβλία καὶ διηγήματα.

1. Ὁ οὐρανὸς (ἐκδοσις Πιχλιβανίδου)
2. Τὰ οὐράνια σώματα – Δ. Τσαμασφύρου
3. Ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην Ἰουλίου Βέρν.
4. Γύρω ἀπὸ τὴν Σελήνην Ἰουλίου Βέρν.
5. Ἡ Εὐρώπη Δ. Τσαμασφύρου
6. Ταξίδια εἰς τὴν Εὐρώπην Ντούζου – Παπανδρέου
7. Τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἀνθρωπότητος Συλλόγου πρὸς διάδο-
σιν ὠφελ. βιβλίων
8. Τουριστικὸς ὁδηγὸς τῆς Ἑλλάδος Ὀργ. Τουριστ. ἐκδόσ.

Έπιμελητής Έκδόσεως ANT. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (Άπ. Δ.Σ. 3488/29-6-70)

Έξώφυλλον ΓΙΑΝΝΗ ΜΗΛΙΩΝΗ

024000019501

ΕΚΔΟΣΙΣ Δ', 1972 (VII) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 170.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2186/14.2.72
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤ. ΧΡΗΣΤΟΥ

ΜΑΝΙΟΛ

ΣΤΕΤΤΙΝΟ

ΝΤΑΝΤ

ΚΟΪΝΤΟ

ΦΑΡΟ

ΕΒΟΡΑ

